Aan de directeur van Stadsontwikkeling
BTW/Bestemmingsplannen
Postbus 6575
3002 AN Rotterdam

In afschrift ter informatie aan
de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

e-mail info@griffie.rotterdam.nl

Rotterdam, 6 maart 2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
(NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01)

Geachte directeur Stadsontwikkeling,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen door middel van deze zienswijze bezwaar aan. Mijn motivatie is de volgende:

- Het ontwerpbestemmingsplan overtuigt mij er op geen enkele manier van dat de bedoelde woningen uitgerekend op deze unieke groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden. Dit terrein kwam als bouwlocatie niet eens voor in de plannen van de gemeente. Er zijn meer dan genoeg alternatieve locaties.

- Het centrum van Rotterdam krijgt steeds meer woontorens en bewoners. Het bebouwen van het nu al schaarse recreatiegroen is daarmee in strijd. Dak- en geveltuinen zijn daarvoor geen vervanging.

- De acht woontorens zullen letterlijk en figuurlijk een schaduw werpen op het achtergelegen 'wilde' gedeelte van Het Park. Ook zal er sprake zijn van meer wind- en geluidshinder door de effecten van de woontorens. Dit terrein is een bijzonder maar kwetsbaar natuurgebiedje met een grote variëteit aan vogels. Op een willekeurige dag in februari telde ik er 18 (achttien!) verschillende soorten. Het is binnen het centrum van Rotterdam een van de zeer weinige plekken waar zich regelmatig ijsvogels, putters en koperwieken laten zien. Ook de voor het milieu belangrijke insecten en vleermuizen vinden juist in dit gebied hun rustplek.

- Gelet op de recente ontwikkelingen in Oekraïne staat ons een grote economische crisis te wachten. Ontspanningsmogelijkheden in het groen zullen daardoor nog belangrijker worden dan ze nu al zijn. Het Park is vanouds een zeer geliefde plek voor onder meer sporters en rustzoekers. Het zou een grote fout zijn verdere aantasting door vermeerderde stikstofafzet en verkeerslawaai toe te staan.

- Niet voor niets adviseerde de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed om op deze plek NIET te bouwen. Een van de drie monumenten die in het geding zijn: de Euromast, ons in de hele wereld bekende Rotterdamse icoon. Door die in te bouwen tussen woontorens wordt de beleving van dit Rijksmonument onherroepelijk aangetast.

- De geluidhinder en luchtverontreiniging die het bouwproject in een toch al heel drukke omgeving met zich mee zal brengen acht ik onverantwoord.

- Ook al komt er langs het bouwterrein een 'tijdelijke' verkeersroute, deze biedt onvoldoende alternatief voor de bereikbaarheid van Euromast en Scheepvaartkwartier. Tijdens de bouw vijf tot tien jaar extra verkeersoverlast in het steeds vollere Scheepvaartkwartier acht ik onacceptabel.

Woningbouw is noodzakelijk, maar de Parkhaven is vanwege de schade die het berokkent de slechtst denkbare plek. Binnen de gemeente Rotterdam bestaan voldoende locaties waar dit project wél iets aan de omgeving zou toevoegen.

Hoogachtend,

VOORBEELD BRIEF

Aan de leden van de Gemeenteraad
Rotterdam
via de Griffie

info@griffie.rotterdam.nl

Plaats ....., datum 14-03-2022
ROTTERDAM

Betreft: Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Parkhaven

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een ontwerp bestemmingsplan Parkhaven is ingediend om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te kunnen bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het huidige bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

Geef vervolgens aan waartegen uw bezwaar zich richt en wat uw argumenten zijn.
U kunt een of meerdere redenen opgeven. Hieronder enkele voorbeelden:
- dat het ontwerpbestemmingsplan geen enkele voor u geldige reden geeft waarom die woningen absoluut op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden; dat niet bewezen is dat deze woningen niet op een andere plek gebouwd kunnen worden.
- dat u de 4,2 hectare groen te belangrijk vindt voor uzelf en voor de stad om op te heffen; dat dit plan indruist tegen het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen; dat bouwen op die plek schadelijk is voor Het Park vanwege de stikstofafzet.
- dat u onze Euromast te belangrijk vindt om ingebouwd te worden tussen 650 woningen; dat het zicht en de beleving van dit rijksmonument onherroepelijk wordt aangetast; dat u vindt dat het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen ter harte genomen moet worden.
- dat u de vrije uitloop van Het Park naar het water van de Parkhaven belangrijk vindt om te behouden. De aanleg van een woonwijk zal deze doorgang niet verbeteren, ook al staat in het ontwerpbestemmingsplan dat dit wel zo is. Het openbare karakter van deze groene plek in de stad wordt onherroepelijk aangetast door particuliere woningen.
- dat u de luchtverontreiniging die de woningbouw (een proces van minstens 7 jaar) in deze toch al zeer vervuilde omgeving (Maastunnel, Drooglever Fortuynplein) met zich meebrengt onverantwoord vindt.
- andere onderwerpen zijn o.a.: bomenkap, verkeer, parkeren, geluidshinder Zie voor de voorgestelde wetwijziging geluidshinder https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2022-83054.html
Voor informatie over de verschillende onderwerpen zie www.groenparkhaven.nl

N.B. Dien uw Zienswijze in vóór 11 april 2022.
De zienswijze moet ondertekend worden met:

Hoogachtend,
Naam .....Adres.....Woonplaats .....E-mailadres .....Handtel

VOORBEELD BRIEF

Aan de leden van de Gemeenteraad
Rotterdam
via de Griffie

info@griffie.rotterdam.nl

Plaats ....., datum .....
R.Dam 9-3-2022

Betreft: Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Parkhaven

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een ontwerp bestemmingsplan Parkhaven is ingediend om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te kunnen bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het huidige bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

Geef vervolgens aan waartegen uw bezwaar zich richt en wat uw argumenten zijn.
U kunt een of meerdere redenen opgeven. Hieronder enkele voorbeelden:
- dat het ontwerpbestemmingsplan geen enkele voor u geldige reden geeft waarom die woningen absoluut op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden; dat niet bewezen is dat deze woningen niet op een andere plek gebouwd kunnen worden.
- dat u de 4,2 hectare groen te belangrijk vindt voor uzelf en voor de stad om op te heffen; dat dit plan indruist tegen het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen; dat bouwen op die plek schadelijk is voor Het Park vanwege de stikstofafzet.
- dat u onze Euromast te belangrijk vindt om ingebouwd te worden tussen 650 woningen; dat het zicht en de beleving van dit rijksmonument onherroepelijk wordt aangetast; dat u vindt dat het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen ter harte genomen moet worden.
- dat u de vrije uitloop van Het Park naar het water van de Parkhaven belangrijk vindt om te behouden. De aanleg van een woonwijk zal deze doorgang niet verbeteren, ook al staat in het ontwerpbestemmingsplan dat dit wel zo is. Het openbare karakter van deze groene plek in de stad wordt onherroepelijk aangetast door particuliere woningen.
- dat u de luchtverontreiniging die de woningbouw (een proces van minstens 7 jaar) in deze toch al zeer vervuilde omgeving (Maastunnel, Drooglever Fortuynplein) met zich meebrengt onverantwoord vindt.
- andere onderwerpen zijn o.a.: bomenkap, verkeer, parkeren, geluidshinder Zie voor de voorgestelde wetwijziging geluidshinder https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2022-83054.html
Voor informatie over de verschillende onderwerpen zie www.groenparkhaven.nl

N.B. Dien uw Zienswijze in vóór 11 april 2022.
De zienswijze moet ondertekend worden met:

Hoogachtend,
Naam .....Adres.....Woonplaats .....E-mailadres .....Handtekening

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Rotterdam, 10 maart 2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven NL.IMRO.0599.BP2186

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan en wel om de volgende redenen:

- omdat het ontwerpbestemmingsplan geen enkele voor mij geldige reden geeft waarom die woningen absoluut op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden; dat niet bewezen is dat deze woningen niet op een andere plek gebouwd kunnen worden.
- omdat ik de 4,2 hectare groen te belangrijk vindt voor mijzelf en voor de stad om op te heffen; dat dit plan indruist tegen het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen; dat bouwen op die plek schadelijk is voor Het Park vanwege de stikstof afzet.
- omdat ik onze Euromast te belangrijk vind om ingebouwd te worden tussen 650 woningen; dat het zicht en de beleving van dit rijksmonument onherroepelijk wordt aangetast; dat ik vind dat het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen ter harte genomen moet worden.
- omdat ik de vrije uitloop van Het Park naar het water van de Parkhaven belangrijk vind om te behouden. De aanleg van een woonwijk zal deze doorgang niet

verbeteren, ook al staat in het ontwerpbestemmingsplan dat dit wel zo is. Het openbare karakter van deze groene plek in de stad wordt onherroepelijk aangetast door particuliere woningen.

- omdat ik de geluidshinder luchtverontreiniging die de woningbouw (een proces van minstens 7 jaar) in deze toch al zeer drukke en vervuilde omgeving (Maastunnel, Drooglever Fortuynplein) met zich meebrengt onverantwoord vind.

Hoogachtend

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
info@griffie.rotterdam.nl

Rotterdam, 12 maart 2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

Mijn zienswijze is:
1 HET PARK IS VAN IEDEREEN! In het park moeten dan ook geen particuliere woningen worden gebouwd waardoor het openbare karakter wordt ondermijnd.
2. Het Park en het groen is ongelooflijk belangrijk voor de fysieke en geestelijke gezondheid van de Rotterdammers en bovendien druist dit in tegen het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen; in het ontwerpbestemmingsplan staat geen enkele reden of bewijs waarom die woningen absoluut op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden;
4. Op die plek zijn drie waardevolle rijksmonumenten aanwezig: het Park zelf, de Euromast en het ventilatiegebouw, alle drie: prachtig! Het zicht op deze monumenten wordt door deze particuliere woningen volledig ondermijnd door 650 woningen in een absurde NewYorkse historiserende bouwstijl. Ik vind dan ook dat het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen ter harte genomen moet worden.
5. De relatie tussen Het Park en het water van de Parkhaven is belangrijk om te behouden. De aanleg van een woonwijk zal deze doorgang niet verbeteren, ook al staat in het ontwerpbestemmingsplan dat dit wel zo is. Het openbare karakter van deze groene plek in de stad wordt onherroepelijk aangetast door particuliere woningen.

En dan nog een paar vragen:
Gaat de projectontwikkelaar de renovatie van kade, brug over tunneltraverse, aanleg gebied\bomen rondom, evt verplaatsen\uitkopen van de Chinese boot betalen of wordt dat betaald van de gemeentelijke belastingen? Wie krijgt de Chinese boot voor de deur?

Hoogachtend,

Aan de leden van de Gemeenteraad
Rotterdam
via de Griffie

info@griffie.rotterdam.nl

Rotterdam, 12 maart 2022

Betreft: Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Parkhaven

Geachte directeur Stadsontwikkeling,

U heeft een ontwerp bestemmingsplan Parkhaven ingediend om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te kunnen bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het huidige bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

Ik vind ook dat er woningen bij moeten komen in Rotterdam maar niet op deze groenstrook die aansluit op het Park. Er is al veel te weinig groen in Rotterdam centrum en dat zou met uw plannen nóg minder worden.

Tevens worden de door Parkhaven010 geplande woningen voor het overgrote deel zo duur dat ze alleen betaalbaar zijn voor de rijke mensen die al voldoende mogelijkheden hebben om in Rotterdam te wonen. Het aandeel sociale woningbouw is een schaamlap om het voorgaande te verdoezelen.

Tot slot is de leefbaarheid van het gebied in het geding. De luchtverontreiniging door het verkeer, de druk op het parkeren en de onbereikbaarheid van het gebied worden door de nieuwbouw nog verder verergerd.

Ik hoop dat u en de andere bestuurders de wijsheid hebben om deze bestemmingsplan wijziging niet door te laten gaan!!

Hoogachtend

Aan de leden van de Gemeenteraad
Rotterdam
via de Griffie

info@griffie.rotterdam.nl

Rotterdam, 16 maart 2022.

Betreft: Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Parkhaven

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een ontwerp bestemmingsplan Parkhaven is ingediend om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te kunnen bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het huidige bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

Mijn argumenten zijn:

- Euromast Cultureel Erfgoed
  Hoe is het mogelijk dat mensen verzinnen om naast de Euromast huizen te zetten. Dit moeten mensen zijn, die alleen zelf in geld geïnteresseerd zijn en zeker niet in Rotterdam. De gemeenteraadsleden en ontwikkelaars wonen vast niet in Rotterdam. Ik vind dat echt om te huilen.
- Handhaving bestemmingsplan en advies rijksdienst voor Cultureel Erfgoed
  Ik had echt verwacht dat het bestemmingsplan om niet te bouwen en het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen gevolgd zou worden.
- Euromastpark
  Het is echt zonde van het prachtige park als daar woningen naast en tussen komen.
    - Ook zullen de fijne festivals straks vast overlast voor de bewoners, waardoor er geen festivals meer zullen komen. Dat is verdomd jammer
- Vergroenen
  Juist dit park moet blijven. Het is compleet tegengesteld aan het beleid om de stad te vergroenen. Dus laat het zo en dat is uiteindelijk goedkoper
- Infrastructuur
  Het verkeer is nu al druk. Alles staat dagelijks vast. Dit wordt dus met deze woningen erbij een probleem. Je komt de buurt niet in of uit 's morgens en rond 17 uur.

Ik hoop oprecht dat u deze woningbouw kan stoppen en tegenhouden. Zeker ook daar weinig gewone Rotterdammerts komen te wonen. Het is alleen bedoeld voor rijke mensen. Zo jammer, dat geld en winstbejag nu ten koste gaat van Rotterdam.

Hoogachtend,

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

- *Ik vind de 4,2 hectare groen te belangrijk voor mijzelf en voor de stad om op te heffen; dit plan indruist tegen het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen; dat bouwen op die plek schadelijk is voor Het Park vanwege de stikstof afzet.*
- *Ik vind onze Euromast te belangrijk om ingebouwd te worden tussen 650 woningen; dat het zicht en de beleving van dit rijksmonument onherroepelijk wordt aangetast; ook vind ik, dat het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) om* ***niet*** *te bouwen ter harte genomen moet worden.*
- *Ik voorzie dat er nog meer ernstige verkeersproblemen in het Scheepvaartkwartier zullen ontstaan. Het Scheepvaartkwartier is getransformeerd van een kantorenwijk naar een woonwijk.*

Hoogachtend,

Betreft: Zienswijze OntwerpbestemmingsplanParkhaven NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on 01

Geachte leden van de gemeenteraad,

Zestien maart j.l werd onze kleinzoon 2 jaar.
Wij liepen die dag in het Park bij de Euromast.
In dat Park is men nu bezig alles in de oude glorie te herstellen, met dank aan Stichting Droom en Daad

En ik , denk vol ongeloof aan uw plannen om aan de rand van het Park een wooncomplex te bouwen.

Het park terug in de oorspronkelijke opzet van Zochers maar.....aan de buitenkant , aan de Parkkade en haven , mag het groen worden vernield!

Ja, vernield , zo zie en ervaar ik dat.

Huizen zijn nodig, maar moet dit op één van de weinige stukjes groen in het centrum van de stad?

Ik benijd de bewoners die daar zouden kunnen gaan wonen niet.
Wonen aan de rand van de ingang van de Maastunnel, naast het Drooglever Fortuynplein

- Geluidsoverlast...
- Vervuiling, fijnstof
- parkeer problemen
- verkeerd overlast, sluiproutes
- horizon " vervuiling" (geen bomen, maar huizen....) Zie hier enkele onderwerpen waar die bewoners mee te maken krijgen

En ik.....grootmoeder van dat twee jarige jongetje .....kan ik de komende jaren genieten van het Park , " een oase van rust" zoals te lezen valt op de bordjes aan het begin van het Park.
Hoeveel overlast gaan de bezoekers aan het Park ondervinden?
Ook U weet dat het opbouwen van een woonwijk niet in 1 jaar is gerealiseerd en al die tijd zal de fauna van het Park, de vogels en vleermuizen ,verdwijnen en ook niet meer terug komen.

Kan ik dat mannetje over een paar jaar uitleggen waarom de Euromast (een rijksmonument) ingeklemd is tussen huizen en flats nb ondanks de bezwaren van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Wat is de waarde van zo'n dienst?
Wat is de macht van een vastgoed ontwikkelaar die een bestaand bestemmingsplan opzij kan schuiven?

Of , leden van de gemeenteraad van Rotterdam , laat u zich niet verblinden door " de bling bling " van een status symbool!!

Daarom, geachte leden ,

Het is nog niet te laat,
Kom met rasse schreden terug op uw eerder genomen besluit.

Geef mij en vele andere grootouders en ouders de gelegenheid ook in de komende jaren door het Park te wandelen zonder bouw activiteiten aan de rand van het Park.

En tijdens zo'n wandeling hoop ik dan onze kleinzoon te kunnen vertellen over het ontstaan van het Park, De geschiedenis van de oorlog in Rotterdam, de wederopbouw, de Euromast, de verschillende soorten bomen, vogels etc.

En zal deze kleinzoon over 30 jaar zijn kinderen kunnen vertellen dat er Rotterdammers waren die er in de jaren 20 voor zorgden dat dit stuk Rotterdam steeds groener werd?

Een utopie ??

Nee, ik geloof in de kracht van mensen die terug komen op eerder door hen ondersteunde plannen!

Maak vandaag nog een start.

Met vriendelijke groet,

Aan de Leden van de Gemeenteraad
Via de Griffie
Postbus 6575
3002 AN Rotterdam

Rotterdam, 20-03-2022

Betreft: Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Parkhaven

Geachte Leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een ontwerp bestemmingsplan Parkhaven is ingediend om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te kunnen bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het huidige bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

1. Nergens geeft u aan in het ontwerp bestemmingsplan waarom deze woningen absoluut op de groene plek rond de Euromast gebouwd moeten worden. Er is geen enkel bewijs dat deze woningen niet op een andere plek gebouwd kunnen worden.
2. Een unsollicited proposal is maar voor één groep echt belangrijk n.l. voor de ontwikkelaars en bouwbedrijven. Zij hebben een financieel belang bij hun ontwerp maar wanneer door een brede groep van de bevolking geprotesteerd wordt tegen bouwen op de geplande locatie is de gemeente verplicht naar andere bestemmingen uit te zien.
3. De belofte van de bouwers om royaal groen terug te plaatsen op de locatie heeft weinig betekenis voor de huidige bewoners van de stad. Immers het duurt heel veel jaren (30 jaar of langer) voordat dezelfde hoeveelheid groen ook tot dezelfde ontwikkeling is gekomen. Er gaat 4,2 hectare voor lange tijd verloren op een plek in het centrum van de stad waar met man en macht gezocht wordt naar plekken voor meer groen.
4. Onze gemeente zou het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen ter harte moeten nemen

5. Het open karakter van deze groene plek in de stad zal worden aangetast door particuliere woningen. Het Park behoort tot het Cultureel Erfgoed maar zal praktisch onzichtbaar worden aan de westkant.
6. De Euromast is in binnen- en buitenland een markant punt van Rotterdam. Er blijft nog maar weinig zichtbaar als de bouw van ca. 650 woningen doorgaat.
7. Al lange tijd wordt er nagedacht over hoe de kades van Rotterdam Centrum aantrekkelijk te maken en ook te exploiteren. Er liggen zoveel mogelijkheden aan de Parkhaven. De kades opknappen en van rust-/sportmogelijkheden voorzien. Schitterende plek voor Rotterdammers om te ontspannen aan het water!

Met vriendelijke groet,

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Rotterdam, 20-3-2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Wij hebben kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en tekenen hiertegen bezwaar aan, met de volgende redenen.

De Parkhavenstrook met de Euromast is esentieel onderdeel van het bestemmingsplan Scheepvaartkwartier en kan daar niet zomaar als bouwstrook met een andere bestemming van worden losgekoppeld.

Het ontwerpbestemmingsplan geeft geen reden waarom die woningen absoluut op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden.

De Euromast groenstrook is te belangrijk voor de stad om op te heffen aangezien het plan niet past in het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen; en dat bouwen op die plek schadelijk is voor Het Park vanwege de stikstofafzet.

Omdat de toegangswegen van het Scheepvaartkwartier niet aangepast worden, is te voorzien dat de huidige verkeersoverlast zal toenemen en er ernstige verkeersproblemen in de wijk zullen ontstaan. Het Scheepvaartkwartier is namelijk inmiddels getransformeerd van een kantorenwijk naar een woonwijk (onder andere van Vollenhovenkwartier meer dan 200 woningen en Zalmhaventorens 480).

In het verlende hiervan ontstaat nog meer verkeersdrukte in de omgeving van het al overvolle Drooglever Fortuynplein (Little C, uitbreiding Erasmus MC, nieuwbouw in het Lloydkwartier).

Ook in het verlengde hiervan zullen er meer parkeerproblemen in de wijk ontstaan. De Parkhavenkade zal autovrij worden. Er worden in 2 parkeergarages slechts 366 parkeerplekken gerealiseerd voor circa 650 woningen. Dit is inclusief de bezoekers van de Euromast, de midgetgolf, de splashbus, de Pannenkoekenboot en andere toeristische voorzieningen én de bezoekers van de Chinese supermarkt.

Daardoor zal er ook een toename van het touringcarverkeer in de wijk ontstaan. Er lijken slechts 2 busplaatsen voor in- uitstappen bij de Euromast te komen. Touringcars zullen elders moeten parkeren.

Het kan niet de bedoeling zijn dat dit op willekeurige plaatsen in de wijk gaat gebeuren. Bovendien zullen deze extra busbewegingen leiden tot meer luchtverontreiniging.

Tot slot zijn wij van mening dat de Euromast te belangrijk is om ingebouwd te worden tussen 650 woningen waarmee het zicht op en de beleving van dit rijksmonument onherroepelijk wordt aangetast. Het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) om niet te bouwen dient U dan ook ter harte te nemen.

Met vriendelijk groet,

[redacted]

Aan de Leden van de Gemeenteraad
Via de Griffie
Postbus 6575
3002 AN Rotterdam

Rotterdam, 20-03-2022

Betreft: Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Parkhaven

Geachte Leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een ontwerp bestemmingsplan Parkhaven is ingediend om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te kunnen bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het huidige bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

1. Nergens geeft u aan in het ontwerp bestemmingsplan waarom deze woningen absoluut op de groene plek rond de Euromast gebouwd moeten worden. Er is geen enkel bewijs dat deze woningen niet op een andere plek gebouwd kunnen worden.
2. Een unsollicited proposal is maar voor één groep echt belangrijk n.l. voor de ontwikkelaars en bouwbedrijven. Zij hebben een financieel belang bij hun ontwerp maar wanneer door een brede groep van de bevolking geprotesteerd wordt tegen bouwen op de geplande locatie is de gemeente verplicht naar andere bestemmingen uit te zien.
3. De belofte van de bouwers om royaal groen terug te plaatsen op de locatie heeft weinig betekenis voor de huidige bewoners van de stad. Immers het duurt heel veel jaren (30 jaar of langer) voordat dezelfde hoeveelheid groen ook tot dezelfde ontwikkeling is gekomen. Er gaat 4,2 hectare voor lange tijd verloren op een plek in het centrum van de stad waar met man en macht gezocht wordt naar plekken voor meer groen.
4. Onze gemeente zou het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen ter harte moeten nemen

5. Het open karakter van deze groene plek in de stad zal worden aangetast door particuliere woningen. Het Park behoort tot het Cultureel Erfgoed maar zal praktisch onzichtbaar worden aan de westkant.
6. De Euromast is in binnen- en buitenland een markant punt van Rotterdam. Er blijft nog maar weinig zichtbaar als de bouw van ca. 650 woningen doorgaat.
7. Al lange tijd wordt er nagedacht over hoe de kades van Rotterdam Centrum aantrekkelijk te maken en ook te exploiteren. Er liggen zoveel mogelijkheden aan de Parkhaven. De kades opknappen en van rust-/sportmogelijkheden voorzien. Schitterende plek voor Rotterdammers om te ontspannen aan het water!

Met vriendelijke groet,

Aan de leden van de Gemeenteraad
Rotterdam
via de Griffie

info@griffie.rotterdam.nl

Plaats Rotterdam, datum 23 ~~a~~ maart 2022

Betreft: Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Parkhaven

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een ontwerp bestemmingsplan Parkhaven is ingediend om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te kunnen bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het huidige bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

Daar het ontwerpbestemmingsplan een milieuonvriendelijk ontwerp is en als klankboord werkt tegen over de omgeving door grote dichtheid van de gebouwen.
Wat veel schade veroorzaakt aan Het Park vanwege de stikstof afzet en veel slag schaduw.
De Euromast rijksmonument wordt ingebouwd, grote groenvoorzieningen en bomen worden gekapt.
De vrije uitloop naar het Prak en de Euromast wordt aangetast.
Het ontwerp is niet volgens de Europese regelgeving tot stand gekomen daar het maar door een partij is ontworpen met veel schoonheid fouten. (Onderhand is gegund)
Met als oogmerk zoveel mogelijk woningen op een hoop met slechte voorzieningen voor de omgeving en bewoners en weinig parkeergelegenheid.
Met weinig recreatiemogelijkheden waar veel behoefte aan is in Rotterdam, waardoor er groene oase in de stad verloren gaat.
Gebruikelijke is dat er meerdere ontwerpen worden gemaakt zodat er een goede keuze kan worden gemaakt, met weinig planschade.
De Rotterdammers en het bedrijfsleven is buitenspel gezet omdat het proces niet democratisch is verlopen.
Waarmee het vertrouwen in de politiek wordt geschaad, zie de kleine opkomst bij de gemeenteraadverkiezing.

Hoogachtend,

Rotterdam, 23 maart 2022

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad van Rotterdam,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te realiseren. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

A) Ik heb vernomen dat de plek waar het Parkhaven project wordt gerealiseerd gesepareerd wordt van het bestemmingsplan waaronder het Scheepvaartkwartier valt. Mijn indruk is dat hier een ambtelijk/bestuurlijke formaliteit in het leven wordt geroepen om het project Parkhaven formeel te kunnen realiseren. Immers het Scheepvaartkwartier is beschermd stadsgezicht waardoor realisatie van het Parkhaven project onmogelijk is. Met andere woorden, de plek waar het Parkhaven project wordt gerealiseerd, wordt formeel gescheiden van het Scheepvaartkwartier. Door deze formeel te realiseren scheiding, tracht de gemeente onder het bestemmingsplan van het Scheepvaartkwartier en de voorwaarden van het beschermde stadsgezicht uit te komen.
Mijn mening is dat de plek waar het project Parkhaven moet worden gerealiseerd een onderdeel is van het Scheepvaartkwartier en derhalve onder het bestemmingsplan van het Scheepvaartkwartier valt. De realisatie van de Parkhaven dient dan getoetst te worden aan de voorwaarden van het beschermde stadsgezicht van het Scheepvaartkwartier.

B) Een ander punt dat ik onder uw aandacht wil brengen is het parkeerprobleem dat in het Scheepvaartkwartier ontstaat. Het project Parkhaven voorziet in de realisatie van 650 woningen met 366 parkeerplekken. Los van de toeristische attracties waar toeristen met de auto op afkomen (Pannenkoekenboot, Euromast, Splashtours, Midgetgolf) zal de parkeerdruk op de bestaande parkeerplaatsen fors toenemen. Deze parkeerdruk is al fors toegenomen aangezien in het Van Vollenhovenkwartier reeds meer dan 200 woningen zijn gerealiseerd los van het aantal woningen dat wordt gerealiseerd door de bouw van de Zalmhaventorens.

C) Een probleem dat samenhangt met de realisatie van veel woningen in verticale zin is dat veel van de toekomstige bewoners een auto zullen hebben. Het aantal auto's zal ernstig toenemen met navenante filevorming. Daarnaast zullen de files die er nu al zijn, met name wanneer forenzen de wijk met de

auto verlaten of wanneer op de rondwegen rondom Rotterdam een ongeluk is gebeurd, alleen maar groter worden. Filevorming zal ernstig toenemen op de kruispunten Scheeptimmermanslaan/West Zeedijk en Parkhaven/G.J. de Jonghweg en Westzeedijk en de rotonde van het Drooglever Fortuynplein. Een analyse van het toenemend aantal woningen dat gerealiseerd is en wordt in het Scheepvaartkwartier, in relatie tot de verkeersstromen rond eerder genoemde punten, ontbreekt volledig. De gemeente Rotterdam focust zich alleen op de realisatie van woningen zonder neveneffecten daarvan in ogenschouw te nemen met name hoe de verkeerssituatie wijzigt en de overlast die dit met zich meebrengt.

D) De gemeente Rotterdam streeft er naar om de stad groener te maken. Het park in het Scheepvaartkwartier is een van de mooiste stadsparken van Nederland. Met de realisatie van het Parkhaven project zal een groot gedeelte van het Park worden "ontgroent" hetgeen volstrekt indruist tegen het groener willen maken van de stad. Wat is er niet makkelijker om de stad groener te maken door hetgeen er reeds is te behouden.

E) Visueel zal de Euromast, dat een Rijksmonument is, volstrekt worden ingebouwd door de realisatie van de flats van het Parkhaven project. Een rapport van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) heeft geadviseerd om de bouw van de flats van het Parkhaven project niet naast de Euromast te realiseren. Naast de ernstige protesten van vele bewoners van het Scheepvaart- en Lloydkwartier zou het de bestuurders van Rotterdam sieren wanneer zij gehoor zou geven aan wat de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed heeft geadviseerd. Met andere woorden, geen bouw rondom het Rijksmonument Euromast.

F) De gemeente Rotterdam heeft aangegeven dat zij de vrije uitloop van Het Park naar het water van de Parkhaven belangrijk vindt. Ik vraag mij dan af hoe de realisatie van het Parkhaven project hier een bijdrage aan levert? In mijn ogen frustreet de realisatie van het Parkhaven project de vrije uitloop en derhalve het uitgangspunt van de gemeente Rotterdam.

Tenslotte breng ik onder uw aandacht dat er zeer ernstige protesten zijn van bewoners van het Scheepvaart- en Lloydkwartier tegen de realisatie van het project Parkhaven. Daarnaast heb ik vernomen dat de opkomst (16 maart 2022) voor de gemeenteraadsverkiezingen zeer laag waren in Rotterdam. Politici vragen zich wel eens af wat die lage opkomst nu veroorzaakt. Van mijn kant heb ik de indruk dat bestuurders/politici niet naar massale protesten van bewoners luisteren en hun plannen ondanks alles willen realiseren. Gedrag zoals onder punt A van dit bezwaar beschreven is daar een voorbeeld van.
Het zou van enig respect getuigen wanneer de verantwoordelijke politici/bestuurders in het algemeen eens gehoor zouden geven aan massale bezwaren/protesten van bewoners tegen te realiseren projecten. Het lijkt wel alsof het dogma ten koste van alles moet worden uitgevoerd.

Het gevolg is dat bewoners/kiezers geen gebruik meer maken van hun democratische recht om te gaan stemmen. Noem dit nonchalance. Een nonchalance dat door het gedrag van politici wordt uitgelokt.

Van mijn kant hoop ik oprecht dat, voor wat betreft het project Parkhaven, politici en bestuurders van Rotterdam (eindelijk) gehoor geven aan het massale protest en bezwaar tegen de realisatie van het project Parkhaven. Dit zou getuigen van een blijk van respect naar de bewoners/kiezers van de stad Rotterdam en in het bijzonder van het Loyd- en Scheepvaartkwartier.

Hoogachtend,

Contactpersoon
Stichting Groen Parkhaven
groenparkhaven@gmail.com
www.groenparkhaven.nl

Volgt u ons al op Facebook en Instagram?
Groen Parkhaven
Of op Twitter? @groenstichting

Datum
23 maart 2022
Ons kenmerk
2022.06
Uw kenmerk
-
Bijlagen
-

Aan
Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Onderwerp
Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven

Dossier: NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben op 28 februari 2022 een wijziging van de bestemming van de Parkhaven ter inzage gelegd.
Deze wijziging is uitsluitend nodig om het bouwplan Parkhaven van de ontwikkelcombinatie Parkhaven Partners te realiseren.[1] Dit plan omvat acht woontorens waarin woningen, kantoren en horeca worden ondergebracht.

Het te verstenen gebied strekt zich uit van de Parkkade tot aan het Drooglever Fortuynplein en markeert de westelijke rand van Het Park. In het nieuwe bestemmingsplan als ook in oudere gemeentelijke stukken wordt dit gebied aangeduid als 'Parkhavenstrook', alsof het een losse strook groen betreft. In werkelijkheid is het gebied een uitloper van Het Park en als zodanig verbindt het de recreatiegebieden Park en Parkhaven

De grond is eigendom van de gemeente, dus in feite van alle Rotterdammers. Het is ook het grondvlak van de Euromast; er komen jaarlijks meer dan 750.000 bezoekers.

Stichting Groen Parkhaven heeft kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en maakt bezwaar omwille van het algemeen cultureel en maatschappelijk belang dat zij behartigt. Te weten:

Stichting Groen Parkhaven betreft een ANBI-stichting Het zet de werkzaamheden van de Focusgroep Groen Parkhaven voort En stelt zich onder meer ten doel het behouden van de zowel ten noorden als zuiden gesitueerde bij de Euromast behorende huidige groene ruimte Alsmede het behouden van het monumentale aanzien van de in en rondom de Parkhaven aanwezige Rijksmonumenten

KvK 77812271

[1] De ontwikkelcombinatie Parkhaven Partners bestaat uit Heijmans Vastgoed, TBI ondernemingen: ERA Contour en J.P. van Eesteren en partners Vesteda en Woonbron.

- Het behoud van de optimale beleving van het beeldbepalende ensemble van Rotterdams erfgoed – Euromast, Maastunnelcomplex, Het Park – vanuit de hiervoor bedoelde, langgerekte groene zone langs de Parkhaven.
- Het behoud van de vrije zichtlijnen op de Euromast vanuit het zuiden en het noorden.
- Het behoud van het openbare groen langs de Parkhaven ter wille van de verbetering van het leefklimaat van de stad.
- Versterking van de integratie van de Parkhaven met Het Park, waaronder een vrij zicht vanuit Het Park op het groen van de Parkhaven en omgekeerd.
- Een nieuwe recreatieve en culturele invulling van het groen bij de Euromast.

De **GRONDEN** van onze **ZIENSWIJZE** zijn:

I. Het vigerend bestemmingsplan

II. Cultuurhistorische en maatschappelijke waarden van de Parkhaven
- II A Monumentale waarde van de Parkhaven
- II B Situationele waarde van de Parkhaven
- II C Waarde van de Parkhaven voor Het Park
- II D Groene waarde van de Parkhaven

III. Participatie

In het volgende worden deze beroepsgronden nader uitgewerkt.

ZIENSWIJZE GROND I. Het vigerend bestemmingsplan (2013-2014)

Er ligt reeds een gemotiveerd bestemmingsplan voor het gehele Scheepvaartkwartier. Dit werd in 2013 door de gemeenteraad vastgesteld en in 2014 door de Raad van State onherroepelijk verklaard. De Parkhaven is evenals rijksmonument Het Park, deelgebied van het bestemmingsplan. Op de plankaart is de Parkhaven aangewezen voor groen, cultuur en ontspanning en horeca. Nadrukkelijk wordt verklaard dat bebouwing van de zogenaamde Parkhavenstrook niet mogelijk is. De motivering hiervoor is als volgt:

> *'In 2030 heeft de Parkhavenstrook een bestemming die verschillende doelgroepen uitnodigt voor een regelmatig bezoek. Hier bevinden zich enkele publieke voorzieningen die een relatie hebben met waterrecreatie en het openbaar vervoer te water.*
> *Het bestemmingsplan Scheepvaartkwartier zet in op het beschermen van het rijksmonument 'het Park' en de waarden van het beschermd stadsgezicht Scheepvaartkwartier. Het bestemmingsplan maakt bebouwing op de Parkhavenstrook niet mogelijk.'*[2]

Het nieuwe bestemmingsplan zet resoluut een streep door het tot nu toe gevolgde beleid ten aanzien van de 'Parkhavenstrook'. Woningen worden hoofdzaak en zullen het grootste deel van het groengebied innemen.

---

[2] 'Scheepvaartkwartier. Bestemmingsplan', opgesteld door Stadsontwikkeling Rotterdam, 2013-2014, p. 18.

Aan continuïteit van beleid – dus van goed beleid – ontbreekt het ook als we kijken naar de diverse beleidsnota's die aan het vigerend bestemmingsplan ten grondslag liggen. In dit verband van belang zijn:

- de overheidsvisie 'Kiezen voor Karakter, Visie Erfgoed en ruimte', vastgesteld op 15 juni 2011. Eén van de vijf prioriteiten in deze beleidsvisie luidt:
- *'Wederopbouw: tonen van een tijdperk.'*[3]

en

- de gemeentelijke beleidsnota 'Collectie Rotterdam, Monumentenbeleid 2005-2008' en de 'Monumentenverordening Rotterdam' (vastgesteld op 3 februari 2005 en op 30 september 2010). Hierin verklaart de gemeente:

> *'Rode draad is de opvatting dat cultuurhistorie onlosmakelijk verbonden is met ruimtelijke kwaliteit en identiteit. De monumenten en beschermde stadsgezichten zijn de bewezen kwaliteiten van de stad en vertellen het verhaal van Rotterdam.*[4]

Met dit monumentenbeleid wil Rotterdam de historische gelaagdheid van de stad behouden voor toekomstige generaties en de kennis over de historische bebouwde en onbebouwde omgeving vergroten. Zowel het bestemmingsplan 2013-2014 als de beleidsnota 'Collectie Rotterdam' laten duidelijk zien dat de toenmalige gemeentebesturen het beleid ten aanzien van het groen langs de Parkhaven – geen bebouwing - wensten te continueren. Dankzij dit beleid zijn het aanzien en de betekenis van de Euromast en het Maastunneltracé goed bewaard gebleven.
De Euromast is niet alleen een toeristische trekpleister. De Euromast vormt onderdeel van de identiteit van Rotterdam: icoon van de wederopbouw, als tegenhanger voor het beeld van Zadkine, dat het bombardement uitbeeldt en herdenkt. Vanwege de situering nabij de Maastunnel, die het zuidelijke en noordelijke hart van de stad met elkaar verbindt, en vanwege de ligging langs de rivier, de Parkhaven en de Parkhavensluizen, is de Euromast ook het symbool van verbinding tussen stad, water en haven. En geeft de Euromast niet op de meest treffende wijze invulling aan deze verbindende identiteit door het uitzicht op de herrezen stad, de rivier en de haven?

Een poging tot inbreuk op dit beleid zien we in de 'Gebiedsvisie Hoboken 2030' uit 2009. In dit convenant wordt de 'Parkhavenstrook' aangemerkt als een 'toplocatie voor wonen, werken en recreatieve functies'.[5] Deelnemers aan de beraadslaging van dit convenant zijn onder meer Aannemingsmaatschappij J.P. van Eesteren, College B & W Rotterdam, leden van de deelgemeente Delfshaven en Centrum, Erasmus MC en diverse culturele instellingen. Kortom, per saldo een voor de gelegenheid bijeengebracht samenraapsel van deelbelangen zonder aanspraak op representativiteit.

Het hoogste orgaan, de Gemeenteraad van Rotterdam, was hier niet bij betrokken en heeft zich verder ook nooit uitgesproken over de inhoud van de Gebiedsvisie Hoboken. Van een officieel besluit is het nooit gekomen. De 'Gebiedsvisie Holoken 2030' kan dan ook niet als een

---

[3] Ibidem, p. 8.
[4] Ibidem, p. 16.
[5] 'Gebiedsvisie Hoboken 2030', Rotterdam, 27 januari 2009, p. 60.

beleidsstuk van de gemeente aangemerkt worden. Met andere woorden: U als gemeenteraadsleden bent er niet aan gebonden.

In het vigerend bestemmingsplan wordt de Gebiedsvisie Hoboken (onder punt 2.4.1) genoemd, maar veelzeggend genoeg is de kwalificatie van de Parkhaven als 'toplocatie voor wonen' eruit weggelaten.
Niettemin wordt in het voorgelegde nieuwe bestemmingsplan voor de Parkhaven de Gebiedsvisie Hoboken uit 2009 weer van stal gehaald alsof het een officieel beleidsstuk is. En wordt het officieel vastgestelde vigerend bestemmingsplan van 2014 ter zijde geschoven.

Concluderende opmerkingen bij paragraaf I.
De Stichting Groen Parkhaven maakt bezwaar tegen de voorgestelde wijziging van het bestemmingsplan Parkhaven omdat

- de bestemmingsplanwijziging afbreuk doet aan de continuïteit van beleid, juist voor een kwetsbaar monumentaal gebied van essentieel belang;
- niet bewezen is dat de geplande 650 woningen nergens anders dan op de Parkhaven gebouwd kunnen worden;
- niet bewezen is dat de waarden die door het vigerend bestemmingsplan worden beschermd verminderd zijn of minder beschermenswaardig zijn geworden;
- woningbouw aan weerszijden van de Euromast ingaat tegen de ambitie van de stad het tijdperk van de Wederopbouw te tonen;
- niet bewezen is dat de waarden van de Parkhaven voor de bewoners van Rotterdam en omstreken er minder toe doen. Integendeel, een door ons in 2019 georganiseerde enquête leverde in korte tijd ruim 6000 handtekeningen op; vele burgerbrieven getuigen van verzet tegen het plan, evenals de negatieve adviezen van de Gebiedscommissies Centrum en Delfshaven. Ook op landelijk niveau is verzet aangetekend, getuige het negatieve advies dat de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft uitgebracht. De volgende paragraaf gaat hier dieper op in.

II Cultuurhistorische en maatschappelijke waarden van de 'Parkhavenstrook'

II A. De monumentale waarde van de 'Parkhavenstrook'

'De strook rondom de Euromast is als groenstrook essentieel voor de betekenis en de beleving van de Euromast.' [6]

Aldus het oordeel van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed – sprekend namens de minister van Gezondheid, Onderwijs en Cultuur.
Het is voor haar een belangrijke reden om de gemeente te adviseren 'van het plan af te zien.' [7]
Een van haar argumenten is dat het bouwplan Parkhaven onvoldoende rekening houdt met de omgeving van de beschermde monumenten. Niet alleen de iconische betekenis van Euromast, maar ook die van Het Park en Maastunnelcomplex worden aangetast.

[6] Brief van de RCE aan het College van B & W Rotterdam, t.a.v. Wethouder Kurvers, d.d. 10 december 2020, p. 2 (Onderstreping van de RCE). Hetzelfde nogmaals herhaald in brief van de RCE aan de wethouder van 8 januari 2021.
[7] Ibidem.

Het nieuwe bestemmingsplan Parkhaven gaat niet in op het negatieve advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Het zegt zich te baseren op het cultuurhistorisch rapport dat in 2020 - in opdracht van de ontwikkelaar - door Bureau Steenhuis/Meurs is opgesteld, maar de wijze waarop dit gebruikt wordt is misleidend. (zie II B)
Net als de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed benadrukt ook het rapport van Steenhuis/Meurs de verbondenheid van het groen langs de Parkhaven met de Euromast:

> *'De Parkhavenstrook is de voortuin van de Euromast – en daarmee sterk met het monument verbonden.'*

En:

> *De Parkhavenstrook als geheel is op te vatten als een samenstelsel van tuinen, plantsoenen en groenelementen, waar de Euromast een prominent onderdeel van is.'* [8]

Het valt onmogelijk vol te houden – zoals het nieuwe bestemmingsplan doet - dat de Euromast zijn prominente plaats in het groen behoudt als hij te midden van acht woontorens komt te staan. Door aantasting van de directe omgeving verliest dit Rotterdamse rijksmonument veel van zijn aanzien en betekenis.

Zoals het nieuwe bestemmingsplan zich niets aantrekt van het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, zo laat het zich ook weinig gelegen liggen aan de regelgeving van de nieuwe Omgevingswet. Onder het artikel 'behoud cultureel erfgoed' wordt aan gemeenten nadrukkelijk opgedragen te voorkomen dat in de omgeving van rijksmonumenten aantastingen plaatsvinden die deze beschermde monumenten ontsieren of beschadigen. [9]

Welnu, Het Park, waar de zogenaamde Parkhavenstrook onderdeel van vormt, is een ware erfgoed-biotoop.[10] Op en rondom het gebied bevinden zich vier belangrijke Rotterdamse rijksmonumenten: behalve de internationaal vermaarde Euromast ook het historische Park, de Parksluizen, het Maastunnelcomplex met het markante noordelijke ventilatiegebouw.[11]
Al deze monumenten bij elkaar vertegenwoordigen het verhaal van Rotterdam na 1945, van herwonnen vrijheid, wederopbouw, optimisme, de haven als economische motor en nieuwe verworvenheden als vrije tijd, mobiliteit en dagrecreatie. Deze ontwikkeling omarmend schiep

---

[8] Steenhuis/Meurs, 'Parkhaven Rotterdam', 'Parkhaven Rotterdam. Cultuurhistorisch onderzoek' (2020). Dit rapport geeft per monument de waardering van de RCE uit de rijksmonumentenbeschrijving, aangevuld met een beschrijving van de cultuurhistorische waarden en het verband tussen deze waarden en de Parkhaven. Alhoewel de rapportage van Steenhuis/Meurs in algemene zin kan worden onderschreven, is het onjuist dat sprake is van tuinen, laat staan van privétuinen in het plangebied. Ook de midgetgolf en de aanwezige horicaterrassen kunnen niet als tuin worden beschouwd.
[9] https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2018-292.html. Besluit kwaliteit leefomgeving, 3 juli 2018, Artikel 5.130. Zie ook Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, 'Handreiking begrippenkader cultureel erfgoed onder de Omgevingswet', versie 1.1 (april 2020).
[10] De term is ontleend aan SteenhuisMeurs,
[11] De Euromast maakt deel uit van de World Federation of Great Towers. Ook de Eiffeltoren en het Empire State Building behoren hiertoe.

architect Hugh Maaskant zijn Euromast, een attractietoren voor het grote publiek. Dit voor de stad zo betekenisvolle tijdperk is hier zodanig tastbaar aanwezig dat alleen al het gebruik van de term 'Parkhavenstrook' gespeend is van gevoel voor verhoudingen, noch getuigt van inzicht in de samenhangende betekenis van deze monumenten voor de Rotterdamse identiteit. Deze terminologie is ongepast en vormt een extra belediging van dit erfgoed door ervan uit te gaan dat het bezigen van deze term zou kunnen dienen als schaamlap om de plannen voor verstening van het groen verteerbaar te maken.

Dit cultuurhistorische verhaal heeft ook een economische functie. De Erfgoedagenda van Rotterdam zegt hierover:

> *'Een dergelijk verhaal kan eveneens benut worden voor versterking van de identiteit van Rotterdam in relatie tot citymarketing en communicatie over de stad.'*[12]

Als één plek zich leent voor de versterking van de Rotterdamse identiteit is het wel de Parkhaven, biotoop van rijksmonumenten. Dit ontgaat helaas aan de ontwerpers van het nieuwe bestemmingsplan. Men heeft wel de ambitie de Parkhaven meer betekenis te geven (p. 27), maar bedoelt dan 'een aantrekkelijk stedelijk gebied te realiseren, mét woningen, aantrekkelijke voorzieningen op de begane grond, een levendige kade.' Met versterking van het typisch Rotterdamse van de plek heeft dit weinig van doen. We herhalen hier nog maar eens het oordeel van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed: Het bouwplan houdt onvoldoende rekening met de omgeving van de beschermde monumenten.

II B De situationele waarde van de 'Parkhavenstrook'

Een van de beleidskaders die het nieuwe bestemmingsplan Parkhaven hanteert is de 'Omgevingsverordening Zuid-Holland' uit 2020. De inzet van het provinciale beleid is dat ruimtelijke ontwikkelingen bijdragen aan het behoud en de versterking van de ruimtelijke kwaliteit. In dit beleid wordt groot belang gehecht aan de ruimtelijke impact van nieuwe ontwikkelingen.

> *'Hoe meer een ontwikkeling afwijkt van de aard en schaal van een gebied, des te groter is in beginsel de ruimtelijke impact van nieuwe ontwikkelingen en des te eerder raken ze provinciale doelen of belangen. Dit geldt eveneens naarmate de kwaliteit van een gebied meer bijzonder of kwetsbaar is.'*[13]

Om te bepalen hoe groot de impact van een bepaalde ontwikkeling is worden in de Omgevingsverordening Zuid-Holland drie soorten ontwikkelingen onderscheiden, te weten inpassing, aanpassing en transformatie.
- Inpassing betreft een gebiedseigen ontwikkeling passend bij de schaal en aard van het landschap.

---

[12] 'Erfgoedagenda 2017-2020'. (Opgesteld op basis van de nieuwe Erfgoedwet), Gemeente Rotterdam, december 2016, p. 12.
[13] Ontwerp Bestemmingsplan Parkhaven (2021-2022), p. 18-19.

- Aanpassing betreft een ontwikkeling die niet past bij de aard of de schaal van een gebied.
- Transformatie betreft een zodanige verandering dat een nieuw landschap of stedelijke gebied ontstaat.

Het lijkt ons niet meer dan logisch dat het wijzigen van de groene 'Parkhavenstrook' in een woonwijk is aan te merken als 'Transformatie'. Maar tot onze verbazing trekt het ontwerpbestemmingsplan de conclusie dat het plan Parkhaven valt onder 'Inpassing.' Met het argument dat de nieuwbouw qua functie, maat en schaal aansluit op de directe omgeving, zoals de wijk Little C en het Lloydkwartier.
Op deze manier wordt de werkelijkheid volkomen naar eigen hand gezet. Immers, niet die woonwijken vormen de directe omgeving van de 'Parkhavenstrook', maar Het Park, de rijksmonumenten, de rivier! De bouw van 650 woningen op deze unieke historische en groene locatie te kwalificeren als 'gebiedseigen ontwikkeling' raakt kant noch wal. De ruimtelijke impact van de bouw zal hier enorm groot zijn!

Resumerend: wat het ontwerpbestemmingsplan dus probeert te doen is het groen langs de Parkhaven los te koppelen van het Scheepvaartkwartier en Het Park teneinde hier bebouwing toe te laten. Ten onrechte. Al bij de aanleg van de Maastunnel is ervoor gekozen om de aanlanding van de autotunnel zo ver mogelijk voorbij Het Park door te trekken, terwijl de tunnel voor fietsers en voetgangers juist eindigt op korte afstand van de rivier bij de entree naar Het Park. Op deze wijze bleef de eenheid van Het Park zoveel mogelijk behouden en vervult Het Park ook een functie voor voetgangers- en fietsverkeer. Bij de bouw van de Euromast is bovendien nog een extra verbinding gemaakt. De Euromast staat *in* de groene uitloper van Het Park. Ergo: met dit nieuwe bestemmingsplan wordt beoogd dit deel van Het Park op te offeren aan nieuwe appartementen.

Aansluitend wordt gesteld dat de 'Parkhavenstrook' *eigenlijk* verbonden zou zijn met de nieuwe wijken Little C en Lloydkwartier. Met exact dezelfde willekeurige argumentatie kan in een volgend bestemmingsplan de rest van Het Park worden volgebouwd.

De opvatting van het bouwplan Parkhaven als een 'gebiedseigen ontwikkeling' vinden wij hoogst bedenkelijk, ook omdat dit haaks staat op de situationele waardering die het gebied geniet in het cultuurhistorisch rapport van Steenhuis/Meurs. De vraagt dringt zich op of dit rapport wel serieus wordt genomen.

Volgens Steenhuis/Meurs is juist de openheid van het gebied een belangrijk punt van waardering. De 'Parkhavenstrook' draagt daar in belangrijke mate aan bij en zorgt voor een gave relatie tussen de monumenten en de omgeving. De 'open, landschappelijke' sfeer rond de Parkhaven komt herhaaldelijk terug in de elf 'te borgen waarden' die deze experts van groot belang achten.[14] De te borgen waarden hebben betrekking op Het Park, de Parkhavenkade, het Maastunnelcomplex en bijbehorende gebouwen, met als belangrijkste de Euromast.

Als te borgen waarden van de Euromast – 'de moeder aller bakens van Rotterdam' – worden genoemd:

---

[14] Steenhuis/Meurs, 'Parkhaven Rotterdam', pp. 82-85.

- ' de grootsheid van de toren (een mast met kraaiennest), die bovendien uitrijst boven zijn omgeving;
- de lucht rondom de Euromast;
- de drie biotopen van de Euromast (sokkel, scheepshut, korf met Space Tower)'

Op basis van deze geïdentificeerde waarden is geen andere conclusie mogelijk dan dat het hele silhouet van de Euromast behouden blijft. De waarde van de Euromast wordt aangetast zodra het gebouw niet langer als solitair hoog referentiepunt zichtbaar blijft. Het bestemmingsplan voor de appartementen zal dan ook leiden tot een aantasting van de Rotterdamse identiteit.

Als te borgen waarden voor het park rondom de Euromast wordt onder meer genoemd:

> *'de open groene ruimtelijke samenhang tussen de Euromast en het groene grondvlak (de Parkhavenstrook), waar de mast in het plantsoen landt.'*

In het tweede deel van het cultuurhistorisch onderzoek van Steenhuis/Meurs worden de 'te borgen waarden' omgezet in kaders voor transformatie [door bouwinitiatieven] van de 'Parkhavenstrook'.[15] Ook hier wordt herhaaldelijk gewezen op het behoud van de open, landschappelijke sfeer. Zo lezen we onder meer:

> *'De Parkhavenstrook fungeert als een soort 'side-kick' van het Park, met een aanvullende recreatieve programmering. Nieuwe initiatieven houden de Parkhavenstrook toegankelijk en laten ruimte voor recreatief gebruik, als zelfstandig groen gebied.'*[16]

Ook wijst Steenhuis/Meurs nadrukkelijk op het belang van de samenhang tussen Euromast en het groene grondvlak:

> *'De Euromast en het grondvlak – het gehele plantsoen langs de Parkhaven – vormen een ensemble. De verhouding van de maat van de Euromast tot die van het groene grondvlak is essentieel om de Euromast in zijn waarde te continueren.* [...] *Toekomstige ontwikkelingen worden getoetst aan het behoud van de samenhang tussen Euromast en grondvlak, de openheid van de Parkhavenstrook en het groene karakter.*

Het rapport Steenhuis/Meurs relateert de 'Parkhavenstrook' dus nadrukkelijk aan Het Park en de Euromast. Volgens dit rapport dienen eventuele ontwikkelingen de grootsheid van de toren, de lucht rondom de Euromast en de openheid van groen te respecteren. Het rapport Steenhuis/Meurs relateert eventuele ontwikkeling niet, zoals het ontwerp bestemmingsplan wil, aan verderop gelegen intensieve woningbouw..

Steenhuis/Meurs willen zelf nadrukkelijk geen uitspraak doen over het totaal te realiseren bouwvolume, met name niet het plan om ook hier intensieve woningbouw te plegen en zo de

---

[15] SteenhuisMeurs, 'Parkhaven Rotterdam. Transformatiekader', (2020). Geschreven in opdracht van ERA Contour BV.
[16] Idem, p. 9.

open groene ruimtelijke samenhang en de monumentale waarden te niet te doen. Maar het is voor de lezer niet moeilijk te concluderen dat het door hen aanbevolen behoud van de waarden samenhang, openheid en groen karakter bepaald geen ondersteuning biedt aan de woningbouw die opdrachtgever Parkhaven Partners wil realiseren.

Het ontwerpbestemmingsplan bewijst lippendienst aan de adviezen van Steenhuis/Meurs. De lezer wordt misleid doordat de terminologie van Steenhuis/Meurs wordt overgenomen maar de inhoud volledig naar eigen hand wordt gezet. Zoals bijvoorbeeld de volgende zin:

> *'De Euromast als 'icoon van de stad' blijft daarmee oprijzen uit het groen en wordt naast het ensemble van nieuwe gebouwen nog nadrukkelijker onderdeel van de stad.'* (p. 28)

De Euromast in een 'ensemble' van nieuwe gebouwen – dit is bepaald niet wat Steenhuis/Meurs met ruimtelijke samenhang tussen Euromast en het groene grondvlak bedoelt.

De toe te laten bouwhoogten van 35 tot 70 meter voor de intensieve woningbouw betekenen dat de Euromast niet langer zal oprijzen uit het groen, maar in deze nieuwe verstening zal opgaan.

De aantasting van de te borgen waarden, ruimtelijkheid, open zicht op de Euromast vanuit de wijdere omgeving, het groene karakter, samenhang Euromast en groenstrook door bebouwing van de 'Parkhavenstrook', is voor de Stichting Groen Parkhaven wederom een belangrijke reden om de wijziging van de bestemming van het gebied aan te vechten.

II C De waarde van de 'Parkhavenstrook' voor Het Park

Het college van Rotterdam wil de verstedelijking van het groen langs de Parkhaven mogelijk maken via een projectbestemmingsplan. Daarmee wordt het gebied tussen het Drooglever Fortuynplein, het Maastunneltraject, de Maasoever en de Parkhaven afgezonderd van het in 2014 onherroepelijk geworden bestemmingsplan Scheepvaartkwartier waartoe ook Het Park behoort.

Met de bouw van acht woontorens zal de 'Parkhavenstrook' zijn functie als park verliezen. Overeenkomstig dagrecreatief gebruik zal niet meer mogelijk zijn op de onbebouwd blijvende gronden tussen de appartementen.

Verder zal de juridische en ruimtelijke scheiding tussen Park en 'Parkhaven' visueel bekrachtigd worden. Qua uitstraling zullen deze woontorens aansluiten op de hoge en intensieve bebouwing van Little C en Lloydkwartier. (Zoals hiervoor gezegd noemt het ontwerpbestemmingsplan deze nieuwbouwwijken de 'directe omgeving' van de Parkhaven; de bouw van acht woontorens in het groen heet dan 'gebiedseigen ontwikkeling'; de betekenis van het 'ensemble' van woontorens is een stedelijke 'stepping stone'.)

De aansluiting op Het Park, wat in feite de directe omgeving van de 'Parkhavenstrook' is, wordt teruggebracht tot zes tochtige corridors (tussen 11 tot 17 meter breed) tussen de geplande gebouwen (van 35 tot 45 tot 70 meter hoog). Niettemin claimt het ontwerpbestemmingsplan

dat deze zogenaamde 'greens' zorgen dat Het Park en de Parkhaven goed met elkaar verbonden blijven (p. 28), zicht- en looplijnen in oost-west richting tussen de gebouwen bieden (p. 30) en de beleving van park en rivier dichter bij elkaar brengen (p. 96). Dit is onjuist.

De verstedelijking die het ontwerpbestemmingsplan wil realiseren is naar onze mening niet in overeenstemming met de open ruimtelijke samenhang tussen Parkhaven en Het Park die het rapport van Steenhuis/Meurs beoogt. We citeren nogmaals een van de te borgen waarden uit het Transformatiekader:

> *'De Parkhavenstrook fungeert als een soort 'side-kick' van het Park, met een aanvullende recreatieve programmering. Nieuwe initiatieven houden de Parkhavenstrook toegankelijk en laten ruimte voor recreatief gebruik, als zelfstandig groen gebied.'*[17]

De 'greens' kunnen niet aan deze voorwaarden voldoen. Want behalve dat deze verhoudingsgewijs smalle doorgangen slechts beperkt zicht bieden op Het Park, bestaat er geen enkele garantie dat deze na verkoop van de grond geen particulier terrein zullen worden. Eventueel resterend openbaar gebied zal hoe dan ook een vertuind karakter verkrijgen door de invloed van de woontorens. Bezoekers die vanuit Het Park naar de Parkhaven willen gaan of andersom zullen zich in de privacy sfeer van de appartementen moeten bewegen, dan wel zullen de smalle corridors op grond van het viciele recht geheel worden afgesloten.

In de huidige situatie kan de bezoeker aan de zuidkant, waar de 'Parkhavenstrook' en Het Park over 150 meter direct aan elkaar grenzen, moeiteloos doorlopen naar de rivier en de Parkhaven. Hier liggen ook de geasfalteerde paden voor rolstoelgebruikers en kinderwagens.

Het voorstel van Steenhuis/Meurs om het groen langs de Parkhaven te laten fungeren als 'side kick' van Het Park sluit aan op de adviezen die het 'Masterplan Het Park' geeft. Dit masterplan werd in 2011 in opdracht van de gemeente opgesteld ten behoeve van de renovatie van Het Park. De 'Parkhavenstrook' krijgt hierin een duidelijke maatschappelijke functie toegekend.[18] Door daar evenementen en festivals te programmeren kan het historische Park ontlast worden:

> *'Wanneer het op het historische park geënte programma* [kleinere evenementen] *gecombineerd wordt met een groenrecreatief programma in de Parkhavenstrook - waar ook trendgevoelige voorzieningen op hun plaats kunnen zijn* [grotere evenementen] *– versterken die elkaar.'* [19]

Het advies is daarom de 'Parkhavenstrook' ruimtelijk en functioneel als onderdeel te blijven beschouwen van Het Park:

---

[17] Idem, p. 9.
[18] 'Masterplan Het Park', Rotterdam, september 2011. Samengesteld door de diensten dS+V, OBR, Gemeentewerken, deelgemeente Centrum, Rotterdam Festivals en de externe adviseur de landschapsarchitecte Anja Guinée.
[19] Ibidem, p. 63.

> *'Gelet op de kwetsbaarheid van het historische park (die na kwaliteitsverbetering nog groter zal zij), is het voor de toekomst nodig de aard en omvang van evenementen in Het Park aan te passen aan de draagkracht. Bij verbetering van de ruimtelijke relaties met de aangrenzende gebieden, ontstaan goede mogelijkheden om evenementen ook (gedeeltelijk) buiten Het Park te accommoderen, bijvoorbeeld aan de Parklaan (zoals nu al gebeurt), de Parkkade en de Parkhavenstrook, mits de inrichting hierop zou worden aangepast.'*[20]

Om deze reden wijst het 'Masterplan Het Park' bebouwing van de Parkhavenstrook van de hand:

> *'Hoewel woonbebouwing in de Parkhavenstrook zou zorgen voor meer dagelijkse parkbezoekers, is voor de toekomstige ontwikkeling van Het Park een groen- en recreatief programma in de Parkhavenstrook zowel ruimtelijk als functioneel veel gunstiger. Ruimtelijk omdat de Parkhavenstrook het laatste restant is van de landschappelijke ruimte aan de westzijde van Het Park.'*[21]

Deze ruimtelijke beleving zal door de woningbouw teniet worden gedaan, zo stelt het Masterplan. En vervolgt dan:

> *'Functioneel is een groen programma veel gunstiger omdat de bezoekers van de Parkhavenstrook geneigd zullen zijn ook Het Park en de horeca in Het Park te bezoeken en omgekeerd. Bij intensivering van het centrumgebied met woonbebouwing is vergroting van Het Parkareaal aan de rivier met hoogwaardige en flexibele groene ruimte te prefereren boven verdichting.'*[22]

Vergroting van Het Parkareaal is wat Rotterdam hard nodig heeft. Met de zogenaamde Parkhavenstrook heeft de gemeente de kans te doen wat volgens de nieuwe Omgevingsvisie haar ambitie is:

> *Om te voorkomen dat één park teveel wordt belast, stimuleren we de spreiding van evenementen over de verschillende groengebieden in de stad. Tegelijkertijd garanderen we ook rustige plekken in het groen om even aan de drukte van de stad te kunnen ontsnappen.*[23]

Als de 'Parkhavenstrook' de facto wordt gereduceerd tot erf en groene bufferruimte of zelfs tuin rondom 630 appartementen is deze kans verkeken.

---

[20] Idem.
[21] Idem.
[22] Ibidem, p. 64.
[23] 'De Veranderstad. Ontwerp-Omgevingsvisie Rotterdam', 2021, p. 78.

II D. Groene waarde voor centrumbewoners

Last but not least wijzen wij op de grote waarde van Het Park (ruim 21 hectare) en de 'Parkhavenstrook' (4,5 hectare) als groene long van de stad. Juist nu Rotterdam zich inzet om middels verdichting invulling te geven aan de grote woningvraag, is behoud van deze groene zone van belang voor het welzijn alle Rotterdammers, maar vooral voor de bewoners van de binnenstad, het Oude en Nieuwe Westen en Delfshaven. Voor hen is dit het enige grote groengebied. Door de ligging nabij de Maastunnel is Het Park ook voor delen van (Oud Charlois en Feijenoord in feite qua afstand en/of reistijd het dichtsbijgelegen park. In al deze wijken vindt verdere verdichting plaats, terwijl dit ook de wijken zijn waar problemen als luchtverontreiniging als hittestress het grootst zijn.[24] De verstening van de Parkhaven leidt er kortom toe dat voor de groeiende bewonersaantallen in deze wijken juist minder park beschikbaar zal zijn, terwijl het voor deze bewoners beschikbare parkareaal toch al erg krap is.

Weliswaar heeft de gemeente plannen voor de vergroening van het Hofbogenpark, Hofplein, Westblaak en het Schouwburgplein, maar dat worden geen parken in de ware zin des woords: grote beschutte groene buitenruimten waar men de drukte van de stad ontvlucht en neerstrijkt voor verkoeling, frisse lucht, ontspanning, bootcamps, picknicken en zo meer.

De Heemraadssingel, het Museumpark en het Coolhavenpark kunnen evenmin doorgaan voor parken; het zijn vooral doorgangsroutes met groene aankleding. Het enige alternatief is het Vroesenpark aan de noordkant van de stad. Het is veel kleiner (9,8 ha) maar ligt net als Het Park op redelijke afstand van het centrum (2,2 km). Voor het Kralingse Bos aan de oostzijde van de stad of het Dakpark aan de westzijde, moeten centrumbewoners 4 km afleggen; voor het Zuiderpark 5,6 km. Een en ander betekent dat de meest kwetsbare bewoners in deze wijken zoals ouderen, kleine kinderen en minder validen minder gelegenheid hebben voor parkbezoek. Voor deze groepen is de reistijd langer, kan niet altijd zonder begeleiding parkbezoek plaatsvinden etc., waardoor de tijd die kan worden doorgebracht in een park alleen maar korter zal worden.

'Rotterdam gaat voor groen', is de slogan van het actieplan van de gemeente om de stad te vergroenen. Terecht erkent zij dat groen belangrijk is voor de gezondheid, voor verkoeling in de zomer, voor wateropvang, voor ecologische variatie. [25]

'De verdichting van de stad biedt, als we die integraal aanpakken, kansen om groenstructuren te versterken', zo staat te lezen in de nieuwe omgevingsvisie van Rotterdam.[26]

En onlangs ondertekende de burgemeester van Rotterdam de 'C40 Urban Nature Declaration' waarin 31 wereldsteden zich verbinden aan het doel 'de stad te beschermen tegen

---

[24] Zoals te lezen in 'De Veranderstad. Ontwerp-omgevingsvisie Rotterdam', gemeente Rotterdam, 2021
[25] 'Groene meters maken. Rotterdam gaat voor groen 2020', gemeente Rotterdam, maart 2021, p. 2.
[26] 'De Veranderstad. Ontwerp-omgevingsvisie Rotterdam', (2021), p. 79.

klimaatrisico's als hitte en wateroverlast, het vergroten van de biodiversiteit én toegankelijke groene ruimte te creëren voor al haar inwoners.'[27]

Ook de Rotterdamse politieke partijen hebben in hun verkiezingsprogramma's het beste voor met vergroening van de stad. Enkele voorbeelden:
VVD: *'Er moet voldoende groen in de stad aanwezig zijn. Dat is goed voor onze gezondheid, ons geluksgevoel, het verwerken van grote hoeveelheden regenwater, de temperatuur en ziet er ook gewoon beter uit.'*
D66: *'Veel meer groen in de stad.'* En *'Groen is de norm.'* [...] *'Bij nieuwe plannen over herinrichting speelt groen een belangrijk rol.'*
Groen Links: *'GroenLinks zet zich in voor een klimaatbestendige stad. Om weerextremen te lijf te gaan, de biodiversiteit te vergroten en meer toegankelijke parken en openbare groen plekken voor alle Rotterdammers te realiseren.'*

Alle beloften aan de kiezer ten spijt hebben deze partijen vóór bebouwing van de Parkhavenstrook gestemd. Zeker in geval van D66 en Groen Links kwalijk, aangezien meer groen beloofd wordt en aansluitend wordt ingestemd met vermindering van groen.

De 'Parkhavenstrook' biedt nu juist de mogelijkheid een groen beleid in de praktijk te ondersteunen, eenvoudigweg omdat het groen er al klaar voor ligt. Met zestig jaar oude bomen die met geen mogelijkheid te compenseren zijn.

Waarom dan deze waarde onomkeerbaar vernietigen door verstening?

Als vergroening serieus de ambitie van de gemeente is, dan mogen wij verwachten dat zij dit ook ten opzichte van de 'Parkhavenstrook' waarmaakt. Dan moet zij dit openbare groene gebied beschermen in plaats van het aan de markt uit te leveren. En handelen naar haar eigen inzicht dat de waarde van stadsgroen zich uitdrukt in een gezonde burgerij in een leefbare stad.[28]

==========

Het is niet voor het eerst dat er een plan voor grootschalige ontwikkeling van de Parkhaven en 'Parkhavenstrook' op tafel ligt. Oudere plannen liepen op niets uit, mede omdat zij als een bedreiging voor Het Park werden gezien.[29] Uiteindelijk werden zowel de Euromast als Het Park in 2010 – met instemming van de gemeente – uitgeroepen tot rijksmonumenten. Sindsdien genieten zij de bescherming van de nationale overheid. En met het in 2014 aangenomen bestemmingsplan Scheepvaartkwartier leek deze bescherming gegarandeerd.

Voorgaande Rotterdamse gemeentebesturen waren zich dus nog goed bewust van de Rotterdamse identiteit, gesymboliseerd door de hiervoor beschreven maatschappelijke, cultuurhistorische en groene waarden in het gebied. Zij hebben zich steeds sterk gemaakt voor het behoud van deze waarden.

---

[27] www.Rotterdamsweerwoord.nl, 19-07-2021.
[28] Zie Katja Keuchenius, 'Zo leveren bomen gemeenten geld op', *Financieel Dagblad*, 29 juli 2021.
[29] Informatie van Platform Wederopbouw Rotterdam.

- Aan de geldigheid van deze waarden is niets veranderd.
Het verhaal van Rotterdams Wederopbouw is er zeker niet onbelangrijker op geworden, evenmin als de nationale en internationale waarde van de Euromast en het Maastunnelcomplex in iconische betekenis. Tegelijkertijd is de behoefte aan groene publieke ruimte in de zich met hoogbouw verdichtende stad alleen maar groter geworden. Dit bewijst de veelal overdrukte op mooie dagen in Het Park.

- Waarom hoeven deze waarden dan niet langer gehonoreerd te worden?
Of, anders gezegd, hoe kan het dat het huidige gemeentebestuur wel wil gaan toestaan dat in de 'Parkhavenstrook' – onderdeel van een monumentaal ensemble - gebouwd gaat worden? En dat daartoe een wijziging van het bestemmingsplan is ingediend ?

Argumenten van gemeente en Parkhaven Partners gewogen

De drie meest genoemde argumenten voor bouwen zijn, het woningtekort, de slechte conditie van de Parkhaven en het convenant Gebiedsvisie Hoboken 2030 uit 2009. Wij plaatsen hier de volgende kanttekeningen bij.

1. Het woningtekort geldt vooral voor de midden- en lagere inkomens. Daar zijn de 650 woningen aan de rand van Het Park geen oplossing voor. Groen verhoogt de waarde van vastgoed – het is de gemeente zelf die dit erkent.[30] Waardeverhoging is prettig voor woningbezitters, maar voor de nieuwbouw op de 'Parkhavenstrook', grenzend aan Het Park, betekent dit dat de prijzen de pan uitrijzen zodra de woningen in het middensegment (30%) verhuurd mogen worden (na 5 jaar met toegestane huurprijsverhoging) en de sociale huurwoningen (20 %) mogen worden geliberaliseerd (na 15 jaar). [31]

De nieuwe appartementen pakken parkoppervlak af van de bewoners van de omliggende wijken, maar door deze opoffering kan hier ter plaatse uiteraard wel woningbouw op toplocatie worden aangeboden: wonen aan de rand van Het Park, met uitzicht op het water en dat allemaal op loopafstand van het centrum. De huizenprijzen, dan wel de wachtlijsten, zullen dienovereenkomstig zijn!

Bouwen in het groen langs de Parkhaven levert dus uiteindelijk het soort dure woningen op waaraan in Rotterdam geen tekort is.[32] Het zijn enkel de toekomstige bewoners en de gemeentekas die hiervan zullen profiteren. Inwoners van omliggende wijken en daarvan uiteraard vooral de lagere inkomens en kwetsbare groepen hebben het nakijken.

---

[30] 'Groene meters maken. Rotterdam gaat voor groen 2020', gemeente Rotterdam, maart 2021, p. 2.
[31] Afdoeningsvoorstel moties Masterplan Parkhaven, 18 januari 2021, ref. 21bb000707.
[32] Daar komt bij dat een woningcorporatie heeft aangeboden om woningen op Coolhaveneiland in Delfshaven te liberaliseren indien er op de Parkhaven nieuwe sociale woningen worden gerealiseerd. Brief van B & W van Rotterdam aan de Gemeenteraad, d.d. 16 april 2019 (met stempel 18 april) inzake verkenning woningbouwontwikkeling Parkhaven

Daar komt nog bij de toezegging van een aan Parkhaven Partners gelieerde woningcorporatie om in ruil voor nieuwe sociale woningen aan de Parkhaven bestaande sociale woningen op Coolhaveneiland te liberaliseren.[33] Los van dat op deze wijze algemene schaarste in stand wordt gehouden betekent dit dat:

- het bestemmingsplan niet eens zal leiden tot een netto toename van woningen voor de midden- en lagere inkomens;
- voor de in Het Park te realiseren sociale huurwoningen waarschijnlijk ook al wordt voorgesorteerd op uitponding.

Dat het gemeentebestuur lippendienst bewijst aan het bouwen voor midden- en lagere inkomens, maar onder de radar al voorsorteert op maximering van de grondopbrengst is duidelijk.

Kortom: dat hier langs Het Park zal worden gebouwd voor lagere en middeninkomens is een wassen neus. Vermogenden zullen straks financieel profiteren van het groen dat nu nog aan velen aantoonbaar als openbaar gebied ten goede komt.

Voor de goede orde vermelden wij dat de Stichting Groen Parkhaven zich in het geheel niet tegen woningbouw voor midden- en hogere inkomens in Rotterdam keert. Maar wij zijn van mening dat daarvoor op opportunistische wijze geen groene ruimte moet worden benut die van zoveel onvervangbare cultuurhistorische waarde is, juist omdat alle gemeentebesturen tot nu toe wel de rug recht wisten te houden.

2. Gebiedsvisie Hoboken 2030 is een convenant uit 2009, waarin de Parkhaven wordt aangewezen als een mogelijke bouwlocatie. Wij schreven reeds dat deze visie niet door de gemeenteraad is vastgesteld en daarom noch een bestuurlijke noch een juridische status heeft. De gemeente is hieraan dus niet gebonden, zoals wel aan het vigerend bestemmingsplan Scheepvaartkwartier (2014).[34] Bovendien laat de bij de visie Hoboken behorende kaart zien dat indertijd gedacht werd aan een verhouding van 50% groen en 50% bebouwd terrein met bijbehorende brede doorzichten en aansluiting op het naastliggende Park. Het plan van Parkhaven Partners houdt zich op geen enkele manier aan deze verdeling. Evenmin houdt het zich aan in deze visie gedane uitspraken als '*Het Park is leidend voor de ontwikkelingen op de Parkhavenstrook.*'[35] Dus ook al zou de Gebiedsvisie Hoboken 2030 een officiële status hebben, dan nog kan zij het huidige plan niet legitimeren.

3. De slechte conditie van de Parkhaven is voor de ontwikkelaar de 'drijfveer achter het idee Parkhaven.' [36] Dat de Parkhaven een opknapbeurt nodig heeft is bepaald geen nieuw idee. Er ligt ook al jarenlang een plan voor klaar, door het landschapsbureau OKRA in 2010 gemaakt, nota bene in opdracht van de gemeente. De uitvoering is echter om onopgehelderde redenen gestopt bij de Parkkade. Sindsdien is er noch aan de inrichting van de Parkhavenkade, noch aan de vervallen kademuur iets gedaan. Maar het opknappen van de Parkhavenkade en kademuur is

[33] Brief van College van B & W aan de gemeenteraad van Rotterdam inzake 'Verkenning woningbouwontwikkeling Parkhaven', 16 april 2021 (met stempel 18 april), p. 2.
[34] Zie noot 6.
[35] Gebiedsvisie Hoboken 2030, Rotterdam 27 januari 2009, p. 62.
[36] 'Masterplan Parkhaven', januari 2021, p. 7.

niet een zaak van de ontwikkelaar; dit moet via een aanbesteding door de gemeente gedaan worden. En hiervoor is geen wijziging van het bestemmingsplan van de Parkhavenstrook nodig.

Het is de gemeente zelf die de slechte conditie van de Parkhaven bevorderde en bevordert door voorgenomen investeringen uit te blijven stellen. De argumentatie op dit vlak is net zo absurd als dat de gemeente zou vragen om medelijden omdat hij zichzelf geslagen heeft met de stok die hij zelf enthousiast heeft geapporteerd.

De genoemde argumenten wegen naar onze mening niet op tegen de maatschappelijke en cultuurhistorische waarden van de Euromast, Het Park en de verdere omgeving, zoals die zijn vastgelegd in het bestemmingsplan van 2014. Alles wijst erop dat deze waarden niet moeten wijken voor de financiële voordelen die de woningbouw in dit groene gebied oplevert voor de gemeente, de ontwikkelaar en de investeerders

Dat de gemeente een bestemmingsplanwijziging wil is in wezen het gevolg van het zich verlaten op een marktpartij en veronachtzamen van haar eigen taak - de bescherming van de belangen van bewoners van omliggende wijken, het Rotterdamse cultureel erfgoed en zijn omgeving.

ZIENSWIJZE GROND III Recht van participatie

De Stichting Groen Parkhaven heeft met deze zienswijze gebruik gemaakt van het door de wet aan burgers toegekende recht om op goede gronden de wijziging van een bestemmingsplan aan te vechten. Maar de Stichting Groen Parkhaven wil graag ook een constructieve bijdrage leveren aan een bestendig behoud van de cultuurhistorische waarde van Het Park en het groen langs de Parkhaven en tegelijk de praktische waarde voor de vele bezoekers vergroten. Hierop aansluitend willen wij kenbaar maken op welke wijze wij de waarden van de 'Parkhavenstrook' gerespecteerd willen zien. Dit recht is Rotterdammers gegund door de onder meer de Erfgoedagenda van Rotterdam (2016-2020). Hierin staat over burgerparticipatie het volgende:

> *'Opzetten van een werkwijze om met bewoners te bepalen welke cultuurhistorische waarden voor hen van belang zijn en geborgd zouden kunnen worden in het bestemmingsplan.'*[37]

Aan Rotterdamse burgers is echter nooit gevraagd wat voor hen de waarden zijn van het op en aan de Parkhaven aanwezige erfgoed. Ook de vraag naar de wenselijkheid om op deze openbare, groene en cultuurhistorisch belangwekkende locatie te bouwen is aan hen niet gesteld, noch door de gemeente, noch door Parkhaven Partners.

De gemeente heeft ervoor gekozen om zich op het vlak van burgerparticipatie te beperken tot het wettelijk vereiste minimum van de bestemmingsplanprocedure. De verdergaande invulling van de publieke taak van burgerparticipatie heeft de gemeente geprivatiseerd door deze over te laten aan de ontwikkelaar. Daarbij laat de gemeente toe dat burgerparticipatie procedureel wordt ingevuld waarbij een burger op commando van zich mag laten horen op een moment dat

[37] 'Erfgoedagenda 2017-2020', Gemeente Rotterdam, december 2016, p. 12.

de doodgekookte besluiten al gereed zijn gemaakt voor de gemeenteraad. Dit alles met het laconieke argument:

> *'De initiatiefnemers hadden een reeds uitgewerkt initiatief. Daarover is en wordt door de initiatiefnemers zelf input gevraagd aan belanghebbenden, omwonenden en geïnteresseerden (participatieniveau: informeren en consulteren).* [38]

Met andere woorden: omdat de initiatiefnemers al weten wat zij willen, kan participatie beperkt worden tot het op de hoogte brengen en adviseren van de omwonenden. Dit 'uitgewerkt initiatief' werd bovendien onder het mom van een 'unsolicited proposel' gepresenteerd.

Voor een monumentaal gebied met een omvangrijk publiek belang als Het Park, de Euromast, de Parkhaven etc., is het echter niet te rechtvaardigen dat burgers niet van het begin af aan werden uitgenodigd mee te denken over de toekomst van dit gebied. Stichting Groen Parkhaven is van mening dat het bestuur van de gemeente op basis van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Wet Algemeen Bestuursrecht en de Wet op het Openbaar Bestuur gehouden is omwonenden, instellingen en bedrijven reeds in de initiatieffase bij een zo ingrijpend voornemen te betrekken.

Tijdens de door Parkhaven Partners georganiseerde informatiebijeenkomsten konden belangstellenden reacties geven op het gepresenteerde plan, maar tegelijk ook hun belangstelling laten blijken voor een woning en zich melden voor inschrijving. Op deze wijze werd het publieke belang van Het Park, de Parkhaven en de 'Parkhavenstrook' ondergeschikt gemaakt aan het commerciële belang van de marktpartij. De bijeenkomsten hadden meer het karakter van verkooppresentaties onder het mom van burgerparticipatie. Raadpleging van de burgers over wenselijkheid en opzet van de voorgenomen bebouwing was hoe dan ook ondergeschikt, aangezien die beslissing alleen nog diende te worden afgestempeld bij de raad. Ook werd burgers te verstaan gegeven dat het opknappen van de (door de gemeente) verwaarloosde Parkkade alleen kon gebeuren als de 'Parkhavenstrook' bebouwd zou worden. De wijzigingen die nadien in het plan zijn aangebracht zijn niet alleen marginaal te noemen, maar zijn ook niet meer voorgelegd door een vervolg van deze hybride informatie/acquisitie bijeenkomsten.

De afzijdige houding van de gemeentelijke organisaties heeft de verontruste Rotterdammers er niet van weerhouden zich dan maar direct tot het gemeentebestuur te richten. Zij zijn het die vanaf het eerste moment dat het uitgewerkte Parkhavenplan bekend werd, hebben gewezen op de monumentale en ruimtelijke waarden van de 'Parkhavenstrook' en de schade die het bouwplan zal toebrengen aan de identiteit van Rotterdam en de verdere cultuurhistorisch en monumentale waarden van het gebied. Dit deden de Rotterdammers massaal, door middel van een petitie (in korte tijd 6050 handtekeningen), burgermanifest, burgerbrieven en inspreekbeurten bij de gemeenteraad.[39]

---

[38] Brief van B & W van Rotterdam aan de Gemeenteraad, 17 december 2019 (ref. 19bb024999)
[39] De petitie is op 27 november 2019 aangeboden aan de Wethouder. Het Burgermanifest is in januari 2020 aangeboden aan de Gemeenteraadsleden.

Tot slot: het voorstel van de Stichting Groen Parkhaven

Met het langgerekte groene gebied langs de Parkhaven – een zeer oude verbinding tussen de westelijke zeedijk van Rotterdam en de Maas – heeft Rotterdam een gebied zo weids als vrijwel in geen enkele Nederlandse binnenstad te vinden is. Een open ruimte met een duidelijke publieke functie. De zogenaamde 'Parkhavenstrook' is het verbindend onderdeel van een heel bijzonder ensemble van monumenten: Park, Maastunnel, Parksluizen en Euromast. Met zijn royale afmetingen vormt de 'Parkhavenstrook' de ideale omgeving voor de beleving van dit Rotterdams erfgoed.

Het mag duidelijk zijn dat de Stichting Groen Parkhaven grote waarde hecht aan het behoud van de 'Parkhavenstrook' als een vrije open ruimte en als plaats van herinnering aan de historische ontwikkeling van Rotterdam
De bouw van acht woontorens zal dit alles onherroepelijk aantasten.

Hiermee is niet gezegd dat de 'Parkhavenstrook' binnen het huidige bestemmingsplan niet meer functies kan vervullen en beter kan worden ingericht. Wij sluiten ons graag aan bij het advies van Masterplan Het Park om de 'Parkhavenstrook' ruimtelijk en functioneel bij Het Park te betrekken en daar allerlei evenementen te laten plaatsvinden die nu regelmatig grote schade aan het historische Park toebrengen. Zo vangt men twee vliegen in één klap: het pas gerenoveerde historische Park wordt ontlast, en er wordt voldaan aan de behoefte van Rotterdam aan ruimte voor evenementen. De gemeente heeft zich hierover onlangs nog uitgesproken.[40]
Daarnaast kan de 'Parkhavenstrook' altijd ook ruimte bieden aan vormen van vermaak die we tijdens de corona pandemie in onze parken spontaan hebben zien ontstaan: sporten, spelen, luieren en picknicken in het gras. Met kleine voorzieningen, kunstzinnige ingrepen en sanitair kan dit nog aantrekkelijker worden gemaakt, ook voor de vele duizenden toeristen die dit gebied bezoeken. En de ruimte ten noorden van de Euromast die *Abseilers* gebruiken voor hun sport blijft behouden.

Een dergelijke inrichting maakt van de 'Parkhavenstrook' een cultuurhistorisch en recreatief aantrekkelijk gebied waar de bevolking van dit dicht bebouwde deel van Rotterdam en de vele bezoekers uit binnen- en buitenland kunnen genieten van het aanzicht van de rijksmonumenten en de wijde kruising van Maas en Schietoegang met zijn gezicht op de overzijde van de Maas. Ruimte die aanzet tot beweging en creativiteit verdient zichzelf terug in het welzijn en de gezondheid van de bevolking. Zo behoudt de 'Parkhavenstrook' haar ruimtelijke en monumentale waarden en dient zij tegelijkertijd het algemeen belang.

De belangrijkste beroepsgronden van deze zienswijze, tegen woningbouw op de 'Parkhavenstrook', samengevat:

- **De cultuurhistorische waarde van de 'Parkhavenstrook'** als prominent onderdeel van het unieke ensemble van rijksmonumenten Euromast, Maastunnel tracé en Ventilatiegebouw, nog altijd in gebruik en van onschatbare iconische betekenis voor de

[40] 'Parapluherziening evenementen', Gemeente Rotterdam, april 2021.

stad Rotterdam en daarbuiten, zoals ook benadrukt door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

- De **maatschappelijke waarde van de 'Parkhavenstrook'** als groene openbare ruimte in het drukke centrum gedeelte van Rotterdam, waar evenementen kunnen plaatsvinden waarvoor het naastgelegen historische Park te kwetsbaar is; als locatie voor zowel sportieve als rustgevende bezigheden die ruimte behoeven; een openbare plek waar bezoekers vrijelijk kunnen recreëren en van de rijksmonumenten kunnen genieten. Wij denken hierbij ook aan de vele tienduizenden bezoekers van de aan de Parkhavenkade aangemeerde toeristische schepen.

- **De situationele waarde van de 'Parkhavenstrook'** als een ruimte met een open, landschappelijke sfeer, met zichtlijnen van zuid naar noord, van cruciaal belang voor het aanzien, de beleving en betekenis van het hier aanwezige Rotterdams erfgoed.

Wijziging van het vigerend bestemmingsplan ter wille van bebouwing van de 'Parkhavenstrook' zal deze waarden ernstig aantasten dan wel verloren doen gaan. Het is in strijd met vrijwel alle rapporten en deskundigen die de gemeente en de ontwikkelaar van advies hebben gediend. Bovendien gaat het in tegen de – herhaalde – afwijzende adviezen van de beide buurtcommissies Centrum en Delfshaven en stuit het op een in korte tijd ruim 6000 keer ondertekende petitie met de eenvoudige vraag 'Bent u voor of tegen dit bouwplan?'

Stichting Groen Parkhaven kan niet anders doen dan U als gemeenteraad, als hoogste orgaan in onze gemeente, met klem vragen af te zien van partiële wijziging van het Bestemmingsplan Scheepvaartkwartier. Wij menen oprecht dat met een afkeuring van dit opportunistische plan een grote dienst aan de cultuurhistorische waarde van onze stad wordt bewezen.

Hoogachtend,
Namens het bestuur van Stichting Groen Parkhaven,

groenparkhaven@gmail.com

Deze brief is digitaal verzonden. En daarom niet voorzien van een handtekening.

Rotterdam, 23 maart 2022

Aan de Gemeenteraad van Rotterdam,

Betreft: Zienswijze Ontwerp Bestemmingsplan Parkhaven

Geachte Raad,

Hieronder treft u, gelet op art. 8. 3. C. van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, mijn "Zienswijze" met betrekking tot het Ontwerp-bestemmingsplan Parkhaven aan , zoals dat op 22 februari jongstleden ter inzage is gelegd. Deze Zienswijze bevat mijn afwijkende visie op de in dat plan opgenomen nieuwe bestemming voor het gebied Parkhaven waarin dat ontwerp-bestemmingsplan wil voorzien. Voorafgaand aan mijn toelichting op mijn afwijkende visie wil ik u laten weten dat geen persoonlijk belang mij deze visie ingeeft, maar mijn zienswijze vanuit een algemeen belang van deze nu nog groene zone voor de inwoners van de stad Rotterdam en zijn nationale en internationale bezoekers. Waar mijn persoonlijk belang in het geding zou zijn als bewoner van de overzijde van het plangebied Parkhaven kunt u zonodig een afzonderlijk schrijven tegemoet zien, conform het bepaalde in het betreffende planschadeartikel in de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Hier staat deze Zienswijze dus buiten.

Beperkte reikwijdte van het plan.
Het ontwerp-plan is een te beschouwen als een partiele herziening van het vigerende bestemmingsplan Scheepvaartkwartier dat in 2014 zijn onherroepelijkheid heeft verkregen na een uitspraak van de Hoge Raad der Nederlanden. Het gebied Parkhaven, waarop het voorliggende ontwerp-bestemmingsplan betrekking heeft, maakt deel uit van dit onherroepelijke bestemmingsplan Scheepvaartkwartier. Afgezien van de logische vraag wat "onherroepelijk" dan precies inhoudt, meen ik dat de opname van de Parkhaven in dat bestemmingsplan aanleiding moet geven tot de beoordeling of en waarom dat deelgebied nu losgemaakt kan worden om een nieuwe bestemming mogelijk te maken. Anders gezegd, er zal toch gerede reden zijn geweest om het gebied Parkhaven in grotere geheel van het vigerende bestemmingsplan Scheepvaartkwartier op te nemen. Het nu voorliggende ontwerp-bestemmingsplan splits zich van dat vigerende en onherroepelijk verklaarde bestemmingsplan Scheepvaartkwartier af zonder andere verklaring dat deze afsplitsing geen gevolgen heeft voor het resterende deel van het vigerende bestemmingsplan Scheepvaartkwartier. Mij echter lijkt dat het gebied Parkhaven juist nauw verbonden is met het bestemmingsplan Scheepvaartkwartier als gevolg van het voornemen om in het gebied Parkhaven ingrijpende en vérstrekkende verandering aan te brengen, met niet te onderschatten repercussies voor de inliggende (rijks) monumenten van het gebied, waaronder het Park zelf en zijn omgeving. Het gaat hier immers om ca. 650 woningen in acht bouwblokken van 25, 35, 45 en 70 meter hoogte met de daaraan verbonden gevolgen voor de verkeersafwikkeling, het aanzicht van én vanuit het Park, vanaf de Maas
en de Parkhavenkade en Haven (met veel pleziervaart) , ook in acht nemend dat het Park niet alleen Rijksmonument is, maar ook behoort tot het Beschermd Stadsgezicht. Door plaatsing van een reeks hoge gebouwen met beperkte

doorzichten (11-17 meter) wordt bepaald een negatief effect toegebracht aan het vrije zicht op de groene begrenzing van het park. Ik meen dan ook dat het passend is om, zo uw raad van oordeel zou zijn aan de Parkhaven een nieuwe bestemming te moeten geven, dat dan het gehele gebied van het vigerend bestemmingsplan zou dienen te worden herzien, opdat de gevolgen van deze grote ingreep in een cultureel, historisch en recreatief bijzonder belangrijk gebied in goede ruimtelijke en functionele samenhang wordt gebracht door algehele herziening van het bestemmingsplan Scheepvaartkwartier. Zoals het ontwerp-bestemmingsplan nu voorligt, maakt het een opportunistische indruk om met hoge spoed te kunnen voorzien in een omvangrijk bouwplan met grote gevolgen voor de gehele omgeving

.

Cultuurhistorische betekenis van de Parkhaven

In de toelichting van het ontwerp-bestemmingsplan wordt verwezen naar een cultuurhistorisch onderzoek dat geen beletsel zou opwerpen voor de bebouwing aan/ op de Parkhaven. Bedoeld wordt het onderzoek van het Bureau Steenhuis-Meurs, dat in opdracht van de initiatiefnemers Parkhaven & Partners is verricht. Los van het feit dat het beter zou zijn geweest als de gemeente zelf dit onderzoek zou hebben verricht en dat niet had overgelaten aan de belanghebbende partij, moet ik uit dit onderzoek constateren dat het tegendeel blijkt. Ter toelichting van deze vaststelling enkele passages uit dit rapport. Zo staat op pag. 51 het volgende: " *De Parkhaven is onderdeel van de ' groene scheg, zoals door P. Verhagen als een privaat initiatief voor de stad bedacht (1924), door W.G. Witteveen in de plannen voor het land van Hoboken opgenomen (1926, 1930) en in het Binnenstadsplan (1985) als Parkhavendriehoek aangeduid. Vanaf de Maas biedt de Parkhaven een groene aanblik op de stad (vanwege de rand van het Park), met de vrij in het groen geplaatste Euromast als baken. De Parkhaven heeft een aanvullende recreatieve programmering...* (p. 51). En op p. 57: " *De Parkhavenkade is onderdeel van het panorama vanaf de sluizen richting de Maas, een breed profiel, met de groene zoom van het Park, een pontificaal zicht op de Euromast en een vizier in de richting van de Maas*". Het rapport citeert ter adstructie nog de mening van het gemeenteraadslid Beerman , geuit ten tijde van de discussie over de plaats van de Euromast in 1958 : " *Ik ben er vrijwel zeker van dat de Raad, ... het er in grote meerderheid mee eens zal zijn, dat er aan het Park, en wat ik als uitloper van het Park beschouw, het gazon langs de Parkhaven, niet moet worden getornd, en ik vraag dat met temeer nadruk, omdat , indien ik wel ben ingelicht, er al enige suggesties zijn gedaan dat men, wanneer de toren er eenmaal zal zijn, daar een welkome aanloop zag om dat gazon verder te benutten voor bouwplannen.* " . Ook raadslid Kaulingfreks uitte zich in deze zin (p. 67).
En op p. 77: *De Euromast is een icoon op Rotterdams en internationaal niveau. De toren is aangewezen als één van de 180 toonbeelden uit de Wederopbouwperiode en maakt deel uit van de World Federation of Great Towers. Deze organisatie verenigt de 37 hoogste en meest belangwekkende torens van de wereld, waaronder de Eiffeltoren en het Empire State Building*".
En verder op p. 79 van het rapport Steenhuis-Meurs " *Vanwege de betekenis als oriëntatiepunt in het stadssilhouet van Rotterdam heeft de uitzichttoren een hoge stedenbouwkundige waarde en ensemblewaarde. Hierin spelen de hoogte , de hoofdvorm, de markante vrije ligging langs de Maasoever , alsmede de nog gave relatie met de omgeving waarop de mast vrije uitzichten geeft... een rol*" .

bepaald niet ingenomen is met dit plan. Ook de waarborgen die deze dienst vraagt, blijkens de in de toelichting opgenomen tekst over het vooroverleg, geven geenaanleiding tot de gedachte dat de RCE dit plan nu ineens een goed hart toedraagt.

Mijn Zienswijze

De groene zone Parkhaven die dit deel van de drukke stedelijke omgeving van Rotterdam verbindt met de Maas, zijn Tunneltraverse voor voetgangers en fietsers en een van de laatste rechtstreekse buitendijkse groene verbinding met de Maas heeft, verdient bescherming én een betere inrichting. In dit gebied bevindt zich een icoon, niet alleen voor Rotterdam en ons land, maar ook internationaal. Geen Parijzenaar die eraan denkt de groene zones bij de Eiffeltoren te bebouwen en zo het fraaie zicht op die Franse icoon te bederven met aangrenzende en hoge bebouwing. Ook de Rotterdamse Euromast verdient die bescherming. Architect Maaskant, de ontwerper, begreep heel goed de betekenis van een vrij uit een groene ruimte oprijzende majesteit, die tot ver over onze grenzen de icoon van een uit het oorlogspuin herrijzend monument van de stad zou gaan betekenen. Die gelegenheid deed zich voor bij de aanleg van de Floriade in 1960 en is nu als Rijksmonument bepalend voor de eerste indruk die velen nationaal en internationaal heeft bij het denken aan of lezen over Rotterdam. Dit ook getuige de ontelbare foto's die vanaf de groene zone worden genomen en de vele afbeelding op tal van objecten en voertuigen.

Er is ook een andere inrichting van dit gebied denkbaar, dat inderdaad een nieuwe inrichting node ontbeert. Zo ligt er al vele jaren een inrichtingsplan van het gerenommeerde bureau Okra voor een fraaie inrichting van de Maaskade én van de oever van de Parkhaven. Ik zal dat plan vanwege de omvang niet bijvoegen, maar het is beschikbaar ten burele van de gemeentelijke diensten. Dat plan is deels uitgevoerd voor de Maaskade, maar om mij niet bekende reden niet voor de oever van de Parkkade. Geachte Raad, ik raad u aan daar nog eens naar te kijken.

Mijn zienswijze voor de Parkhaven bestaat uit het fraai inrichten van de unieke historische groene zone tussen Westzeedijk en de Maas voor publiek gebruik. Voor de fietser, voor de wandelaar en voor de spelende kinderen, in nauwe samenhang met het naastliggende mooie Zocherpark. Deze zone kan op een zeer aantrekkelijke manier, want liggend op één van de mooiste plaatsen van onze stad, de inwoners van de stad en de vele bezoekers van elders een heel bijzonder gebied aanbieden. Bijvoorbeeld door het – met zorg- plaatsen van openbare robuuste kunstobjecten, al of niet in een tijdelijke vorm, die het gebied verrijken. En, naar mijn inzicht, ook een speels karakter kunnen hebben voor onze kinderen. Vergelijk de cirkels in het Park. Bij een goede keuze door deskundige mensen krijgt de Parkhaven zo ook een nationaal én internationaal hoog aanzien. Denkend aan het klassiek geworden openbaar toegankelijk Sonsbeek Buiten De Perken of het eveneens open toegankelijk attractieve en vooraanstaande Middelheimpark in Antwerpen. Deze inrichting natuurlijk op basis van een goede selectie en bijbehorend plan van wisseling van objecten. Natuurlijk, dit idee is iets heel anders dan de in het ontwerp-bestemmingsplan

voorgestelde reeks van hoge bouwblokken die het nu historische en groene gebied voorgoed tot een eind zullen maken en de in- en aanliggende Rijksmonumenten in meer of mindere mate in het visuele aanzicht zullen beperken daardoor ook beschadigen. Juist de aanwezigheid van de vier (!) Rijksmonumenten, behorend tot het toch al door oorlogsgeweld niet rijk in erfgoed bedeelde Rotterdam, zou de publieke inrichting van een parkzone met kunstobjecten en een aangename entourage voor bezoekers als wandel en rustgebied tot een lustoord voor de stad kunnen maken. Zie dit in samenhang met het naastliggende Park via een mooie rijk beplante overkluizing van de Maastunneltraverse en het vrije zicht op de Maas en zijn overzijde met de indrukwekkende contour van de Rotterdam. Dit gepaard gaan aan een aangename inrichting van de kade van Parkhaven.

Geachte Raad, ik besef, dit vraagt een bijzondere inspanning en zal niet het directe geld opleveren van de bouw van 630 duurdere woningen op gemeentegrond. Maar niet alles hoeft in één keer en ook niet morgen klaar te zijn. Er is tijd, kennis, creativiteit, geduld, en natuurlijk ook geld voor nodig. Maar wat voor moois aan een publieke, aantrekkelijke en bijzondere krijgt onze stad er niet voor terug? Geheel passend in de ontwikkeling die Rotterdam doormaakt naar een stad van internationale allure in zijn culturele kwaliteit. Alles hoeft immers niet in een vloek en een zucht.
En de woningvraag dan? Ik besef heel goed dat Rotterdam veel goede en ook betaalbare woningen behoeft, maar – zoveel is zeker- hier zal het gaan om kostbare appartementen. De bouwer, belegger, beheerder, bewoner zal er ongetwijfeld blij mee zijn. Het is een verkeerde keuze voor een kwetsbare en bijzondere plaats. Of de stad Rotterdam en zijn inwoners niet meer gediend zijn met de in deze Zienswijze beschreven bestemming en inrichting van het gebied, dát, geachte Raad, is hier aan de orde.

, stedenbouwkundige, cultuurwetenschapper,

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van Burgemeester en Wethouders van Rotterdam
BWT Bureau Monumenten en Cultuurhistorie
Postbus 6575
8002AN Rotterdam

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Contactpersoon
[redacted]@cultureelerfgoed.nl

Onze referentie
164293

Olonummer

Bijlagen
0

Datum
Betreft Masterplan Parkhaven

Geacht college,

In januari 2020 is de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) in kennis gesteld van het plan Parkhaven. Ik waardeer het dat uw gemeente de RCE in de gelegenheid stelt zijn opvattingen over dit plan te delen. Het plan is ingediend als 'unsolicited proposal', voor een strook met bestemming groen en archeologie. Op de kaart met potentiële woningbouwlocaties voor de gemeente Rotterdam komt deze strook van de Parkhavenkade, waar meerdere rijksmonumenten in het geding zijn, niet voor.
Hoewel de Parkhaven niet binnen de gebieden valt die de gemeente heeft aangewezen voor 'unsolicited proposals' is het plan toch in behandeling genomen. Een aantal rijksmonumenten is in het geding. De Euromast is bij zijn vijftigjarig jubileum in 2010 met instemming van de gemeente aangewezen als rijksmonument omdat het een essentieel toonbeeld van de wederopbouwperiode is. Sinds de bouw geldt de uitkijktoren als icoon van de stad Rotterdam. Naast de Euromast zijn ook het Maastunnelcomplex, het Park en het Parksluizencomplex aangewezen als rijksmonument. Het ingediende plan met grootschalige woningbouw heeft negatieve effecten op dit cultureel erfgoed.
Middels deze brief ontvangt u mijn advies. Ik ga ervan uit dat u dit advies zult betrekken bij de afwegingen die het college en de Raad zullen maken bij de beoordeling van het voorliggende plan.

Advies
De RCE adviseert over de transformatie van monumenten en de ontwikkeling van cultuurhistorisch waardevolle gebieden graag ontwikkelingsgericht, waarbij maatschappelijke belangen, belangen van overheden en eigenaar in acht worden genomen. Erfgoed is niet iets om een stolp overheen te zetten. Het is van belang dat het ook in het huidige tijdsgewricht van waarde is en zich verhoudt tot actuele ontwikkelingen. Door de manier waarop het proces rond de ontwikkeling van de Parkhaven is ingericht wordt de RCE thans in een andere rol gedrongen. Ik ben mij er terdege van bewust dat voor Rotterdam een grote woningbouwopgave aan

de orde is. Niettemin adviseer ik u om van het plan af te zien. Hieronder licht ik dit advies kort toe. De RCE is uiteraard bereid dit ook toe te lichten aan u en/of uw Raad.

Afweging

De ontstaansgeschiedenis van de Euromast is verbonden met het Park, waar in 1960 de manifestatie Floriade werd gehouden. Architect Hugh Maaskant ontwierp een spectaculaire uitkijktoren, oprijzend vanuit het groen, met in de dynamische vormgeving verwijzingen naar de voor de stad zo belangrijke scheepvaart. Uit de naam *Euromast* spreekt de internationale ambitie. De locatie van de uitkijktoren aan de Parkhaven is gekozen vanwege de ligging direct aan de rivier, met zicht op de haven, het verkeersplein en de in- en uitrit van de Maastunnel. Bovendien was een brugverbinding mogelijk met de Floriade-tentoonstelling in het Park. De locatie biedt niet alleen een afwisselend uitzicht over stad en havens maar zorgt er ook voor dat de Euromast een markant element vormt in het silhouet van de stad. De strook rondom de Euromast is als groenstrook essentieel voor de betekenis en de beleving van de Euromast. De Euromast is als toonbeeld uit de wederopbouwperiode aangewezen als rijksmonument o.a. vanwege:

- de historische betekenis als uiting van optimisme, groeiende welvaart en vrije tijd als onderdeel van de opbouw van het land
- de bouwtechniek en hoogwaardige esthetische kwaliteiten
- de betekenis van de uitkijktoren als oriëntatiepunt in het stadssilhouet
- de markante vrije ligging langs de Maasoever
- de nog gave relatie met de omgeving, waaronder het verkeersplein en de Parksluizen

Het plan reduceert de zeggingskracht/betekenis van de Euromast als mast oprijzend uit het groen tot een mast oprijzend tussen een reeks stedelijke hoogbouwvolumes. Het open karakter van het gebied neemt sterk af. Dit heeft het een negatieve invloed op de monumentale waarde en daarmee de beleving van het Maastunnelcomplex, het Park en het Parksluizencomplex, de rijksmonumenten in de onmiddelijke nabijheid. Het gaat bij rijksmonumenten om een nationaal belang. Met het voorgenomen bouwplan van woongebouwen in de groenstrook rondom de Euromast gaan de bovengenoemde waarden verloren: de markante vrije ligging en de nog gave relatie met de omgeving.
Daarnaast reduceert de voorgestelde nieuwe verbinding van de groenstrook bij de Euromast met het Park de waarden van het Maastunnelcomplex door de dimensionering.

Belang van een zorgvuldig planproces

Volgens het Besluit ruimtelijke ordening is de gemeente verplicht om in planologische processen een gemotiveerde beschrijving op te nemen van de wijze waarop rekening gehouden is met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden (gebouwd erfgoed, archeologie en cultuurlandschap). Hierbij gaat het om zowel beschermde als niet formeel beschermde objecten en structuren. Dit betekent dat de gemeente een analyse moet maken van de cultuurhistorische waarden in het plangebied en daar conclusies aan verbindt die in een bestemmingsplan verankerd worden. Zeker in een geval als dit, waarbij grote erfgoedwaarden in het geding zijn, is het nodig een dergelijke analyse serieus te nemen. Maak er geen verplicht nummer van. Op basis van zo'n analyse kunnen

uitgangspunten worden geformuleerd die richting geven aan de ruimtelijke ontwikkeling. Erfgoedwaarden zijn op die manier behulpzaam om een waardevolle leefomgeving te maken die zijn wortels heeft in het verleden. In Rotterdam is op verschillende plekken te zien hoe waardevol zo'n benadering kan zijn.
Rotterdam is een unieke stad in Nederland met een geschiedenis en ontwikkel- en ontwerptradities die overal terug te zien zijn in het erfgoed van stad. Rotterdam laat zien dat er veel kan met dat erfgoed, maar niet alles en niet overal. Overweeg met welke ontwikkeling de waardevolle omgeving van de Parkhaven versterkt kan worden, bijvoorbeeld door verbetering van de groen- en recreatiefunctie voor de inwoners van de stad.

Gemeente en RCE zijn nu geconfronteerd met een plan van een ontwikkelaar als 'unsolicited proposal'. Hiermee is het gebruikelijke proces om eerst de cultuurhistorische waarden en kwaliteiten in beeld te brengen en vervolgens met respect voor deze waarden te zoeken naar ruimte voor ontwikkeling geblokkeerd.

Ik geef u in overweging om een inventarisatie uit te voeren van dergelijke kwetsbare locaties in uw gemeente en deze uit te sluiten van 'unsolicited proposals' om in de toekomst een voor alle partijen demotiverend en kostbaar proces te voorkomen. Dat wil niet zeggen dat daarmee ontwikkelingen op deze locaties zijn uitgesloten, het is van belang een zorgvuldig proces in te richten om locaties zo te ontwikkelen dat de monumentale beleving en daarmee de waardering van de leefomgeving wordt versterkt.

Vragen
Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van deze brief, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,

[redacted]

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam,
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Rotterdam, 23 maart 2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-ON01

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam hebben bekendgemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

De Euromast is te belangrijk voor Rotterdam en zijn bewoners om ingebouwd te worden tussen 650 woningen.
Het zicht en de beleving van dit rijksmonument wordt onherroepelijk aangetast.
Ik vind dat het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen, ter harte genomen moet worden. Bovendien druist het plan in tegen het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen. Bouwen op deze plek is schadelijk voor het Park vanwege stikstofafzet.
Woningen kunnen en moeten bijgebouwd worden, maar niet op deze groene plek bij de Euromast. Er is niet gewezen dat de woningen niet op een andere plek gebouwd kunnen worden.

Ik vind de vrije uitloop van het Park naar het water van de Parkhaven belangrijk om te behouden. De aanleg van een woonwijk zal deze doorgang niet verbeteren, ook al staat in het bestemming plan dat dit wel zo is. Het openbare karakter van deze groene plek in de stad wordt onherroepelijk aangetast door de bouw van particuliere woningen.
Ook de geluidshinder en luchtverontreiniging tijdens de bouw (die al gauw een jaar of zeven zal gaan duren) in een toch al drukke en vervuilde omgeving (Maastunnel, Droogleever Fortuynplein) vind ik onverantwoord.

Hoogachtend,

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Plaats Rotterdam, datum 27.03.2022.

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.
Ik ben niet eens met de Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven omdat het ontwerpbestemmingsplan geen enkele voor mij geldige reden geeft waarom die woningen absoluut op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden. Daar is absoluut geen bewijs dat deze woningen niet op een andere plek gebouwd kunnen worden.
Ik vind de 4,2 hectare groen te belangrijk voor mijzelf en voor de stad om op te heffen. Dit plan indruist tegen het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen. Bouwen op die plek schadelijk is voor Het Park vanwege de stikstof afzet.
Euromast is een van de meest bekende kenmerken van Rotterdam. Ik vind onze Euromast te belangrijk om ingebouwd te worden tussen 650 woningen. Ik vind dat het zicht en de beleving van dit rijksmonument onherroepelijk wordt aangetast. Het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen ter harte genomen moet worden.

Hoogachtend,

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam

Rotterdam, 29 maart 2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Wij hebben kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en tekenen hiertegen bezwaar aan.

Onze bezwaren bestaan uit de volgende overwegingen:

Het verontrust ons zeer dat de Parkhavenstrook (inclusief de Euromast) wordt losgehaald van het bestemmingsplan Scheepvaartkwartier, daar deze een geheel vormen die onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden! Het Scheepvaartkwartier is een beschermd stadsgezicht.

De verkeerstromen zoals die op papier waarschijnlijk zijn voorzien bij de ontwikkeling van deze plannen zullen tot grote problemen en overlast kunnen zorgen in de gehele wijk. Er zijn immers in de afgelopen periode diverse grote nieuwbouw projecten in onze wijk in de afrondende fase beland.

Omdat ook de Parkhavenkade autovrij zal worden en er slechts beperkte parkeermogelijkheden voor de te bouwen woningen alsmede de diverse toeristische voorzieningen in dit gebied zullen worden gerealiseerd zal dit de autodruk in de rest van de wijk nog verder doen toenemen. Zowel het parkeren alsmede de verkeersstroom zelf zal tot toename van verslechtering van de leefomgeving en de luchtkwaliteit in onze wijk leiden.

Wij wonen aan het Willemsplein met voor de deur een mogelijkheid voor het parkeren van bussen en het gebeurd zeer regelmatig dat touringcars staan te "dieselen" terwijl er verder geen toeristen in de buurt zijn. De chauffeur staat dan te wachten en wil natuurlijk ook lekker warm zitten…

Waarom moet op dit kleine stukje groen nog een fors woningen project worden ingeperst? De tendens zou juist zijn dat men meer groen in de stad wil brengen. Ook in de afgelopen verkiezingsperiode was dit bij alle partijen die zich zeggen in te zetten voor verhogen van de leef kwaliteit in onze stad een belangrijk punt. Hoezo meer groen…..**hier verdwijnt gewoon weer een stukje stadslong capaciteit.**

De 4,2 hectare groen waarover hier gesproken wordt als mogelijke bouwgrond is te belangrijk voor de stad om op te heffen en druist in tegen het beleid van de stad om te vergroenen, bouwen op deze locatie is schadelijk voor het Park(stikstof).

Het verbaasd ons ook zeer dat het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) inzake de onherroepelijke aantasting van het aangezicht en de beleving van het rijksmonument de Euromast niet beargumenteerd ter zijde wordt geschoven! Het lijkt ons onverantwoord om in deze toch al drukke en helaas vervuilde omgeving een groot woningbouw project te starten wat weer jaren in beslag neemt en voor velen veel overlast zal veroorzaken. En een groot stuk groen op te offeren helaas wordt onze wijk alleen maar meer betegeld in plaats van vergroend. Denk hierbij ook aan de bouw van het Zalmhaven torens project. Dat hierbij een parkje op het dak voor bewoners wordt gerealiseerd wil niet zeggen dat het leefklimaat voor overige bewoners een boost krijgt want op straat niveau wordt het hele gebied voornamelijk dicht getegeld.

Wij vertrouwen erop u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd en hopen zeer op een grondige herziening van de voornemens ten gunste van het mooie en redelijke groene Scheepvaart kwartier.

Hoogachtend,

Om deze brief te bewerken moet je hem eerst downloaden naar je eigen computer (zie de download opties onder de tab 'Bestand').

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Of per e-mail info@griffie.rotterdam.nl

Plaats Rotterdam, datum .30-03-2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

- dat het ontwerpbestemmingsplan geen enkele voor u geldige reden geeft waarom die woningen absoluut op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden; dat niet bewezen is dat deze woningen niet op een andere plek gebouwd kunnen worden.
- dat u de 4,2 hectare groen te belangrijk vindt voor uzelf en voor de stad om op te heffen; dat dit plan indruist tegen het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen; dat bouwen op die plek schadelijk is voor Het Park vanwege de stikstof afzet.

- *dat u onze Euromast te belangrijk vindt om ingebouwd te worden tussen 650 woningen; dat het zicht en de beleving van dit rijksmonument onherroepelijk wordt aangetast; dat u vindt dat het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen ter harte genomen moet worden.*

- dat u de vrije uitloop van Het Park naar het water van de Parkhaven belangrijk vindt om te behouden. De aanleg van een woonwijk zal deze doorgang niet verbeteren, ook al staat in het ontwerpbestemmingsplan dat dit wel zo is. Het openbare karakter van deze groene plek in de stad wordt onherroepelijk aangetast door particuliere woningen.

- *dat u de geluidshinder luchtverontreiniging die de woningbouw (een proces van minstens 7 jaar) in deze toch al zeer drukken en vervuilde omgeving (Maastunnel, Drooglever Fortuynplein) met zich meebrengt onverantwoord vindt.*
- *Dat ik vind, dat men in de hele wereld probeert om MEER groen in de steden te hebben. Er is al zo weinig groen in centrum Rotterdam, LAAT DIT BESTAAN!*

[voor het ontwerp bestemmingsplan Parkhaven en voor informatie over de verschillende onderwerpen zie op www.groenparkhaven.nl onder 'Nieuws', 'Standpunten' en 'Verdieping' en 'Websites']

NB Dien uw zienswijze in vóór 11 april 2022 !

[de zienswijze moet ondertekend worden met uw]

Hoogachtend,

Naam …

Adres….

Woonplaats ….Rotterdam.

Handtekening …

e-mailadres …

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Rotterdam, 30 maart 2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte,

Burgemeester en wethouders hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend.
Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast ca 650 woningen te bouwen. Wij hebben kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en tekenen hiertegen bezwaar aan.

Onze bezwaren:

Wij zien niet in waarom die woningen op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden, bewijs dat deze woningen niet op een andere plek gebouwd kunnen worden ontbreekt. Merwe 4haven gebied zou hiervoor in aanmerking kunnen komen.

Het is onbegrijpelijk dat onze Euromast ingebouwd gaat worden tussen 650 woningen ondanks dat de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed het advies heeft afgegeven hier niet te bouwen omdat het zicht en de beleving van dit Rijksmonument wordt aangetast door woningbouw. Denk hierbij ook aan het Verdrag van Granada 1985, waar Kwaliteit Leefomgeving is vastgelegd (BKL lid 5.72).

Het kappen van bomen, waardoor er veel CO2 vrijkomt, vinden wij onacceptabel. Begroeiing tegen de woningen gaat hier helemaal niets aan veranderen.

In het ontwerpbestemmingsplan staat dat de gemeente de vrije uitloop van het Park naar het water van de Parkhaven belangrijk vindt om te behouden. Aanleg van een woonwijk zal deze doorgang niet verbeteren, ook al staat in het ontwerpbestemmingsplan van wel.

Het openbare karakter wordt door woningbouw direct aangetast. Verbetering zal wel worden bereikt door het samenvoegen van het Park en de Parkhavenstrook en dit gebied verder uit te breiden als groengebied met recreatie sport en cultuur. Dit sluit beter aan bij de Groenbeleid van de gemeente en de behoefte hieraan van de bewoners, ook die uit de niet directe omgeving in een steeds meer verstedelijkte stad.

In het kader van vergroenen valt het op dat 4.2 hectare groen zomaar wordt opgeheven, hetgeen tegen het beleid van de gemeente is ook omdat de stikstof afzet schadelijk is voor Het Park.

Wereldwijd wordt er op gewezen dat een verhoging van de waterstand zeer aannemelijk is. Bouwen buitendijks lijkt dus geen goed plan.

Ook vinden wij het onverantwoord hier te bouwen gelet op de geluidshinder, luchtverontreiniging in een gebied dat toch al redelijk vervuild is. Metingen laten zien dat de grond tot 1 meter vervuild is.

Dat er in een gebied dat is aangewezen als groen en archeologie en waar verscheidene rijksmonumenten liggen en niet is aangewezen als bouw lokatie, toch gaat bouwen is toch zeer merkwaardig.

De visie op de verkeersstromen in de wijk en uw verwachtingen daarbij met betrekking tot de doorstroming van het verkeer. De huidige situatie leidt al regelmatig tot problemen en deze zullen zeker toenemen na bouw.

In het plan staat dat gemeentebeleid is afgestemd op behoefte o.a. aan kleinschalige kantoorruimtes. De nog altijd leegstaande ruimtes in Little C spreken dit geheel tegen.

Hoogachtend,

Aan de leden van de Gemeenteraad
Rotterdam

29 maart 2022 Rotterdam

Betreft: Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Parkhaven

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een ontwerp bestemmingsplan Parkhaven is ingediend om op de groene plek, links en rechts van de [illegible] van de voorgestelde wijziging van het huidige bestemmingsplan [illegible]

De redenen zijn als volgt:
- dat het ontwerpbestemmingsplan geen enkele voor mij geldige reden geeft waarom die woningen absoluut op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden; dat niet bewezen is dat deze woningen niet op een andere plek gebouwd kunnen worden.
- dat ik de 4,2 hectare groen te belangrijk vindt voor mijzelf en voor de stad om op te heffen; dat dit plan indruist tegen het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen; dat bouwen op die plek schadelijk is voor Het Park vanwege de stikstofuitstoot.
- dat ik onze Euromast te belangrijk vind om ingebouwd te worden tussen 650 woningen; dat het zicht en de beleving van dit rijksmonument onherroepelijk wordt aangetast; dat ik vind, dat het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen ter harte genomen moet worden.
- dat ik de luchtverontreiniging die de woningbouw (een proces van minstens 7 jaar) in deze toch al zeer vervuilde omgeving (Maastunnel, Droogdiver Fortuynplein) met zich meebrengt onverantwoord vind.

Hoogachtend,

Aan: Directeur Stadsontwikkeling
BWT/Bestemmingsplannen
Postbus 6575
3002 AN Rotterdam

Betreft: Zienswijze ontwerpbestemmingsplan Parkhaven

Rotterdam, 31 maart 2022

Geachte directeur Stadsontwikkeling,

U heeft een ontwerpbestemmingsplan Parkhaven ingediend om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca.650 woningen te kunnen bouwen. Wij hebben kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het huidige bestemmingsplan en tekenen hiertegen bezwaar aan.

Onze bezwaren luiden als volgt:

- Ernstige aantasting van de wereldwijd gewaardeerde erfgoederen Het Park, de Euromast, het Maastunnelcomplex en de Parksluizen. Deze monumenten zouden juist beschermd moeten worden.
  In het verlengde van de beschreven te borgen waarden in het cultuurhistorisch onderzoek uit september 2020 van Steenhuis en Meurs wijzen wij u in dit verband op de ten aanzien van de Euromast nadrukkelijk aangegeven markante vrije ligging die voor de stedenbouwkundige waarde en ensemblewaarde van groot belang is.
  Voorts menen wij dat te lichtvaardig is voorbijgegaan aan de negatieve adviezen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed d.d. 08/01/2021, de Gebiedscommissie Delfshaven d.d. 13/11/2019, de Gebiedscommissie Delfshaven d.d. 14/01/2021, de Gebiedscommissie Centrum d.d. 12/09/2019 en de Gebiedscommissie Centrum d.d. 15/01/2021. Wij menen dat deze afwijzende adviezen, in hun samenhang, opnieuw moeten worden meegewogen in ons bezwaar;
- Verlies toeristentrekkers van formaat en de bijbehorende inkomsten;
- Door de inschakeling op deze manier van derde partijen verliest de gemeente haar controle over het gebied;
- Vanwege het karakter *unsolicited proposal* laadt de Rotterdamse politiek de verdenking op zich kortstondig politiek gewin te laten prevaleren boven verstandig rentmeesterschap, in brede zin;
- Grote, extra, verkeershinder / congestie in een al zwaar belast gebied (Westzeedijk, Parkhaven, Parkkade, Scheepstimmermanslaan, Droogleever Fortuynplein). De grotere verkeersintensiteit in dit gebied zal een negatief effect hebben op de aanrijtijden van ambulances, politie- en brandweerauto's en andere hulpdiensten. Dit gaat onvermijdelijk leiden tot een verlies van tijd in levensbedreigende situaties, waarin elke seconde telt. Nu al zien wij regelmatig voertuigen van hulpverlenende diensten zich vastrijden in het verkeer. Dat wordt alleen maar erger;
- Verhoogde luchtvervuiling door toename verkeer en verkeerscongestie;
- Vergroting geluidsoverlast;
- Ontoelaatbare aanslag op leefbaarheid en recreatiemogelijkheden van alle Rotterdammers en nog meer op het woongenot van alle Rotterdammers die woonachtig zijn in de nabije omgeving van Het Park. Het Park is een geliefde rustplek op weekeinden en zomerse dagen. Dat kan je niet zomaar weggooien;
- Verergering van de al bestaande overlast door fietskoeriers, pakketbestellers en dergelijke;
- Geplande bebouwing is vooral financieel bereikbaar voor mensen van buiten Rotterdam. Voor Rotterdammers verlicht het niet het bestaande woningprobleem;

- Als bewoners van een appartement dat uitzicht geeft op de tunneltraverse zien we dagelijks de enorme verkeerscongestie die bij het minste of geringste ontstaat bij de traverse en de toevoerwegen, waaronder het Droogleever Fortuynplein. Wij maken regelmatig gebruik van de fietspaden rond het Droogleever Fortuynplein en worden daarbij steevast geconfronteerd met haastige automobilisten die nog wel eens een fietser over het hoofd willen zien. Dat is nu al levensgevaarlijk, laat staan wat het wordt als de verkeersintensiteit nog verder toeneemt. Vooral in de ochtend- en avondspits is het verkeer een drama met kilometerslange files op de Westzeedijk en de 's-Gravendijkwal. Wat gaat dat niet worden als de bewoners van de voorgestelde bebouwing zich in die ochtend- en avondspits gaan wringen om het geld te verdienen voor de huur of de hypotheek van hun woning. Dat wordt een slagveld;
- Het voorgestelde ontwerpbestemmingsplan is in zijn gevolgen in tegenspraak met de plannen van de Gemeente Rotterdam om tot minder autoverkeer in de stad te komen, onder andere in de tunneltraverse en toevoerwegen;
- Aan de aan de Gemeente Rotterdam opgelegde bouwopdracht kan in de komende jaren ruimschoots worden voldaan door gebruik te maken van voor de huidige bevolking minder ingrijpende mogelijkheden, zoals het transformeren van bestaande leegstaande winkel- en kantoorpanden, splitsing van huizen e.d.;
- Nergens is duidelijk gemaakt c.q. onderzocht dat deze woningen uitsluitend op deze uitermate kwetsbare plek moeten worden gebouwd.

Op grond van deze argumenten, op zich of in hun samenhang, hebben wij bezwaar tegen het ontwerpbestemmingsplan Parkhaven. Wij verzoeken u het ontwerpbestemmingsplan niet vast te stellen en in te trekken.

Hoogachtend,

Cc info@griffie.rotterdam.nl
info@leefbaarrotterdam.nl
fractie@vvdrotterdam.nl
fractie@d66rotterdam.nl
fractie@groenlinksrotterdam.nl
fractie@pvdarotterdam.nl
rotterdam@bewegingdenk.nl
rotterdam@voltnederland.org
rotterdam@bij1.org
fractierotterdam@sp.nl
fractie@cdarotterdam.nl
rotterdam@fvd.nl
fractierotterdam@partijvoordedieren.nl
info@rotterdam50plus.nl
fractie@cusgprotterdam.nl

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Rotterdam, datum 01-04-2022.

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op het groene gebied, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het huidige bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan om onderstaande redenen.

- Omdat er een zeer karakteristiek, beeldbepalend en historisch deel van Rotterdam ernstig in haar karakter en waarde zal worden aangetast door het voorgenomen plan om hier 650 woningen te bouwen.
- Daarnaast is het park van grote waarde voor een grote stad als Rotterdam en haar inwoners. Hieraan hebben de inwoners juist een grote behoefte om de stad aantrekkelijk te houden en om erin te wonen.
- Aan de randen van de stad of aangrenzende gemeenten is veel meer ruimte om een dergelijk groot aantal woningen te realiseren, zonder de bovengenoemde bezwaren.

Hoogachtend,

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Rotterdam, 2 april 2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de gemeenteraad,

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

Wij vinden het onjuist dat de Parkhavenstrook (incl. de Euromast) wordt "losgekoppeld" van het bestemmingsplan Scheepvaartkwartier – de Parkhavenstrook vormt één geheel en is onlosmakelijk met elkaar verbonden! Bovendien is het Scheepvaartkwartier een beschermd stadsgezicht.

Wij voorzien dat er ernstige verkeersproblemen in het Scheepvaartkwartier zullen ontstaan. Het Scheepvaartkwartier is getransformeerd van een kantorenwijk naar een woonwijk, zoals Van Vollenhovenkwartier meer dan 200 woningen / kantoorpanden worden omgebouwd naar woningen, zoals in de Calandstraat / Zalmhaventorens 480 woningen.

Er een toename van het verkeer zal komen in de omgeving van het Drooglever Fortuynplein, door Little C, uitbreiding van het Erasmus MC en nieuwbouw in het Lloydkwartier.

De bouw van woningen in Parkhavenstrook zal leiden tot ernstige parkeerproblemen in de rest van de wijk. De Parkhavenkade zal autovrij worden. Er worden in 2 parkeergarages slechts 366 parkeerplekken gerealiseerd voor circa 650 woningen. Dit is inclusief de bezoekers van de Euromast, de Midgetgolfbaan, de Splash-bus, de Pannenkoekenboot en andere toeristische voorzieningen én de bezoekers van de Chinese supermarkt.

Dit zal leiden tot een toename van het touringcarverkeer in de wijk. Er komen slechts 2 bus-parkeerplaatsen voor in- en uitstappen bij de Euromast. Touringcars zullen elders moeten parkeren, de vraag is waar? Bovendien zullen deze extra verkeersbewegingen leiden tot meer luchtverontreiniging.

Het verkeerslawaai in de tunneltraverse zal zeker weerkaatsen tegen een muur van gebouwen in de Parkhaven strook; waardoor dit leidt tot een verstoring van de rust in het Park voor mens en dier.

Wij vinden dat het ontwerpbestemmingsplan u geen enkele geldige reden geeft waarom deze woningen absoluut op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden; het is niet bewezen dat deze woningen niet op een andere plek gebouwd zouden kunnen worden.

De betreffende 4,2 hectare groen is te belangrijk vindt voor onszelf en voor de stad en inwoners om op te heffen. Dit plan druist tegen het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen. Juist in het centrum is vergroening noodzakelijk vanwege hittestress

Voorts vinden wij de Euromast, als symbool voor Rotterdam, te belangrijk om te worden ingebouwd tussen 650 woningen; Het zicht en de beleving van dit rijksmonument wordt onherroepelijk aangetast. Het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) om ***niet*** te bouwen zou ter harte moeten worden genomen.

Wij vinden de geluidshinder en luchtverontreiniging die de woningbouw in deze toch al zeer drukke en vervuilde omgeving met zich meebrengt absoluut onverantwoord

Hoogachtend,

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Rotterdam, 30 maart 2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte,

Burgemeester en wethouders hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend.
Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast ca 650 woningen te bouwen. Wij hebben kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en tekenen hiertegen bezwaar aan.

Onze bezwaren:

Wij zien niet in waarom die woningen op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden, bewijs dat deze woningen niet op een andere plek gebouwd kunnen worden ontbreekt. Merwe 4haven gebied zou hiervoor in aanmerking kunnen komen.

Het is onbegrijpelijk dat onze Euromast ingebouwd gaat worden tussen 650 woningen ondanks dat de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed het advies heeft afgegeven hier niet te bouwen omdat het zicht en de beleving van dit Rijksmonument wordt aangetast door woningbouw. Denk hierbij ook aan het Verdrag van Granada 1985, waar Kwaliteit Leefomgeving is vastgelegd (BKL lid 5.72).

Het kappen van bomen, waardoor er veel CO2 vrijkomt, vinden wij onacceptabel. Begroeiing tegen de woningen gaat hier helemaal niets aan veranderen.

In het ontwerpbestemmingsplan staat dat de gemeente de vrije uitloop van het Park naar het water van de Parkhaven belangrijk vindt om te behouden. Aanleg van een woonwijk zal deze doorgang niet verbeteren, ook al staat in het ontwerpbestemmingsplan van wel.

Het openbare karakter wordt door woningbouw direct aangetast. Verbetering zal wel worden bereikt door het samenvoegen van het Park en de Parkhavenstrook en dit gebied verder uit te breiden als groengebied met recreatie sport en cultuur. Dit sluit beter aan bij de Groenbeleid van de gemeente en de behoefte hieraan van de bewoners, ook die uit de niet directe omgeving in een steeds meer verstedelijkte stad.

In het kader van vergroenen valt het op dat 4.2 hectare groen zomaar wordt opgeheven, hetgeen tegen het beleid van de gemeente is ook omdat de stikstof afzet schadelijk is voor Het Park.

Wereldwijd wordt er op gewezen dat een verhoging van de waterstand zeer aannemelijk is. Bouwen buitendijks lijkt dus geen goed plan.

Ook vinden wij het onverantwoord hier te bouwen gelet op de geluidshinder, luchtverontreiniging in een gebied dat toch al redelijk vervuild is. Metingen laten zien dat de grond tot 1 meter vervuild is.

Dat er in een gebied dat is aangewezen als groen en archeologie en waar verscheidene rijksmonumenten liggen en niet is aangewezen als bouw lokatie, toch gaat bouwen is toch zeer merkwaardig.

De visie op de verkeersstromen in de wijk en uw verwachtingen daarbij met betrekking tot de doorstroming van het verkeer. De huidige situatie leidt al regelmatig tot problemen en deze zullen zeker toenemen na bouw.

In het plan staat dat gemeentebeleid is afgestemd op behoefte o.a. aan kleinschalige kantoorruimtes. De nog altijd leegstaande ruimtes in Little C spreken dit geheel tegen.

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam en de Directeur
Stadsontwikkeling
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam Rotterdam, datum.....

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Geachte Directeur Stadsontwikkeling,

In 2020 kregen we informatie dat een groep ontwikkelaars het oog had laten vallen op de ontwikkeling van een gedeelte van Het Park. Het is niet de eerste keer dat er initiatieven ontwikkeld zijn, immers wonen in het Park is aantrekkelijk.
Echter gebouwen te ontwikkelen in Het Park heeft voor een grote groep Rotterdammers nadelige gevolgen. Als je ziet hoeveel mensen er het weekend, en op mooie dagen door de week in het Park recreëren en elkaar ontmoeten zou dat voor de Gemeente een aansporing moeten zijn juist het Park te beschermen.
Ik ben dan ook tegenstander van deze ontwikkeling

Mijn grootste bezwaren zijn:
1) Het Park is reeds zeer vol met recreanten. Dat lijkt me zeer goed: een plek in de stad waar ontspannen kan worden, zonder dat commercie dat moet organiseren, te koesteren en daar waar mogelijk te vergroten of toegankelijker te maken. Echter het is reeds nu al zo vol, dat het af en toe aan de grens zit wat het Park aankan. Er een stuk afnemen maakt de druk op de rest van het Park alleen maar groter. Het juiste initiatief zou moeten zijn om de recreatieve waarde van het gebied rechts naast het Maastunneltracé groen te ontwikkelen en beter te laten aansluiten op het Park.
2)Nu reeds is het en opgave het Scheepvaartkwartier in en uit te komen. Voor de bouw van de Erasmusbrug waren er drie mogelijkheden de wijk in en uit te gaan. Nu nog twee en de hoeveelheid verkeer is sterk vergroot door de bouw van de hoge woontorens.
3) Het parkeren zal een probleem gaan worden. Er komen ca 360 parkeerplaatsen voor de bewoners van ca 670 appartementen, de bezoekers van de Euromast, de bezoekers van de Chinese boot, de Pannenkoekenboot en de Splash, en de bezoekers van het EMC. Willen we bezoekers in de stad? Willen we grote parkeerterreinen langs het water? Willen we de parkeerdruk in de rest van de wijk nog verder laten toenemen? De parkeerfaciliteiten onder de nieuwe gebouwen zullen sterk vergroot, verdubbeld, moeten worden.
4)Waarom is de noodzaak om in het Park te bouwen als er in de Schiemond al jaren terreinen onbebouwd kaal liggen, als er in het Lloydkwartier nog bouwterreinen braak liggen. Laten we eerst die terreinen bebouwen waar geen bestemmingsplanwijziging voor doorgevoerd hoeft te worden, immers een bestemmingsplan is niet voor niets eenmaal vastgesteld. Of is een bestemmingsplan maar een papieren rapport dat flexibel ingevuld wordt al naar gelang de commercie interesse heeft.
5) De Euromast verliest een gedeelte van haar uitstraling, zoals de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed ook aangeeft. Niet voor niets is aan hen een visie gevraagd, en

als die visie niet strookt met de intentie van de aanvragen, negeren we deze gewoon.

Het moge duidelijk zijn dat ik geen voorstander, zelf tegenstander ben van de bouw van de 6 woongebouwen, en roep u op om alternatieven elders in de stad te ontwikkelen die binnen een bestemmingsplan passen en rekening houden met mijn argumenten hierboven aangegeven. .

Met vriendelijke groet

CENTRAAL INFORMATIEBEHEER
REG.NR.:
- 5 APR. 2022
ROUTE: KOPIE:

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Rotterdam, 4 april 2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

- Het ontwerpbestemmingsplan geeft voor mij geen enkele geldige reden waarom de woningen absoluut op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden; het is niet bewezen dat deze woningen niet op een andere plek gebouwd kunnen worden.
- Ik vind de 4,2 hectare groen te belangrijk zowel voor mezelf als voor de stad om op te heffen; dit plan druist in tegen het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen; bouwen op die plek is schadelijk voor Het Park vanwege de stikstof afzet.
- Onze Euromast vind ik te belangrijk om ingebouwd te worden tussen 650 woningen; het zicht en de beleving van dit rijksmonument wordt onherroepelijk aangetast; ik vind dat het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen ter harte moet worden genomen.
- De vrije uitloop van Het Park naar het water van de Parkhaven vind ik belangrijk en moet behouden blijven. De aanleg van een woonwijk zal deze doorgang niet verbeteren, ook al staat in het ontwerpbestemmingsplan dat dit wel zo is. Het openbare karakter van deze groene plek in de stad wordt onherroepelijk aangetast door particuliere woningen.

- De geluidshinder en luchtverontreiniging die de woningbouw (een proces van minstens 7 jaar) in deze toch al zeer drukke en vervuilde omgeving (Maastunnel, Drooglever Fortuynplein) met zich meebrengt vind ik onverantwoord.

Leden van de Gemeenteraad van Rotterdam **KOM TOT BEZINNING.**

Hoogachtend,

[redacted]

Rotterdam, 06-04-2022

Betreft : Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven

NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de Parkhavenstrook, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen.
Ik heb kennis genomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen op grond van onder aangevoerde argumenten bezwaar aan.

In februari 2011 is namens de Gemeente Rotterdam het masterplan "Het Park" uitgebracht. Dit plan is/was gebaseerd op de gebiedsvisie van de gemeente ten aanzien van Het Park en omgeving.
Het Park wordt hierin gekwalificeerd als een oase van rust in en voor de stad, waarvan als zodanig de functie gekoesterd en verstevigd dient te worden.
Voor de Parkhavenstrook wordt in deze gebiedsvisie een nieuwe invulling wenselijk geacht.
Belangrijk is, dat de strook bijdraagt aan de verblijfskwaliteit van Het Park en de Parkhaven en de relatie tussen het Hobokengebied en de omgeving versterkt. Zo wordt onder meer ook gesteld dat de aanwezigheid van kwaliteitsgroen met zichtlijnen naar Het Park en het Lloydkwartier gegarandeerd dient te zijn.
Uit een studie van bureau West 8 in 2002 is eerder al gebleken dat bebouwing in de Parkhavenstrook zeer negatieve ruimtelijke effecten heeft voor de omgeving en in het bijzonder voor Het Park. Verder wordt aangevoerd dat voor de toekomstige ontwikkeling van Het Park een groen- en recreatief programma zowel ruimtelijk als functioneel veel gunstiger is. Ruimtelijk vooral, omdat de Parkhavenstrook het laatste restant van de landschappelijke ruimte is, namelijk de laatste buitendijkse groene uitloop vanuit de stad naar de Maas.
Bovendien maken 4 Rijksmonumenten in hun onderlinge samenhang deel uit van de directe omgeving.

Deze en andere argumenten vormen mede de grond voor het ernstige bezwaar dat door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed tegen de ingediende plannen is aangetekend. De motivatie op grond waarvan dit zwaarwegende bezwaar (behoudens enkele minimale aanpassingen) ter zijde is geschoven, staat in flagrante tegenstelling tot de fraai verwoorde hoog gestelde visie op de ontwikkeling van de stedelijke groenvoorzieningen als wandel- en rustgebied.
In een tijdsgewricht, waarin het streven naar de verbetering van de leefomgeving o.a. door bestrijding van de stikstofuitstoot, hoog in het vaandel staat, wordt het weinige groen, dat in het centrum aanwezig is, willens en wetens opgeofferd aan de belangen van projectontwikkelaars. De compensatie voor het verloren groen, die zij in hun bouwplan bieden, bestaat slechts uit groene daken en gevels, uitsluitend gericht op de eigen bewoners en in een eventuele bijdrage aan de leefomgeving pas over 20 jaar effectief.

Het Scheepvaartkwartier is een wijk, die naast de functie van kantoorwijk, zich ook steeds meer als woonwijk ontwikkelt. Dit legt allengs steeds meer druk op de verkeersafhandeling en de parkeermogelijkheden in de wijk. Aangezien de bouwplannen voor de Parkhavenstrook niet voorziet in voldoende parkeermogelijkheden, zeker niet voor de aan- en afvoer van toeristische bezoekersstromen, wordt de parkeerdruk op de rest van de wijk aanzienlijk vergroot.

Richt de Parkhavenstrook in voor publiek gebruik. Zoals er het plan is om de zuidoever van de rivier te voorzien van een 10 kilometer lange groenstrook, is dat voor de noordoever ook mogelijk. Gerenommeerde landschapsarchitecten hebben ooit plannen ontworpen om de Parkhaven, Willems-, Wester- en Parkkade om te vormen tot wandel en rustgebied. Helaas is de aanpassing van Parkkade en Parkhaven nooit ten uitvoer gebracht.

Hoogachtend,

Aan de leden van de Gemeenteraad
Rotterdam
via de Griffie

[illegible]

Rotterdam, 6-4-22

Betreft: Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Parkhaven

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een ontwerp bestemmingsplan Parkhaven is ingediend om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te kunnen bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het huidige bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

- dat het ontwerpbestemmingsplan geen enkele voor mij geldige reden geeft waarom die woningen absoluut op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden; dat niet bewezen is dat deze woningen niet op een andere plek gebouwd kunnen worden.

- dat ik de 4,2 hectare groen te belangrijk vindt voor mijzelf en voor de stad om op te heffen; dat dit plan indruist tegen het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen; dat bouwen op die plek schadelijk is voor Het Park vanwege de stikstofuitstoot

- dat ik onze Euromast te belangrijk vindt om ingebouwd te worden tussen 650 woningen; dat het zicht en de beleving van dit rijksmonument onherroepelijk wordt aangetast; dat u vindt dat het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen ter harte genomen moet worden.

- dat ik de vrije uitloop van Het Park naar het water van de Parkhaven belangrijk vindt om te behouden. De aanleg van een woonwijk zal deze doorgang niet verbeteren, ook al staat in het ontwerpbestemmingsplan dat dit wel zo is. Het openbare karakter van deze groene plek in de stad wordt onherroepelijk aangetast door particuliere woningen.

[redacted]

Aan de leden van de Gemeenteraad
Rotterdam
via de griffie

29 maart 2022 Rotterdam

Betreft: Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Parkhaven

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een ontwerp bestemmingsplan Parkhaven is ingediend om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te kunnen bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het huidige bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

De redenen zijn als volgt:
- dat het ontwerpbestemmingsplan geen enkele voor mij geldige reden geeft waarom die woningen absoluut op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden; dat niet bewezen is dat deze woningen niet op een andere plek gebouwd kunnen worden.
- dat ik de 4,2 hectare groen te belangrijk vindt voor mijzelf en voor de stad om op te heffen; dat dit plan indruist tegen het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen; dat bouwen op die plek schadelijk is voor Het Park vanwege de stikstofafzet.
- dat ik onze Euromast te belangrijk vind om ingebouwd te worden tussen 650 woningen; dat het zicht en de beleving van dit rijksmonument onherroepelijk wordt aangetast; dat u vindt dat het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen ter harte genomen moet worden.
- dat ik de luchtverontreiniging die de woningbouw (een proces van minstens 7 jaar) in deze toch al zeer vervuilde omgeving (Maastunnel, Drooglever Fortuynplein) met zich meebrengt onverantwoord vind.

Hoogachtend,

[redacted]

[redacted]

Aan de leden van de Gemeenteraad
Rotterdam
via de Griffie
info@griffie.rotterdam.nl

Plaats Rotterdam, datum 05-04-2022

Betreft: Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Parkhaven

Geachte leden van de Gemeenteraad,
Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een ontwerp bestemmingsplan Parkhaven is ingediend om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te kunnen bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het huidige bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.
Deze brief hieronder is dan ook bedoeld voor degene die deze bouwplannen een goed idee vinden.

En ik weet niet of jullie het nieuws een beetje volgen, maar niemand en dan ook echt niemand zit te wachten op bebouwing naast de Euromast. Ja, jullie en die hebberige projectontwikkelaars. Ik snap dan ook echt niet dat jullie dit plan door willen duwen. Het geeft maar weer eens aan hoe ver jullie van de burgers en realiteit vandaan staan. Ik zie nog de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen en de beteuterde uitdrukking van de burgemeester voor me vanwege de lage opkomst. Niet heel gek als jullie precies het tegenovergestelde doen van wat de inwoners willen. Ik ben zelf ook niet gegaan, zonde van de tijd en moeite want er wordt toch niet geluisterd. En wat voor mij geld dat geld ook voor een hele hoop andere inwoners van Rotterdam kan ik je met zekerheid vertellen. Niemand die zich met die putjes politiek van jullie wil bemoeien, want de mening van de gemiddelde inwoner wordt toch als voetveeg gebruikt.
Ik weet ook niet of jullie doorhebben dat er voor het gebied dat jullie vol willen zetten met woningen een bestemmingsplan is waarin duidelijk staat er een groenbestemming is.
Hier is het in hoofdletters: GROENBESTEMMING. Dit betekent dus geen woningbouw. Daar is weinig ruimte voor interpretatie lijkt me. Ik kan er dan ook echt niet bij met mijn pet dat jullie dit zomaar kunnen en willen aanpassen, ik bedoel, wat is dan het hele idee achter een bestemmingsplan? Wees in dat geval dan gewoon eerlijk tegen je inwoners en zeg dat ze nergens vanuit kunnen gaan. Niet de mensen voorliegen met een bestemmingsplan om ze vervolgens keihard te naaien door datzelfde bestemmingsplan gewoon de vuilnisbak in te gooien.
Al met al zeer erg teleurgesteld in de huidige gang van zaken en dat is allemaal jullie schuld. Ik verhuis dit jaar gelukkig nog naar Spijkenisse, ik weet niet of het daar beter is, maar het kan in elk geval niet bedroevender en slechter als wat ik hier nu mee maak.
Begrijp me niet verkeerd hoor, we wonen gelukkig in een land waarin we de luxe hebben om onszelf druk te maken over dit soort zaken, maar ik blijf erbij dat ik het een bijzonder lage streek vind van jullie!
Verder wil ik nog even kwijt dat iedereen in de gemeenteraad die voor dit plan stemt geen volksvertegenwoordiger is maar een volksverlakker!

New Ocean Paradise B.V.
The Sea Food Market B.V.
Parkhaven 21
3016 GM Rotterdam

Directeur Stadsontwikkeling
t.a.v. BWT/Bestemmingsplannen
Postbus 6575
3002 AN Rotterdam

Betreft: Zienswijze bestemmingsplan Parkhaven **Rotterdam, 7 april 2022**

Geacht college,

Langs deze weg willen wij, als exploitanten van de "Chinese boot", de navolgende zienswijze indienen op het ontwerp bestemmingsplan Parkhaven.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een ontwerp bestemmingsplan Parkhaven op 25 februari 2022 is ingediend om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen met parkeerkelder te kunnen bouwen. Wij hebben kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het huidige bestemmingsplan en willen bij deze, zoals geadviseerd tijdens de verschillende gesprekken, hiertegen bezwaar aantekenen.

Allereerst willen wij u kenbaar maken dat wij begrip hebben voor het project en het belang voor de ontwikkeling van de stad Rotterdam. Echter hebben wij het gevoel dat er onvoldoende met ons, de huidige ondernemers die er al vele jaren ondernemen, wordt meegedacht. Het bestemmingsplan is dan ook ter inzage gelegd, voordat er concrete afspraken met ons is gemaakt. Graag willen wij onze zienswijze per punt toelichten;

Bereikbaarheid
Het is noodzakelijk, om de continuïteit te kunnen waarborgen van onze ondernemingen, dat wij tijdens het hele (bouw)proces volledig bereikbaar blijven. Hiermee bedoelen wij niet alleen fysiek, maar ook qua aantrekkelijkheid van de verkeerssituatie. Graag zouden wij hierin zien dat er borden worden geplaatst die aangeven dat de boten op de Parkhaven bereikbaar zijn. Zowel tijdens als na de bouw willen wij dat de perscontainers, het laden & lossen van leveranciers en plekken voor kortstondig stilstaan voor o.a. taxi's & touringcars mogelijk blijft voor onze deur. Voor het uitvoeren van ons bedrijfsproces is dit essentieel.

Parkeren
Wij zien graag een goede oplossing dat er tijdens de bouw voldoende parkeergelegenheid in de directe nabijheid is. De huidige 200 plekken zijn essentieel voor ons als ondernemers en dienen gewaarborgd te blijven. Er zou hierbij gekeken kunnen worden naar bijvoorbeeld de Parkkade, een parkeerboot of andere tijdelijke oplossingen.

Na de realisatie van de ondergrondse parkeergarages zien wij graag een uitbreiding van het totaal aantal (openbare) parkeerplekken, gezien het feit dat de huidige 200 plekken niet voldoende zullen zijn voor het gebruik van bewoners, huidige ondernemers en nieuwe ondernemers. Daarnaast vragen wij een garantie op het behoud van onze parkeervergunningen die belangrijk zijn voor ons personeel, waarbij de kosten enigszins in verhouding blijven. Ook zien wij een groot belang dat er, na de realisatie van de garages, een uitgang komt aan de kadekant van de Parkhaven. Wij zien het als een groot nadeel als wij minder goed bereikbaar zijn, als gevolg dat men de weg moet oversteken om bij ons te komen.

Afspraken
Wij willen graag concrete afspraken over (de kosten van) de verplaatsing van de boot en het ontkoppelen/aansluiten van alle voorzieningen op de kade. Als laatste punt willen wij de werktijden van de bouw aankaarten. In het belang van onze hotelgasten is het gewenst dat de start van werkzaamheden die geluidshinder veroorzaken niet eerder beginnen dan 09:00 uur 's ochtends.

Conclusie
Ons verzoek is dat er concrete afspraken worden gemaakt, zowel over de bouwperiode als de definitieve situatie. Dit zal zorgen voor zekerheid en biedt geruststelling dat wij in de toekomst onze bedrijfsvoeringen kunnen voortzetten. Zolang dat niet gebeurt, kunnen wij niet akkoord gaan met het bestemmingsplan. Daarom hopen wij dat u begrip kunt opbrengen voor onze punten en dat u deze mee wilt nemen in de herziening van het bestemmingsplan.
Bij voorbaat dank!

Hoogachtend,

Wenkui Guo – New Ocean Paradise B.V.
info@newoceanparadise.nl
[redacted]

Xiaoling Liu – The Sea Food Market B.V.
info@dechineseboot.nl
[redacted]

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Rotterdam, 7april 2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on010

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben laten weten dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet ertoe leiden dat op de groene plek, aan beide zijden van de Euromast, circa 650 woningen worden gebouwd. Wij hebben kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en tekenen hiertegen bezwaar aan.

De belangrijkste reden ons te keren tegen het ontwerpbestemmingsplan is dat dit zal leiden tot een ingrijpende aantasting van het Park aan de Maas. De voorgestelde bebouwing aan de westzijde van het park zal, ondanks nieuwe groenvoorzieningen tussen de gebouwen, een zichtbare barrière vormen tussen het groen van dit rijksmonument en de Parkhaven. Het gevolg is een onmiskenbare verstening van een gebied dat tot nu toe, zeker visueel, als een onderdeel van het park werd gezien. Daarmee gaat een gedeelte van het toch al schaarse groen in dit gebied voorgoed verloren - en dat in een tijd waarin de gemeente het als haar beleid zegt te zien de stad te vergroenen.

Inplaats van het faciliteren van nieuwe hoogbouw zou deze groene zone juist kunnen worden toegevoegd aan het park, dat op deze manier tot aan de kade extra ruimte krijgt. Zo kan Rotterdam tonen dat het haar ernst is met de plannen voor een groenere en daardoor beter leefbare stad.

Wij tekenen ook bezwaar aan tegen het ontwerpbestemmingsplan omdat dit de toch al ernstige verkeersproblemen in dit deel van de stad alleen maar zal verergeren. De combinatie van meer bewoners in dit gebied en de beperkte parkeervoorzieningen (ondanks nogal wat toeristische attracties) zal onvermijdelijk leiden tot meer drukte en luchtverontreiniging.

Met hoogachting,

Ag/008334

CENTRAAL DOCUMENTENBEHEER
REG.NR.: 22/0008150
- 5 APR. 2022
ROUTE: KOPIE:

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Rotterdam, 4 april 2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven NL.IMRO.0599.BP2166Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

- Het ontwerpbestemmingsplan geeft voor mij geen enkele geldige reden waarom de woningen absoluut op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden; het is niet bewezen dat deze woningen niet op een andere plek gebouwd kunnen worden.
- Ik vind de 4,2 hectare groen te belangrijk zowel voor mezelf als voor de stad om op te heffen; dit plan druist in tegen het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen; bouwen op die plek is schadelijk voor Het Park vanwege de stikstof afzet.
- Onze Euromast vind ik te belangrijk om ingebouwd te worden tussen 650 woningen; het zicht en de beleving van dit rijksmonument wordt onherroepelijk aangetast; ik vind dat het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen ter harte moet worden genomen.
- De vrije uitloop van Het Park naar het water van de Parkhaven vind ik belangrijk en moet behouden blijven. De aanleg van een woonwijk zal deze doorgang niet verbeteren, ook al staat in het ontwerpbestemmingsplan dat dit wel zo is. Het openbare karakter van deze groene plek in de stad wordt onherroepelijk aangetast door particuliere woningen.

- De geluidshinder en luchtverontreiniging die de woningbouw (een proces van minstens 7 jaar) in deze toch al zeer drukke en vervuilde omgeving (Maastunnel, Drooglever Fortuynplein) met zich meebrengt vind ik onverantwoord.

Leden van de Gemeenteraad van Rotterdam **KOM TOT BEZINNING.**

Hoogachtend,

Aan de directeur van Stadsontwikkeling
BWT/Bestemmingsplannen
Postbus 6575
3002 AN Rotterdam

Rotterdam, 4 april 2022

Betr.: Zienswijze Stichting Groen Parkhaven Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte mevrouw, mijnheer,

Ondergetekende deelt de afkeurende houding van de Stichting Groen Parkhaven volledig en kan van harte instemmen met de voorgestelde opwaardering van de groenstrook.

Als bewoner van het Scheepvaartkwartier vind ik het heel erg dat ons geliefde Park een keiharde stenen begrenzing krijgt. Vooral in de winter, als de blaadjes zijn gevallen en de lichtjes aangaan, funest voor de romantische illusie van een stuk vrije natuur in de stad. Als architectuurhistoricus acht ik het – net als de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed – onaanvaardbaar dat de belevingswaarde van een aantal rijksmonumenten wordt aangetast. En tenslotte vind ik het, als milieubewuste burger, volslagen idioot dat ruim 300 volgroeide bomen en struiken, met inbegrip van het gazon en de ecologisch belangrijke ondergrondse wereld, worden opgeofferd voor woningen die niet per se dáár gebouwd hoeven te worden. Maar ja, het is natuurlijk hartstikke fijn om te wonen aan de Maastunnel, waar volgens de Rotterdamse Omgevingsvisie, 75.000 motorvoertuigen per dag doorheen raggen!

Gegroet,

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam

Postbus 70012

3000 KP Rotterdam

Rotterdam, 5/4 2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven

NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek , links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

-Het ontwerp bestemmingsplan geeft voor mij geen enkele geldige reden waarom die woningen absoluut op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden; het is niet bewezen dat die woningen niet op een andere plek in Rotterdam gebouwd kunnen worden. Op een plek waar de normen voor geluidsoverlast niet opgerekt hoeven te worden zoals op deze locatie.

-Zelf vind ik deze ca.4 hectare groen te belangrijk voor mij zelf en de stad om op te heffen; het plan druist in tegen het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen en dat bouwen op die plek schadelijk is voor het park vanwege de stikstof afzet.

-het verkeerslawaai in de tunneltraverse zal weerkaatsen tegen de muren van de gebouwde flats; dit leidt tot een verstoring van de rust in het Park voor mens en dier.

-Sinds het ontstaan van het Park zijn er pogingen gedaan om in of rond het Park te bouwen. Tot nu toe hebben de bestuurders van de stad in hun wijsheid besloten en dat niet te doen. Ook u vraag ik om dit niet te doen en zo de vrije uitloop van uit het Park naar het water van de Parkhaven te behouden. Het openbare karakter van deze groene plek wordt onherroepelijk aangetast door de te creëren particuliere woningen.

-Het zicht op en de beleving van de Euromast, rijksmonument, wordt onherroepelijk aangetast ingeklemd tussen de 650 te bouwen woningen. Ik vind dan ook dat het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen ter harte genomen moet worden.

-De verkeersinbedding van het project lijkt mij buiten gewoon optimistisch . Wel is mij duidelijk dat er zonder verkeersmaatregelen , niet nodig volgens het plan, het voetgangers oost west verkeer over de sluis zal leiden tot onwenselijke hachelijke, verkeersonveilige situaties.

-Als laatste vind ik het niet juist dat de Parkhavenstrook (incl. de Euromast) wordt losgekoppeld van het bestemmingsplan Scheepvaartkwartier(beschermd stadsgezicht), daar zij een geheel vormen die onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.

Hoogachtend,

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Rotterdam, 3 april 2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

Mijn bezwaren zijn:

1. Ik voorzie ernstige verkeersproblemen in het Scheepvaartkwartier. Nu de kantoren weer bemand en de nieuwe woningen (480) van de Zalmhaventorens bewoond gaan worden staat het verkeer al regelmatig vast op de Scheepstimmermanslaan tot en met de Parklaan, het is wachten op de eerste calamiteit dat de ziekenauto's en brandweerwagens er niet door zullen kunnen komen. Bovendien geven al die files ontzettend veel luchtvervuiling.

2. Ik zie ook een groot parkeerprobleem ontstaan. Alles staat nu al vol in de straten en langs de kades. Hoe moeten straks al die bewoners hun auto's parkeren?

3. Waar gaan de toeristenbussen geparkeerd worden. Zeker op het lege kale Willemsplein waar ons al heel lang veel groen is beloofd maar waar nog nooit van gekomen is.

4. Op het Park na is het Scheepvaartkwartier een betonnen stad aan het worden, zeker aan de kant van de Zalmhaventorens, de oostelijke zijde dus. Het Park is voor de bewoners (ook voor alle andere bewoners van Rotterdam Centrum) de enige plek waar het heerlijk toeven is tussen het groen. Toch ondenkbaar dat je straks tegen weer een hoge muur van beton aan moet gaan kijken daar.

Ik hoop dat U als Gemeenteraad nog eens goed nadenkt over de plannen en er vanaf zal zien.

Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald.

Hoogachtend,

JUSTION
ADVOCATEN

MIDDELBURG ROTTERDAM TERNEUZEN BREDA
Poelendaelesingel 12
P Postbus 132
4330 AC Middelburg
T 0118 62 37 19
F 0118 63 83 47
E info@justionadvocaten.nl
I www.justionadvocaten.nl

AANTEKENEN
Aan de directeur van Stadsontwikkeling
BWT/Bestemmingsplannen
Postbus 6575
3002 AN ROTTERDAM

En in afschrift aan:

de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP ROTTERDAM
Vooruit per e-mail: info@griffie.rotterdam.nl

Datum: 7 april 2022
Ons kenmerk: JvKD/OGB/zp/00200119
Doorkiesnr. 0118-670021
Inzake: BOS/Zienswijze ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
Uw kenmerk: NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte Raad,

Namens mijn cliënten, de vereniging Bewoners Organisatie Scheepvaartkwartier gevestigd te (3016 CM) Rotterdam aan de [redacted], (Kamer van Koophandel nummer 59434449) en namens de heer mevrouw , de heer en mevrouw , persoonlijk (zij zijn tevens bestuursleden van de vereniging Bewoners Organisatie Scheepvaartkwartier), hierna tezamen met voormelde vereniging te noemen 'BOS', dien ik, als hun advocaat-gemachtigde, te dezer zake woonplaats kiezende te (4335 JA) Middelburg aan de Poelendaelesingel nr. 12 (postbus 132, 4330 AC Middelburg), hierbij de onderstaande zienswijze in naar aanleiding van het ontwerpbestemmingsplan 'Parkhaven' (identificatienummer NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01) en de daarbij behorende stukken.

BOS

Op 3 december 2013 is BOS opgericht met als doel het behartigen van de belangen van de bewoners van het Scheepvaartkwartier te Rotterdam, en al hetgeen daarmee rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

BOS maakt zich namens haar leden al geruime tijd sterk tegen de onderhavige ontwikkeling. BOS doet dit door onder meer door het onderhouden van contacten met

KvK 20146812 • BTW NL8175.10.461.B01 • Justion Advocaten is een maatschap van vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid. Opdrachten worden slechts aanvaard en uitgevoerd na acceptatie van onze algemene voorwaarden waarin de aansprakelijkheid van de maatschap en haar advocaten is beperkt tot het bedrag dat wordt uitgekeerd onder de geldende beroepsaansprakelijkheidsverzekering vermeerderd met het met de beroepsaansprakelijkheidsverzekeraar overeengekomen eigen risico van de maatschap. De algemene voorwaarden worden bij aanvang van een eerste opdracht en op eerste verzoek verstrekt en zijn tevens voor u zichtbaar op onze website onder www.justionadvocaten.nl onder 'algemene voorwaarden'.

organisaties en instellingen die voor de bewoners van het Scheepvaartkwartier van belang kunnen zijn. Ook overlegt BOS regelmatig met de bewoners van het Scheepvaartkwartier en zorgt BOS ervoor dat de bewoners regelmatig worden voorzien zijn van informatie door middel van diverse communicatiemiddelen. Verder verricht BOS overige activiteiten die van belang kunnen zijn om de doelstellingen tot haar recht te laten komen.

Ligging en begrenzing plangebied – bezwaar ontwikkeling

De voorgenomen ontwikkeling maakt volgens het ontwerpbestemmingsplan de bouw van circa 650 appartementen in 8 gebouwen mogelijk. Waarbij tevens in een aantal gebouwen wordt voorzien van commerciële plinten. Naast de ontwikkeling van woningen wordt in het plangebied ook ingezet op de realisatie van een buitenruimte.

De plangebied waarin de ontwikkeling zal plaatsvinden bevindt zich aan de westzijde van het Scheepvaartkwartier en maakt thans nog deel uit van het bestemmingsplan het Scheepvaartkwartier. Dit plan alsmede de afkoppeling van het vigerende plan waarvoor is gekozen, is naar het oordeel van BOS niet logisch en vanuit stedenbouwkundig opzicht ook niet te verantwoorden. Ter toelichting dient het navolgende.

Afbeelding 1: het plangebied

Het ontwikkelgebied heeft veel karakteristieken, waaronder de vier rijksmonumenten, die elk een stedenbouwkundig en landschappelijk belang hebben: het Park, het Maastunnelcomplex, de Parksluizen en de Euromast. Het is als het ware één monumentaal gebied. Een andere karakteristiek van het plangebied is de brede groenstrook en de verscheidenheid aan sferen en karakters.

Het is dan ook niet vreemd dat op basis van het *vigerende bestemmingsplan* 'Scheepvaartkwartier' zoals dat is vastgesteld in december 2013 de bestemming van de Parkhavenstrook juist *openbaar groen* is. Zoals ook is aangegeven in het

JUSTION
ADVOCATEN

ontwerpbestemmingsplan, biedt dit vigerende bestemmingsplan geen ruimte voor de beoogde ontwikkeling.

Het is dan ook voor BOS onbegrijpelijk dat juist dit deel van het gebied ineens losgekoppeld is van het bestemmingsplan *Scheepvaartkwartier* met voorbijgaan aan de daarin gemaakte keuze voor de bestemming van openbaar groen. Hierbij wordt bovendien voorbij gegaan aan het negatieve advies van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed van 8 januari 2021 (referentienummer 188902), welk advies als **bijlage 1** aan deze zienswijze is gehecht, samen met een overigens niet gedateerd advies onder referentienummer 164299 met dezelfde strekking. Deze adviezen worden bij deze zienswijze overgelegd omdat deze ten onrechte niet bij de planstukken zijn gevoegd en de uitkomst van deze adviezen ten onrechte niet genoemd zijn in de weergave van de reacties uit het vooroverleg (blz. 61 van het ontwerp bestemmingsplan).

Gelet op het voorgaande is het verder ook opmerkelijk dat het plan via de weg van een unsolicited proposal überhaupt in behandeling is genomen. Dit, terwijl Parkhaven niet viel binnen de gebieden die de gemeente heeft aangewezen voor dergelijke proposals.

De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed heeft dit dan ook terecht en zelfs bij wijze van eerste opmerking opgenomen in haar negatieve advies!

BOS heeft alleen al om deze reden vraagtekens bij de gang van zaken en bij de bestuurlijke toetsing van het plan. BOS meent dat de aanpak via de unsolicited proposal niet had mogen plaatsvinden en dat deze ook niet geschikt is voor een locatie als Parkhaven. Bij een locatie als Parkhaven dient het publiek juist nauw betrokken te worden in het proces. Deze betrokkenheid ontbrak. BOS heeft feitelijk al vanaf de eerste contactavond de indruk dat het niet is gegaan om de vraag *of* hier wel gebouwd moet worden, maar alleen over *hoe* het plan gerealiseerd kan worden.

BOS stelt zich dan ook op het standpunt dat gekeken dient te worden naar alternatieven voor de woningbouw, die op meerdere locaties in Rotterdam kan plaatsvinden. De gemeente zelf heeft inmiddels al voor 50.000 woningen locaties bedacht. Die bouwlocaties staan in de in 2019 opgestelde Strategische Verkenning Verstedelijking Rotterdam.[1] Daarbij komen de mogelijkheden als genoemd in de rapporten Ruimte Zat voor de Nieuwe Stad[2], het plan Ruimtelijke ordening en bouwlocaties van het Economisch Instituut voor de Bouw[3] en het plan voor woningbouw aan de randen van de NEPROM[4].

Ook wordt in de plantoelichting ten onrechte verwezen naar 'de gebiedsvisie Hoboken uit 2009'. Ten onrechte, omdat dit document nooit is vastgesteld door de gemeenteraad.

BOS merkt verder op dat er al meer dan tien jaar plannen klaarliggen om de drie kades op te knappen, maar door beperkte financiële middelen is alleen de Westerkade opgeknapt. BOS brengt die plannen graag bij uw raad in herinnering en wijst in dat kader ook op de opties die in die visie zijn besproken, waarbij onder meer is gesproken over

---

[1] https://echtdeesch.nl/app/uploads/2021/03/2b-Strategische-Verkenning-Verstedelijking-Rotterdam-Boekje-12-juni-2019.pdf
[2] https://www.kaw.nl/projecten/vervolgonderzoek-ruimte-zat-voor-de-nieuwe-stad/
[3] https://www.eib.nl/pdf/Ruimtelijke%20ordening%20en%20woningbouwlocaties.pdf
[4] https://www.neprom.nl/artikel/groot-plan-voor-woningbouw-aan-de-randen-van-de-steden/1861

JUSTION
ADVOCATEN

het doortrekken van het park tot aan het water, zie blz. 11. (**bijlage 2**). In geen van de besproken opties is geopteerd voor hoogbouw aan het water!

Alleen al gelet op het voorgaande is de keuze om juist hier woningbouw mogelijk te maken niet logisch en niet verantwoord; het getuigt niet van een goede ruimtelijke ordening.

Keuzes en negatieve effecten

Niet alleen is de keuze om in dit plangebied dit plan te realiseren niet logisch, maar daarnaast is de belasting voor de omgeving zowel woonomgeving als natuur zodanig extra in omvang dat ook om die reden dit geen goede en verantwoorde invulling voor het gebied is. De planontwikkeling leidt tot een onaanvaardbare aantasting van het woon- en leefklimaat, niet alleen van de leden van BOS maar van alle Rotterdammers, en dan gaat het om onder meer de volgende negatieve effecten:

Erfgoed

Zoals hiervoor is aangegeven, is het gebied één monumentaal gebied. De gemeentelijke Erfgoedagenda 2017-2020 geeft de bescherming van Wederopbouwmonumenten prioriteit.[5] De voorgenomen bouw van meer dan 600 appartementen in acht bouwblokken met een hoogte van 35 tot 70 meter aan de Parkhaven is hier niet mee in lijn. De Euromast en het Maastunnelcomplex, twee van de belangrijkste rijksmonumenten uit de jaren 1940-'60, komen hierdoor ernstig in het gedrang. De geplande 70 meter hoge toren op de punt bij het Drooglever Fortuynplein zal de Euromast vanuit de stad grotendeels aan het zicht onttrekken.

Bij de ontwikkeling van dergelijke kwetsbare locaties dient rekening gehouden te worden met de monumentale beleving. De Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE) is in de gelegenheid gesteld om zijn opvattingen te delen over het plan. Het advies van de RCE van 8 januari 2021 luidt echter om af te zien van bebouwing van de Parkhavenstrook. Zoals hier voor al is aangegeven is het opmerkelijk dat dit advies niet terug is te vinden in het ontwerpbestemmingsplan.

In de raadsinformatie van 26 januari 2021 wordt aangegeven dat met het Masterplan recht zou worden gedaan aan de cultuurhistorische waarden zoals die in het cultuurhistorisch onderzoek van Steenhuis Meurs zijn gedefinieerd.[6] De positionering van de nieuwbouw zou afgestemd zijn op de zichtlijnen van de Euromast, en de ranke overbrugging zou zorgen voor de gewenste beleving van de Maastunneltraverse en tunnelmonden. Ook is aangegeven dat de waarden daarbij zijn afgewogen ten opzichte van andere ambities die gelden voor de stad (bijvoorbeeld meer woningen, groene verblijfsplekken, routes voor wandelen en fietsen).

BOS is echter van mening dat met de raadsinformatie het negatieve advies van de RCE niet weggepoetst kan worden, juist omdat in dit advies al rekening is gehouden met de

[5] https://archief12.archiefweb.eu/archives/archiefweb/20200802112230/http:/www.rotterdam.nl/wonen-leven/monumenten/Erfgoedagenda-uitgebreide-beschrijving.pdf
[6] https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/9682908/4/21bb1736

overige ambities van de gemeente. Cliënt verwijst naar de volgende passage in het advies:

> *'De RCE adviseert over de transformatie van monumenten en de ontwikkeling van cultuurhistorisch waardevolle gebieden graag ontwikkelgericht, waarbij maatschappelijke belangen, belangen van overheden en eigenaar in acht worden genomen. Erfgoed is niet iets om een stolp overheen te zetten. Het is van belang dat het ook in het huidige tijdsgewricht van waarde is en zich verhoudt tot actuele ontwikkelingen. Door de manier waarop het proces rond de ontwikkeling van de Parkhaven is ingericht wordt de RCE thans in een andere rol gedrongen. Ik ben mij er terdege van bewust dat voor Rotterdam een grote woningbouwopgave aan de orde is. Niettemin adviseer ik u om van het plan af te zien.'*

Het advies van de RCE richt zich op de Euromast, nu deze uitkijktoren als icoon voor zowel de stad Rotterdam als Nederland geldt. Er wordt verwezen naar de markante vrije ligging aan de Maasoever en de nog gave relatie met de omgeving waarop de mast vrij uitzicht geeft. De RCE geeft aan dat het plan de zeggingskracht/betekenis van de Euromast reduceert en dat het open karakter sterk afneemt en dit negatieve invloed heeft op de monumentale waarde en daarmee de beleving van het Maastunnelcomplex, het Park en het Parksluizencomplex en de rijksmonumenten in de onmiddellijke nabijheid.

Uit het advies blijkt dus ook duidelijk dat behalve de Euromast ook het naastgelegen Zocherpark (het Park), tevens een rijksmonument, ronduit negatieve effecten zal ondervinden van het plan. Dit als gevolg van de uitstraling van de hoge bebouwing op het park die maakt dat de beleving daarvan ingrijpend veranderen zal.

Ook het Park is van groot belang voor BOS want het raakt immers aan haar directe leefomgeving, net als het Rijksmonument de Euromast. Gelet op de aantasting van de beleving en het aanzien van deze Rijksmonumenten mag het plan daarom niet vastgesteld worden.

Naar BOS heeft begrepen bestaat er ook een advies van de commissie voor Welstand en Monumenten naar aanleiding van een verzoek van Stadsontwikkeling van september 2020. BOS heeft uit publieke uitlatingen (**zie bijlage 3**) opgemaakt dat dit advies eveneens negatief is.

De effecten van deze totale ontwikkeling zijn niet alleen groot voor het cultureel erfgoed, maar ook voor andere onderdelen van het woon- en leefklimaat van cliënten, dat toch al onder druk staat vanwege verkeersproblemen, de luchtkwaliteit en de aantasting van de natuur/groene ruimte etc. Deze worden hierna behandeld.

Verkeer

Voor wat betreft verkeer heeft BOS grote zorgen over de toename van de verkeersdrukte en wat dit betekent voor de ontsluiting, de bereikbaarheid van de wijk en de parkeermogelijkheden voor bewoners, kantoorgebruikers en toeristen, waarbij geldt dat er nu al sprake is van een overbelaste situatie.

Het aantal woningen in het Scheepvaartkwartier wordt nu al fors uitgebreid met ongeveer duizend woningen en appartementen, zoals die in de Zalmhaventoren en het

Van Vollenhovenkwartier. Nabij het plangebied is tevens Little C gerealiseerd en er zijn er bouwvoornemens rond de Schiehaven en op de Müllerpier. Door de nieuwbouw die de laatste jaren in het Scheepvaartkwartier heeft plaatsgevonden, is de verkeersdrukte in de wijk al sterk toegenomen. Daarbij komt dat het Scheepvaartkwartier steeds aantrekkelijker wordt voor toeristen (nu al meer dan 700.000 per jaar) die met auto's dan wel met touringcars de wijk inrijden voor een bezoek aan toeristische attracties als de Euromast, Splashbus en Pannenkoekenboot. En dan te bedenken dat het Scheepvaartkwartier maar twee ontsluitingswegen heeft. Daarnaast is er nog een eenzijdige afrit van de Westzeedijk naar de B-weg Kievitslaan.

Bij het aan de Parkhaven grenzende Droogleever Fortuynplein, nu reeds overbelast, zal de verkeersdrukte niet meer te overzien zijn. Op basis van de huidige verkeersintensiteit rond het Droogleever Fortuynplein ondervinden omwonenden nu al hinder door sluipverkeer via Parkhaven richting de Scheeptimmermanslaan.

De bouw van nog eens circa 650 appartementen aan de Parkhaven zullen de bestaande verkeersproblemen verder vergroten.

Verder is het de vraag welke actuele ruimtelijke ontwikkelingen nu in het verkeersonderzoek zijn meegenomen. Goudappel noemt wel de ontwikkelingen van o.a. de Zalmhaventoren, maar stelt tevens een afname van het verkeer te verwachten. Over de uitbreiding van het Erasmus MC staat bijvoorbeeld niets in. Bovendien wordt ook in het Lloydkwartier gebouwd, hetgeen meer verkeer op de Westzeedijk zal veroorzaken. Ook is onduidelijk of bijv. de ontwikkeling voor Little C nu er al in zat of niet. Goudappel stelt tevens een afname van het verkeer te verwachten. Het onderzoek is niet goed te volgen.

Voorts kan uit het onderzoek niet opgemaakt worden welke cijfers er worden gehanteerd en uit welke periode deze afkomstig zijn. De cijfers uit 2020 geven -gezien de coronapandemie- evident een vertekend beeld. Kortom; de negatieve gevolgen van de toename in de verkeersafwikkeling zijn onvoldoende onderzocht en onvoldoende geborgd in het plan en daarom is ook in verband met verkeer naar de mening van cliënt geen sprake van een goede ruimtelijke ordening.

Opvallend is dat volgens het plan de verkeersdruk in het Scheepvaartkwartier niet zal toenemen, terwijl voorheen werd aangegeven dat dit wèl het geval zou zijn en wel met 20%. BOS heeft om die reden dan ook twijfels bij de juistheid van de bevindingen en de aannames die in dit (aangepaste) onderzoek zijn gedaan met betrekking tot de autonome verkeersontwikkelingen en door de Goudappel genoemde mobiliteitsmaatregelen die overigens niet concreet uitgewerkt zijn.

Daarnaast zijn er bepaald twijfels over de gestelde aanvaardbaarheid van de wachttijden bij de VRI's. Die zijn nu al erg lang en dat zal in de toekomst dus alleen meer verslechteren.

Als de gedane aannames niet juist zijn (want te optimistisch zijn voor de ontwikkeling), is dat tevens van directe invloed op de andere onderzoeken, zoals geluid, luchtkwaliteit en

stikstof nu deze eveneens gebaseerd zijn op de aannames in de rapportage van Goudappel[7].

Daarnaast valt op dat geen specifieke voorzieningen zijn getroffen voor de toeristen die het gebied willen bezoeken. De 366 parkeerplaatsen die zullen worden gerealiseerd onder de bebouwing zijn zowel bestemd voor de nog te bouwen 650 woningen als voor de toeristen die een bezoek komen brengen aan de Euromast, Splashbus, Pannenkoekenboot e.a. toeristische attracties aldaar, de bezoekers van de Aziatische toko en de commerciële plint. Dat is absoluut ontoereikend!

In het plan staat enkel dat voldoende ruimte zal worden geboden om te garanderen dat die nu bestaande 200 plaatsen op de kade een plek gaan krijgen, maar waar dat zal zijn, en wat dat betekent voor de verkeersbewegingen is volstrekt niet helder.

Naar verwachting heeft dit tot gevolg dat dergelijke bezoekers juist elders in de wijk op zoek gaan naar parkeerplekken, met alle nadelige gevolgen van dien voor de huidige bewoners zoals de leden van BOS en dan gaat het niet alleen om parkeeroverlast maar ook om de extra verkeersdruk en de verkeersveiligheid, zeker als het gaat om toeristen die een parkeerplaats zoeken en nog afgezien van de toeristenbussen die door de wijk gaan rondrijden.

Een ander bezwaarpunt wordt gevormd door de in- en uitstapplekken voor de toeristenbussen. Op basis van het voorliggende plan kunnen de bussen maar op twee plekken stoppen om de inzittenden te laten in- of uitstappen en moeten zij elders parkeren. In het plan is echter nog niet aangegeven of uitgewerkt waar dit het geval zal zijn.

Luchtkwaliteit

Het kappen van bomen en het bouwen van woningen zal de luchtvervuiling aan de Parkhaven verder doen verslechteren. Op dit moment veroorzaakt het intensieve autoverkeer op het traject van de toegangswegen naar de Maastunnelroute al een zeer ernstige lokale luchtverontreiniging; het behoort tot een van de meest belaste locaties in Rotterdam. Dit, bovenop de reeds aanwezige vervuiling van scheepvaart en (haven)industrie.

BOS maakt zich zorgen om de voorgenomen bouwplannen die op verschillende manieren zullen bijdragen aan een verslechtering van de luchtkwaliteit en zodoende de volksgezondheid aantasten.

Zoals eerder opgemerkt zal het verkeer toenemen. Deze toename zal negatieve gevolgen hebben voor de luchtkwaliteit. Een toename van het verkeer betekent namelijk ook dat sprake zal zijn van nog meer uitstoot van stikstof, fijnstof en roet in de reeds zeer vervuilde aanvoerwegen rondom de Maastunnel. In het tunneltracé worden door de uitstoot van fijnstof en stikstof al regelmatig de Nederlandse, Europese en zeker de WHO normen overschreden.

[7] Zie bijvoorbeeld bladzijde 12 van de rapportage van Kraaij, zoals deze als bijlage 4 bij de toelichting van het bestemmingsplan is gevoegd.

JUSTION
ADVOCATEN

Natuuraantasting, groenbeleving en koelte

Het plan is ook in strijd met het eigen gemeentelijke beleid met betrekking tot groenbeleving. De gemeente heeft als beleid juist meer groen en een betere verbinding van de stad met het water en zeker niet door bebouwing. Dit beleid blijkt onder andere, maar niet uitsluitend, uit het volgende (arcering JvK):

Programma Rivieroevers 2019-2022 en Bijlage I (pagina 30)[8]:

> *'De gemeente gaat zich de komende jaren inzetten voor betere wandel- en fietsroutes, meer parken en groene plekken en betere vaarverbindingen. Ook moet er meer te beleven zijn aan het water.' [...] Bij Het Park is de opgave van een andere orde: hier gaat het om het verzachten van de harde ruimtelijke scheiding tussen park, infrastructuur en kade/water.'*

Masterplan Het Park 2011[9]:

> *'Uit een studie van bureau West 8 in 2002 is eerder al gebleken dat hoge bebouwing in de Parkhavenstrook zeer negatieve ruimtelijke effecten heeft voor de omgeving, in het bijzonder voor Het Park. De visie op Rotterdam-Hoboken onderschrijft dit.' [...] 'Hoewel woonbebouwing in de Parkhavenstrook zou zorgen voor meer dagelijkse parkbezoekers, is voor de toekomstige ontwikkeling van Het Park, is een groen- en recreatief programma in de Parkhavenstrook zowel ruimtelijk als functioneel veel gunstiger. Ruimtelijk omdat de Parkhavenstrook het laatste restant is van de landschappelijke ruimte aan de westzijde van Het Park.' [...] 'Bij intensivering van het centrumgebied met woonbebouwing is vergroting van het Parkareaal aan de rivier met hoogwaardige en flexibele groene ruimte te prefereren boven verdichting.'*

Actieplan Rotterdam gaat voor groen, 2019[10]:

> *'De gemeente is eigenaar van veel openbare ruimte in de stad. Hier liggen dus kansen voor vergroening. Vergroening is een van de speerpunten van de Visie Openbare Ruimte die op dit moment wordt afgerond.'*

Door de ontwikkeling van de Parkhavenstrook gaat circa 4,5 hectare groen verloren en worden tweehonderd volwassen bomen gekapt. Gelet op het gemeentelijk beleid is dit opmerkelijk, want rechtstreeks in strijd met het eigen beleid, maar ook zorgelijk. Het landelijk gemiddelde van bomen per inwoner staat op 4,8 en op Rotterdam zit met slecht 0,8 bomen per inwoner nu al ver onder dit gemiddelde.

Onder de bomen die moeten verdwijnen zijn zeer oude bijzondere exemplaren. Volgens de QuickScan Flora en Fauna hebben deze bomen een lage ecologische waarde en is de variëteit gering. Dit is strijdig met de eveneens op verzoek van de ontwikkelaar gemaakte bomeninventarisatie, waarin juist is vermeld dat sprake is van een grote verscheidenheid aan soorten. De onderzoeken bevatten dan ook tegenstrijdigheden en zijn hiermee niet duidelijk.

---

[8] https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/programma-rivieroevers/
[9] https://archief12.archiefweb.eu/archives/archiefweb/20210515061513/http://www.rotterdam.nl/wonen-leven/het-park/20110907_Masterplan-Het-Park.pdf
[10] https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/7610824/1

JUSTION
ADVOCATEN

Bestaande veelal 60 jaar oude bomen kunnen niet vervangen worden door het plaatsen van nieuwe bomen. Bomen hebben een belangrijke functie om de luchtverontreiniging (CO2 en fijnstof) te compenseren. Op het Parkhavengebied is dit essentieel gelet op de drukke autoweg (de Maastunnel) en de vele schepen die de Maas passeren. Het vervangen van de lucht verversende capaciteit van een honderdjarige beuk zou het planten van circa 1600 jonge beuken planten betekenen. Hier gaat het om bomen die al 60 jaar oud zijn.

BOS wijst hier ook op hetgeen Diederik van der Mast (Stichting Rotterdam Natuurlijk!) eerder ook in een mailwisseling aan de adviseur van stedelijke planning en klimaatadaptatie van de gemeente heeft meegegeven. BOS kan zich vinden in de visie van de heer Van der Mast en citeert hieronder graag de relevante onderdelen uit de betreffende mailwisseling:

> *'De feiten, of in ieder geval wat ik overduidelijk uit de wetenschap, studies en analyses haal:*
>
> 1. *Het is onmogelijk om een gebouw in een relatief groene natuurlijke omgeving als het gebied naast de Euromast te bouwen zonder de omgevingswaarden (waaronder de biodiversiteit) in het gebied negatief te beïnvloeden. Je kunt spreken van beperken van de gevolgen, maar compensatie is niet mogelijk. Suggereren dat dit wel kan is feitelijk onjuist. En vergeet ook niet dat het bouwproces (7 jaar geloof ik?!) zelf een enorme (blijvende) impact heeft!*
> 2. *De gevoeligheidsanalyse van ROER geeft dit ook onomwonden aan. Lees pagina 11. Daar wordt een verdere achteruitgang van de biodiversiteit in één zin gebruikt met een onleefbare stad.*
> 3. *De Leefomgevingstoets van de omgevingsvisie Zuid Holland vertelt hetzelfde verhaal. Lees tenminste "de staat van de Z.H. leefomgeving", "effecten van beleidsverrijking" en "behalen van ambities". De biodiversiteit, zeker buiten natura2000 gebieden (deze worden nu nog niet door wetten beschermd), gaat verder achteruit en is al rood. Ambitie 1 (klimaatbestendigheid) en 2 (circulair) worden niet gehaald en ambitie 3 (levendige metropool) heeft geen concrete doelen en krijgt geen uitspraak.'*

De gevoeligheidsanalyse van ROER en de leefomgevingstoets van de omgevingsvisie Zuid-Holland, waar de heer Van der Mast in de mailwisseling naar verwijst, zijn hieronder in weblinks opgenomen:

ROER addendum:
https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/10703605/2/21bb13228

Toets Omgevingsvisie ZH:
https://rhk.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=8f8d1cd6259a4595a5fbf7da9112adcc#

De noodzaak van openbare groene ruimtes in de stad blijkt ook uit de coronapandemie. Bij dergelijke groene ruimtes kon voldoende afstand worden gehouden en we kunnen dan ook niet zonder meer doorgaan met de verdichting van de stad ten koste van groen zoals aan de Parkhaven.

Verder is het terrein een bijzonder en kwetsbaar natuurgebied met een grote variëteit aan vogels. Ook de voor het milieu belangrijke insecten en vleermuizen vinden in dit gebied hun rustplek.

JUSTION
ADVOCATEN

Gelet op het voorgaande merkt cliënt op dat de betreffende natuur en de zich in het plangebied bevindende diersoorten en vegetatiesoorten behouden dient te worden.

Daarnaast is het zo dat met de komst van deze bebouwing op de groene Parkhavenstrook en de daarvoor benodigde bomenkap, een belangrijke plek waar juist de koelte opgezocht kan worden, ook langs het water, verloren gaat. Ook dat tast de directe leefomgeving aan niet alleen van BOS en haar individuele leden, maar ook van de inwoners van het centrum.

Met betrekking tot de zorgen over klimaat en klimaatadaptatie wijst BOS tenslotte ook op het tweede advies van Deltacommissaris Peter Glas over woningbouw en klimaatadaptie.[11] In dit advies constateert de heer Glas dat er bij de woningbouwopgave onvoldoende rekening wordt gehouden met de langetermijngevolgen van klimaatverandering en met de eisen die water en bodem stellen. Ook in dit project is hier volgens BOS onvoldoende rekening mee gehouden, nu met name bij buitendijkse bebouwing -waar in onderhavig project sprake van is- het risico bestaat op zeespiegelstijging en dit risico niet nader is onderzocht.

Verzoek

Gelet op het negatieve advies van de RCE, de hiervoor genoemde negatieve aspecten en gelet op het feit dat het plan indruist tegen het eigen gemeentelijke groenbeleid verzoek ik namens BOS uw gemeenteraad af te zien van vaststelling van het bestemmingplan 'Parkhaven'.

Namens BOS behoud ik mij uitdrukkelijk het recht voor om deze zienswijze, de gronden daarvan en de motivering voor of ten tijde van een eventuele hoorzitting of inspreekrecht nader aan te vullen, al dan niet onder overlegging van nadere stukken.

Met vriendelijke groet,

mr. J.M. van Koeveringe-Dekker

Deze zienswijze is per gelijke post in afschrift gezonden aan de gemeenteraad van Rotterdam.

Deze zaak wordt behandeld door mr. J.M. van Koeveringe-Dekker van Justion Advocaten, postbus 132, 4330 AC Middelburg, telefoon 0118 - 623719, fax 0118 - 638347 en e-mail jvk@justionadvocaten.nl

[11] https://www.deltaprogramma.nl/deltacommissaris/documenten/publicaties/2021/12/06/briefadvies-deltacommissaris-woningbouw-en-klimaatadaptatie-spoor-2

JUSTION
ADVOCATEN

BIJLAGENOVERZICHT

BIJLAGE 1	:	advies Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed d.d. 8 januari 2021 (referentienummer 188902), alsmede niet gedateerd (referentienummer 164293);
BIJLAGE 2	:	pagina 11 van de Drie Kades visie van OKRA Landschapsarchitecten;
BIJLAGE 3	:	uitlatingen partij 50PLUS Rotterdam d.d. 18 februari 2021;

JUSTION
ADVOCATEN

BIJLAGE 1

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van Burgemeester en Wethouders van Rotterdam
t.a.v. Wethouder B. Kurvers
Postbus 70012
3000KP Rotterdam

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Contactpersoon
[redacted]

Datum 8 januari 2021
Betreft Masterplan Parkhaven

Onze referentie
188902

Geacht college,

In januari 2020 is de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) in kennis gesteld van het plan Parkhaven. Het plan is ingediend als 'ongevraagd voorstel', voor een strook met bestemming groen en archeologie. Op de kaart met potentiële woningbouwlocaties voor de gemeente Rotterdam komt deze strook van de Parkhavenkade, waar meerdere rijksmonumenten in het geding zijn, niet voor. Hoewel de Parkhaven niet binnen de gebieden viel die de gemeente heeft aangewezen voor ongevraagde voorstellen is het plan toch in behandeling genomen. Een aantal rijksmonumenten is in het geding. De Euromast is bij zijn vijftigjarig jubileum in 2010 met instemming van de gemeente aangewezen als rijksmonument omdat het een essentieel toonbeeld van de wederopbouwperiode is. Sinds de bouw geldt de uitkijktoren als icoon van de stad Rotterdam. Naast de Euromast zijn ook het Maastunnelcomplex, het Park en het Parksluizencomplex aangewezen als rijksmonument. Het ingediende plan met grootschalige woningbouw heeft negatieve effecten op dit cultureel erfgoed.

In uw brief van 26 november 2020 (BS20/01579 - 20bb017500) schreef u mij graag het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed te ontvangen zodra het Masterplan Parkhaven door initiatiefnemer bij de gemeente zou worden ingediend. Met deze brief voldoe ik aan uw verzoek.

In mijn brief van 10 december 2020 (referentienummer 177058) heb ik reeds een kritische reflectie gegeven op het gevolgde proces. De inhoud van die brief zal ik hier niet herhalen, maar kunt u wel beschouwen als onderdeel van dit advies. Als bijlage bij deze brief was een kritisch concept-advies gevoegd op een eerdere versie van het masterplan.
Het voorliggende (aangepaste) masterplan brengt mij niet tot een ander oordeel. Er is een poging gedaan om de visuele impact van de te realiseren bebouwing te verminderen, maar er is wel vastgehouden aan dezelfde grootschalige ontwikkeling.
Mijn opvatting hierover wijzigt niet. Vanuit cultuurhistorisch oogpunt kunnen wij op deze plek een dergelijke ingrijpende ontwikkeling niet ondersteunen. Ik adviseer u om van dit plan af te zien.

Afweging
De ontstaansgeschiedenis van de Euromast is verbonden met Het Park, waar in 1960 de manifestatie Floriade werd gehouden. Architect Hugh Maaskant ontwierp een spectaculaire uitkijktoren, als solitair oprijzend vanuit het groen, met in de dynamische vormgeving verwijzingen naar de voor de stad zo belangrijke scheepvaart. Uit de naam *Euromast* spreekt de internationale ambitie. De locatie van de uitkijktoren aan de Parkhaven is gekozen vanwege de ligging direct aan de rivier, met zicht op de haven, het verkeersplein en de in- en uitrit van de Maastunnel. Bovendien was een brugverbinding mogelijk met de Floriade-tentoonstelling in Het Park. De locatie biedt niet alleen een afwisselend uitzicht over stad en havens maar zorgt er ook voor dat de Euromast een markant element vormt in het silhouet van de stad. De strook rondom de Euromast is als groenstrook essentieel voor de betekenis en de beleving van de Euromast. De Euromast is als toonbeeld uit de wederopbouwperiode aangewezen als rijksmonument o.a. vanwege:

- de historische betekenis als uiting van optimisme, groeiende welvaart en vrije tijd als onderdeel van de opbouw van het land
- de bouwtechniek en hoogwaardige esthetische kwaliteiten
- de betekenis van de uitkijktoren als oriëntatiepunt in het stadssilhouet
- de markante vrije ligging langs de Maasoever
- de nog gave relatie met de omgeving, waaronder het verkeersplein en de Parksluizen

Het plan reduceert de zeggingskracht/betekenis van de Euromast als mast oprijzend uit het groen tot een mast oprijzend tussen een reeks stedelijke hoogbouwvolumes. De Euromast is niet langer een solitair. Het open karakter van het gebied neemt sterk af. Dit heeft het een negatieve invloed op de monumentale waarde en daarmee de beleving van het Maastunnelcomplex, het Park en het Parksluizencomplex, de rijksmonumenten in de onmiddellijke nabijheid. Het gaat bij rijksmonumenten om een nationaal belang. Met het voorgenomen bouwplan van woongebouwen in de groenstrook rondom de Euromast gaan de bovengenoemde waarden: de markante vrije ligging en de nog gave relatie met de groene omgeving verloren.

Ik ga ervan uit dat u dit advies zult betrekken bij de afwegingen die het college en de raad maken bij de beoordeling van het voorliggende plan.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Leonard de Wit
Hoofd Regio Noord-West

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

College van Burgemeester en Wethouders van Rotterdam
BWT Bureau Monumenten en Cultuurhistorie
Postbus 6575
8002AN Rotterdam

Contactpersoon
[redacted]@cultureelerfgoed.nl

Onze referentie
[redacted]

Olonummer

Bijlagen
0

Datum
Betreft Masterplan Parkhaven

Geacht college,

In januari 2020 is de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) in kennis gesteld van het plan Parkhaven. Ik waardeer het dat uw gemeente de RCE in de gelegenheid stelt zijn opvattingen over dit plan te delen. Het plan is ingediend als 'unsolicited proposal', voor een strook met bestemming groen en archeologie. Op de kaart met potentiële woningbouwlocaties voor de gemeente Rotterdam komt deze strook van de Parkhavenkade, waar meerdere rijksmonumenten in het geding zijn, niet voor.
Hoewel de Parkhaven niet binnen de gebieden valt die de gemeente heeft aangewezen voor 'unsolicited proposals' is het plan toch in behandeling genomen. Een aantal rijksmonumenten is in het geding. De Euromast is bij zijn vijftigjarig jubileum in 2010 met instemming van de gemeente aangewezen als rijksmonument omdat het een essentieel toonbeeld van de wederopbouwperiode is. Sinds de bouw geldt de uitkijktoren als icoon van de stad Rotterdam. Naast de Euromast zijn ook het Maastunnelcomplex, het Park en het Parksluizencomplex aangewezen als rijksmonument. Het ingediende plan met grootschalige woningbouw heeft negatieve effecten op dit cultureel erfgoed.
Middels deze brief ontvangt u mijn advies. Ik ga ervan uit dat u dit advies zult betrekken bij de afwegingen die het college en de Raad zullen maken bij de beoordeling van het voorliggende plan.

Advies
De RCE adviseert over de transformatie van monumenten en de ontwikkeling van cultuurhistorisch waardevolle gebieden graag ontwikkelingsgericht, waarbij maatschappelijke belangen, belangen van overheden en eigenaar in acht worden genomen. Erfgoed is niet iets om een stolp overheen te zetten. Het is van belang dat het ook in het huidige tijdsgewricht van waarde is en zich verhoudt tot actuele ontwikkelingen. Door de manier waarop het proces rond de ontwikkeling van de Parkhaven is ingericht wordt de RCE thans in een andere rol gedrongen. Ik ben mij er terdege van bewust dat voor Rotterdam een grote woningbouwopgave aan

de orde is. Niettemin adviseer ik u om van het plan af te zien. Hieronder licht ik dit advies kort toe. De RCE is uiteraard bereid dit ook toe te lichten aan u en/of uw Raad.

Afweging

De ontstaansgeschiedenis van de Euromast is verbonden met het Park, waar in 1960 de manifestatie Floriade werd gehouden. Architect Hugh Maaskant ontwierp een spectaculaire uitkijktoren, oprijzend vanuit het groen, met in de dynamische vormgeving verwijzingen naar de voor de stad zo belangrijke scheepvaart. Uit de naam *Euromast* spreekt de internationale ambitie. De locatie van de uitkijktoren aan de Parkhaven is gekozen vanwege de ligging direct aan de rivier, met zicht op de haven, het verkeersplein en de in- en uitrit van de Maastunnel. Bovendien was een brugverbinding mogelijk met de Floriade-tentoonstelling in het Park. De locatie biedt niet alleen een afwisselend uitzicht over stad en havens maar zorgt er ook voor dat de Euromast een markant element vormt in het silhouet van de stad. De strook rondom de Euromast is als groenstrook essentieel voor de betekenis en de beleving van de Euromast. De Euromast is als toonbeeld uit de wederopbouwperiode aangewezen als rijksmonument o.a. vanwege:

- de historische betekenis als uiting van optimisme, groeiende welvaart en vrije tijd als onderdeel van de opbouw van het land
- de bouwtechniek en hoogwaardige esthetische kwaliteiten
- de betekenis van de uitkijktoren als oriëntatiepunt in het stadssilhouet
- de markante vrije ligging langs de Maasoever
- de nog gave relatie met de omgeving, waaronder het verkeersplein en de Parksluizen

Het plan reduceert de zeggingskracht/betekenis van de Euromast als mast oprijzend uit het groen tot een mast oprijzend tussen een reeks stedelijke hoogbouwvolumes. Het open karakter van het gebied neemt sterk af. Dit heeft het een negatieve invloed op de monumentale waarde en daarmee de beleving van het Maastunnelcomplex, het Park en het Parksluizencomplex, de rijksmonumenten in de onmiddelijke nabijheid. Het gaat bij rijksmonumenten om een nationaal belang. Met het voorgenomen bouwplan van woongebouwen in de groenstrook rondom de Euromast gaan de bovengenoemde waarden verloren: de markante vrije ligging en de nog gave relatie met de omgeving.
Daarnaast reduceert de voorgestelde nieuwe verbinding van de groenstrook bij de Euromast met het Park de waarden van het Maastunnelcomplex door de dimensionering.

Belang van een zorgvuldig planproces

Volgens het Besluit ruimtelijke ordening is de gemeente verplicht om in planologische processen een gemotiveerde beschrijving op te nemen van de wijze waarop rekening gehouden is met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden (gebouwd erfgoed, archeologie en cultuurlandschap). Hierbij gaat het om zowel beschermde als niet formeel beschermde objecten en structuren. Dit betekent dat de gemeente een analyse moet maken van de cultuurhistorische waarden in het plangebied en daar conclusies aan verbindt die in een bestemmingsplan verankerd worden. Zeker in een geval als dit, waarbij grote erfgoedwaarden in het geding zijn, is het nodig een dergelijke analyse serieus te nemen. Maak er geen verplicht nummer van. Op basis van zo'n analyse kunnen

uitgangspunten worden geformuleerd die richting geven aan de ruimtelijke ontwikkeling. Erfgoedwaarden zijn op die manier behulpzaam om een waardevolle leefomgeving te maken die zijn wortels heeft in het verleden. In Rotterdam is op verschillende plekken te zien hoe waardevol zo'n benadering kan zijn. Rotterdam is een unieke stad in Nederland met een geschiedenis en ontwikkel- en ontwerptradities die overal terug te zien zijn in het erfgoed van stad. Rotterdam laat zien dat er veel kan met dat erfgoed, maar niet alles en niet overal. Overweeg met welke ontwikkeling de waardevolle omgeving van de Parkhaven versterkt kan worden, bijvoorbeeld door verbetering van de groen- en recreatiefunctie voor de inwoners van de stad.

Gemeente en RCE zijn nu geconfronteerd met een plan van een ontwikkelaar als 'unsolicited proposal'. Hiermee is het gebruikelijke proces om eerst de cultuurhistorische waarden en kwaliteiten in beeld te brengen en vervolgens met respect voor deze waarden te zoeken naar ruimte voor ontwikkeling geblokkeerd.

Ik geef u in overweging om een inventarisatie uit te voeren van dergelijke kwetsbare locaties in uw gemeente en deze uit te sluiten van 'unsolicited proposals' om in de toekomst een voor alle partijen demotiverend en kostbaar proces te voorkomen. Dat wil niet zeggen dat daarmee ontwikkelingen op deze locaties zijn uitgesloten, het is van belang een zorgvuldig proces in te richten om locaties zo te ontwikkelen dat de monumentale beleving en daarmee de waardering van de leefomgeving wordt versterkt.

Vragen
Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van deze brief, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,

[redacted]

JUSTION
ADVOCATEN

BIJLAGE 2

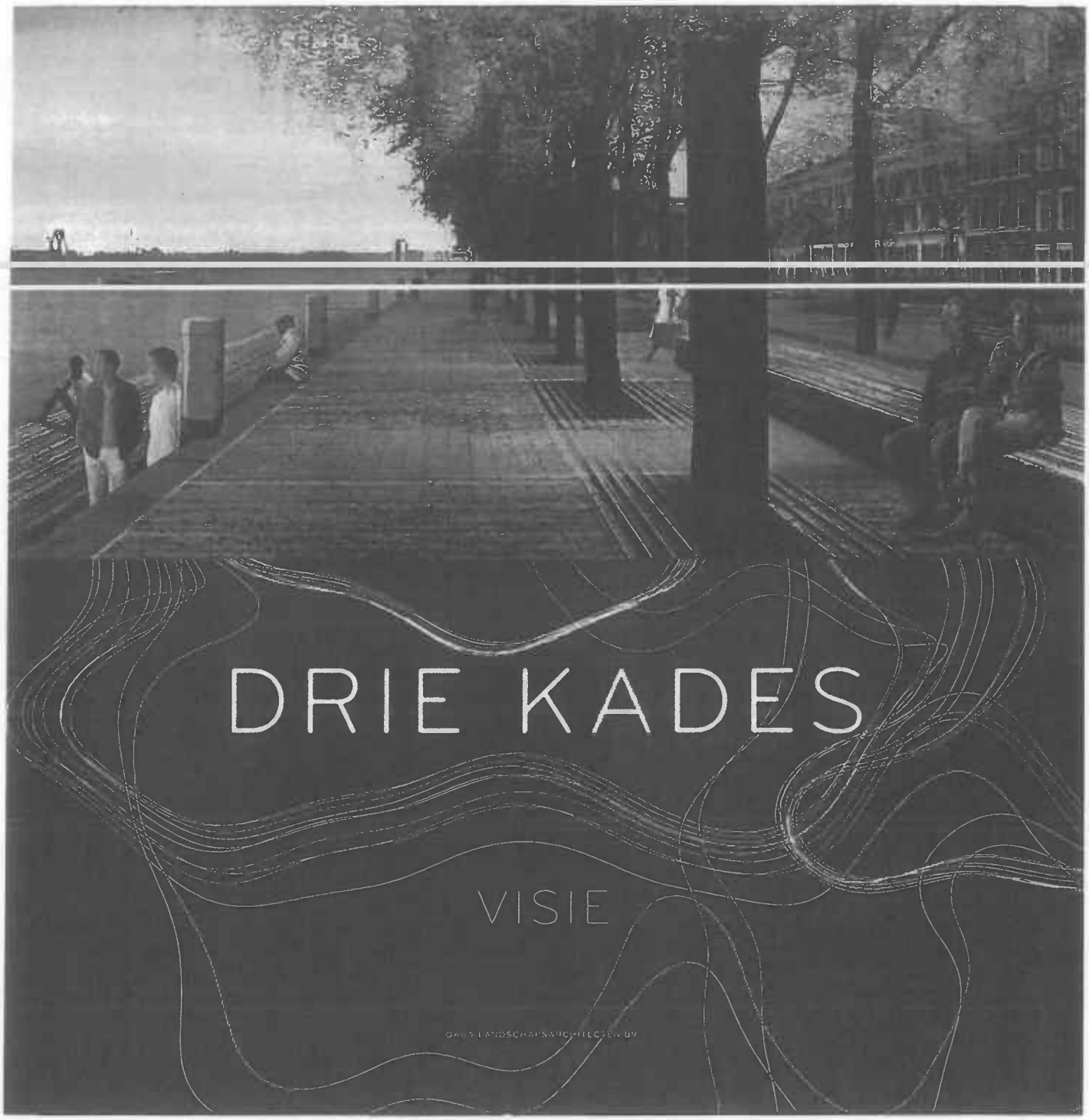
DRIE KADES
VISIE

MODEL 2

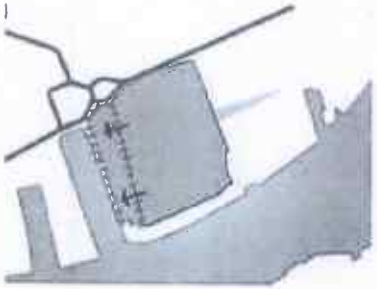

PARK DOORTREKKEN TOT AAN PARKHAVEN

- ONTSTAANSGESCHIEDENIS PARK: NIEUWE UITBREIDING
- ONTWIKKELLOCATIE IN AANSLUITING OP MULLERPIER
- LOCATIE DRIJVENDE RESTAURANTS IN VEERHAVEN
- HOOGTEVERSCHIL: OMKERING HELLING RICHTING WATER
- PARKEREN ONDER NIEUW MAAIVELD

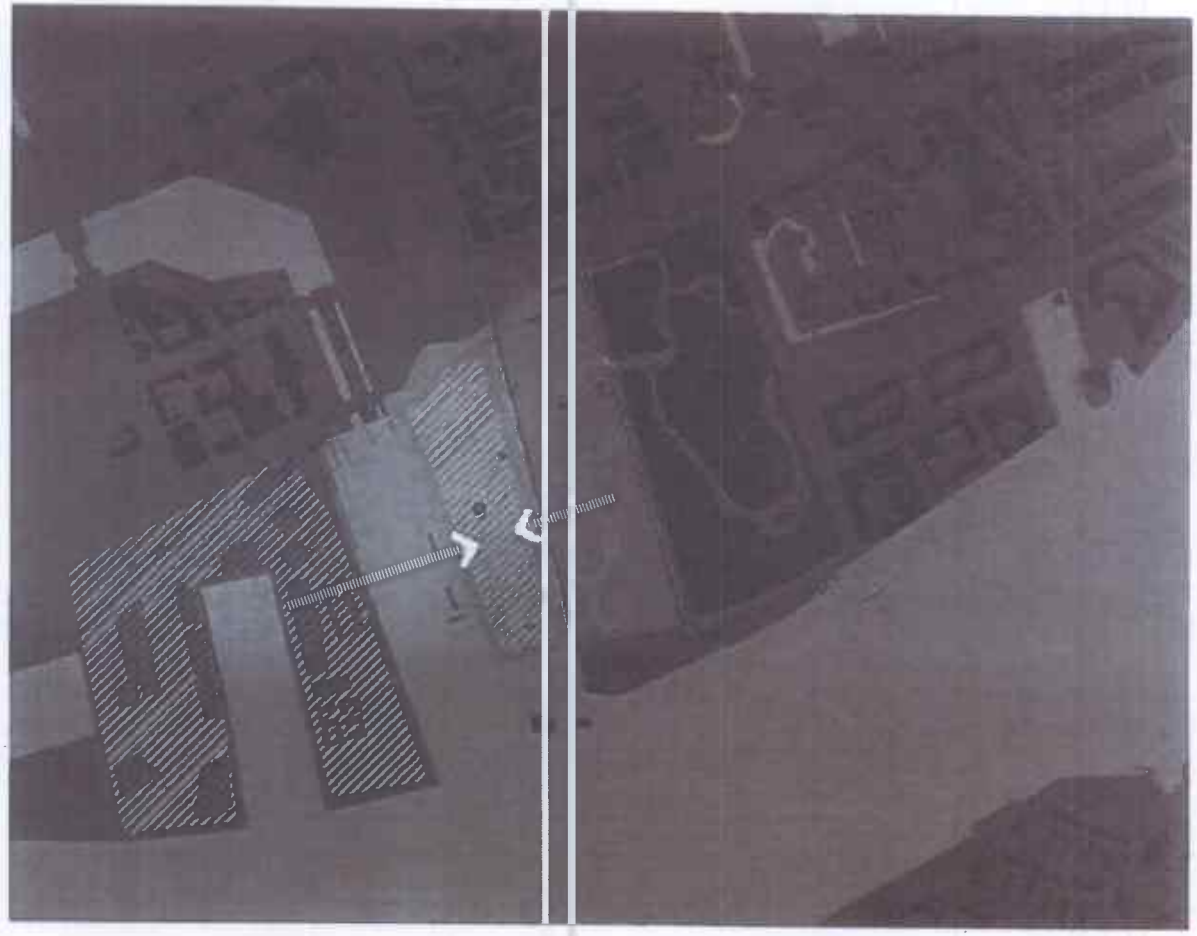

JUSTION
ADVOCATEN

BIJLAGE 3

Het Masterplan Parkhaven niet door laten gaan op deze locatie – Raad

18 februari 2021

Voorzitter,

Een unsolicited proposal. Een term geïntroduceerd door de vriendjes van de heer Kurvers de projectontwikkelaars. Een begrip waarmee de heren en dames ontwikkelaars zichzelf een riante positie hebben verschaft in de wereld van het bouwen. En uiteraard door onze wethouder als vooruitgeschoven post van de projectontwikkelaars in het college warm omarmd.

Een unsolicited proposal is een vrijbrief om alles te doen wat de reguliere wet & regelgeving niet toestaat. Een toestsingskader erbij ontwerpen dat op maat gemaakt wordt voor het desbetreffende ingediende unsolicited proposal. En klaar is kees, de wethouder en daarmee de projectontwikkelaars hebben voor zichzelf een luilekkerland op Rotterdamse bodem gecreëerd.

En zo geschiedde het voorzitter, zo komt de wethouder met een Masterplan Parkhaven op de proppen. Een plan wat allang op de plank lag. Maar welke geen schijn van kans zou maken als we de reguliere wet & regelgeving erop toepassen.

En dat voorzitter brengt mij op het punt waarom 50PLUS het een schande vindt wat er nu gebeurt. Dit is namelijk door de Rijksdienst van Cultureel Erfgoed al in januari 2020 aan de wethouder gezegd. En dit is niet op niets gebaseerd voorzitter. Zelfs die vriendjes van de wethouder en ik noem dat Fakton Consultancy zegt in haar analyse van de unsolicited proposals in het document 'ongevraagd maar niet ongewenst' het volgende bij 'Uitsluitings- en beoordelingscriteria' en ik citeer:

Op welke type locaties is een UP wenselijk?

Nou voorzitter, en ook het RCE had dat gelezen en gaf de wethouder aan dat het UP Masterplan Parkhaven op de Parkhavenstrook geen wenselijke plek is voor een UP. Ik herhaal voorzitter, geen wenselijke plek is voor een UP zegt het RCE.

Een gerenommeerde autoriteit als het RCE acht het onwenselijk dat er een UP gedaan wordt op de Parkhavenstrook. De RCE zegt dat je eerst cultuurhistorisch onderzoek moet doen en vanuit de randvoorwaarde die dat oplevert met een plan moet komen. En de wethouder schuift dat het advies van de RCE met een pennenstreek terzijde. De wethouder dekt zich in door met een eigen cultuurhistorisch onderzoek van een particuliere instantie Steenhuis Meurs de autoriteit RCE onderuit te willen halen, te schofferen in mijn ogen voorzitter.

Maar dat doet Steenhuis Meurs helemaal niet voorzitter. Nee want ook Steenhuis Meurs is een gerenommeerd onderzoekbureau op dit vlak en die maakt een geweldige analyse die overeenkomt met wat het RCE ook heeft opgenomen. En de conclusie laat Steenhuis Meurs aan de wethouder over want dat was de opdracht van de wethouder.

Ook de commissie Welstand en Monumenten van de eigen gemeentelijke organisatie vindt wat van dit UP Masterplan Parkhaven. En al mag ik niet zeggen van de voorzitter dat de wethouder liegt, de wethouder vertelt in iedere geval niet de waarheid als hij zegt dat Welstand en Monumenten er niet bij betrokken is. Op 25 september 2020 verzoekt namelijk Stadsontwikkeling om een plananalyse aan Welstand en Monumenten. En ook Welstand en Monumenten is negatief voorzitter. De raad kent dit document niet maar via art.10 lid 2 sub e WOB is dat boven water gekomen.

Maar deze wethouder weet van geen ophouden en dus gaat het Masterplan vandaag op democratische wijze met minstens 23 stemmen van de in beton gegoten coalitie besloten worden.

Hier zal 50PLUS Rotterdam dan ook niet aan gaan tornen. Wel twijfelt 50PLUS Rotterdam aan de rechtmatigheid van de inhoud. Deze Parkhavenstrook met haar 4 monumenten met de Euromast als meest markante is het visitekaartje van Rotterdam, vertegenwoordigd de identiteit van de stad en is het icoon van ons toerisme.

Voorzitter,

50PLUS Rotterdam is niet tegen het bouwen van een megalomaan complex zoals het Masterplan Parkhaven. Maar 50PLUS Rotterdam is tegen het verkrachten van een stukje historie van Rotterdam. Een stukje Rotterdam. Daarom is 50PLUS Rotterdam tegen dit Masterplan Parkhaven op deze locatie. 50PLUS Rotterdam gaat zich beraden of het voorliggende voorstel Masterplan Parkhaven qua inhoud qua locatie wel rechtmatig is.

50PLUS Rotterdam heeft **een motie** om het Masterplan Parkhaven niet door te laten gaan op deze locatie.

Aan de leden van de Gemeenteraad
Rotterdam
via de Griffie

info@griffie.rotterdam.nl

Rotterdam, 8 April 2022

Betreft: Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Parkhaven

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een ontwerp bestemmingsplan Parkhaven is ingediend om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te kunnen bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het huidige bestemmingsplan en teken hiertegen om de volgende redenen bezwaar aan.

- Het ontwerpbestemmingsplan geeft geen enkele reden over waarom die woningen absoluut op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden. Mijns inziens zijn er elders binnen Rotterdam voldoende plekken die beter geschikt zijn hiervoor.

- Het zicht en de beleving van de Euromast, als Rijksmonument zijnde, is te belangrijk om ingebouwd te worden tussen 650 woningen, ik refereer hiervoor naar het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om daar niet te bouwen. Onbegrijpelijk indien dit advies rücksichtslos en schouderophalend mogelijk terzijde zou worden geschoven door de gemeente.

- Wat mij erg aan het hart gaat in deze, is dat je een schitterend groene plek van 4,2 hectare kan hebben tot aan het water aan de Parkkade aan toe. Er kan zoiets moois gemaakt van worden daar waar deze gebouwen volledig uit de toon vallen. Waarom niet een schitterende groene upgrade creëren voor die plek? Dat is toch waar de burgers vrolijk van worden in deze tijden waar de stad toch al steeds voller en drukker wordt.
Het valt me enorm tegen dat de gemeente daar met dit soort plannen de hele beleving van het Park en de Euromast zou verpesten terwijl dat mijns inziens totaal niet nodig en ongewenst is.

Hoogachtend,

e-mail: [redacted]

8 April 2022

Aan de leden van de Gemeenteraad
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Ondanks de duidelijke behoefte aan meer betaalbare woningen in Rotterdam, en het feit dat het gebied rondom de Euromast momenteel negeert is, dreigt de gemeente met de voorgestelde Parkhaven woontorens een zeer schadelijke en onomkeerbare fout te maken. Dit plan gaat niet alleen twee Rotterdamse juwelen, Het Park en de Euromast, voor altijd ontsieren, maar het haalt de potentie voor een succesvolle parkuitbreiding weg. In een tijd waarin we ons meer dan ooit bewust zijn van de waarde en belang van groene ruimte voor onze (stedelijke) omgeving is dit een zeer misplaatst voorstel. Ik verzoek u dringend het negatieve advies van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed serieus te nemen en de bouwplannen stop te zetten.

Dit verzoek komt van mij als betrokken bewoner en stedenbouwkundige, maar vooral van mij als vader van drie kleine Rotterdammers. Toen ik bijna twintig jaar geleden naar Rotterdam verhuisde had ik nooit gedacht dat ik mijn kinderen in het stadscentrum zou laten opgroeien. Inmiddels, met dank aan gemeente Rotterdam, is het hard en kil stadscentrum getransformeerd naar een groener, veel aantrekkelijker plek voor gezinnen. We hebben dus gekozen om met onze drie kinderen in hartje Rotterdam te wonen. Wij zijn bijna dagelijks in Het Park; het is een oase van groen in de steeds dichte stad. Het is een heerlijk plek om uit de drukte te ontsnappen. Maar in de laatste paar jaar is het ook duidelijk populairder geworden. We zien veel meer mensen komen een koffie drinken, een rondje met hun hond lopen, een balletje trappen of met vrienden barbecue'n. Op sommige dagen is het zelfs bijna oncomfortabel druk. Er is overduidelijk behoefte aan meer groen en recreatie ruimte in de stad. Als gebruiker kan er alleen constateert worden dat Het Park mag zelfs uitgebreid worden. Waarom dan zijn er geen alternatieve voorstellen voor deze locatie onderzocht?

De schade dat dit plan zal aan ons stad veroorzaken lost veel emoties op, maar ik zal proberen mijn bezwaren kort op een rij te zetten:

- Het is niet bewezen dat alle alternatieve locaties voor woningen in de stad onderzocht zijn. (Bouwen op bestaande groen moet alleen als er geen andere keuze is.)

- Er zijn geen alternatieve plannen voor de locatie onderzocht, dit terwijl het is een uitermate gevoelig en belangrijke locatie in de stad, die zelfs internationale allure heeft.

- De Parkhaven strook is expres losgekoppeld van het bestemmingsplan Scheepvaartkwartier, terwijl historisch en praktisch gezien zijn ze niet van elkaar te scheiden.

- Bezwaren van de RCE en andere deelgebieden zijn negeert.

- Bewoners zijn niet werkelijk bij betrokken geweest. Uit eigen ervaring was er vanaf de eerste informatieavond een duidelijke houding vanuit de gemeente dat ze steunde dit voorstel, en waren juist niet open voor kritiek of alternatieve voorstellen.

- Misleiden en manipulatieve sfeerimpressies zijn gebruikt om de impact op Het Park zelf te illustreren. De impressie vanuit Het Park zelf laat transparante en te lage gebouwen zien. Dit is duidelijk vals. In realiteit zal er schaduw werking op Het Park zijn, en de karakteristieke silhouet van de boomkronen zal verloren gaan.

- Er is geen grondig verkeersstudie voor de consequenties voor de hélé wijk Scheepvaartkwartier uitgevoerd. (Zelfs vóór dat de Zalmhaven toren is opgeleverd ervaren we regelmatig files in de wijk. Vaak kan ik mijn eigen kinderen niet naar sport brengen vanwege de verkeersdrukte. Dit komt omdat er zijn maar twee uitwegen van de hele wijk Scheepvaartkwartier.)

- Het plan past niet in het beleid om de stad te vergroenen. Laten we duidelijk zijn, woontorens en parkeerkelders verkleed met een splinter dun laagje groen zijn geen vervanging voor volwaardig grasvelden en volwassen bomen. Laten we ook duidelijk zijn, we hoeven geen honderden woningen te bouwen, en bomen te kappen, om de kades groener te maken.

Rotterdam, met haar mooie havens, heeft genoeg plekken om te bouwen. Maar veel groen in het centrum hebben we niet. Laten we alstublieft dit fout *niet* maken. Onze stad, onze kinderen, verdienen beter.

Hoogachtend,

[redacted]

Architect / Stedenbouwkundige / Auteur & Illustrator

Aan de leden van de Gemeenteraad
Rotterdam
via de Griffie

info@griffie.rotterdam.nl

Plaats Rotterdam, datum 08-04-202

Betreft: Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Parkhaven

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een ontwerp bestemmingsplan Parkhaven is ingediend om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te kunnen bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het huidige bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

Ik teken bezwaar aan omdat:

- dat het ontwerpbestemmingsplan mijns inziens geen enkele geldige reden geeft waarom die woningen absoluut op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden; het is niet bewezen dat deze woningen niet op een andere plek gebouwd kunnen worden. Bijvoorbeeld aan de zuidzijde van het park. Op de parkkade bijvoorbeeld wat nu een stenen vlakte is en woningbouw daar beter zou passen,

- Daarnaast vind ik de 4,2 hectare groen te belangrijk voor de stad om op te heffen; dit plan druist in tegen het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen; bouwen op die plek is schadelijk voor Het Park vanwege de stikstofafzet om nog maar te zwijgen van de algehele fijnstofbelasting en de nog zwaardere geluidbelasting voor de dieren in het park,

- Verder vind ik ook de Euromast te belangrijk om ingebouwd te worden tussen 650 woningen; het zicht en de beleving van dit rijksmonument wordt onherroepelijk aangetast; ik vindt dat het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen ter harte genomen moet worden.

- ik vind de vrije uitloop van Het Park naar het water van de Parkhaven belangrijk om te behouden. De aanleg van een woonwijk zal deze doorgang niet verbeteren, ook al staat in het ontwerpbestemmingsplan dat dit wel zo is. Het openbare karakter van deze groene plek in de stad wordt onherroepelijk aangetast door particuliere woningen.

- Ik vind de luchtverontreiniging die de woningbouw in deze toch al zeer vervuilde omgeving met zich meebrengt onverantwoord voor mens en dier.

- Er geen rekening wordt gehouden met de zichtlijnen vanuit de Müllerpier op de stad. Alsof er een muur voor deze pier gebouwd wordt.

- Er geen rekening wordt gehouden met het als maar stijgen van de zeespiegel en daardoor

ook het water in de nieuw maas. Wooningbouw buitendijks met de kennis van nu zou eigenlijk helemaal geen optie moeten zijn.

- Er geen nieuwe metro en tram verbindingen zijn opgenomen om het verkeer te ontlasten. Het is nu al een puinhoop bij de sluis en het droogleverfortuinplein. Wat zal dat doen als er ook nog ca. 300 extra auto's bijkomen die van en naar hun werk moeten.

- Er geen enkele verbeteringen voor voetgangers en fietser zijn opgenomen bij de sluis. Nu worden er al bijna dagelijks voetgangers aangereden door sneller verkeer op het fietspad. Wat gaat er gebeuren als er nog ca. 1000 mensen in de buurt komen wonen met deze veel te smalle verbinding.

Hoogachtend,

[redacted]

JUSTION
ADVOCATEN

MIDDELBURG ROTTERDAM TERNEUZEN BREDA
Poelendaelesingel 12
P Postbus 132
4330 AC Middelburg
T 0118 62 37 19
F 0118 63 83 47
E info@justionadvocaten.nl
I www.justionadvocaten.nl

AANTEKENEN
Aan de directeur van Stadsontwikkeling
BWT/Bestemmingsplannen
Postbus 6575
3002 AN ROTTERDAM

En in afschrift aan:

de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP ROTTERDAM
Vooruit per e-mail: info@griffie.rotterdam.nl

Datum: 8 april 2022
Ons kenmerk: JvKD/zp/00200119
Doorkiesnr. 0118-670021
Inzake: BOS/Zienswijze ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
Uw kenmerk: NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Behandelend advocaat: mw. mr. J.M. van Koeveringe-Dekker
E-mailadres: jvk@justionadvocaten.nl

Geachte Raad,

Op 7 april jl. diende ik als advocaat-gemachtigde namens mijn cliënten, de vereniging Bewoners Organisatie Scheepvaartkwartier gevestigd te (3016 CM) Rotterdam aan de [redacted], (Kamer van Koophandel nummer 59434449) en namens de heer [redacted] persoonlijk, de als **bijlage 1** aangehechte zienswijze in tegen het ontwerpbestemmingsplan 'Parkhaven' en de daarbij horende stukken.

Inmiddels verzocht mevrouw [redacted] te [redacted] Rotterdam, mij in deze eveneens namens haar op te treden als advocaat-gemachtigde en namens haar een zienswijze in te dienen. Naar aanleiding daarvan verzoek ik u namens mevrouw [redacted] om de als bijlage aangehechte zienswijze tevens als mede namens haar ingediend te beschouwen met het verzoek haar naam daarbij te betrekken. Volledigheidshalve en zekerheidshalve heb ik in bijgaande zienswijze haar naam en adres nog toegevoegd.

Met vriendelijke groet,

mr. J.M. van Koeveringe-Dekker

Dit schrijven alsmede de aangehechte zienswijze is per gelijke post in afschrift gezonden aan de gemeenteraad van Rotterdam.

Deze zaak wordt behandeld door mr. J.M. van Koeveringe-Dekker van Justion Advocaten, postbus 132, 4330 AC Middelburg, telefoon 0118 - 623719, fax 0118 - 638347 en e-mail jvk@justionadvocaten.nl

KvK 20146812 • BTW NL8175.10.461.B01 • Justion Advocaten is een maatschap van vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid. Opdrachten worden slechts aanvaard en uitgevoerd na acceptatie van onze **algemene voorwaarden** waarin de aansprakelijkheid van de maatschap en haar advocaten is beperkt tot het bedrag dat wordt uitgekeerd onder de geldende beroepsaansprakelijkheidsverzekering vermeerderd met het met de beroepsaansprakelijkheidsverzekeraar overeengekomen eigen risico van de maatschap. De algemene voorwaarden worden bij aanvang van een eerste opdracht en op eerste verzoek verstrekt en zijn tevens voor u zichtbaar op onze website onder www.justionadvocaten.nl onder 'algemene voorwaarden'.

JUSTION
ADVOCATEN

MIDDELBURG ROTTERDAM TERNEUZEN BREDA
Poelendaelesingel 12
P Postbus 132
4330 AC Middelburg
T 0118 62 37 19
F 0118 63 83 47
E info@justionadvocaten.nl
I www.justionadvocaten.nl

AANTEKENEN
Aan de directeur van Stadsontwikkeling
BWT/Bestemmingsplannen
Postbus 6575
3002 AN ROTTERDAM

En in afschrift aan:

de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP ROTTERDAM
Vooruit per e-mail: info@griffie.rotterdam.nl

Datum: 7 april 2022
Behandelend advocaat: mw. mr. J.M. van Koeveringe-Dekker
Ons kenmerk: JvKD/OGB/zp/00200119
E-mailadres: jvk@justionadvocaten.nl
Doorkiesnr. 0118-670021
Inzake: BOS, [redacted]/Zienswijze ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
Uw kenmerk: NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte Raad,

Namens mijn cliënten, de vereniging Bewoners Organisatie Scheepvaartkwartier gevestigd te (3016 CM) Rotterdam aan de [redacted], (Kamer van Koophandel nummer 59434449) en namens de [redacted], de heer [redacted], persoonlijk (zij zijn tevens bestuursleden van de vereniging Bewoners Organisatie Scheepvaartkwartier), alsmede namens mevrouw [redacted]P) Rotterdam, hierna tezamen met voormelde vereniging te noemen 'BOS', dien ik, als hun advocaat-gemachtigde, te dezer zake woonplaats kiezende te (4335 JA) Middelburg aan de Poelendaelesingel nr. 12 (postbus 132, 4330 AC Middelburg), hierbij de onderstaande zienswijze in naar aanleiding van het ontwerpbestemmingsplan 'Parkhaven' (identificatienummer NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01) en de daarbij behorende stukken.

BOS

Op 3 december 2013 is BOS opgericht met als doel het behartigen van de belangen van de bewoners van het Scheepvaartkwartier te Rotterdam, en al hetgeen daarmee rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

KvK 20146812 • BTW NL8175.10.461.B01 • Justion Advocaten is een maatschap van vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid. Opdrachten worden slechts aanvaard en uitgevoerd na acceptatie van onze algemene voorwaarden waarin de aansprakelijkheid van de maatschap en haar advocaten is beperkt tot het bedrag dat wordt uitgekeerd onder de geldende beroepsaansprakelijkheidsverzekering vermeerderd met het met de beroepsaansprakelijkheidsverzekeraar overeengekomen eigen risico van de maatschap. De algemene voorwaarden worden bij aanvang van een eerste opdracht en op eerste verzoek verstrekt en zijn tevens voor u zichtbaar op onze website onder www.justionadvocaten.nl onder 'algemene voorwaarden'.

JUSTION
ADVOCATEN

BOS maakt zich namens haar leden al geruime tijd sterk tegen de onderhavige ontwikkeling. BOS doet dit door onder meer door het onderhouden van contacten met organisaties en instellingen die voor de bewoners van het Scheepvaartkwartier van belang kunnen zijn. Ook overlegt BOS regelmatig met de bewoners van het Scheepvaartkwartier en zorgt BOS ervoor dat de bewoners regelmatig worden voorzien zijn van informatie door middel van diverse communicatiemiddelen. Verder verricht BOS overige activiteiten die van belang kunnen zijn om de doelstellingen tot haar recht te laten komen.

Ligging en begrenzing plangebied – bezwaar ontwikkeling

De voorgenomen ontwikkeling maakt volgens het ontwerpbestemmingsplan de bouw van circa 650 appartementen in 8 gebouwen mogelijk. Waarbij tevens ~~in~~ een aantal gebouwen wordt voorzien van commerciële plinten. Naast de ontwikkeling van woningen wordt in het plangebied ook ingezet op de realisatie van een buitenruimte.

De plangebied waarin de ontwikkeling zal plaatsvinden bevindt zich aan de westzijde van het Scheepvaartkwartier en maakt thans nog deel uit van het bestemmingsplan het Scheepvaartkwartier. Dit plan alsmede de afkoppeling van het vigerende plan waarvoor is gekozen, is naar het oordeel van BOS niet logisch en vanuit stedenbouwkundig opzicht ook niet te verantwoorden. Ter toelichting dient het navolgende.

Afbeelding 1: het plangebied

Het ontwikkelgebied heeft veel karakteristieken, waaronder de vier rijksmonumenten, die elk een stedenbouwkundig en landschappelijk belang hebben: het Park, het Maastunnelcomplex, de Parksluizen en de Euromast. Het is als het ware één monumentaal gebied. Een andere karakteristiek van het plangebied is de brede groenstrook en de verscheidenheid aan sferen en karakters.

JUSTION
ADVOCATEN

Het is dan ook niet vreemd dat op basis van het *vigerende bestemmingsplan* 'Scheepvaartkwartier' zoals dat is vastgesteld in december 2013 de bestemming van de Parkhavenstrook juist *openbaar groen* is. Zoals ook is aangegeven in het ontwerpbestemmingsplan, biedt dit vigerende bestemmingsplan geen ruimte voor de beoogde ontwikkeling.

Het is dan ook voor BOS onbegrijpelijk dat juist dit deel van het gebied ineens losgekoppeld is van het bestemmingsplan *Scheepvaartkwartier* met voorbijgaan aan de daarin gemaakte keuze voor de bestemming van openbaar groen. Hierbij wordt bovendien voorbij gegaan aan het negatieve advies van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed van 8 januari 2021 (referentienummer 188902), welk advies als **bijlage 1** aan deze zienswijze is gehecht, samen met een overigens niet gedateerd advies onder referentienummer 164293 met dezelfde strekking. Deze adviezen worden bij deze zienswijze overgelegd omdat deze ten onrechte niet bij de planstukken zijn gevoegd en de uitkomst van deze adviezen ten onrechte niet genoemd zijn in de weergave van de reacties uit het vooroverleg (blz. 61 van het ontwerp bestemmingsplan).

Gelet op het voorgaande is het verder ook opmerkelijk dat het plan via de weg van een unsolicited proposal überhaupt in behandeling is genomen. Dit, terwijl Parkhaven niet viel binnen de gebieden die de gemeente heeft aangewezen voor dergelijke proposals.

De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed heeft dit dan ook terecht en zelfs bij wijze van eerste opmerking opgenomen in haar negatieve advies!

BOS heeft alleen al om deze reden vraagtekens bij de gang van zaken en bij de bestuurlijke toetsing van het plan. BOS meent dat de aanpak via de unsolicited proposal niet had mogen plaatsvinden en dat deze ook niet geschikt is voor een locatie als Parkhaven. Bij een locatie als Parkhaven dient het publiek juist nauw betrokken te worden in het proces. Deze betrokkenheid ontbrak. BOS heeft feitelijk al vanaf de eerste contactavond de indruk dat het niet is gegaan om de vraag *of* hier wel gebouwd moet worden, maar alleen over *hoe* het plan gerealiseerd kan worden.

BOS stelt zich dan ook op het standpunt dat gekeken dient te worden naar alternatieven voor de woningbouw, die op meerdere locaties in Rotterdam kan plaatsvinden. De gemeente zelf heeft inmiddels al voor 50.000 woningen locaties bedacht. Die bouwlocaties staan in de in 2019 opgestelde Strategische Verkenning Verstedelijking Rotterdam.[1] Daarbij komen de mogelijkheden als genoemd in de rapporten Ruimte Zat voor de Nieuwe Stad[2], het plan Ruimtelijke ordening en bouwlocaties van het Economisch Instituut voor de Bouw[3] en het plan voor woningbouw aan de randen van de NEPROM[4].

Ook wordt in de plantoelichting ten onrechte verwezen naar 'de gebiedsvisie Hoboken uit 2009'. Ten onrechte, omdat dit document nooit is vastgesteld door de gemeenteraad.

---

[1] https://echtdeesch.nl/app/uploads/2021/03/2b-Strategische-Verkenning-Verstedelijking-Rotterdam-Boekje-12-juni-2019.pdf
[2] https://www.kaw.nl/projecten/vervolgonderzoek-ruimte-zat-voor-de-nieuwe-stad/
[3] https://www.eib.nl/pdf/Ruimtelijke%20ordening%20en%20woningbouwlocaties.pdf
[4] https://www.neprom.nl/artikel/groot-plan-voor-woningbouw-aan-de-randen-van-de-steden/1861

JUSTION
ADVOCATEN

BOS merkt verder op dat er al meer dan tien jaar plannen klaarliggen om de drie kades op te knappen, maar door beperkte financiële middelen is alleen de Westerkade opgeknapt. BOS brengt die plannen graag bij uw raad in herinnering en wijst in dat kader ook op de opties die in die visie zijn besproken, waarbij onder meer is gesproken over het doortrekken van het park tot aan het water, zie blz. 11. (**bijlage 2**). In geen van de besproken opties is geopteerd voor hoogbouw aan het water!

Alleen al gelet op het voorgaande is de keuze om juist hier woningbouw mogelijk te maken niet logisch en niet verantwoord; het getuigt niet van een goede ruimtelijke ordening.

Keuzes en negatieve effecten

Niet alleen is de keuze om in dit plangebied dit plan te realiseren niet logisch, maar daarnaast is de belasting voor de omgeving -zowel woonomgeving als natuur- zodanig extra in omvang dat ook om die reden dit geen goede en verantwoorde invulling voor het gebied is. De planontwikkeling leidt tot een onaanvaardbare aantasting van het woon- en leefklimaat, niet alleen van de leden van BOS maar van alle Rotterdammers, en dan gaat het om onder meer de volgende negatieve effecten:

Erfgoed

Zoals hiervoor is aangegeven, is het gebied één monumentaal gebied. De gemeentelijke Erfgoedagenda 2017-2020 geeft de bescherming van Wederopbouwmonumenten prioriteit.[5] De voorgenomen bouw van meer dan 600 appartementen in acht bouwblokken met een hoogte van 35 tot 70 meter aan de Parkhaven is hier niet mee in lijn. De Euromast en het Maastunnelcomplex, twee van de belangrijkste rijksmonumenten uit de jaren 1940-'60, komen hierdoor ernstig in het gedrang. De geplande 70 meter hoge toren op de punt bij het Drooglever Fortuynplein zal de Euromast vanuit de stad grotendeels aan het zicht onttrekken.

Bij de ontwikkeling van dergelijke kwetsbare locaties dient rekening gehouden te worden met de monumentale beleving. De Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE) is in de gelegenheid gesteld om zijn opvattingen te delen over het plan. Het advies van de RCE van 8 januari 2021 luidt echter om af te zien van bebouwing van de Parkhavenstrook. Zoals hier voor al is aangegeven is het opmerkelijk dat dit advies niet terug is te vinden in het ontwerpbestemmingsplan.

In de raadsinformatie van 26 januari 2021 wordt aangegeven dat met het Masterplan recht zou worden gedaan aan de cultuurhistorische waarden zoals die in het cultuurhistorisch onderzoek van Steenhuis Meurs zijn gedefinieerd.[6] De positionering van de nieuwbouw zou afgestemd zijn op de zichtlijnen van de Euromast, en de ranke overbrugging zou zorgen voor de gewenste beleving van de Maastunneltraverse en tunnelmonden. Ook is aangegeven dat de waarden daarbij zijn afgewogen ten opzichte van andere ambities die gelden voor de stad (bijvoorbeeld meer woningen, groene verblijfsplekken, routes voor wandelen en fietsen).

---

[5] https://archief12.archiefweb.eu/archives/archiefweb/20200802112230/http:/www.rotterdam.nl/wonen-leven/monumenten/Erfgoedagenda-uitgebreide-beschrijving.pdf
[6] https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/9682908/4/21bb1736

JUSTION
ADVOCATEN

BOS is echter van mening dat met de raadsinformatie het negatieve advies van de RCE niet weggepoetst kan worden, juist omdat in dit advies al rekening is gehouden met de overige ambities van de gemeente. Cliënt verwijst naar de volgende passage in het advies:

> *'De RCE adviseert over de transformatie van monumenten en de ontwikkeling van cultuurhistorisch waardevolle gebieden graag ontwikkelgericht, waarbij maatschappelijke belangen, belangen van overheden en eigenaar in acht worden genomen. Erfgoed is niet iets om een stolp overheen te zetten. Het is van belang dat het ook in het huidige tijdsgewricht van waarde is en zich verhoudt tot actuele ontwikkelingen. Door de manier waarop het proces rond de ontwikkeling van de Parkhaven is ingericht wordt de RCE thans in een andere rol gedrongen. Ik ben mij er terdege van bewust dat voor Rotterdam een grote woningbouwopgave aan de orde is. Niettemin adviseer ik u om van het plan af te zien.'*

Het advies van de RCE richt zich op de Euromast, nu deze uitkijktoren als icoon voor zowel de stad Rotterdam als Nederland geldt. Er wordt verwezen naar de markante vrije ligging aan de Maasoever en de nog gave relatie met de omgeving waarop de mast vrij uitzicht geeft. De RCE geeft aan dat het plan de zeggingskracht/betekenis van de Euromast reduceert en dat het open karakter sterk afneemt en dit negatieve invloed heeft op de monumentale waarde en daarmee de beleving van het Maastunnelcomplex, het Park en het Parksluizencomplex en de rijksmonumenten in de onmiddellijke nabijheid.

Uit het advies blijkt dus ook duidelijk dat behalve de Euromast ook het naastgelegen Zocherpark (het Park), tevens een rijksmonument, ronduit negatieve effecten zal ondervinden van het plan. Dit als gevolg van de uitstraling van de hoge bebouwing op het park die maakt dat de beleving daarvan ingrijpend veranderen zal.

Ook het Park is van groot belang voor BOS want het raakt immers aan haar directe leefomgeving, net als het Rijksmonument de Euromast. Gelet op de aantasting van de beleving en het aanzien van deze Rijksmonumenten mag het plan daarom niet vastgesteld worden.

Naar BOS heeft begrepen bestaat er ook een advies van de commissie voor Welstand en Monumenten naar aanleiding van een verzoek van Stadsontwikkeling van september 2020. BOS heeft uit publieke uitlatingen (**zie bijlage 3**) opgemaakt dat dit advies eveneens negatief is.

De effecten van deze totale ontwikkeling zijn niet alleen groot voor het cultureel erfgoed, maar ook voor andere onderdelen van het woon- en leefklimaat van cliënten, dat toch al onder druk staat vanwege verkeersproblemen, de luchtkwaliteit en de aantasting van de natuur/groene ruimte etc. Deze worden hierna behandeld.

Verkeer

Voor wat betreft verkeer heeft BOS grote zorgen over de toename van de verkeersdrukte en wat dit betekent voor de ontsluiting, de bereikbaarheid van de wijk en de parkeermogelijkheden voor bewoners, kantoorgebruikers en toeristen, waarbij geldt dat er nu al sprake is van een overbelaste situatie.

JUSTION
ADVOCATEN

Het aantal woningen in het Scheepvaartkwartier wordt nu al fors uitgebreid met ongeveer duizend woningen en appartementen, zoals die in de Zalmhaventoren en het Van Vollenhovenkwartier. Nabij het plangebied is tevens Little C gerealiseerd en er zijn er bouwvoornemens rond de Schiehaven en op de Müllerpier. Door de nieuwbouw die de laatste jaren in het Scheepvaartkwartier heeft plaatsgevonden, is de verkeersdrukte in de wijk al sterk toegenomen. Daarbij komt dat het Scheepvaartkwartier steeds aantrekkelijker wordt voor toeristen (nu al meer dan 700.000 per jaar) die met auto's dan wel met touringcars de wijk inrijden voor een bezoek aan toeristische attracties als de Euromast, Splashbus en Pannenkoekenboot. En dan te bedenken dat het Scheepvaartkwartier maar twee ontsluitingswegen heeft. Daarnaast is er nog een eenzijdige afrit van de Westzeedijk naar de B-weg Kievitslaan.

Bij het aan de Parkhaven grenzende Drooglever Fortuynplein, nu reeds overbelast, zal de verkeersdrukte niet meer te overzien zijn. Op basis van de huidige verkeersintensiteit rond het Droogleever Fortuynplein ondervinden omwonenden nu al hinder door sluipverkeer via Parkhaven richting de Scheeptimmermanslaan.

De bouw van nog eens circa 650 appartementen aan de Parkhaven zullen de bestaande verkeersproblemen verder vergroten.

Verder is het de vraag welke actuele ruimtelijke ontwikkelingen nu in het verkeersonderzoek zijn meegenomen. Goudappel noemt wel de ontwikkelingen van o.a. de Zalmhaventoren, maar stelt tevens een afname van het verkeer te verwachten. Over de uitbreiding van het Erasmus MC staat bijvoorbeeld niets in. Bovendien wordt ook in het Lloydkwartier gebouwd, hetgeen meer verkeer op de Westzeedijk zal veroorzaken. Ook is onduidelijk of bijv. de ontwikkeling voor Little C nu er al in zat of niet. Goudappel stelt tevens een afname van het verkeer te verwachten. Het onderzoek is niet goed te volgen.

Voorts kan uit het onderzoek niet opgemaakt worden welke cijfers er worden gehanteerd en uit welke periode deze afkomstig zijn. De cijfers uit 2020 geven -gezien de coronapandemie- evident een vertekend beeld. Kortom; de negatieve gevolgen van de toename in de verkeersafwikkeling zijn onvoldoende onderzocht en onvoldoende geborgd in het plan en daarom is ook in verband met verkeer naar de mening van cliënt geen sprake van een goede ruimtelijke ordening.

Opvallend is dat volgens het plan de verkeersdruk in het Scheepvaartkwartier niet zal toenemen, terwijl voorheen werd aangegeven dat dit wèl het geval zou zijn en wel met 20%. BOS heeft om die reden dan ook twijfels bij de juistheid van de bevindingen en de aannames die in dit (aangepaste) onderzoek zijn gedaan met betrekking tot de autonome verkeersontwikkelingen en door de Goudappel genoemde mobiliteitsmaatregelen die overigens niet concreet uitgewerkt zijn.

Daarnaast zijn er bepaald twijfels over de gestelde aanvaardbaarheid van de wachttijden bij de VRI's. Die zijn nu al erg lang en dat zal in de toekomst dus alleen meer verslechteren.

JUSTION
ADVOCATEN

Als de gedane aannames niet juist zijn (want te optimistisch zijn voor de ontwikkeling), is dat tevens van directe invloed op de andere onderzoeken, zoals geluid, luchtkwaliteit en stikstof nu deze eveneens gebaseerd zijn op de aannames in de rapportage van Goudappel[7].

Daarnaast valt op dat geen specifieke voorzieningen zijn getroffen voor de toeristen die het gebied willen bezoeken. De 366 parkeerplaatsen die zullen worden gerealiseerd onder de bebouwing zijn zowel bestemd voor de nog te bouwen 650 woningen als voor de toeristen die een bezoek komen brengen aan de Euromast, Splashbus, Pannenkoekenboot e.a. toeristische attracties aldaar, de bezoekers van de Aziatische toko en de commerciële plint. Dat is absoluut ontoereikend!

In het plan staat enkel dat voldoende ruimte zal worden geboden om te garanderen dat die nu bestaande 200 plaatsen op de kade een plek gaan krijgen, maar waar dat zal zijn, en wat dat betekent voor de verkeersbewegingen is volstrekt niet helder.

Naar verwachting heeft dit tot gevolg dat dergelijke bezoekers juist elders in de wijk op zoek gaan naar parkeerplekken, met alle nadelige gevolgen van dien voor de huidige bewoners zoals de leden van BOS en dan gaat het niet alleen om parkeeroverlast maar ook om de extra verkeersdruk en de verkeersveiligheid, zeker als het gaat om toeristen die een parkeerplaats zoeken en nog afgezien van de toeristenbussen die door de wijk gaan rondrijden.

Een ander bezwaarpunt wordt gevormd door de in- en uitstapplekken voor de toeristenbussen. Op basis van het voorliggende plan kunnen de bussen maar op twee plekken stoppen om de inzittenden te laten in- of uitstappen en moeten zij elders parkeren. In het plan is echter nog niet aangegeven of uitgewerkt waar dit het geval zal zijn.

Luchtkwaliteit

Het kappen van bomen en het bouwen van woningen zal de luchtvervuiling aan de Parkhaven verder doen verslechteren. Op dit moment veroorzaakt het intensieve autoverkeer op het traject van de toegangswegen naar de Maastunnelroute al een zeer ernstige lokale luchtverontreiniging; het behoort tot een van de meest belaste locaties in Rotterdam. Dit, bovenop de reeds aanwezige vervuiling van scheepvaart en (haven)industrie.

BOS maakt zich zorgen om de voorgenomen bouwplannen die op verschillende manieren zullen bijdragen aan een verslechtering van de luchtkwaliteit en zodoende de volksgezondheid aantasten.

Zoals eerder opgemerkt zal het verkeer toenemen. Deze toename zal negatieve gevolgen hebben voor de luchtkwaliteit. Een toename van het verkeer betekent namelijk ook dat sprake zal zijn van nog meer uitstoot van stikstof, fijnstof en roet in de reeds zeer vervuilde aanvoerwegen rondom de Maastunnel. In het tunneltracé worden door de

[7] Zie bijvoorbeeld bladzijde 12 van de rapportage van Kraaij, zoals deze als bijlage 4 bij de toelichting van het bestemmingsplan is gevoegd.

uitstoot van fijnstof en stikstof al regelmatig de Nederlandse, Europese en zeker de WHO normen overschreden.

Natuuraantasting, groenbeleving en koelte

Het plan is ook in strijd met het eigen gemeentelijke beleid met betrekking tot groenbeleving. De gemeente heeft als beleid juist meer groen en een betere verbinding van de stad met het water en zeker niet door bebouwing. Dit beleid blijkt onder andere, maar niet uitsluitend, uit het volgende (arcering JvK):

Programma Rivieroevers 2019-2022 en Bijlage I (pagina 30)[8]:

> *'De gemeente gaat zich de komende jaren inzetten voor betere wandel- en fietsroutes, meer parken en groene plekken en betere vaarverbindingen. Ook moet er meer te beleven zijn aan het water.' [...] Bij Het Park is de opgave van een andere orde: hier gaat het om het verzachten van de harde ruimtelijke scheiding tussen park, infrastructuur en kade/water.'*

Masterplan Het Park 2011[9]:

> *'Uit een studie van bureau West 8 in 2002 is eerder al gebleken dat hoge bebouwing in de Parkhavenstrook zeer negatieve ruimtelijke effecten heeft voor de omgeving, in het bijzonder voor Het Park. De visie op Rotterdam-Hoboken onderschrijft dit.' [...] 'Hoewel woonbebouwing in de Parkhavenstrook zou zorgen voor meer dagelijkse parkbezoekers, is voor de toekomstige ontwikkeling van Het Park, is een groen- en recreatief programma in de Parkhavenstrook zowel ruimtelijk als functioneel veel gunstiger. Ruimtelijk omdat de Parkhavenstrook het laatste restant is van de landschappelijke ruimte aan de westzijde van Het Park.' [...] 'Bij intensivering van het centrumgebied met woonbebouwing is vergroting van het Parkareaal aan de rivier met hoogwaardige en flexibele groene ruimte te prefereren boven verdichting.'*

Actieplan Rotterdam gaat voor groen, 2019[10]:

> *'De gemeente is eigenaar van veel openbare ruimte in de stad. Hier liggen dus kansen voor vergroening. Vergroening is een van de speerpunten van de Visie Openbare Ruimte die op dit moment wordt afgerond.'*

Door de ontwikkeling van de Parkhavenstrook gaat circa 4,5 hectare groen verloren en worden tweehonderd volwassen bomen gekapt. Gelet op het gemeentelijk beleid is dit opmerkelijk, want rechtstreeks in strijd met het eigen beleid, maar ook zorgelijk. Het landelijk gemiddelde van bomen per inwoner staat op 4,8 en op Rotterdam zit met slecht 0,8 bomen per inwoner nu al ver onder dit gemiddelde.

Onder de bomen die moeten verdwijnen zijn zeer oude bijzondere exemplaren. Volgens de QuickScan Flora en Fauna hebben deze bomen een lage ecologische waarde en is de variëteit gering. Dit is strijdig met de eveneens op verzoek van de ontwikkelaar gemaakte bomeninventarisatie, waarin juist is vermeld dat sprake is van een grote

---

[8] https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/programma-rivieroevers/
[9] https://archief12.archiefweb.eu/archives/archiefweb/20210515061513/http://www.rotterdam.nl/wonen-leven/het-park/20110907_Masterplan-Het-Park.pdf
[10] https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/7610824/1

verscheidenheid aan soorten. De onderzoeken bevatten dan ook tegenstrijdigheden en zijn hiermee niet duidelijk.

Bestaande veelal 60 jaar oude bomen kunnen niet vervangen worden door het plaatsen van nieuwe bomen. Bomen hebben een belangrijke functie om de luchtverontreiniging (CO2 en fijnstof) te compenseren. Op het Parkhavengebied is dit essentieel gelet op de drukke autoweg (de Maastunnel) en de vele schepen die de Maas passeren. Het vervangen van de lucht verversende capaciteit van een honderdjarige beuk zou het planten van circa 1600 jonge beuken planten betekenen. Hier gaat het om bomen die al 60 jaar oud zijn.

BOS wijst hier ook op hetgeen Diederik van der Mast (Stichting Rotterdam Natuurlijk!) eerder ook in een mailwisseling aan de adviseur van stedelijke planning en klimaatadaptatie van de gemeente heeft meegegeven. BOS kan zich vinden in de visie van de heer Van der Mast en citeert hieronder graag de relevante onderdelen uit de betreffende mailwisseling:

> *'De feiten, of in ieder geval wat ik overduidelijk uit de wetenschap, studies en analyses haal:*
>
> 1. *Het is onmogelijk om een gebouw in een relatief groene natuurlijke omgeving als het gebied naast de Euromast te bouwen zonder de omgevingswaarden (waaronder de biodiversiteit) in het gebied negatief te beïnvloeden. Je kunt spreken van beperken van de gevolgen, maar compensatie is niet mogelijk. Suggereren dat dit wel kan is feitelijk onjuist. En vergeet ook niet dat het bouwproces (7 jaar geloof ik?!) zelf een enorme (blijvende) impact heeft!*
> 2. *De gevoeligheidsanalyse van ROER geeft dit ook onomwonden aan. Lees pagina 11. Daar wordt een verdere achteruitgang van de biodiversiteit in één zin gebruikt met een onleefbare stad.*
> 3. *De Leefomgevingstoets van de omgevingsvisie Zuid Holland vertelt hetzelfde verhaal. Lees tenminste "de staat van de Z.H. leefomgeving", "effecten van beleidsverrijking" en "behalen van ambities". De biodiversiteit, zeker buiten natura2000 gebieden (deze worden nu nog niet door wetten beschermd), gaat verder achteruit en is al rood. Ambitie 1 (klimaatbestendigheid) en 2 (circulair) worden niet gehaald en ambitie 3 (levendige metropool) heeft geen concrete doelen en krijgt geen uitspraak.'*

De gevoeligheidsanalyse van ROER en de leefomgevingstoets van de omgevingsvisie Zuid-Holland, waar de heer Van der Mast in de mailwisseling naar verwijst, zijn hieronder in weblinks opgenomen:

ROER addendum:
https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/10703605/2/21bb13228

Toets Omgevingsvisie ZH:
https://rhk.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=8f8d1cd6259a4595a5fbf7da9112adcc#

De noodzaak van openbare groene ruimtes in de stad blijkt ook uit de coronapandemie. Bij dergelijke groene ruimtes kon voldoende afstand worden gehouden en we kunnen dan ook niet zonder meer doorgaan met de verdichting van de stad ten koste van groen zoals aan de Parkhaven.

JUSTION
ADVOCATEN

Verder is het terrein een bijzonder en kwetsbaar natuurgebied met een grote variëteit aan vogels. Ook de voor het milieu belangrijke insecten en vleermuizen vinden in dit gebied hun rustplek.

Gelet op het voorgaande merkt cliënt op dat de betreffende natuur en de zich in het plangebied bevindende diersoorten en vegetatiesoorten behouden dient te worden.

Daarnaast is het zo dat met de komst van deze bebouwing op de groene Parkhavenstrook en de daarvoor benodigde bomenkap, een belangrijke plek waar juist de koelte opgezocht kan worden, ook langs het water, verloren gaat. Ook dat tast de directe leefomgeving aan niet alleen van BOS en haar individuele leden, maar ook van de inwoners van het centrum.

Met betrekking tot de zorgen over klimaat en klimaatadaptatie wijst BOS tenslotte ook op het tweede advies van Deltacommissaris Peter Glas over woningbouw en klimaatadaptie.[11] In dit advies constateert de heer Glas dat er bij de woningbouwopgave onvoldoende rekening wordt gehouden met de langetermijngevolgen van klimaatverandering en met de eisen die water en bodem stellen. Ook in dit project is hier volgens BOS onvoldoende rekening mee gehouden, nu met name bij buitendijkse bebouwing -waar in onderhavig project sprake van is- het risico bestaat op zeespiegelstijging en dit risico niet nader is onderzocht.

Verzoek

Gelet op het negatieve advies van de RCE, de hiervoor genoemde negatieve aspecten en gelet op het feit dat het plan indruist tegen het eigen gemeentelijke groenbeleid verzoek ik namens BOS uw gemeenteraad af te zien van vaststelling van het bestemmingplan 'Parkhaven'.

Namens BOS behoud ik mij uitdrukkelijk het recht voor om deze zienswijze, de gronden daarvan en de motivering voor of ten tijde van een eventuele hoorzitting of inspreekrecht nader aan te vullen, al dan niet onder overlegging van nadere stukken.

Met vriendelijke groet,

mr. J.M. van Koeveringe-Dekker

Deze zienswijze is per gelijke post in afschrift gezonden aan de gemeenteraad van Rotterdam.

Deze zaak wordt behandeld door mr. J.M. van Koeveringe-Dekker van Justion Advocaten, postbus 132, 4330 AC Middelburg, telefoon 0118 - 623719, fax 0118 - 638347 en e-mail jvk@justionadvocaten.nl

[11] https://www.deltaprogramma.nl/deltacommissaris/documenten/publicaties/2021/12/06/briefadvies-deltacommissaris-woningbouw-en-klimaatadaptatie-spoor-2

JUSTION
ADVOCATEN

BIJLAGENOVERZICHT

BIJLAGE 1	:	advies Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed d.d. 8 januari 2021 (referentienummer 188902), alsmede niet gedateerd (referentienummer 164293);
BIJLAGE 2	:	pagina 11 van de Drie Kades visie van OKRA Landschapsarchitecten;
BIJLAGE 3	:	uitlatingen partij 50PLUS Rotterdam d.d. 18 februari 2021;

JUSTION
ADVOCATEN

BIJLAGE 1

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van Burgemeester en Wethouders van Rotterdam
t.a.v. Wethouder B. Kurvers
Postbus 70012
3000KP Rotterdam

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Contactpersoon
[redacted]

Datum 8 januari 2021
Betreft Masterplan Parkhaven

Onze referentie
188902

Geacht college,

In januari 2020 is de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) in kennis gesteld van het plan Parkhaven. Het plan is ingediend als 'ongevraagd voorstel', voor een strook met bestemming groen en archeologie. Op de kaart met potentiële woningbouwlocaties voor de gemeente Rotterdam komt deze strook van de Parkhavenkade, waar meerdere rijksmonumenten in het geding zijn, niet voor. Hoewel de Parkhaven niet binnen de gebieden viel die de gemeente heeft aangewezen voor ongevraagde voorstellen is het plan toch in behandeling genomen. Een aantal rijksmonumenten is in het geding. De Euromast is bij zijn vijftigjarig jubileum in 2010 met instemming van de gemeente aangewezen als rijksmonument omdat het een essentieel toonbeeld van de wederopbouwperiode is. Sinds de bouw geldt de uitkijktoren als icoon van de stad Rotterdam. Naast de Euromast zijn ook het Maastunnelcomplex, het Park en het Parksluizencomplex aangewezen als rijksmonument. Het ingediende plan met grootschalige woningbouw heeft negatieve effecten op dit cultureel erfgoed.

In uw brief van 26 november 2020 (BS20/01579 - 20bb017500) schreef u mij graag het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed te ontvangen zodra het Masterplan Parkhaven door initiatiefnemer bij de gemeente zou worden ingediend. Met deze brief voldoe ik aan uw verzoek.

In mijn brief van 10 december 2020 (referentienummer 177058) heb ik reeds een kritische reflectie gegeven op het gevolgde proces. De inhoud van die brief zal ik hier niet herhalen, maar kunt u wel beschouwen als onderdeel van dit advies. Als bijlage bij deze brief was een kritisch concept-advies gevoegd op een eerdere versie van het masterplan.
Het voorliggende (aangepaste) masterplan brengt mij niet tot een ander oordeel. Er is een poging gedaan om de visuele impact van de te realiseren bebouwing te verminderen, maar er is wel vastgehouden aan dezelfde grootschalige ontwikkeling.
Mijn opvatting hierover wijzigt niet. Vanuit cultuurhistorisch oogpunt kunnen wij op deze plek een dergelijke ingrijpende ontwikkeling niet ondersteunen. Ik adviseer u om van dit plan af te zien.

Afweging

De ontstaansgeschiedenis van de Euromast is verbonden met Het Park, waar in 1960 de manifestatie Floriade werd gehouden. Architect Hugh Maaskant ontwierp een spectaculaire uitkijktoren, als solitair oprijzend vanuit het groen, met in de dynamische vormgeving verwijzingen naar de voor de stad zo belangrijke scheepvaart. Uit de naam *Euromast* spreekt de internationale ambitie. De locatie van de uitkijktoren aan de Parkhaven is gekozen vanwege de ligging direct aan de rivier, met zicht op de haven, het verkeersplein en de in- en uitrit van de Maastunnel. Bovendien was een brugverbinding mogelijk met de Floriade-tentoonstelling in Het Park. De locatie biedt niet alleen een afwisselend uitzicht over stad en havens maar zorgt er ook voor dat de Euromast een markant element vormt in het silhouet van de stad. De strook rondom de Euromast is als groenstrook essentieel voor de betekenis en de beleving van de Euromast. De Euromast is als toonbeeld uit de wederopbouwperiode aangewezen als rijksmonument o.a. vanwege:

- de historische betekenis als uiting van optimisme, groeiende welvaart en vrije tijd als onderdeel van de opbouw van het land
- de bouwtechniek en hoogwaardige esthetische kwaliteiten
- de betekenis van de uitkijktoren als oriëntatiepunt in het stadssilhouet
- de markante vrije ligging langs de Maasoever
- de nog gave relatie met de omgeving, waaronder het verkeersplein en de Parksluizen

Het plan reduceert de zeggingskracht/betekenis van de Euromast als mast oprijzend uit het groen tot een mast oprijzend tussen een reeks stedelijke hoogbouwvolumes. De Euromast is niet langer een solitair. Het open karakter van het gebied neemt sterk af. Dit heeft het een negatieve invloed op de monumentale waarde en daarmee de beleving van het Maastunnelcomplex, het Park en het Parksluizencomplex, de rijksmonumenten in de onmiddellijke nabijheid. Het gaat bij rijksmonumenten om een nationaal belang. Met het voorgenomen bouwplan van woongebouwen in de groenstrook rondom de Euromast gaan de bovengenoemde waarden: de markante vrije ligging en de nog gave relatie met de groene omgeving verloren.

Ik ga ervan uit dat u dit advies zult betrekken bij de afwegingen die het college en de raad maken bij de beoordeling van het voorliggende plan.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Leonard de Wit
Hoofd Regio Noord-West

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van Burgemeester en Wethouders van Rotterdam
BWT Bureau Monumenten en Cultuurhistorie
Postbus 6575
8002AN Rotterdam

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Contactpersoon
[redacted]@cultureelerfgoed.nl

Onze referentie
164293

Olonummer

Bijlagen
0

Datum
Betreft Masterplan Parkhaven

Geacht college,

In januari 2020 is de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) in kennis gesteld van het plan Parkhaven. Ik waardeer het dat uw gemeente de RCE in de gelegenheid stelt zijn opvattingen over dit plan te delen. Het plan is ingediend als 'unsolicited proposal', voor een strook met bestemming groen en archeologie. Op de kaart met potentiële woningbouwlocaties voor de gemeente Rotterdam komt deze strook van de Parkhavenkade, waar meerdere rijksmonumenten in het geding zijn, niet voor.
Hoewel de Parkhaven niet binnen de gebieden valt die de gemeente heeft aangewezen voor 'unsolicited proposals' is het plan toch in behandeling genomen. Een aantal rijksmonumenten is in het geding. De Euromast is bij zijn vijftigjarig jubileum in 2010 met instemming van de gemeente aangewezen als rijksmonument omdat het een essentieel toonbeeld van de wederopbouwperiode is. Sinds de bouw geldt de uitkijktoren als icoon van de stad Rotterdam. Naast de Euromast zijn ook het Maastunnelcomplex, het Park en het Parksluizencomplex aangewezen als rijksmonument. Het ingediende plan met grootschalige woningbouw heeft negatieve effecten op dit cultureel erfgoed.
Middels deze brief ontvangt u mijn advies. Ik ga ervan uit dat u dit advies zult betrekken bij de afwegingen die het college en de Raad zullen maken bij de beoordeling van het voorliggende plan.

Advies
De RCE adviseert over de transformatie van monumenten en de ontwikkeling van cultuurhistorisch waardevolle gebieden graag ontwikkelingsgericht, waarbij maatschappelijke belangen, belangen van overheden en eigenaar in acht worden genomen. Erfgoed is niet iets om een stolp overheen te zetten. Het is van belang dat het ook in het huidige tijdsgewricht van waarde is en zich verhoudt tot actuele ontwikkelingen. Door de manier waarop het proces rond de ontwikkeling van de Parkhaven is ingericht wordt de RCE thans in een andere rol gedrongen. Ik ben mij er terdege van bewust dat voor Rotterdam een grote woningbouwopgave aan

de orde is. Niettemin adviseer ik u om van het plan af te zien. Hieronder licht ik dit advies kort toe. De RCE is uiteraard bereid dit ook toe te lichten aan u en/of uw Raad.

Afweging

De ontstaansgeschiedenis van de Euromast is verbonden met het Park, waar in 1960 de manifestatie Floriade werd gehouden. Architect Hugh Maaskant ontwierp een spectaculaire uitkijktoren, oprijzend vanuit het groen, met in de dynamische vormgeving verwijzingen naar de voor de stad zo belangrijke scheepvaart. Uit de naam *Euromast* spreekt de internationale ambitie. De locatie van de uitkijktoren aan de Parkhaven is gekozen vanwege de ligging direct aan de rivier, met zicht op de haven, het verkeersplein en de in- en uitrit van de Maastunnel. Bovendien was een brugverbinding mogelijk met de Floriade-tentoonstelling in het Park. De locatie biedt niet alleen een afwisselend uitzicht over stad en havens maar zorgt er ook voor dat de Euromast een markant element vormt in het silhouet van de stad. De strook rondom de Euromast is als groenstrook essentieel voor de betekenis en de beleving van de Euromast. De Euromast is als toonbeeld uit de wederopbouwperiode aangewezen als rijksmonument o.a. vanwege:

- de historische betekenis als uiting van optimisme, groeiende welvaart en vrije tijd als onderdeel van de opbouw van het land
- de bouwtechniek en hoogwaardige esthetische kwaliteiten
- de betekenis van de uitkijktoren als oriëntatiepunt in het stadssilhouet
- de markante vrije ligging langs de Maasoever
- de nog gave relatie met de omgeving, waaronder het verkeersplein en de Parksluizen

Het plan reduceert de zeggingskracht/betekenis van de Euromast als mast oprijzend uit het groen tot een mast oprijzend tussen een reeks stedelijke hoogbouwvolumes. Het open karakter van het gebied neemt sterk af. Dit heeft het een negatieve invloed op de monumentale waarde en daarmee de beleving van het Maastunnelcomplex, het Park en het Parksluizencomplex, de rijksmonumenten in de onmiddelijke nabijheid. Het gaat bij rijksmonumenten om een nationaal belang. Met het voorgenomen bouwplan van woongebouwen in de groenstrook rondom de Euromast gaan de bovengenoemde waarden verloren: de markante vrije ligging en de nog gave relatie met de omgeving.
Daarnaast reduceert de voorgestelde nieuwe verbinding van de groenstrook bij de Euromast met het Park de waarden van het Maastunnelcomplex door de dimensionering.

Belang van een zorgvuldig planproces

Volgens het Besluit ruimtelijke ordening is de gemeente verplicht om in planologische processen een gemotiveerde beschrijving op te nemen van de wijze waarop rekening gehouden is met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden (gebouwd erfgoed, archeologie en cultuurlandschap). Hierbij gaat het om zowel beschermde als niet formeel beschermde objecten en structuren. Dit betekent dat de gemeente een analyse moet maken van de cultuurhistorische waarden in het plangebied en daar conclusies aan verbindt die in een bestemmingsplan verankerd worden. Zeker in een geval als dit, waarbij grote erfgoedwaarden in het geding zijn, is het nodig een dergelijke analyse serieus te nemen. Maak er geen verplicht nummer van. Op basis van zo'n analyse kunnen

uitgangspunten worden geformuleerd die richting geven aan de ruimtelijke ontwikkeling. Erfgoedwaarden zijn op die manier behulpzaam om een waardevolle leefomgeving te maken die zijn wortels heeft in het verleden. In Rotterdam is op verschillende plekken te zien hoe waardevol zo'n benadering kan zijn.
Rotterdam is een unieke stad in Nederland met een geschiedenis en ontwikkel- en ontwerptradities die overal terug te zien zijn in het erfgoed van stad. Rotterdam laat zien dat er veel kan met dat erfgoed, maar niet alles en niet overal.
Overweeg met welke ontwikkeling de waardevolle omgeving van de Parkhaven versterkt kan worden, bijvoorbeeld door verbetering van de groen- en recreatiefunctie voor de inwoners van de stad.

Gemeente en RCE zijn nu geconfronteerd met een plan van een ontwikkelaar als 'unsolicited proposal'. Hiermee is het gebruikelijke proces om eerst de cultuurhistorische waarden en kwaliteiten in beeld te brengen en vervolgens met respect voor deze waarden te zoeken naar ruimte voor ontwikkeling geblokkeerd.

Ik geef u in overweging om een inventarisatie uit te voeren van dergelijke kwetsbare locaties in uw gemeente en deze uit te sluiten van 'unsolicited proposals' om in de toekomst een voor alle partijen demotiverend en kostbaar proces te voorkomen. Dat wil niet zeggen dat daarmee ontwikkelingen op deze locaties zijn uitgesloten, het is van belang een zorgvuldig proces in te richten om locaties zo te ontwikkelen dat de monumentale beleving en daarmee de waardering van de leefomgeving wordt versterkt.

Vragen
Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van deze brief, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,

[redacted]

JUSTION
ADVOCATEN

BIJLAGE 2

DRIE KADES

VISIE

OAPA LANDSCHAPSARCHITECTEN BV

MODEL 2

PARK DOORTREKKEN TOT AAN PARKHAVEN

- ONTSTAANSGESCHIEDENIS PARK: NIEUWE UITBREIDING
- ONTWIKKELLOCATIE IN AANSLUITING OP MULLERPIER
- LOCATIE DRIJVENDE RESTAURANTS IN VEERHAVEN
- HOOGTEVERSCHIL: OMKERING HELLING RICHTING WATER
- PARKEREN ONDER NIEUW MAAIVELD

JUSTION
ADVOCATEN

BIJLAGE 3

Het Masterplan Parkhaven niet door laten gaan op deze locatie – Raad

18 februari 2021

Voorzitter,

Een unsolicited proposal. Een term geïntroduceerd door de vriendjes van de heer Kurvers de projectontwikkelaars. Een begrip waarmee de heren en dames ontwikkelaars zichzelf een riante positie hebben verschaft in de wereld van het bouwen. En uiteraard door onze wethouder als vooruitgeschoven post van de projectontwikkelaars in het college warm omarmd.

Een unsolicited proposal is een vrijbrief om alles te doen wat de reguliere wet & regelgeving niet toestaat. Een toestsingskader erbij ontwerpen dat op maat gemaakt wordt voor het desbetreffende ingediende unsolicited proposal. En klaar is kees, de wethouder en daarmee de projectontwikkelaars hebben voor zichzelf een luilekkerland op Rotterdamse bodem gecreëerd.

En zo geschiedde het voorzitter, zo komt de wethouder met een Masterplan Parkhaven op de proppen. Een plan wat allang op de plank lag. Maar welke geen schijn van kans zou maken als we de reguliere wet & regelgeving erop toepassen.

En dat voorzitter brengt mij op het punt waarom 50PLUS het een schande vindt wat er nu gebeurt. Dit is namelijk door de Rijksdienst van Cultureel Erfgoed al in januari 2020 aan de wethouder gezegd. En dit is niet op niets gebaseerd voorzitter. Zelfs die vriendjes van de wethouder en ik noem dat Fakton Consultancy zegt in haar analyse van de unsolicited proposals in het document 'ongevraagd maar niet ongewenst' het volgende bij 'Uitsluitings- en beoordelingscriteria' en ik citeer:

Op welke type locaties is een UP wenselijk?

Nou voorzitter, en ook het RCE had dat gelezen en gaf de wethouder aan dat het UP Masterplan Parkhaven op de Parkhavenstrook geen wenselijke plek is voor een UP. Ik herhaal voorzitter, geen wenselijke plek is voor een UP zegt het RCE.

Een gerenommeerde autoriteit als het RCE acht het onwenselijk dat er een UP gedaan wordt op de Parkhavenstrook. De RCE zegt dat je eerst cultuurhistorisch onderzoek moet doen en vanuit de randvoorwaarde die dat oplevert met een plan moet komen. En de wethouder schuift dat het advies van de RCE met een pennenstreek terzijde. De wethouder dekt zich in door met een eigen cultuurhistorisch onderzoek van een particuliere instantie Steenhuis Meurs de autoriteit RCE onderuit te willen halen, te schofferen in mijn ogen voorzitter.

Maar dat doet Steenhuis Meurs helemaal niet voorzitter. Nee want ook Steenhuis Meurs is een gerenommeerd onderzoekbureau op dit vlak en die maakt een geweldige analyse die overeenkomt met wat het RCE ook heeft opgenomen. En de conclusie laat Steenhuis Meurs aan de wethouder over want dat was de opdracht van de wethouder.

Ook de commissie Welstand en Monumenten van de eigen gemeentelijke organisatie vindt wat van dit UP Masterplan Parkhaven. En al mag ik niet zeggen van de voorzitter dat de wethouder liegt, de wethouder vertelt in iedere geval niet de waarheid als hij zegt dat Welstand en Monumenten er niet bij betrokken is. Op 25 september 2020 verzoekt namelijk Stadsontwikkeling om een plananalyse aan Welstand en Monumenten. En ook Welstand en Monumenten is negatief voorzitter. De raad kent dit document niet maar via art.10 lid 2 sub e WOB is dat boven water gekomen.

Maar deze wethouder weet van geen ophouden en dus gaat het Masterplan vandaag op democratische wijze met minstens 23 stemmen van de in beton gegoten coalitie besloten worden.

Hier zal 50PLUS Rotterdam dan ook niet aan gaan tornen. Wel twijfelt 50PLUS Rotterdam aan de rechtmatigheid van de inhoud. Deze Parkhavenstrook met haar 4 monumenten met de Euromast als meest markante is het visitekaartje van Rotterdam, vertegenwoordigd de identiteit van de stad en is het icoon van ons toerisme.

Voorzitter,

50PLUS Rotterdam is niet tegen het bouwen van een megalomaan complex zoals het Masterplan Parkhaven. Maar 50PLUS Rotterdam is tegen het verkrachten van een stukje historie van Rotterdam. Een stukje Rotterdam. Daarom is 50PLUS Rotterdam tegen dit Masterplan Parkhaven op deze locatie. 50PLUS Rotterdam gaat zich beraden of het voorliggende voorstel Masterplan Parkhaven qua inhoud qua locatie wel rechtmatig is.

50PLUS Rotterdam heeft **een motie** om het Masterplan Parkhaven niet door te laten gaan op deze locatie.

Aan de leden van de Gemeenteraad
Rotterdam
via de Griffie
info@griffie.rotterdam.nl

Plaats Rotterdam, datum 05-04-2022

Betreft: Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Parkhaven

Geachte leden van de Gemeenteraad,
Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een ontwerp bestemmingsplan Parkhaven is ingediend om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te kunnen bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het huidige bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.
Deze brief hieronder is dan ook bedoeld voor degene die deze bouwplannen een goed idee vinden.

En ik weet niet of jullie het nieuws een beetje volgen, maar niemand en dan ook echt niemand zit te wachten op bebouwing naast de Euromast. Ja, jullie en die hebberige projectontwikkelaars. Ik snap dan ook echt niet dat jullie dit plan door willen duwen. Het geeft maar weer eens aan hoe ver jullie van de burgers en realiteit vandaan staan. Ik zie nog de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen en de beteuterde uitdrukking van de burgemeester voor me vanwege de lage opkomst. Niet heel gek als jullie precies het tegenovergestelde doen van wat de inwoners willen. Ik ben zelf ook niet gegaan, zonde van de tijd en moeite want er wordt toch niet geluisterd. En wat voor mij geld dat geld ook voor een hele hoop andere inwoners van Rotterdam kan ik je met zekerheid vertellen. Niemand die zich met die putjes politiek van jullie wil bemoeien, want de mening van de gemiddelde inwoner wordt toch als voetveeg gebruikt.
Ik weet ook niet of jullie doorhebben dat er voor het gebied dat jullie vol willen zetten met woningen een bestemmingsplan is waarin duidelijk staat er een groenbestemming is.
Hier is het in hoofdletters: GROENBESTEMMING. Dit betekent dus geen woningbouw. Daar is weinig ruimte voor interpretatie lijkt me. Ik kan er dan ook echt niet bij met mijn pet dat jullie dit zomaar kunnen en willen aanpassen, ik bedoel, wat is dan het hele idee achter een bestemmingsplan? Wees in dat geval dan gewoon eerlijk tegen je inwoners en zeg dat ze nergens vanuit kunnen gaan. Niet de mensen voorliegen met een bestemmingsplan om ze vervolgens keihard te naaien door datzelfde bestemmingsplan gewoon de vuilnisbak in te gooien.
Al met al zeer erg teleurgesteld in de huidige gang van zaken en dat is allemaal jullie schuld. Ik verhuis dit jaar gelukkig nog naar Spijkenisse, ik weet niet of het daar beter is, maar het kan in elk geval niet bedroevender en slechter als wat ik hier nu mee maak.
Begrijp me niet verkeerd hoor, we wonen gelukkig in een land waarin we de luxe hebben om onszelf druk te maken over dit soort zaken, maar ik blijf erbij dat ik het een bijzonder lage streek vind van jullie!
Verder wil ik nog even kwijt dat voorstemmen voor dit plan, ondanks al het tegengeluid en het bestemmingsplan, pure volksverlakkerij is!

Aan de directeur van Stadsontwikkeling
BWT/Bestemmingsplannen
Postbus 6575
3002 AN Rotterdam

Rotterdam, 7 april 2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Link: https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01/b_NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01_toelichting.html#NL.IMRO.PT.d2b992a6ba90492db66743f58caebb74

Geachte directeur Stadsontwikkeling,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Stichting Rotterdam Natuurlijk! heeft kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

Ik, sprekend namens het bestuur van de stichting Rotterdam Natuurlijk! begin met wijzen op de beginselen van behoorlijk bestuur, zoals deze op de website van Informatiepunt Leefomgeving (Iplo) worden samengevat. En ook op Wikipedia is een samenvatting te vinden.

Ik licht dan de volgende beginselen eruit:

Zorgvuldigheidsbeginsel: De overheid moet een besluit zorgvuldig voorbereiden en nemen: correcte behandeling van de burger, zorgvuldig onderzoek naar de feiten en belangen, procedure goed volgen en deugdelijke besluitvorming (art. 3:2 Awb).

Motiveringsbeginsel: De overheid moet haar besluiten goed motiveren: de feiten moeten kloppen en de motivering moet logisch en begrijpelijk zijn (art. 3:46 Awb).

Fair-play-beginsel: Het Fair-play-beginsel zorgt voor een eerlijke behandeling van een besluit. Het bestuursorgaan vervult zijn taak zonder vooringenomenheid of partijdigheid (art. 2:4 Awb).

Verbod op détournement de procédure: Er mag geen lichtere procedure worden gevolgd om tot een besluit te komen, wanneer daarvoor een met meer waarborgen omklede procedure openstaat. (art. 3:3 Awb).

Dan volgen tegen dit licht de verschillende perspectieven van waaruit het ontwerp bestemmingsplan van het college vragen oproept. Vragen die leiden tot de hoofdvraag: hoe betrouwbaar is het bevoegd gezag in deze gemeente? Toont het bevoegd gezag zich in staat alle belangen van alle belanghebbenden mee te wegen? Mag dit bevoegd gezag, vanwege de voorbeeldfunctie die het heeft, rekenen op behoorlijk gedrag van de burgers?

Perspectief 1: "Woningbouwopgave"

Het college van Rotterdam heeft ingezet op een beleid van "stedelijke verdichting". Terwijl de (binnen)stad al tot de hoogste categorie "zeer sterk verstedelijkt" behoort. De belangrijkste reden die hiervoor wordt aangevoerd is de "woningnood" en dat er geen ruimte meer zou zijn elders in Nederland, of kun je zeggen dat "elders in Nederland" bouwen onmogelijk is vanwege de nabijheid van natura2000 gebieden? Ook beroept het college zich op zogenoemde agglomeratie voordelen. Als je veel mensen bij elkaar zet, dan gaat de productiviteit per inwoner omhoog, economisch handig zou je zeggen. Maar wel heel erg eenzijdig als je bedenkt dat verdichting ten koste gaat van natuur, hitte en leefbaarh eid. Welke demografie bij een dergelijke kern hoort wordt niet genoemd. Zijn het gezinnen of juist alleenstaande jonge carrière-zoekers? Wie wil je in de stad? Ook in de omgevingsvisie wordt hierop geen (eenduidig) antwoord gegeven.

Wat betekent woningnood en welke mensen in de Rotterdamse samenleving hebben ermee te maken? Hierop heeft de gemeente helemaal geen antwoord gegeven, en er bestaat ook geen onderzoek dat antwoorden geeft.

Wat er wel is, zijn statistieken van CBS, en hieruit blijkt dat woningnood niet (veel) te maken heeft met een tekort aan woonruimte, maar vooral met de prijs. Het verschil tussen de woningvoorraad en het aantal particuliere huishoudens is al decennia redelijk gelijk. Wel zijn er grote demografische verschuivingen. Zo is het percentage van de bevolking tussen 25 en 35 jaar sterk gestegen de laatste 7 jaar vanwege de hoge geboortecijfers in de jaren 90 en immigratie van jonge mensen in het tweede decennium van de 21^{e} eeuw. Daarnaast blijven heel veel meer ouderen van 75 jaar en ouder thuis wonen. Het CBS noemt ook de financiële oorzaken van de huizenprijzen: lage rentestand icm hogere inkomens en heel veel geld vanuit beleggers die de particuliere huursector willen bedienen die is ontstaan door het achterblijven van de corporatiewoningen en een inkomensgrens voor deze woningen. Cody Hochstenbach doet veel onderzoek naar de oorzaak en oplossingen van de huidige "woningnood" en schrijft erover in zijn boek "uitgewoond".

Het heeft er alle schijn van dat er geen onderbouwing is voor een oplossing als "bouwen, bouwen, bouwen" voor het oplossen van een systemisch én demografisch (tijdelijk) probleem. De gekozen oplossing heeft echter verstrekkende gevolgen voor de huidige inwoners van Rotterdam. Zij zien zich geconfronteerd met nog meer steen, nog meer hitte, nog minder natuur en nog meer mensen. En voelen zich machteloos door het gebrek aan invloed via bijvoorbeeld participatie-trajecten. In specifiek dit ontwerp bestemmingsplan uit zich dat in het vernietigen van natuurlijke waarden en kwalitatieve verblijfsruimte voor de lange termijn.

De vragen zijn dan:

1. Wat is de zorgvuldige onderbouwing voor het stedelijke verdichtingsdoel?
2. Welke feiten zijn meegenomen?
3. Welke belangen zijn meegenomen?
4. Welke onderzoeken zijn gedaan naar verwachte gevolgen voor mensen, klimaat en milieu en wat zijn hiervan de uitkomsten?
5. Hoe zijn de korte en lange termijneffecten tegen elkaar afgewogen?
6. Welke organisaties en burgers is om advies gevraagd?
7. Wie heeft of hebben er voordeel bij de door het college gekozen oplossing voor de woningnood?
8. Voldoet de werkwijze van het college aan het zorgvuldigheidsbeginsel? En aan het motiveringsbeginsel?
9. Voldoet het verstenen van groene zachte bodem gebied aan het evenredigheidsbeginsel? Zijn de belangen van de Rotterdammers en ander leven voor een gezonde en groene buitenruimte voldoende meegewogen?

Perspectief 2: CO2 uitstoot van de bebouwde omgeving

In het kielzog van de door het college benoemde "woningbouwopgave" is het ook de vraag op welke wijze het college rekenschap toont van de relatie tussen bebouwde omgeving en CO2 uitstoot. 40% van de (wereldwijde) CO2 uitstoot wordt veroorzaakt door de bebouwde omgeving. Dit is totaal, dus productie van materialen, transport, bouw, gebruik, onderhoud en sloop. In de toelichting op het bestemmingsplan is alleen geschreven over het bouwbesluit van 2012 en aansluiting op stadsverwarming. Terwijl er een leidraad voor CO2-emissie, grondstofverbruik en circulariteit is opgesteld in opdracht van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

Vragen die het college zou moeten beantwoorden:

1. Wat is de totale CO2 uitstoot die ten gevolge van dit ontwerp bestemmingsplan wordt toegevoegd?
2. Op welke manier wordt deze uitstoot gecompenseerd om de klimaatdoelen te halen?
3. Welke alternatieve mogelijkheden voor het toevoegen van CO2 neutrale woningen (elders) zijn onderzocht? Denk ook aan hergebruik.

4. Wie heeft of hebben er voordeel bij de keuze van het college om CO2 uitstoot niet te noemen in dit ontwerp bestemmingsplan?
5. Voldoet het ontbreken van een CO2 verwachting of perspectief aan het zorgvuldigheidsbeginsel?

Perspectief 3: Unsolicited Proposal

Het college heeft het mogelijk gemaakt dat een marktpartij een plan voor een gebiedsontwikkeling kan indienen, en dat deze partij het ook mag uitvoeren indien het wordt goedgekeurd door de gemeenteraad.

Hier spelen een aantal vragen:

1. Was er al sprake van een "samenwerking" tussen stadsontwikkeling en een marktpartij vanaf 2017 en heeft dit meegespeeld bij het introduceren van de mogelijkheid voor een "Unsolicited Proposal"?
2. Is deze procedure in lijn met het Europese recht?
3. Voldoet het mogelijk maken van deze procedure door het college aan het fair-play-beginsel? En aan het verbod op détournement de procédure?

Perspectief 4: Postzegelbestemmingsplan

Het college heeft besloten om het vigerende bestemmingsplan voor het Scheepvaartkwartier te vervangen door een "postzegel-plan" voor het gebied aan de Parkhaven. Feitelijk wordt daarmee het gebied uit zijn context getrokken en als los stukje Rotterdam beschreven.

De vragen die hier spelen:

1. Wat is de reden dat dit gebied los wordt getrokken van het Scheepvaartkwartier?
2. Wat betekent deze beslissing voor de positie van de burger?
3. Voldoet deze beslissing van het college aan het verbod op détournement de procédure?

Perspectief 5: ontbreken van (aanvullende) omgevingswaarden

Het college heeft besloten om in de omgevingsvisie geen omgevingswaarden op te nemen anders dan in de nationale of Europese wetten vastgelegd. Dus geen lokale stikstof-uitstoot- en depositie waarden, geen extra CO2 doelen, geen hitte (eiland) waarden, geen (WHO) luchtkwaliteitswaarden, geen aanvullende geluidsnormen of enige gezondheidscriteria.

Het gevolg hiervan is dat zowel de natuurlijke omgeving én de gezondheid van de mensen in de stad van Rotterdam minder worden beschermd dan in gebieden waar al natuur en rust is. Dit leidt, zoals ook blijkt uit alle aangevoerde berekeningen, dat op alle waarden de grenzen en drempels net wel of net niet worden overschreden. Het benoemde gebied ís al enorm belast door geluid en (lucht)verontreiniging en dit wordt alleen maar meer door bebouwing

toe te staan. Hier mensen laten wonen is iets waar het college zich goed en zorgvuldig voor moet verantwoorden. Dat is niet terug te vinden in het ontwerp bestemmingsplan. Ook wordt niet duidelijk hoe dit bestemmingsplan bijdraagt aan natuur inclusieve gebiedsontwikkeling en de klimaatdoelen. Zie ook de urgentie die in de IPCC rapporten herhaaldelijk worden geuit.

De vragen:

1. Waarom hanteert de gemeente geen strengere dan wettelijke kaders voor de inwoners van Rotterdam. Inwoners die al in de meest vervuilde lucht van Nederland moeten leven. Zelfde voor geluidswaarden. Zelfde voor depositie in hét natuurgebied van Rotterdam centrum het Park en de Parkstrook waar de Euromast in staat.
2. Op welke manier toont het college met dit ontwerp bestemmingsplan rekenschap voor het behoud en uitbreiding van natuur en biodiversiteit en het halen van de klimaatdoelen?
3. Voldoet dit besluit van het college aan het zorgvuldigheidsbeginsel? Fairplay?

Perspectief 6: Cultuurhistorische waarde

Dit aspect wordt in andere zienswijzen uitgebreid van de juiste vraagtekens voorzien. Wat mij opvalt is de manier waarop het college via een "transformatiekader" van Steenhuismeurs, dat is gefinancierd door de ontwikkelaar, zich ontdoet van het advies van de Rijksdienst voor Cultureel erfgoed om af te zien van bouwen in dit groene cultuurhistorisch kenmerkend gebied. Dit is blijkbaar de norm in Rotterdam om met het collectieve geheugen van de stad om te gaan.

De vragen zijn in dit geval:

1. Hoe kan het college meer waarde hechten aan een cultuurhistorische waardering dat is uitgevoerd in opdracht van de ontwikkelaar dan een waardering van de Rijksdients voor cultuurhistorisch erfgoed?
2. Voldoet het besluit aan de beginselen behoorlijk bestuur? Hier zijn meerdere beginselen op te voeren.

Perspectief 7: Participatie

Dit onderdeel van onze zienswijze wordt uitstekend verwoord door de gebiedscommissie van Delfshaven. Het is duidelijk dat we niks hoeven te verwachten van dit college. Het volgende college gaat dit wellicht dubbel en dwars compenseren?

De vraag:

1. Voldoet de manier waarop de inwoners van Rotterdam zijn betrokken bij een ingrijpende wijziging in dit gebied aan de beginselen van behoorlijk bestuur? Zorgvuldigheid? Motivering? Fair play?

Perspectief 8: de onderzoeken

Bij dit ontwerp bestemmingsplan wordt een aantal onderzoeken toegevoegd.

We beginnen bij de **luchtkwaliteit**. Wat ons opvalt is dat er voor het windtunnelonderzoek een *concept rapport* wordt gebruikt. Wat is hiervan de juridische status? En dat zoals eerder aangegeven de wettelijke kaders als grenswaarden worden gebruikt, en dat is volgens de WHO veel te hoog. Zeker als je bedenkt dat in dit concept rapport de grenswaarden tot zeer dicht worden genaderd en vrijwel zeker dagelijks de grenswaarden zullen worden overschreden.

Wat verder opvalt:

- Het wordt niet duidelijk waarom er gekozen is om alleen te meten dichtbij de tunnelmond. Komt er alleen stikstof en fijnstof uit de tunnelmond? Over het hele traject tussen de tunnelmond en het verkeersplein is het een constant remmen, optrekken en omhoog rijden van auto's.
- Er worden jaargemiddelden genoemd die de grenswaarden benaderen. Ter referentie, het jaargemiddelde in de buurt in Delfshaven is 27 ug/m3 NO2 (bron: samenmeten.nl). En dat is al veel hoger dan de grenswaarde die WHO adviseert (10ug/m3).
- Er wordt geen rekening gehouden met de uitstoot van de scheepvaart.
- In dit rapport wordt geen verwijzing gedaan naar de GGD richtlijn luchtkwaliteit van het RIVM.
- Hoe serieus neemt het college de gezondheid van de toekomstige bewoners van deze woningen?

Dan hebben we de **geluidsmetingen**. Uit het rapport blijkt dat de grenswaarden voor geluid worden overschreden én dat er geen mogelijkheden zijn om de bron te isoleren met bijvoorbeeld geluidschermen. De oplossing die het college voorstelt is dus heel simpel: extra isolatie in de gevels en het oprekken van de grenswaarden door te stellen dat de overschrijding kan worden gecompenseerd door de aanwezigheid van de buitenkwaliteiten van het park. Dus wat ik hieruit opmaak: het college heeft de opvatting dat het niet erg is om grenswaarden op te rekken zolang je maar ergens kunt compenseren? Op welke grondslag is deze redenatie anders dan iets dat krom is recht praten?

Het ontwerpbesluit dat hiervoor is genomen, "**ontwerpbesluit hogere waarde Wet geluidhinder bestemmingsplan Parkhaven**" is in de bijlagen toegevoegd en vraagt een **aparte zienswijze te richten aan de DCMR en het college B&W.** Dit is uiterst bijzonder en ik vraag mij af of dit bij de meeste bezwaarmakers duidelijk is overgekomen. Ik verzoek dan ook coulant met de beoordeling van dit ontwerpbesluit om te gaan. Voldoet deze werkwijze

aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur? Zorgvuldigheid? Motivering? Rechtszekerheid? Evenredigheid? Dit mag heel zwaar wegen!

Een raam open doen is dus niet alleen onverstandig vanwege de slechte luchtkwaliteit, maar ook vanwege de overschrijding van de geluidsnormen. Is het überhaupt verstandig om de ramen in deze gebouwen te kunnen openen?

Er is ook een berekening voor de **stikstof depositie** in Natura2000 gebieden gemaakt. Dat is wettelijk verplicht. Ik heb nog geen berekening gezien in een bouwvergunning waar uitkwam dat er ook maar 1 mol terecht kwam in een Natura200 gebied. Dat is ook niet zo gek, depositie slaat voor het overgrote deel neer in de directe omgeving. In het park en het water dus. De stikstof "druk" op het park is al hoog vanwege het verkeer door de Maastunnel. Door het extra verkeer (verdubbeling zegt het rapport, maar is dat inclusief de toeristen?) dat de woningen opleveren zal dit nog verder toenemen. Hoeveel is dit? En wat zijn de gevolgen?

Daarnaast stoten mensen stikstof en ammoniak uit. Kort gezegd, de bouw van deze woningen, gebruik van deze woningen en de activiteiten van de ondernemingen leveren een onbekende impact op voor de biodiversiteit en andere milieu waarden als "vreemde chemicaliën" in het park. Ook de stikstof en andere onnatuurlijke stoffen gedurende de bouwperiode van 7 jaar geven blijvende gevolgen die op voorhand moeilijk te voorspellen zijn.

Voor dit project is een **M.E.R. beoordelingsprocedure** verplicht. In deze beoordeling wordt verwezen naar de **beleidsregels** welke zullen worden opgenomen als "planregels" en daarmee juridisch bindend worden.

Wat opvalt aan de beleidsregels:

- Het document is rommelig opgebouwd en heeft geen paginanummers of andere indexering die terugzoeken en refereren makkelijk maakt.
- Er wordt continue negatief gesproken over de huidige situatie en positief over de bijdragen van de ontwikkeling. Welke aannames zitten hierachter?
- Er wordt geredeneerd vanuit het toevoegen van gebouwen, levendigheid en kwaliteit, niet vanuit het vernietigen van natuur, ruimte samenhang tussen de monumenten.
- Er wordt erkend dat de Parkhaven een binnenstedelijke plek voor flora en fauna is, maar hoe dit nu is en hoe het zou moeten worden wordt niet duidelijk.
- Er wordt over een gezond milieu gesproken terwijl deze gebouwen op locaties staan waar de meest vervuilde lucht van Rotterdam "hangt".
- Er worden **energetische en circulaire ambities** genoemd die in deze combinatie en op deze locatie **niet getuigen van enige realiteitszin**.
- Dat blijkt **de gemeente ook in te zien** want de hele paragraaf over duurzaamheid en mobiliteit is slechts **in potlood opgetekend** getuige de laatste alinea van het

document. Het college kan alles wijzigen zonder een nieuw bestemmingsplan te hoeven schrijven.

De grote vraag: Hoe serieus neemt de gemeente haar eigen beleid voor een gezonde en natuurinclusieve leefomgeving? Wat zegt dit over andere ontwikkelingen in de stad?

Overblijvende perspectieven:

- Wat vinden de ondernemers in het gebied van dit ontwerpplan?
- Hoe kunnen de toeristen (1 miljoen zegt men) dit gebied nog bezoeken?
- Hoeveel ruimte blijft er in het park over voor de Rotterdammers?
- Hoeveel natuur staat straks in de schaduw (met name in de winter)?
- Het gebied is onbeschermd buitendijks gebied. Wat is de verwachte levensduur van de gebouwen?
- Hoeveel ruimte blijft over voor planbare en noodzakelijke waterwerken ter bescherming van het binnendijkse gebied?
- Wat is de argumentatie voor het verbeteren van de luchtkwaliteit het komende decennium? Hiervan wordt uitgegaan in het windtunnelonderzoek.
- Handelt het college op basis van regels of principes (rule-based of principle-based)? Welke zijn dit?

Deze perspectieven, en er zijn er meer, kunnen aan bod komen in de hoorzitting of andere bijeenkomst waarin zienswijzen kunnen worden besproken en toegelicht.

Ik verzoek u, namens stichting Rotterdam Natuurlijk!, de vragen in deze zienswijze aan het college te stellen en alleen concrete en duidelijke antwoorden te accepteren voor publicatie en de afweging.

Het is dan aan uw eigen deskundig oordeel of u de antwoorden accepteert en daarmee dit college in haar bevoegd gezag erkent en van mening bent dat dit besluit voldoet aan alle beginselen van behoorlijk bestuur en of de belangen van de cultuur, historie, gezondheid, (water)veiligheid, natuur, klimaat en welzijn voldoende zijn afgewogen tegenover de grondopbrengsten voor de gemeente en baten voor de ontwikkelcombinatie.

Indien uw oordeel is dat niet voldaan is aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en/of het wettelijk kader onvoldoende houvast biedt voor een gedegen afweging verzoek ik het vigerend bestemmingsplan te behouden en het Parkhaven gebied ongemoeid te laten. Vervolgens kunt u het kwalitatief versterken als groen buiten gebied waardoor de waarde op korte, middellange en langere termijn zorgvuldig geborgd wordt.

Als dit samen wordt uitgevoerd met een transformatie van het Lloyd Multiplein zoals voorgesteld in de petitie www.lloydpark.nl, dan is voor een groot deel van Delfshaven en Centrum de acute noodzaak voor kwalitatieve buitenruimte geadresseerd. Maar ook dan zijn we er nog lang niet. Er is behoefte aan nog heel veel meer ruimte voor natuur en water (in de hele stad) om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen en tegelijkertijd het welzijn en de gezondheid van de inwoners veilig te stellen de komende decennia (bronnen: IPCC, KNMI, Deltares, RIVM en Rli).

Wij gaan als stichting graag met u in gesprek om een verandering in bestuurscultuur en de rol van stadsontwikkeling als deskundig klankbord voor het college te ondersteunen.

Hoogachtend,

Voorzitter stichting Rotterdam Natuurlijk!

Aan College B&W en de directeur van Stadsontwikkeling
Per adres van DCMR Milieudienst Rijnmond
tnv bureau Ruimtelijke Ontwikkeling
Postbus 843
3100 AV Schiedam

Rotterdam, 7 april 2022

Betreft: Zienswijze ontwerpbesluit hogere waarde Wet geluidhinder bestemmingsplan Parkhaven

Kenmerk: 9999217321_99991171820

Link: https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01/b_NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01_toelichting.html#NL.IMRO.PT.d2b992a6ba90492db66743f58caebb74

Geachte directeur Stadsontwikkeling, college B&W,

Behorend bij het ontwerp bestemmingsplan Parkhaven las ik het "ontwerpbesluit hogere waarde Wet geluidhinder bestemmingsplan Parkhaven".

Ten eerste wil ik opmerken dat dit ontwerpbesluit enigszins verstopt was in de hele serie bijlagen bij het ontwerp bestemmingsplan waardoor het aantal ingestuurde zienswijzen lager zal zijn dan op basis van de verontrustende inhoud zou mogen worden verwacht.

Ik, en ik spreek namens de stichting Rotterdam Natuurlijk!, ben bijzonder verbijsterd door dit ontwerpbesluit. Feitelijk maakt u het mogelijk om mensen bloot te stellen aan hogere dan wettelijk toegestane geluidsnormen "omdat dit gecompenseerd wordt door het groene park in de buurt." Doe het raam open en de stilte van het park waait bij u naar binnen! Mij ontgaat hier elke blijk van gezond verstand en redenatie. Tegelijkertijd: de luchtkwaliteit is volgens het windtunnelonderzoek nét binnen de geldende Nederlandse grenzen, maar als de WHO grenzen worden aangehouden worden ook die zeer ruim overschreden. De gezondheid van de mensen die hier mogelijk zouden komen te wonen is schijnbaar niet relevant.

Maar belangrijker, wat zegt deze houding van het bevoegd gezag over de handelswijze in andere ontwikkelingen? Als dit meer regel dan uitzondering is dan hebben wij te maken met een zeer zorgwekkende situatie: de overheid treedt niet langer op als beschermer van de belangen van burgers.

Mijn oprechte vraag is op welke manier het college, maar ook de directie van Stadsontwikkeling rekenschap aflegt richting de inwoners. Moet alles wijken voor grondopbrengst en winsten van projectontwikkelaars? Is dat het enige juiste voor de stad en haar inwoners? Ook in deze zienswijze leg ik de nadruk op het grote belang om als bevoegd gezag respectvol te handelen met inachtneming van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Ik heb een zienswijze voor het Parkhaven gebied ingediend met daarin geen plaats voor gebouwen. Dit ontwerpbesluit is daarin dan ook overbodig.

Ik zou willen dat de concerndirecteur dit nooit had geschreven. Verwerpelijk dat een overheid dit haar burgers kan en wil aandoen in een tijd dat milieu en klimaat onder een niet eerder vertoonde druk staan.

De vraag is of en hoe het komende college alle schade aan vertrouwen die door het vertrekkende college is veroorzaakt kan herstellen.

U kunt een voortvarend begin maken. Ik vraag u dit besluit te vernietigen en het daarmee tevens onmogelijk te maken ooit mensen te laten wonen op deze locatie zolang geluidsniveaus de normen overschrijden.

Hoogachtend,

Voorzitter stichting Rotterdam Natuurlijk!

Rotterdam, 9 april 2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

Dit gedeelte van de stad is een te belangrijke openbare plek en is, hoewel niet op papier, weldegelijk een onderdeel van het Park in hoe het wordt gebruikt. Momenteel met name het gedeelte ten zuiden van de Euromast. Maar dit kan verder worden ontwikkeld tot een nog mooier groen gebied met een nog betere aansluiting met het Park aan de andere kant van het Maastunneltracé.

Het omvormen van dit gebied tot een woonwijk zorgt ervoor dat een groot gedeelte van de openbare vierkante meters verandert naar privaat bezit. Van gras en bomen naar beton. Hoewel het plan is om dit groen te compenseren, is het niet zo dat een openbaar park genoeg gecompenseerd kan worden door groene daken en gevelplanten. Bovendien zijn die groene daken niet bereikbaar voor anderen dan de bewoners.

Er is geen geldige reden om deze acht woongebouwen per se te moeten bouwen in dit gedeelte van de stad. Er kan prima een andere locatie worden gevonden, zodat dit gebied verder ontwikkeld kan worden tot een groene, openbare plek voor iedere bezoeker.

De vele bebouwing rondom het Park is fantastisch: Little C, de Zalmhaventoren, Stack, Sawa, Eden District, etc. Dit zorgt voor meer woongelegenheid en meer levendigheid in de buurt. Daarom is het belangrijk om het Park volledig openbaar te houden; als een rustpunt in de steeds verder groeiende stad eromheen.

Ik verzoek u om dit plan niet uit te voeren, en te onderzoeken hoe het gehele gebied van Park tot aan de overs van de Maas verbeterd kunnen worden zonder woningbouw.

Aan de leden van de Gemeenteraad
Rotterdam
via de Griffie

info@griffie.rotterdam.nl

Plaats Rotterdam, datum 8-4-2022.

Betreft: Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Parkhaven

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een ontwerp bestemmingsplan Parkhaven is ingediend om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te kunnen bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het huidige bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

-Ik vind dat het ontwerpbestemmingsplan geen enkele voor mij geldige reden geeft waarom die woningen absoluut op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden; dat niet bewezen is dat deze woningen niet op een andere plek gebouwd kunnen worden.
- Ik vind dat de 4,2 hectare groen te belangrijk is voor de stad en dat dit plan indruist tegen het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen; Bovendien is bouwen op deze plek schadelijk voor Het Park vanwege de stikstofafzet. Het kappen van bomen is niet meer van deze tijd. Er is behoefte aan meer bomen. Er zijn tientallen jaren nodig voordat een jonge boom groot genoeg is om voldoende stikstofuitstoot te kunnen compenseren. Het kappen van bomen en de bebouwing op deze plaats heeft vergaande gevolgen voor de flora en fauna van het park.
- Ik vind dat onze Euromast te belangrijk is voor onze stad om ingebouwd te worden tussen 650 woningen; op deze manier wordt het zicht en de beleving van dit rijksmonument onherroepelijk aangetast; Bovendien vind ik dat het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen ter harte genomen moet worden.
- Ik vind dat de vrije uitloop van Het Park naar het water van de Parkhaven behouden moet blijven. De aanleg van een woonwijk zal deze doorgang niet verbeteren, ook al staat in het ontwerpbestemmingsplan dat dit wel zo is. Het openbare karakter van deze groene plek in de stad wordt onherroepelijk aangetast door particuliere woningen.
- Ik vind dat er niet genoeg is nagedacht over de verkeersstromen vanuit het Lloyd kwartier en andere wijken rondom het park en het D.L. Fortuynplein. Er zijn nu al enorme files. Meer bebouwing leidt tot nog meer files. Dit leidt tot gevaarlijke situaties.

Hoogachtend,

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
info@griffie.rotterdam.nl

datum: Rotterdam, 10 April 2022
betreft: **Zienswijze** *Ontwerp partiële bestemmingsplan wijziging Scheepvaartkwartier* Rotterdam (Dossier: NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01)

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Op 28 februari 2022 diende het gemeentebestuur van Rotterdam een wijziging in van het bestemmingsplan Scheepvaartkwartier. Deze bestemmingsplanwijziging heeft ten doel de bouw van 8 torens met 630 woningen, een onbekend aantal bedrijfsruimtes en parkeergarage mogelijk te maken op de groenstrook Parkhaven aan weerszijden van de Euromast.

*N.B.! Het vigerend bestemmingsplan 2013-2014 wijst het Parkhavengebied aan voor groen, cultuur, ontspanning, en horeca waarbij nadrukkelijk bebouwing van de Parkhavenstrook niet mogelijk is.**

I De Parkhavenstrook is grond die tot de publieke ruimte behoort en ook als zodanig in gebruik is, niet alleen door buurtbewoners, maar ook door Rotterdammers in het algemeen en door publiek dat uit binnen- en buitenland komt voor bezoek van het Park, de Euromast, Ventilatiegebouw tunnelentree, en de Parksluizen. De grond is eigendom van de inwoners van Rotterdam en in het bezit van de gemeente.

II Het gaat hierbij om waardevolle grond, en over een gebied dat uniek is in zijn waarde: het is publieke ruimte met een historie, in directe relatie met het water, het grenst aan het monumentale Park en het verbindt meerdere gebouwen van cultuur-historische waarde.

III De bestemmingsplanwijziging is een besluit om deze waardevolle grond vrij te geven voor intensieve bebouwing. Hiermee wordt er voor gekozen om genoemde grond die nu publieke ruimte is te onttrekken aan het gebruik als verblijfsruimte en recreatieruimte voor Rotterdammers en voor mensen van buiten Rotterdam, en om opgeofferd te worden aan commercieel gebruik, woningen en parkeren die een enorme dagelijkse belasting en verharding tot gevolg hebben.

Het toelaten van bebouwing zoals voorgesteld in de bestemmingsplanwijziging resulteert in achteruitgang van de belevingswaarde van het monumentale Park, de relatie met het water en de omliggende cultuurhistorische gebouwen en hun setting.
Eenmaal bebouwd is genoemde grond voorgoed verloren voor alle inwoners van Rotterdam en eventuele bezoekers van buitenaf. Het Park wordt ingesloten door bebouwing, het vrije zicht op groen, boomtoppen en lucht verandert in het zicht op bebouwing.

IV De Gemeente heeft voor deze bestemmingsplanwijziging gekozen om een initiatief van marktpartijen die een commercieel bebouwingsplan willen realiseren te faciliteren. Dat initiatief gaat lijnrecht in tegen de bedoelingen van het vigerende bestemmingsplan en diens doelstelling en aanwijzing van dat gebied als publieke ruimte met versterkking van de bestaande kwaliteiten, groen, water, cultuurhistorische waarden

V Het aantal woningen dat in het Parkhavenplan is voorgenomen staat niet in verhouding tot de gehele rotterdamse bevolking en kan bovendien op daarvoor geschiktere binnen-stedelijke locaties worden gerealiseerd. Er zijn hiervoor voldoende geschikte locaties waar gebouwd kan worden zonder dat daarbij maatschappelijk culturele waardes voorgoed worden vernietigd.
De urgentie van de actuele woningbouwopgave mag geen reden zijn om voor het eerste voorstel van marktpartijen het huidige bestemmingsplan met diens doelstellingen overboord te gooien en daarmee het publieke belang van alle Rotterdammers en dat zonder vooraf gedegen onderzoek te doen.
Er is geen onderzoek gedaan naar alternatieve plannen en ruimtegebruik passend bij de doelstellingen van het vigerende bestemmingsplan en evenmin naar andere binnenstedelijke locaties voor het realiseren van het aantal woningen, parkeerplaatsen en commerciële ruimtes die de ontwikkelende partijen voorstellen.

VII Tenslotte en zonder onder al te veel op de inhoud van het bouwplan in te gaan:
was de informatievoorziening over het bouwplan minimaal maar tevens ook misleidend door de onvolledigheid.
-Er zijn alleen beelden getoond vanaf de buitenrand aan de waterzijde en niet vanaf het Park waar de voorgenomen bebouwing in een duidelijke wandwerking en afgesloten beleving zal resulteren,
Nergens worden beelden getoond van het zicht op het voorgenomen plan vanuit het park. De belevingswaarde van het historische park wordt flink geminimaliseerd door de harde en hoge rand met bebouwing, die het vrije zicht op boomtoppen en lucht zal ontnemen

-Er zijn alleen beelden getoond van enorme ooghoogte en nergens op feitelijke ooghoogte wanneer men door het park wandelt of aan de Parkhavenkade en waar men, de in verhouding, zeer smalle openingen tussen de massieve en hoge torens als vooral verharding waarneemt.
-Er wordt gesproken over het toevoegen en realiseren van 'levendigheid' in plaats van objectief weer te geven wat de belasting zal zijn van het plan op het gebied....Velen zoeken het Park en de omgeving juist op om in het groen en aan het water te verblijven, en te recreeren en/of vanwege de cultuur-historische waarde.. Op zoek naar ruimte, rust en cultuur.

Wij adviseren u dringend

1) Af te zien van de Bestemmingsplanwijziging Parkhavengebied.

2) Serieus onderzoek te laten doen naar alternatieve invullingen voor het Parkhavengebied waarbij het gebruik als publieke ruimte leidend is, cultuurhistorische gebouwen en monumenten in de omgeving: Het Park, de Euromast, Tunnelentree en Ventilatiegebouw meer tot hun recht komen, en hun beleving en de beleving van water en groen verstrekt worden. Hierbij ook recht doend aan koeling, biodiversiteit en duurzaamheid.

* Ter illustratie dit citaat uit 'Scheepvaartkwartier. Bestemmingsplan' opgesteld door Stadsontwikkeling Rotterdam, 2013-2014 pagina 18:
"In 2030 heeft de Parkhavenstrook een bestemming die doelgroepen uitnodigt voor een regelmatig bezoek. Hier bevinden zich enkele publieke voorzieningen die een relatie hebben met waterrecreatie en het openbaar vervoer te water. Het bestemmingsplan Scheepvaartkwartier zet in op het beschermen van het rijksmonument 'het Park' en de waarden van het beschermd stadsgezicht Scheepvaartkwartier. Het bestemmingsplan maakt bebouwing op de Parkhavenstrook niet mogelijk"

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Of per e-mail info@griffie.rotterdam.nl

Rotterdam 10-04-2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven

NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Het gemeentebestuur van Rotterdam diende op *28 februari 2022* een (partiële) wijziging in van het bestemmingsplan Scheepsvaartkwartier om het mogelijk te maken acht woontorens (ongeveer 630 woningen en enkel bedrijfsruimtes) te bouwen op de groenstrook Parkhaven aan weerskanten van de Euromast. Hiermee onttrekt u een groenstrook die nu toegankelijk is voor alle Rotterdammers aan publiek gebruik. De urgentie is hoog. Het IPCC in het meest recente rapport: de inrichting van steden zal ingrijpend moeten veranderen met meer ruimte voor wandelen en fietsen, meer groen en waterpartijen (NRC, 05-04-2022). Daarom vragen we u dringend om een groen plan te ontwikkelen voor deze al groene strook.

Wij – bewoners in de wijken in de nabijheid van Parkhaven en gebruikers van het gebied – maken bezwaar tegen de bestemmingsplan wijziging. Het gaat rechtstreeks in tegen het natuur- en landschappelijk, cultureel en maatschappelijk belang van het gebied en de waarde voor ons geestelijk en lichamelijk welzijn. Het proces rond de besluitvorming van de Rotterdamse gemeenteraad ondergraaft ons geloof in een betrouwbare overheid omdat serieuze inspraak is genegeerd bij de besluitvorming.

Wij komen op voor ons belang en de waarde die Parkhaven (met de Euromast), Het Park, en het erfgoed in de omgeving (Parksluizen, Maastunnel, Het Park) voor ons hebben. Voor ons en de bewoners van Rotterdam.

1. De waarde van de groene strook Parkhaven voor een gezond leefklimaat van de bewoners in de intensief bebouwde wijken van het Centrum en Delfhaven.
2. De belevingswaarde van Rotterdams erfgoed - Parksluizen, Maastunnel, Het Park en de Euromast - met verwijzingen naar aspecten van de geschiedenis van de stad.
3. De bouw van woningen is geen antwoord op de vraag naar woonruimte van jonge mensen en mensen die aangewezen zijn op sociale woning bouw.
4. Het vertrouwen in de gemeentelijke overheid is door het negeren van inspraak van haar bewoners aangetast.

Wij pleiten voor integratie van Parkhavenstrook en Het Park met groene, recreatieve en culturele waarden voor de bewoners in de omliggende wijken en de stad. Parkhaven en Het Park zijn dan één beleving voor de gebruikers, afgesloten aan de westzijde door kade en water. Het is wenselijk dat er een groen ontwerp komt om Parkhaven en Het Park te verbinden en meer toegankelijk te maken voor recreanten vanuit de stedelijke omgeving.

Op 18 februari 2021 stemde de Rotterdamse gemeenteraad in met de bouw van ca 630 woningen en enkele bedrijfsruimten op de groenstrook van Parkhaven. Dit volgens een masterplan opgesteld door een beheer-bouw combinatie *Ontwikkelcombinatie Parkhaven & Partners*[1]. Waarom keren wij ons hier tegen en velen met ons.

Toelichting

1. **Waarde van groen**

Parkhaven (4,5 hectare) en Het Park met de heuvel (21 hectare) hebben voor ons als bewoners in de nabijheid van dit stadslandschap vele betekenissen: sociaal, recreatief, natuur en landschappelijk, en cultureel. Het stadslandschap als geheel is een ontmoetingsplaats. In corona tijd nam het gebruik explosief toe. Op warme dagen verschijnen de picknick manden en rook van BBQ. De dagelijkse recreatieve activiteiten gaan van wandelen, midgetgolf, abseilen van de Euromast tot bootcamp en crossfit. Komend uit de intensief bebouwde omgeving gaat het om een natuur-esthetische beleving. De druk op Het Park voor culturele evenementen is altijd groot (zoals het Weekend voor romantische muziek). Uitgeweken kan naar de 'side kick' de groenstrook Parkhaven.

Het groen van Parkhaven en Het Park reguleert het klimaat, het is er beduidend koeler dan in de bebouwde omgeving. Direct rond Parkhaven en Het Park vond en vindt een enorme verdichting van woningen plaats en toename van bewoners. Bijvoorbeeld: Het nabijgelegen Little C met 318 woningen kent een *floor space index* van 4, dat is hoger dan de Zuidas (B.Hulsman, NRC, 06-05-2021). Onlangs gaf 30% van alle Rotterdammers aan bij een hittegolf geen verkoeling te kunnen vinden in eigen huis of wijk; de afgelopen jaren is de temperatuur in Rotterdam op zomerse dagen met ongeveer 8 graden toegenomen. Het verschil met het platteland is ook op dit soort dagen 8 graden. Op recente hitte kaarten is goed te zien hoe koel dit groene gebied is - liggend aan het water - tussen de roodgekleurde hitte eilanden in de omgeving. Verbinding met het water aan de westzijde hoort daar bij. Hittestress leidde al in 2006 in Rotterdam tot gezondheidsklachten (nota Hittestresse in Rotterdam opgesteld door Gemeentewerken ism. Met TNO e.a. projectleider drs. E.W.J.T. Nijhuis, uit 2011).

Het coalitieakkoord 'Nieuwe energie voor Rotterdam (2018-2022)' vermeldt als nummer 11 van de Collegetargets 2018-2022: 20 hectare groen erbij in 2022 ten opzichte van 2018. Uit het actieplan 'Rotterdam gaat voor groen' (april 2019) blijkt dat hier een bedrag van 16 miljoen euro is gemoeid. € 3,5 miljoen voor de ecologische verbindingen en 50% van € 13,5 miljoen is bestemd voor de openbare ruimte in eigendom van de stad Rotterdam, waarbij 6 tot 10 ha groen wordt gecreëerd. Met andere woorden: aanleg van een hectare groen kost een kleine miljoen euro. Als Parkhaven wordt bebouwd dan betekent dat een verlies van tenminste €4,5 miljoen. De verwachting die de toenmalige college coalitie opriep was dat er groen bij zou komen, niet dat er kostbaar groen gerooid zou worden. De gemeentelijke overheid heeft een zorgplicht voor alle bewoners in de dicht bevolkte wijken rond Parkhaven

[1] De ontwikkelcombinatie Parkhaven Partners bestaat uit Heijmans Vastgoed, TBI ondernemingen: ERA Contour en J.P. van Eesteren en partners Vesteda en Woonbron.

en Het Park die aangewezen zijn op groen in Parkhaven en Het Park met zijn heuvel. Deze overheid laat ons nu in de steek.

Wij zijn er overigens voorstanders van dat de strook Parkhaven een intensievere recreatieve en culturele rol gaat vervullen voor de bewoners. Daarmee zal de waarde van de strook voor zijn bewoners stijgen. Daar komen we zo op terug

2. Wie zijn geschiedenis negeert verliest identiteit

Parkhavenstrook vormt met Euromast het middelpunt van onze beleving van Rotterdams en Hollands cultureel erfgoed. De markante Euromast draait altijd mee als blikvanger, vanuit Het Park, vanaf de uitgangen voor fietsen en voetgangers aan beide zijden van de Maastunnel en vanuit de Parksluizen. Wie met de auto Rotterdam binnenrijdt over het viaduct vanuit Delft zoekt met het oog de Euromast. Niet alleen voor ons is de Euromast een icoon, het was voor heel Nederland het symbool voor de Wederopbouw en kreeg door de Floriade in 1960 internationale allure. De naam van de architect H. A. Maaskant is sowieso verbonden aan meer gebouwen uit de Rotterdamse Wederopbouw. Dat vraagt om respect en ruimte. Het groen van Het Park en Parkhaven zijn naast de beleving van het groen van belang voor de beleving van de historie. Wie zijn geschiedenis negeert verliest identiteit. De strook leent zich voor een educatieve functie voor jonge Rotterdammers met uitleg over de historie van Delfshaven met de Parksluizen als verbinding van Maas via Delfshaven met het achterland, over de Wederopbouw met de symbolische functie van de Euromast, over de geschiedenis van Het Park, over de ontwikkeling van de havens. Dan biedt de Euromast een vergezicht op de toekomst voor jonge culturele burgers.

De bouw van de Maastunnel sneed in 1937 deels de verbinding tussen Parkhaven en Het Park af, slecht aan de zuidzijde bleef het door de overkapping verbonden en door een brugje bij de Euromast. Met creatieve ingreep zouden beiden juist weer verbonden moeten zijn, zodat Parkhaven met kade en water en Het Park als één geheel worden beleefd.

De Parkhavenpartners namen het Bureau Steenhuis-Meurs in de arm en gaven de opdracht tot een cultuurhistorisch onderzoek. Na een cultuurhistorische en landschappelijke analyse komt het rapport ("Parkhaven Rotterdam, cultuurhistorisch onderzoek", sep. 2020) tot een conclusie en een aantal zogeheten *'te borgen waarden'* met als hoofdconclusie (p.81.):

'De Parkhavenstrook is als geheel op te vatten als een samenstelsel van tuinen, plantsoenen en groenelementen, waar de Euromast een prominent onderdeel van is. In de loop van de tijd is de programmering en inrichting van deze strook veranderd. De constanten zijn het groene karakter, de openheid, het recreatieve gebruik als 'side kick' voor het Park en de ruimtelijke samenhang.'

Wij onderschrijven deze conclusie, die door Bureau Steenhuis-Meurs verder is uitgewerkt in elf te borgen waarden, die allen betrekking hebben op het behoud van openheid en zichtlijnen op de aanwezige Rijksmonumenten, zowel in de Parkhavenstrook zelf, als Het Park en de Parksluizen (ook Rijksmonument). Vanuit Parkhaven zijn op loopafstand de historische tuin Schoonoord (in huidige vorm ontworpen in 1860 door J. D. Zochers) en historisch Delfshaven makkelijk bereikbaar.

In januari 2020 is de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) in kennis gesteld van het plan Parkhaven. Wij citeren met instemming uit de brief die door het REC aan het Rotterdamse College van Burgemeester en Wethouders is verzonden:

'Ik ben mij er terdege van bewust dat voor Rotterdam een grote woningbouwopgave aan de orde is. Niettemin adviseer ik u om van het plan af te zien.'

De onderstreping is van de briefschrijver van het RCE. Na een liefdevolle omschrijving over de Euromast volgt voor ons de kern:

'De strook rondom de Euromast is als groenstrook essentieel voor de betekenis en de beleving van de Euromast. De Euromast is als toonbeeld uit de wederopbouwperiode aangewezen als rijksmonument o.a. vanwege:

- *de historische betekenis als uiting van optimisme, groeiende welvaart en vrije tijd als onderdeel van de opbouw van het land*
- *de bouwtechniek en hoogwaardige esthetische kwaliteiten*
- *de betekenis van de uitkijktoren als oriëntatiepunt in het stadssilhouet*
- *de markante vrije ligging langs de Maasoever*
- *de nog gave relatie met de omgeving, waaronder het verkeersplein en de Parksluizen*

Het plan reduceert de zeggingskracht/betekenis van de Euromast als mast oprijzend uit het groen tot een mast oprijzend tussen een reeks stedelijke hoogbouwvolumes. Het open karakter van het gebied neemt sterk af. Dit heeft het een negatieve invloed op de monumentale waarde en daarmee de beleving van het Maastunnelcomplex, het Park en het Parksluizencomplex, de rijksmonumenten in de onmiddellijke nabijheid. '

Bovendien zien wij in de regelgeving van de nieuw Omgevingswet (inwerkingtreding juli 2022) onder het artikel 'behoud van cultureel erfgoed' dat nadrukkelijk aan gemeenten wordt opgedragen te voorkomen dat in de omgeving van rijksmonumenten aantastingen plaatsvinden die deze beschermde monumenten ontsieren of beschadigen.

Wij zijn het daar van harte mee eens

3. Bouw (elders) woningen voor woningzoekenden

In de groenstrook Parkhaven wordt niet gebouwd voor woningzoekenden. Dit is als vals argument gebruikt in de gemeenteraad. De noodzaak van bouwen van woningen gaat volgens de argumentatie van de gemeenteraadsleden die voor het voorstel stemden op 18 februari 2021 boven de zorg voor haar burgers die al rond Parkhaven wonen en ook boven het beschermen van waardevol cultureel Rotterdams erfgoed. Dit is een gotspe!

De Parkhavenpartners bouwen niet voor starters op de woningmarkt en zeer beperkt en slecht voor vijftien jaar voor mensen die aangewezen zijn op sociale woning bouw. Twintig procent van de woningen zijn uitgegeven aan een woningbouwcorporatie, die vijftien jaar de plicht heeft deze bestemming te handhaven. Het beperkte deel 'betaalbare woningen' zal snel in prijs over de kop gaan, zodat tachtig procent van de ongeveer 630 woningen aan de

neus van veelal jonge woningzoekenden voorbijgaan. Het gaat hun ellende niet oplossen. Het segment waar de Parkhavenpartners voor bouwen zijn geen daklozen, geen kinderen die noodgedwongen nog bij hun ouders wonen, geen startende stelletjes. Dit plan verstrekt de maatschappelijke ongelijkheid. Rijken gaan er met het geld vandoor.

Woningbouw is in dit gebied niet passend, zuur als dit argument wordt gebruikt, terwijl uiteindelijk alleen particuliere en institutionele beleggers er met de buit vandoor gaan, ten koste van bewoners in de omgeving.

4. Betrouwbare overheid

Er is een bestemmingsplan voor het Scheepvaartkwartier. Dit plan werd in 2013 door de gemeenteraad vastgesteld en in 2014 door de Raad van State onherroepelijk verklaard. De Parkhavenstrook is evenals rijksmonument Het Park, deelgebied van het bestemmingsplan. Op de plankaart is de Parkhavenstrook aangewezen voor groen, cultuur en ontspanning en horeca. Nadrukkelijk wordt verklaard dat bebouwing op de Parkhavenstrook niet mogelijk is.

Het coalitieakkoord belooft inspraak van bewoners: *14a Significant meer Rotterdammers vinden aan het einde van deze collegeperiode dat ze meer worden betrokken in het meedenken over maatregelen in hun leefomgeving dan aan het begin van deze collegeperiode*
14b Significant meer Rotterdammers vinden aan het einde van deze collegeperiode dat ze meer worden betrokken in het meebeslissen over maatregelen in hun leefomgeving dan aan het begin van deze collegeperiode. Juist in een gevoelige kwestie is een discussie tussen voor een tegenstanders van maatregelen die de leefomgeving betreffen urgent. Tegen de besluitvorming van 18 februari 2021 waren: Rijksdienst Cultureel Erfgoed, De Gebiedscommissies Centrum en Delfshaven. Verontrustte burgers protesteerden door een petitie (in korte tijd 6050) te tekenen. Er waren burgerbrieven en inspreekbeurten bij de gemeenteraad. De gemeenteraad deed hier niets mee.

'Rotterdam gaat voor groen', is de slogan van het actieplan van de gemeente om de stad te vergroenen.

'De verdichting van de stad biedt, als we die integraal aanpakken, kansen om groenstructuren te versterken', zo staat te lezen in de nieuwe omgevingsvisie van Rotterdam.

En onlangs ondertekende de burgemeester van Rotterdam de 'C40 Urban Nature Declaration' waarin 31 wereldsteden zich verbinden aan het doel 'de stad te beschermen tegen klimaatrisico's als hitte en wateroverlast, het vergroten van de biodiversiteit én toegankelijke groene ruimte te creëren voor al haar inwoners.'[2]
Ook de Rotterdamse politieke partijen hebben in hun programma's het beste voor met vergroening van de stad. Laat dat dan daadwerkelijk zien in de uitvoering. Waarom dan 4,5 hectare groen onttrekken aan de openbare ruimte? Alle negatieve adviezen vanuit de omgeving en de toenmalige buurtcommissies Centrum en Delfshaven zijn genegeerd. Conclusie: het Rotterdamse college doet niet wat ze belooft en toont zich onbetrouwbaar naar zijn burgers.

---

[2] www.Rotterdamsweerwoord.nl, 19-07-2021.

5. Propositie

De groene strook Parkhaven is een open ruimte met een duidelijke publieke functie. De Parkhavenstrook is het verbindend onderdeel van de monumenten: Het Park, Maastunnel, Parksluizen en Euromast. (en op loopafstand Historische tuin Schoonoord en historisch Delfshaven) Met zijn royale afmetingen vormt de Parkhavenstrook de ideale omgeving voor de beleving van dit Rotterdams erfgoed. De bouw van woontorens zal dit alles definitief aantasten, ontsieren en beschadigen. In het van kracht zijnde bestemmingsplan gaat het om groen, cultuur, ontspanning en horeca. Die functies kunnen hier juist versterkt!

Proposities: maak een groen ontwerp voor de Parkhavenstrook en verbindt dit met Het Park.

De belangrijkste beroepsgronden van deze zienswijze, tegen woningbouw op de Parkhavenstrook:

1. De waarde van de groene strook Parkhaven voor een gezond leefklimaat van de bewoners in de intensief bebouwde wijken van het Centrum en Delfhaven.
2. De belevingswaarde van Rotterdams erfgoed - Parksluizen, Maastunnel, Het Park en de Euromast - met verwijzingen naar een aspect van de geschiedenis van de stad.
3. De bouw van woningen is geen antwoord op de vraag naar woonruimte van jonge mensen en mensen die aangewezen zijn op sociale woning bouw.
4. Het vertrouwen in de gemeentelijke overheid is door het negeren van inspraak van haar bewoners aangetast.

Wijziging van het vigerend bestemmingsplan met als doel bebouwing van de Parkhavenstrook mogelijk te maken, gaat regelrecht in tegen de zorgplicht van het college voor haar burgers. Het is in strijd met vrijwel alle rapporten en deskundigen die de gemeente en de ontwikkelaar van advies hebben gediend. Bovendien gaat het in tegen de – herhaalde – afwijzende adviezen van de beide buurtcommissies Centrum en Delfshaven en stuit het op een in korte tijd met een ruim 6000 keer ondertekende petitie met de eenvoudige vraag 'Bent u voor of tegen dit bouwplan?'

Wij adviseren u dringend af te zien van de wijziging van het Bestemmingsplan Scheepvaartkwartier.

Aan de directeur van Stadsontwikkeling
BWT/Bestemmingsplannen
Postbus 6575
3002 AN Rotterdam

Rotterdam, datum 10 april 2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte directeur Stadsontwikkeling,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

Hieronder onze bezwaarpunten:

- *Het plan is als unsolicited proposal ingediend op een moment dat dit nog niet mogelijk was en zou om die reden uberhaupt niet in behandeling genomen kunnen worden.*
- *Het is onjuist de Parkhavenstrook (incl. de Euromast) "los te koppelen" van het bestemmingsplan Scheepvaartkwartier – zij zijn als één geheel onlosmakelijk met elkaar verbonden. De strook is onderdeel van het Scheepvaartkwartier dat is aangemerkt als beschermd stadsgezicht.*
- *Inbouwen van de Euromast tussen 650 woningen tast het karakter en het zicht op het rijksmonument onherroepelijk aan. Het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) om **niet** te bouwen zou overgenomen moet worden. De zwaar gebombardeerde stad heeft al zo weinig historische panden.*
- *De bouw van de panden tast het groen in het gebied ernstig aan. Het druist daarmee in tegen de eigen wens van de gemeente meer groen in de stad voor een beter leefklimaat; ontspanning, luchtzuivering, hittestresspreventie, wateropvang, etc.*
- *Het Park is van alle Rotterdammers. Hier een woonwijk bouwen tast de toegangkelijkheid aan waar het de doorgang richting het water van de Parkhaven betreft, ook al staat in het ontwerpbestemmingsplan dat dit wel zo is.*
- *De wijk kampt al met verkeersproblematiek na realisatie van Van Vollenhovenkwartier en Zalmhaventorens. De nu geplande Parkhaven zal deze problemen verergeren in de woonwijk en de omliggende aan- en afvoerroutes zoals het Drooglever Fortuynplein. In de doorrekening wordt geen rekening gehouden met cummulatieve effecten van ook de plannen voor Little C, Lloydkwartier en uitbreiding Erasmus.*
- *Met de parkeernorm van 366 parkeerplaatsen op 650 woningen plus alle bezoekers attracties in de directe omgeving zullen parkeerproblemen in de rest van de wijk ontstaan. De Parkhavenkade wordt autovrij. Ook voor touringcars en 2 busplaatsen is onvoldoende ruimte. Deze zullen elders moeten parkeren, extra rondjes rijden hetgeen, naast het extra autoverkeer, tot extra overlast en milieuvervuiling leidt.*
- *De bouwwerzaamheden zullen gedurende 7 jaar voor geluidshinder en luchtverontreiniging zorgen. Dit is absoluut onverantwoord in een gebied waar nu al veel drukte en vervuiling is (Maastunnel, Drooglever Fortuynplein).*
- *Wij zien geen enkele geldige reden in het ontwerpbestemmingsplan waarom deze woningen absoluut op die groene plek bij de Euromast gebouwd moeten worden; Wij zien geen bewijs dat deze woningen niet op een andere plek gebouwd kunnen worden.*

Hoogachtend,

Directeur Stadsontwikkeling,
BWT/Bestemmingsplannen,
Postbus 6575,
3002 AN Rotterdam

Rotterdam, 10 april 2022

Betreft: Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Parkhaven

Geachte directeur Stadsontwikkeling, geachte Gemeenteraad,

Nadat de gemeenteraad eerder heeft ingestemd met een door de ontwikkelcombinatie Parhaven010 opgesteld 'toetsingskader' en een 'masterplan' legt het gemeentebestuur hen binnenkort een door dezelfde ontwikkelcombinatie geschreven ontwerp-bestemmingsplan Parkhaven ter goedkeuring voor.
Hieronder mijn zienswijze op dit ontwerp-bestemmingsplan zoals het momenteel ter inzage ligt. Ik hoop van harte dat de gemeenteraad dit keer zal besluiten hier niet langer in mee te gaan.

Verdichting vs. vergroening in de stad

Belang voor de directe omgeving
Met de voorgestelde bestemmingsplanwijziging wordt aanmerkelijke verdichting van de stad mogelijk gemaakt. Verdichting kan een goed idee zijn als daarmee iets wordt toegevoegd voor de bestaande bewoners als het gaat om leefbaarheid en hun woonomgeving. Dat is hier echter niet het geval.
De aangrenzende Müllerpier en de rest van het Lloydkwartier worden al in zeer hoge dichtheid bebouwd, met weinig openbare, laat staan groene, ruimte tussen de hoge gebouwen. Dat wordt in de bestaande bestemmingsplannen gecompenseerd door de open ruimte, zoals het Lloyd Multiplein, in de nabijheid van het Lloydkwartier, en specifiek voor de Müllerpier door het zicht op de groene wand van het Park. Dit is een belangrijke kwaliteit voor het wonen op de Müllerpier. De kopers van woningen op Müllerpier en in de rest van het Lloydkwartier hebben kunnen en mogen rekenen op deze ruimtelijke invulling van hun woonomgeving.

Rotterdam gaat voor groen?
Het belang van groen in de stad voor de mentale en fysieke gezondheid van mensen is de laatste jaren, onder meer tijdens de Corona-pandemie, steeds duidelijker geworden. Vele steden, waaronder ook Rotterdam met het beleid 'Rotterdam gaat voor groen' zetten zich in voor een groene leefomgeving met uitzicht op en toegang tot groen.
Het is daarom onbegrijpelijk dat de gemeente Rotterdam in het geval van de Parkhaven beoogt een kwalitatief hoogwaardig groengebied met volwassen beplanting dat één geheel vormt met het monumentale Park en waarvan mensen in de wijde omgeving afhankelijk zijn voor ontspanning en toegang tot groen, te vernietigen. De ontwikkelcombinatie gaat zelfs zo ver om het bebouwen van dit gebied te noemen als methode om te vergroenen. Dit terwijl 98 bestaande volwassen bomen worden gekapt. Deze zijn op geen enkele manier te vervangen door nieuwe aanplant, hoeveel ook.

Het is waarschijnlijk niet voor niets dat de ontwikkelcombinatie de geplande bebouwing uitsluitend vanuit vogelvluchtperspectief, waarbij het groene park achter de geplande gebouwen zichtbaar is, of vanuit kikvorsperspectief vanonder een struik in beeld heeft gebracht. En daarbij 30 meter hoge

bomen op de kade projecteert. Een realistische verbeelding vanaf de Müllerkade zou een muur van steen laten zien, waarachter het zicht op het Park op enkele smalle doorgangen na vrijwel geheel verdwijnt.

Functies gebouwen

Functies in de gebouwen
In het concept-bestemmingsplan wordt in de geplande bouwblokken niet alleen voorzien in woningen, maar ook in ruimte voor horeca, leisure, een boetiekhotel van 50 kamers, bedrijven, maatschappelijke voorzieningen en kantoren, tot maximaal 15.700 m2, en niet minder dan 7.250 m2. Er is in Rotterdam, het centrum van Rotterdam, het Lloydkwartier, Delfshaven of het Scheepvaartkwartier echter helemaal geen tekort aan ruimte voor dergelijke functies. Het is dan ook onduidelijk waarom daarvoor deze schaarse groene ruimte moet worden opgeofferd.

De horeca en andere bedrijven moeten met name in de plinten komen. Op de Müllerpier hebben de plinten echter jarenlang leeggestaan. Dus hoeveel animo zal hiervoor zijn? Wat is de aanloop voor horeca? De kantoren/praktijkruimten worden nu overigens gepland hoger in het gebouw, op de plekken waar de luchtkwaliteit volgens de berekeningen te vies is om te wonen (!). Dat is echt reclame voor een kantoorlocatie.

Betaalbaar, middelduur, duur wonen
Er is in Rotterdam ook geen tekort aan dure of zeer dure huur- en koopwoningen. Appartementen in het duurdere segment worden in het aangrenzende Lloydkwartier nog volop gerealiseerd en er dreigt volgens berichten een overschot aan in Rotterdam.

Waar wél een tekort aan is in Rotterdam, is aan betaalbare en middeldure huur- en koopwoningen en aan groene openbare ruimte. En daar doet dit plan nu juist niets aan: het bedoelde segment betaalbare en middeldure huur en koop is voor de langere termijn niet gegarandeerd. Integendeel, het deel van de woningen dat initieel als betaalbaar of middelduur beschikbaar wordt gesteld zal al na enkele jaren (15 jaar bij huur of 5 bij koop) in het dure of topsegment terecht komen, gezien de toplocatie waarop deze woningen zich bevinden als ze gebouwd zouden worden.

Er zijn ook geen garanties afgegeven over de grootte en ligging van de appartementen die (aanvankelijk) in het betaalbare en middeldure segment worden gerealiseerd. Toch laat zich wel raden dat deze eerder een enkelzijdige oriëntatie (bij 6% van de woningen in het plan), een klein oppervlak en een ligging aan de tunnelbak zullen hebben dan de duurdere appartementen. Dat deze geschikt zullen zijn voor de (gezinnen van) de verpleegsters, onderwijzers en agenten die hier zogenaamd gehuisvest zouden kunnen worden is dan ook maar zeer de vraag.

Geluid en luchtverontreiniging

De locatie voldoet namelijk ook niet aan de eisen voor luchtverontreiniging en geluid. Zodat hier ontheffingen voor moeten worden aangevraagd. Waarom zou een gemeente willen dat mensen op een dergelijke plek, die hier nooit voor bedoeld of bestemd is geweest, en die nadelig is voor hun gezondheid, gaan wonen?

Aansluiting op het Park en verdere omgeving

Overkluizing
Een van de redenen voor de gemeenteraad om met dit plan in te stemmen was dat het plan en het toetsingskader uitgingen van een overkluizing van de tunnelbak, ter plaatse van de Euromast, voor een betere doorgang van Euromast naar het Park. Een overkluizing waarmee het zicht op de

tunnelingang beperkt zou worden en de monumentale kwaliteit van de Maastunneltraverse aangetast. Vandaar ook dat deze overkluizing in het masterplan aanmerkelijk teruggebracht was in breedte, waarmee het masterplan dus ook niet meer voldeed aan het toetsingskader.

Inmiddels heeft de gemeente het over het herbouwen van de bestaande brug. Het ontwerp-bestemmingsplan biedt echter nog de ruimte voor een 25 meter brede overkluizing. Dit is niet wenselijk met het oog op de monumentale waarde van de Maastunneltraverse. Maar ook omdat deze geen enkel doel dient. Voor gelijkvloerse toegang tot het Park is desgewenst 100 meter verderop een (vele malen goedkopere) doorsteek over de tunnelbuis mogelijk. En in het Park zelf belemmert een waterpartij de doorgang naar het midden van het Park en is slechts toegang over de hoeken mogelijk. De mogelijkheden om de directe doorgang van Euromast naar het Park te verbeteren zijn dus sowieso beperkt, overkluizing of niet.
Het is daarom niet wenselijk dat de mogelijkheid voor een 25 meter brede overkluizing in het bestemmingsplan wordt opgenomen.

Relatie met bestaande bestemmingsplannen
Het is tekenend dat met dit postzegelbestemmingsplan een relatief recent bestemmingsplan wordt opengebroken zonder dat het hele bestemmingsplan wordt herzien. Door enkel naar dit kleine stukje te kijken ontbreekt een visie op het hele gebied en de relatie van dit gebied met dit beperkte onderdeel er van. Er is ook geen beleidswijziging in de gemeente geweest, behalve de erkenning van de noodzaak voor juist *meer* groen, die een nieuw bestemmingsplan nodig maakt. Als de voorgestelde ontwikkeling van de Parkhaven wenselijk was geweest was hij wel in het relatief recente bredere bestemmingsplan opgenomen geweest. Er is geen beleidswijziging die bestemmingswijziging nodig maakt, in tegendeel.

Bestemming 'Groen'

In het ontwerp-bestemmingsplan wordt een groot deel van de ruimte ingevuld met de bestemming 'groen'. In de verbeelding is dit mooi groen ingekleurd. Echter, de functie 'groen' is enorm breed gedefinieerd en omvat:
-groenvoorzieningen, met bijbehorende voet- en fietspaden en watergangen;
-uitstekende delen aan gebouwen die zijn toegelaten krachtens een aangrenzende bouwbestemming;
-geluidwerende voorzieningen;
-een ondergrondse (gebouwde) parkeervoorziening, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'parkeergarage';
-een midgetgolfbaan, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'recreatie';
-een verkeerstunnel, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'tunnel';
-kleinschalige voorzieningen voor openbaar nut en verkeer en vervoer

Het 'groen' staat ingetekend tot aan de rand van het water, terwijl in elk geval hier feitelijk sprake zal zijn van een (brede) kade. Door de brede omschrijving van alles wat onder 'groen' valt is niet geregeld welk percentage van het hele door 'groen' ingevulde gebied ook feitelijk een onverhard en groen karakter zal hebben. Om een daadwerkelijk groene invulling te garanderen zou dit dus verder gespecificeerd moeten worden in functie en in de verbeelding.

Daarbij komt nog dat in het ontwerp-bestemmingsplan wordt geregeld dat 'het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet'. Dat betekent dat in de praktijk de hele inrichting van de kade kan blijven zoals deze is, zelfs al wordt de hele zone aan weerszijden van de Euromast volgebouwd. Ook dit is niet wenselijk omdat de 'vergroening' van de kade het verlies aan groen naast de Euromast zou moeten compenseren (voor zover dat al mogelijk is).

Parkeren en verkeer

Aantal parkeerplaatsen
In de huidige situatie zijn er aan de Parkhaven zo'n 250 parkeerplaatsen, waarvan er 200 permanent in gebruik zijn voor de aangrenzende attracties. De gemeente stelt nu voor om 630 woningen plus kantoren, horeca, leisure, bedrijven aan huis, en een hotel met 50 kamers toe te voegen en het aantal parkeerplaatsen te vergroten tot in totaal maar liefst 366 plaatsen. Ten opzichte van het toetsingskader is in het masterplan en het ontwerp-bestemmingsplan het aantal geplande parkeerplaatsen namelijk gehalveerd (1-laagsgarage ipv 2-laags)!

Het is de bedoeling dat deze parkeerplaatsen worden opengesteld voor iedereen, dus dat er geen vaste parkeerplaatsen worden toegewezen aan bijvoorbeeld de woningen. Dat er slechts voor de helft van de woningen parkeerplaatsen zijn, laat staan voor de bestaande recreatieve en toeristische voorzieningen die volgens de gemeente gehandhaafd worden, én de nieuw toe te voegen functies zou dit moeten worden opgelost door dubbelgebruik van deze parkeerplaatsen. Dat is compleet onrealistisch. Niemand gaat een woning kopen, laat staan in het hogere segment, zonder een of 2 vaste parkeerplaatsen. In het weekend en 's avonds zijn zowel mensen die de toeristische voorzieningen gebruiken, de hotelgasten, de bezoekers van de horeca als de bewoners aanwezig. Steeds meer mensen werken een deel van de week thuis. Kortom, deze hele parkeer'oplossing' leidt tot eindeloos rondjes rijden in de parkeergarage of de ruime omgeving om een plekje te vinden, met alle ergernis en overlast voor anderen van dien.

Vrijwel onmiddellijk zal er dus behoefte zijn aan uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen. De vraag is alleen waar, en vooral: op kosten van wie? Of het zal leiden tot het alsnog verplaatsen van de bestaande toeristische voorzieningen, het huidige programma van de Euromastzone, met alle kosten die daar weer bij horen. Het ontwerp-bestemmingsplan moet daarom voorzien in een realistisch aantal parkeerplaatsen.

Busparkeren
Het ontwerp-bestemmingsplan voorziet in 2 opstelplaatsen voor bussen, voor alle recreatievoorzieningen aan de Parkhaven. De bussen moeten zich na het uitstappen van de passagiers vervolgens verplaatsen naar een andere plek (vooralsnog de Schiehaven, maar voor de lange termijn onbekend) en dan weer terug om hun passagiers op te pikken. Al deze extra parkeer- en verkeersbewegingen dragen bij aan de congestie rond het Droogleever Fortuynplein. Als bij aankomst al 2 bussen staan te wachten, betekent dit dat een chauffeur moet kiezen tussen een extra rondje rijden of de weg blokkeren. Het is niet moeilijk om in te zien dat dit zal leiden tot chaos. Er moet voorzien worden in voldoende busparkeerplaatsen dat bussen kunnen blijven staan tot hun passagiers weer terug zijn. En waar moeten eigenlijk de vrachtwagens staan die komen bevoorraden?

Verkeersbewegingen
Het verkeer op en in de verre omtrek van het Droogleever Fortuynplein staat tijdens en rond de spitsuren dankzij de verkeersmaatregelen van het gemeentebestuur volledig vast. Toevoegen van een extra programma van 630 woningen, kantoren, horeca, leisure, bedrijven aan huis, hotel etc. etc. in de directe omgeving is alleen daarom al volstrekt onverantwoord.

Monumenten

Het gebied rond de Euromast komt voort uit een eeuwenoud landgoed en kent maar liefst 5 (rijks)monumenten omvat: de Parksluizen, het Park, de Maastunneltraverse, het Tunnelgebouw en

een van de mooiste wederopbouwmonumenten, één van de symbolen zo niet hèt symbool van de stad Rotterdam, de Euromast, die door bebouwing allen onherstelbaar aangetast zouden worden.

'Inpassing' van de Euromast
De Euromast, een van de weinige wederopbouwmonumenten in dit land, is destijds met volle ondersteuning van de gemeente aangemeld als rijksmonument. Een passage uit de beschrijving van de Euromast als monument:
'Vanwege de betekenis als oriëntatiepunt in het stadssilhouet van Rotterdam heeft de uitzichttoren een hoge stedenbouwkundige waarde en ensemblewaarde, waarin de hoogte, de hoofdvorm en de markante vrije ligging langs de Maasoever alsmede de nog gave relatie met de omgeving waarop de mast vrije uitzichten geeft, zoals het 19e-eeuwse stadspark en het knooppunt van verkeerswegen, een rol spelen.'
Hieruit blijkt duidelijk dat voor de betekenis van de Euromast als monument vooral ook de setting waarin deze zich bevindt van grote betekenis is. Met de voorgestelde bebouwing verwordt de Euromast tot een paal in een rijtje gebouwen, in plaats van een solitaire maritieme sculptuur in een betekenisvolle setting.

De Rijksdienst voor cultureel erfgoed heeft de huidige plannen voor bebouwing dan ook finaal afgewezen. Het bureau Steenhuis Meurs heeft een transformatiekader gemaakt dat in tegenstelling tot de RCE wel ruimte ziet voor bebouwing naast de Euromast, maar ook in dit transformatiekader passen de veel te grootschalige plannen niet. Het gemeentebestuur negeert dit gegeven.

Doordat de woongebouwen zo ver mogelijk van de Maastunneltraverse afstaan komt de Euromast op de 2e rij daarachter te staan. Vanaf de straat is er overhoeks geen zicht op de voet van de mast. De gebouwen direct naast de Euromast hebben een hoogte van 26, 35 en 45 meter. Waardoor ook het overhoekse zicht op de 'brug' van de Euromast op 32 meter verdwijnt. Alleen als je er recht voorstaat is de Euromast vanaf weg en water dan nog volledig zichtbaar. Dit is totaal niet wat de ontwerper ooit bedoeld heeft.
Het aantal, de hoogte en de ligging van de geplande gebouwen doen de unieke setting van de Euromast die onderdeel uitmaakt van zijn monumentale waarde volledig teniet. Dit is in strijd met het beschermen van de monumentenstatus van de Euromast.

Ligging van het Park aan de Parkhaven
Het unieke van het Rotterdamse Park is dat het aan twee kanten aan het water grenst (vandaar de naam Parkhaven) en vanaf het water zichtbaar is. Met de plannen wordt die verbinding verbroken door een muur aan bebouwing. In weerwil van de geuite doelstelling om het Park meer in contact te brengen met het water worden deze twee voorgoed van elkaar gescheiden door een wand met smalle doorgangen. In het plan wordt ook tegen het Tunnelgebouw aangekropen, waar nu nog een grote open ruimte contact biedt tussen Park en haven, waarmee de unieke ligging van ons Park, aan twee kanten aan het water, vervalt.

Architectuur
Zoals een voormalig hoofd stedenbouw van de gemeente Rotterdam ook zei: het plan is nu van een uitgesproken lulligheid. De torentjes zoals ze nu zijn getekend zijn net als bij Little C wederom deels afgekeken van New York, namelijk van de gebouwen rond Central Park, alsof de stad Rotterdam en de directe omgeving van het plan geen eigen kwaliteit heeft waar op kan worden voortgebouwd. Wat teksten uit het masterplan: 'De ParkHaven gebouwen vormen samen een elegant en licht ensemble. Het ensemble heeft een eigen identiteit die passend aansluit bij de sfeer van Het Park en de groene kade. Het ensemble heeft een rustige grondtoon en gaat niet de concurrentie aan met de Euromast en het Ventilatiegebouw. Het ontwerp is in die zijn bescheiden en tijdloos. Het plan is tegelijkertijd eigenwijs en eigentijds, dit komt tot uiting in de toppen: deze zijn uitgesproken en vormen samen een markante skyline, die het eigen karakter van ParkHaven

onderstreept.' De gebouwen hebben dus een eigen identiteit maar gaan ook niet de concurrentie aan, ze zijn bescheiden en eigenwijs tegelijk. Logisch.

Kosten voor de gemeente

De gemeente heeft de Parkhaven jarenlang verwaarloosd en eerder goedgekeurde plannen niet uitgevoerd en er zou inmiddels dan ook genoeg geld op de plank moeten liggen om het achterstallig onderhoud alsnog uit te voeren. Hiervoor hoeft dus niet gebouwd te worden.
De gemeente beweert ook dat als de plannen niet doorgaan dit de gemeente geen geld kost. Laten we het hopen.

Maar als de plannen wel doorgaan zijn de financiële implicaties nog onbekend. De grondexploitatie is nog niet geopend. Toch heeft de gemeente al een ontwikkelovereenkomst gesloten met de ontwikkelcombinatie. De gemeente verkoopt alléén de grond waarop gebouwd gaat worden, maar de gemeente is daarmee verantwoordelijk voor alle andere werkzaamheden in de openbare ruimte en de uitvoering van het hele masterplan zoals door de ontwikkelcombinatie bedacht, op de bouw van de gebouwen en parkeergarage na, en verplicht zich ook om dit uit te voeren!

Men wil dit doen uit de opbrengsten van de grond. Maar hieruit moeten dan allerlei zaken betaald worden waar nog geen inzicht in is:
-het bouwen van de brug/overkluizing over de tunnelbak
-het bouw- en woonrijp maken van de uit te geven bouwgrond
-het verplaatsen van de midgetgolfbaan
-het oplossen van de parkeerproblematiek als gevolg van volslagen onvoldoende parkeerruimte door het alsnog aanleggen van meer (ondergrondse) parkeerruimte evt. in combinatie met het uitkopen en voorzien in een nieuwe locatie met parkeergelegenheid voor de boten en de midgetgolfbaan
-het oplossen van de verkeersproblematiek bij de Parksluizen en op het Droogleever Fortuynplein door de toegenomen verkeersbewegingen
-voorzien in hoogwaardig openbaar vervoer naar deze locatie cf. motie GL
-het inrichten van de kade, de weg, de fiets- en wandelpaden en de overige ruimte buiten de uit te geven percelen
-het (ver)plaatsen van de volwassen bomen
-het twee maal compenseren van het groen in Delfshaven cf. motie GL
-het opknappen/herbouwen van de kade
-mogelijk het versterken van de tunnelbuis in verband met hei-/bouwactiviteiten
-mogelijk archeologisch onderzoek op deze locatie die deels nog nooit bebouwd is geweest
-het mogelijk compenseren voor de leegstand in de plinten
-het compenseren van inkomensverlies voor de toeristische voorzieningen en de Chinese supermarkt gedurende minstens 5-7 jaar.
-planschade compensatie voor de bewoners van de Müllerpier die hun groene wand kwijt zijn
-procederen over het bestemmingsplan
-andere onvoorziene zaken
Dit brengt aanmerkelijke financiële risico's met zich mee die nog niet in kaart zijn gebracht en daarmee het risico dat dit of uiteindelijk niet wordt uitgevoerd (zoals eerder ook met het plan voor de kades is gebeurd), met schadeclaims van de ontwikkelcombinatie in het vooruitzicht, of dat het veel duurder wordt dan oorspronkelijk gepland, waar helaas maar al te veel voorbeelden van zijn in Rotterdam.

Besluitvorming tot nog toe

Unsolicited

Nadat het consortium projectontwikkelaars dat Little C heeft afgeleverd zijn oog liet vallen op de Parkhaven om zijn volgende project te realiseren heeft het gemeentebestuur zijn uiterste best gedaan dat de faciliteren door voor hen zelfs een geheel nieuwe procedure op te tuigen: het 'unsolicited proposal'. In de ogen van veel omwonenden ongevraagd, maar ook tevens ongewenst.

Participatie-/verkoopbijeenkomsten
Het plan van de ontwikkelaar staat voorop, de omwonenden mogen hier nog slechts op reageren. De ontwikkelaar, in plaats van de gemeente wiens taak het is, regelt de participatie. In de praktijk betekende dit dat omwonenden werden geïnformeerd in plaats van geconsulteerd over de plannen op bijeenkomsten die slechts beperkt toegankelijk waren en tevens dienden als verkoopbijeenkomst.

'Toetsingskader'
Door de gemeenteraad is vervolgens een 'toetsingskader' goedgekeurd, dat in plaats van randvoorwaarden een beschrijving gaf van het plan zelf, met teksten als uit een reclamefolder. Nergens werd aangegeven waaraan de plannen moeten voldoen. Verwijzing naar het bestemmingsplan ontbrak. Daarnaast werd geen enkele toelichting gegeven op hoe omgegaan moest worden met de cultuurhistorische waarde van de monumenten in het gebied, waaronder de Euromast en het Park, terwijl de gemeente wel verplicht is daar een toelichting op te geven.

Wat bovendien ontbrak is de optie om helemaal niet te bouwen. Alles ging alleen maar over de voorwaarden waaronder gebouwd kan worden. Allereerst had toch aan een echt toetsingskader getoetst moeten worden of deze locatie zich er überhaupt voor leent om bebouwd te worden!

Masterplan
Vervolgens is het plan gewijzigd en voldeed daarmee niet meer aan het toetsingskader. De aangenomen moties en amendementen zijn niet uitgevoerd. Het financiële plaatje was niet uitgewerkt. Om onnavolgbare redenen heeft de gemeenteraad echter wederom ingestemd met het plan. Laten we hopen dat dat de laatste keer was, en dat met de plannen voor Parkhaven010 vervolgens ook het unsolicited proposal als 'nieuwe' besluitvormingsstructuur ten grave gedragen kan worden.

Hoogachtend,

c.c. Leden van de Gemeenteraad Rotterdam, Postbus 70012, 3000 KP Rotterdam
Email: info@griffie.rotterdam.nl

Geachte leden van de gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

Algemeen
De gemeente is van mening dat het bijbouwen van deze woningen kan bijdragen aan het verlichten van de woningnood die heerst in stad en land. Dat er sprake is van krapte op de woningmarkt behoeft geen verdere toelichting. De oplossing die de gemeente voorstelt is echter ineffectief. De toevoeging van deze 650 woningen verlicht de druk op de woningmarkt geenszins, vooral niet omdat de helft van de woningen in het dure segment ligt. Het dure segment kent geen krapte maar integendeel juist, een overschot. Voor de gemeente wil overgaan tot het wijzigen van het bestemmingsplan ten behoeve van de bouw moet zij het volgende kunnen bewijzen:

- Welke mate van leegstand heerst er in Rotterdam, inclusief onderbouwing.
- Wat doet de gemeente tegen deze leegstand en kan het terugdringen van de leegstand niet hetzelfde bereiken als het bouwen van deze woningen?
- Wat is het verwachte effect op de woningprijzen van het toevoegen van deze woningen?
- Welke andere locaties zijn overwogen voor het bouwen van deze woningen? Met name locaties waarvoor het bestemmingsplan niet gewijzigd hoeft te worden, wat een eenvoudigere en snellere procedure is, in het belang van woningzoekenden als de gemeente meent dat zij hen wil helpen.

In geen van de documenten kan ik het antwoord op deze vragen terugvinden. Zonder dergelijke toelichting handelt de gemeente in deze casus niet in het algemeen belang, of kan zij onvoldoende bewijzen dat dit het geval is. Als zij dit niet kan, kan ze het recht niet hebben om het bestemmingsplan te wijzigen, aangezien de grond niet voldoet aan de juridische beginselen van rechtvaardiging, tevens in het licht van proportionaliteit en subsidiariteit.

Specifiek
Sinds kort (september 2021) ben ik bewoner-eigenaar aan de Sint-Jobskade in Rotterdam. Vanuit mijn woning kijk ik uit op de Parkhavenkade, waar het voorgenomen bestemmingsplan betrekking op heeft. Een van de redenen voor de aanschaf van deze woning was het zicht op de bomen van het Park. Het groen geeft rust en is erg aantrekkelijk om naar te kijken vanuit de woonkamer of elke andere verdieping. Met het voorgenomen bestemmingsplan wordt mij dit ontnomen. Een genot en een recht op groen verdwijnt en wat er voor terugkomt komt niet in de buurt bij hoe het er nu uit ziet. De voorgenomen gebouwen zijn te hoog waardoor het Park voor mij onzichtbaar wordt. Had ik dit geweten, had ik een andere woningkeuze kunnen maken, nu is dat echter niet mogelijk. Ik vind het kwalijk dat op zo'n korte termijn zo veel kan veranderen terwijl ik altijd ben uitgegaan van redelijk en behoorlijk bestuur. Tot slot heb ik vanuit mijn woning zicht op de Erasmusbrug, officieel geen monument, maar dat is een kwestie van tijd. Het voorgenomen bestemmingsplan ontneemt mij ook het zicht daarop.

Ik wil aanmerken dat de Parkhavenkade een prima locatie is om te verbeteren, het kan een flinke oppepper gebruiken, maar dit is niet de juiste methode om dat te doen. De kade moet een plek zijn voor heel Rotterdam, niet alleen voor een select gezelschap. De kade is onder verantwoordelijkheid van de gemeente zelf verloedert, de oplossing heeft zij dan ook zelf in

de hand, daar zijn in beginsel geen private partijen voor nodig, noch is daar woningbouw voor nodig.

Hoogachtend,

P.S. Eenzelfde brief heb ik zojuist per post verstuurd naar de gemeente. Ik was in de veronderstelling dat een zienswijze daar ook digitaal ingediend zou kunnen worden, het is immers 2022 en dit kan ook bij consultaties van wetten en regels, maar blijkbaar moet dit schriftelijk ingediend worden.

Rotterdam, 11 april 2022

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

e-mail:

Info@griffie.rotterdam.nl

Betreft: Bouwplannen Parkhaven

Geachte leden van de nieuwe gemeenteraad,

Gefeliciteerd met uw benoeming of herbenoeming als lid van de gemeenteraad van Rotterdam. U hebt een belangrijke rol in het democratische bestuur van onze stad. Daarom wijs ik u graag op een vervelende kwestie die is ontstaan tijdens de vorige termijn van uw raad. Het betreft de plannen voor woningbouw op het park aan de Parkhaven. Hoewel B&W inmiddels zelfs een bestemmingsplanwijziging hebben ingediend is uw ingrijpen nog steeds mogelijk. U zult dit plan immers te zijner tijd moeten vaststellen. Ik hoop dat u daar in uw nieuwe samenstelling van af zult zien en wil u met dit schrijven alvast enige argumenten aandragen, die u bij uw beraadslagingen kunnen helpen.

1. **Een deugdelijke afweging tussen de huidige bestemming van de Parkhavenstrook en woningbouw heeft nooit plaatsgevonden.**

De bestemming van de Parkhavenstrook is openbaar groen met een sterke relatie met de verschillende rijksmonumenten (zie hierna). Plannen voor woningbouw op deze locatie zijn door de gemeente zelf nooit gemaakt. Integendeel, al langer dan tien jaar liggen er plannen klaar om ook de Parkkade en de Parkhavenkade op te knappen, maar door toenmalig geldgebrek zijn die plannen opgeschort (zie de *Drie Kades visie* uit 2010[1]). De gemeente zelf heeft notabene al voor 50.000 woningen locaties bedacht. Die bouwlocaties staan in de in 2019 opgestelde *Strategische Verkenning Verstedelijking Rotterdam*[2]. Daarbij komen de mogelijkheden als genoemd in de rapporten *Ruimte Zat voor de Nieuwe Stad*[3], het plan *Ruimtelijke ordening en bouwlocaties* van het Economisch Instituut voor de Bouw[4] en het plan

[1] Drie Kades visie uit 2010 en Parkkade voorlopig ontwerp uit 2010, OKRA LANDSCHAPSARCHITECTEN BV
[2] https://echtdeesch.nl/app/uploads/2021/03/2b-Strategische-Verkenning-Verstedelijking-Rotterdam-Boekje-12-juni-2019.pdf
[3] https://www.kaw.nl/projecten/vervolgonderzoek-ruimte-zat-voor-de-nieuwe-stad/
[4] https://www.eib.nl/pdf/Ruimtelijke%20ordening%20en%20woningbouwlocaties.pdf

voor woningbouw aan de randen van de NEPROM[5]. Een goede afweging zou niet tot bestemmingswijziging geleid hebben. Alleen de opstelling van de VVD-wethouder – notabene woonachtig buiten Rotterdam - en ingeperkt door de kennelijk veel te strakke coalitieafspraken heeft de raad tot nu toe met een minimale meerderheid afgezien van een inhoudelijke toetsing van nut en noodzaak van woningbouw op deze belangrijke locatie.

Na de gemaakte afspraken tussen projectontwikkelaar en gemeente is er niet zoals te doen gebruikelijk ruimte voor inspraak. Er werd direct gestart met een informatiebijeenkomst gericht op de toekomstige bewoners[6]. Met veel moeite is daarna door de Bewonersorganisatie Scheepvaartkwartier Rotterdam, de stichting Groen Parkhaven, de gebiedscommissies Delftshaven en Centrum, de Monumentencommissie, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en talloze burgers, ruimte afgedwongen om tegenspraak en alternatieven te bieden. Helaas tot nu toe zonder serieus te worden genomen.

2. **De gevolgde procedures deugen niet.**

- Allereerst is er geen overleg gevoerd met de omwonenden over de vraag wel of niet bouwen op het park bij de Euromast, ook wel de Parkhavenstrook genoemd; de plannen zijn direct als voldongen feit gepresenteerd.
- De procedure van het Unsollicited Proposal is niet bestemd voor dergelijke grootschalige plannen. Het zonder concurrentie in de markt zetten van dergelijke projecten is door de Hoge Raad nadrukkelijk afgewezen[7]. De herstelprocedure van de gemeente moet als "too little, too late" worden beschouwd.
- De negatieve adviezen van de gebiedscommissies Delftshaven en Centrum, en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, zijn zonder argumenten ter zijde geschoven.
- De gemeente heeft alle eigen werkzaamheden overgelaten aan de projectontwikkelaar, zogenaamd wel met toezicht daar op, maar het verstrekken van de opdrachten aan de externe adviseurs door de projectontwikkelaar heeft automatisch geleid tot het niet zien van problemen, of het wegschrijven daarvan. De kritische blik van de gemeente heeft van het begin af aan ontbroken, zoals onder meer is gebleken uit de zeer constructieve opstelling van de projectleidster, die al vanaf de start de indruk wekte vooral als verkoopmedewerkster op te treden. Kennelijk is de cultuur binnen de gemeentelijke ambtenarij niet op tegenspraak ingericht.

3. **Op de Parkhavenstrook bevinden zich enkele van de meest belangrijke monumenten van Rotterdam.**

---

[5] https://www.neprom.nl/artikel/groot-plan-voor-woningbouw-aan-de-randen-van-de-steden/1861
[6] https://www.rijnmond.nl/nieuws/181984/veel-belangstelling-informatieavond-parkhaven010
[7] Het Didam-arrest van de Hoge Raad op 26 november 2021, zie: https://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2021:1778

Het is als het ware één monumentaal gebied. Door de voorgestelde bebouwing verliest de Euromast zijn statuur, het Maastunneltracé zijn symmetrie, en het Park aan de westzijde zijn ruimtelijkheid en verbinding met het water.
De gemeentelijke Erfgoedagenda 2017-2020[8] zegt de bescherming van Wederopbouwmonumenten prioriteit te geven. De voorgenomen bouw van meer dan 600 appartementen in acht bouwblokken met een hoogte van 35 tot 70 meter aan de Parkhaven is hiermee volledig in tegenspraak. De Euromast[9] en het Maastunnelcomplex[10], twee van de belangrijkste rijksmonumenten uit de jaren 1940- '60, komen ernstig in het gedrang. Van de stedenbouwkundig zo belangrijke zichtlijnen blijft weinig over. De geplande 70 m hoge toren op de punt bij het Drooglever Fortuynplein zal de Euromast vanuit de stad grotendeels aan het zicht onttrekken.

De ruimtelijke ligging van de Euromast – in een langgerekte groenstrook waarvan de afmetingen perfect zijn afgestemd op de hoogte van de toren - is essentieel voor de beleving van de architectonische en cultuurhistorische waarden van dit rijksmonument. Met zijn dynamische vorm, constructie van beton en staal en gerichtheid op het grote publiek, vertegenwoordigt de Euromast in optima forma de Wederopbouw-tijd. Hier voel je het optimisme en daadkracht van het naoorlogse Rotterdam. Dit is het verhaal dat de Rotterdammers bindt aan hun stad en bezoekers interesseert voor de stad. De Euromast is bovendien al zestig jaar gezichtsbepalend voor Rotterdam. Welke zichzelf respecterende stad verbergt zijn eigen gezicht achter nietszeggende gebouwen die in willekeurig welke stad te vinden zijn?

Ook het aanzicht van de Maastunnel en de dienstgebouwen ter hoogte van de Parkhaven wordt door dit bouwplan aangetast. Door de muur van woningen aan één kant van het tunneltracé wordt de symmetrie van het ontwerp geweld aangedaan en zal dit stuk van het tracé beleefd worden als een diep gat. Bovendien wordt de weg hier eenzijdig beroofd van de vriendelijke groene omlijsting die in het ontwerp van de tunnel is opgenomen. En dan voorziet het plan ook nog eens in een nieuwe overkapping van het Maastunnel tracé; dat de ingang van de tunnel deel is van het rijksmonument speelt blijkbaar geen rol.

Het Park bij de Euromast[11] – wederom een rijksmonument – liep aan de westkant oorspronkelijk door tot aan de Parkhaven. Visueel lijkt dat nog steeds zo te zijn, dankzij de uitgekiende beplanting langs het tunneltracé. Deze visuele samenhang zal wreed verstoord worden door huizenblokken. Bovendien verminken zij de unieke vorm van het Park als een aan vier zijden omdijkte groene oase. De bebouwing zal een groot deel van het jaar dominant zichtbaar zijn vanuit het Park. De windtunneleffecten, slagschaduw en afsluitende werking van de massale muur aan de westzijde zullen puur negatief zijn voor mensen, flora en fauna. Stadsparken verhogen de ecologische waarde, de veerkracht en de duurzaamheid van steden, sprak Kees Moeliker (Natuurhistorisch Museum Rotterdam) in zijn Groenrede

---

[8] https://archief12.archiefweb.eu/archives/archiefweb/20200802112230/http:/www.rotterdam.nl/wonenleven/monumenten/Erfgoedagenda-uitgebreide-beschrijving.pdf
[9] https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/531142
[10] https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/529880
[11] https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/528423

2019. Hij benadrukt dat er 'niets, maar dan ook niets van bestaande parken afgeknabbeld mag worden voor woningbouw of wat dan ook.'[12]

Inmiddels hebben ook de Commissie voor Welstand en Monumenten en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed uitgesproken dat dit plan niet zou moeten worden gerealiseerd.

De bebouwing van de Parkhavenstrook bovenop belangrijke rijksmonumenten als Euromast, Maastunnel, Het Park en de Parksluizen is in strijd met doel en strekking van het Europese Verdrag van Faro[13], alsmede met de aanwijzing van het Scheepvaartkwartier als een van rijkswege beschermd stadsgezicht.[14]

4. **De gemeente heeft voor het plan Parkhaven de ongebruikelijke weg van een 'unsolicited proposal' gekozen.**

In feite laat zij hiermee de regie over de burgerparticipatie over aan de vastgoedontwikkelaar, de belanghebbende partij. De burgers voelen zich van het begin af aan niet serieus genomen. Het Bestemmingsplan Scheepvaartkwartier (2014) bepaalt dat woningbouw op de openbare groenstrook bij de Parkhaven niet mogelijk is. Desondanks hebben particuliere vastgoedontwikkelaars hun oog laten vallen op precies dit gebied. Burgemeester en Wethouders leggen hen geen strobreed in de weg. Zij worden zelfs geholpen om door middel van een versnellingsprocedure – een unsolicited proposal – de bouw zo snel mogelijk erdoor te krijgen. Vervolgens wordt het plan door de ontwikkelaar samen met de gemeente een jaar lang in het diepste geheim voorbereid.

Een experiment als het unsolicited proposal kan wellicht gehanteerd worden voor de herontwikkeling van een kleinschalige reeds bebouwde locatie, maar voor een locatie als de Parkhaven, even belangwekkend als complex, is zo'n versnellingsprocedure totaal ongeschikt. Wat de gevolgen ervan zijn voor de burgerparticipatie hebben de omwonenden van de Parkhaven tot hun verdriet mogen ervaren.

Op de eerste contactavond in mei 2019 worden de omwonenden met mooie plaatjes en praatjes voor een voldongen feit gesteld. De vraag is al niet meer óf er op de Parkhavenstrook gebouwd kan worden, alleen nog maar hóe. Bij de twee volgende 'voorlichtingsrondes' blijkt de insteek niet wezenlijk anders. De laatste 'voorlichtingsrondes' hebben zelfs al het karakter van pre-sales bijeenkomsten; aanvankelijk worden hiervoor alleen potentiële kopers uitgenodigd. Dat de wethouder en de vastgoedontwikkelaar onder één hoedje spelen wordt eens te meer duidelijk als eind 2019 blijkt dat het Toetsingskader van de gemeente en het Masterplan van de ontwikkelaar gelijktijdig en in gezamenlijkheid zijn opgesteld. Het gaat hen alleen nog om de haalbaarheid van het project, het toegezegde onderzoek naar de wenselijkheid blijkt een loze belofte. Veelzeggend genoeg werd het Toetsingskader door de raad nauwelijks inhoudelijk besproken. De kaarten zijn gewoon al geschud. De omwonenden maken gebruik van hun democratische rechten door in te spreken bij raadsvergaderingen en individuele raadsleden persoonlijk te benaderen. Zij bieden een petitie met ruim 6000 handtekeningen aan, schrijven brieven aan de raad,

---

[12] https://rotterdamseparken.nl/site/2019/09/05/de-groenreden-2019-door-kees-moeliker/
[13] https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/erfgoedparticipatie-faro/verdrag-van-faro
[14] https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Beschermde_Gezichten/BG1484/

dienen
een Burgermanifest in. En zij verdiepen zich in beleidskaders als de Erfgoedagenda, het Programma Rivierenoevers en de Gebiedsvisie Hoboken 2030. Ook de beide direct betrokken Gebiedscommissies – Delftshaven en Centrum – adviseren nadrukkelijk tegen de bouwplannen.[15][16]

De wethouder en de raad leggen echter alles naast zich neer. De procedure van een unsolicited proposal blijkt vooral geschikt om het bouwplan aan de democratische controle te onttrekken.

5. **Rotterdam gaat voor groen is tegenwoordig de kreet uit het stadhuis, maar dit geldt duidelijk niet voor de Parkhavenstrook.**

Hier wordt een zestig jaar oud ecosysteem vernietigd. Het vervangen van volwassen bomen door jonge aanplant getuigt niet van groenbeleid.

Bij het volbouwen van de Parkhavenstrook gaat circa 4,5 hectare groen verloren en worden tweehonderd volwassen bomen gekapt. Rotterdam heeft nu al slechts 0,8 bomen per inwoner (Delfshaven en Centrum respectievelijk 0,2 en 0,3 per inwoner), terwijl het landelijk gemiddelde staat op 4,8 bomen. Onder de bomen die moeten verdwijnen zijn zeer oude bijzondere exemplaren. De vastgoedontwikkelaars doen er luchtig over. De bomen in het gebied hebben een lage ecologische waarde en de variëteit is gering, beweren zij op basis van de QuickScan Flora en Fauna die zij hebben laten uitvoeren. Dit is vreemd; de eveneens voor hen gemaakte bomeninventarisatie vermeldt juist een grote verscheidenheid aan soorten. De ontwikkelaars beloven voor nieuwe aanplant te zorgen, voornamelijk Hollandse iepen en populieren, beide snelle groeiers. Dit betekent echter een grote verarming ten opzichte van wat er nu staat.

Volgens groendeskundigen kunnen de bestaande, veelal 60 jaar oude bomen niet vervangen worden door het plaatsen van nieuwe bomen. Bomen hebben een belangrijke functie om de luchtverontreiniging (CO_2 en fijnstof) te compenseren. Hard nodig op een plek waar een drukke autoweg (de Maastunnel) loopt en waar veel schepen op de Maas passeren. Het vervangen van de lucht verversende capaciteit van een honderdjarige beuk zou het planten van ca. 1600 jonge beuken planten betekenen. Hoeveel zijn er nodig voor de 60 jaar oude bomen?

De acht woontorens zullen letterlijk en figuurlijk een schaduw werpen op het achtergelegen 'wilde' gedeelte van Het Park. Ook zal er sprake zijn van meer winden geluidshinder door de effecten van de woontorens. Dit terrein is een bijzonder, maar kwetsbaar natuurgebiedje met een grote variëteit aan vogels. Op een willekeurige dag in februari telde ik er 18 (achttien!) verschillende soorten. Het is binnen het centrum van Rotterdam een van de zeer weinige plekken waar zich regelmatig ijsvogels, putters en koperwieken laten zien. Ook de voor het milieu belangrijke insecten en vleermuizen vinden juist in dit gebied hun rustplek en

[15] https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/9632654/1/s21bb000509_1_41349_tds
[16] https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/9655112/1

gebruiken de Parkhavenstrook als ravitailleringsgebied en verbinding met Delfshaven en Coolhaven.

6. **De gemeente heeft als beleid meer groen en een betere verbinding van de stad met het water. Woningbouw aan de Parkhaven gaat hier dwars tegen in.**

Wie het bouwplan voor de Parkhaven toetst aan de verschillende gemeentelijke beleidsdoelstellingen en adviezen kan niet anders dan de gemeente inconsistent beleid verwijten. Allereerst is daar natuurlijk het Bestemmingsplan Scheepvaartkwartier dat stelt dat bebouwing op de Parkhavenstrook niet mogelijk is. Dit bestemmingsplan is zes jaar geleden 'onherroepelijk' vastgesteld; het heeft dus een officiële status. De burger mag ervan uitgaan dat het Bestemmingsplan een streep zet door de oudere (niet officiële) Gebiedsvisie Hoboken 2030 waarin de Parkhavenstrook nog gezien wordt als 'een toplocatie voor wonen, werken en recreatieve functies.' Maar de burger komt bedrogen uit. Het masterplan van de vastgoedontwikkelaars verwijst geregeld naar de Gebiedsvisie Hoboken uit 2009, het bestemmingsplan van 2014 blijft uit beeld. Een dergelijke onbegrijpelijke contradictie in het gemeentelijk beleid ondergraaft het vertrouwen van de burgers in het beleid van het stadsbestuur.

Hieronder volgen enkele fragmenten uit gemeentelijke documenten, ter onderstreping van ons standpunt over het onstandvastig gemeentebeleid ten aanzien van het Park en de Parkhavenstrook. Hoe is de bouw van 650 woningen in 4,5 hectare openbaar groen te rijmen met uitspraken als:

Programma Rivieroevers 2019-2022 en Bijlage I (pagina 30)[17]: *'De gemeente gaat zich de komende jaren inzetten voor betere wandel- en fietsroutes, meer parken en groene plekken en betere vaarverbindingen. Ook moet er meer te beleven zijn aan het water.' [...] Bij Het Park is de opgave van een andere orde: hier gaat het om het verzachten van de harde ruimtelijke scheiding tussen park, infrastructuur en kade/water.'*

Masterplan Het Park 2011[18]: *'Uit een studie van bureau West 8 in 2002 is eerder al gebleken dat hoge bebouwing in de Parkhavenstrook zeer negatieve ruimtelijke effecten heeft voor de omgeving, in het bijzonder voor Het Park. De visie op Rotterdam-Hoboken onderschrijft dit.' [...] 'Hoewel woonbebouwing in de Parkhavenstrook zou zorgen voor meer dagelijkse parkbezoekers, is voor de toekomstige ontwikkeling van Het Park, is een groen- en recreatief programma in de Parkhavenstrook zowel ruimtelijk als functioneel veel gunstiger. Ruimtelijk omdat de Parkhavenstrook het laatste restant is van de landschappelijke ruimte aan de westzijde van Het Park.' [...] 'Bij intensivering van het centrumgebied met woonbebouwing is vergroting van het Parkareaal aan de rivier met hoogwaardige en flexibele groene ruimte te prefereren boven verdichting.'*

---

[17] https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/programma-rivieroevers/

[18] https://archief12.archiefweb.eu/archives/archiefweb/20210515061513/http://www.rotterdam.nl/wonenleven/het-park/20110907_Masterplan-Het-Park.pdf

Actieplan Rotterdam gaat voor groen, 2019[19]: *'De gemeente is eigenaar van veel openbare ruimte in de stad. Hier liggen dus kansen voor vergroening. Vergroening is een van de speerpunten van de Visie Openbare Ruimte die op dit moment wordt afgerond.'*

Het afgelopen jaar hebben bezorgde burgers de gemeente regelmatig geschreven over dit soort onbegrijpelijke tegenstrijdigheden. Hun brieven bleven onbeantwoord. Ook op het terrein van burgerparticipatie handelt het gemeentebeleid niet consistent. Neem bijvoorbeeld de ambitie burgers te betrekken bij de bescherming van gebouwd erfgoed zoals verwoord in de Erfgoedagenda 2017-2020: *'Opzetten van een werkwijze om met bewoners te bepalen welke cultuurhistorische waarden voor hen van belang zijn en geborgd zouden kunnen worden in het bestemmingsplan.'*

Door voor de bebouwing van de Parkhavenstrook de procedure van een unsolicited proposal te kiezen heeft de gemeente de burgers geheel buiten spel gezet.

7. **De hittestress in Rotterdam tijdens warme zomerdagen is slecht voor de gezondheid van de bewoners, vooral die in het centrum. Het is de plicht van de gemeente de groene Parkhavenstrook vanwege haar afkoelende werking te behouden.**

Uit de diverse analyses en metingen die in opdracht van de gemeente zijn gemaakt blijkt dat Rotterdam, net als andere grote steden in de wereld, tijdens warme, windstille zomerdagen te maken heeft met een zogenaamd stedelijk hitte eiland effect. Dit is het fenomeen dat de temperatuur in stedelijk gebied hoger is dan in het omliggende buitengebied. De combinatie van veel gebouwen en weinig groen werkt dit in de hand. Het temperatuurverschil kan oplopen tot wel 8° C.

Hoge omgevingstemperaturen benadelen de gezondheid en het welbevinden van stadsbewoners. Zij zijn echter gunstig voor ziekteverwekkende virussen en bacteriën. Bovendien kunnen hoge temperaturen de vorming van smog en de blootstelling aan fijnstof bevorderen. Dit alles wordt versterkt door de voortdurende verdichting van de stad en maakt dat Rotterdammers in de toekomst steeds meer hinder zullen ondervinden van overmatige warmte (hittestress). Het Centrum en Delfshaven behoren tot de wijken waar dit effect zich het sterkst voordoet.

Op de hittekaart van Rotterdam valt duidelijk te herleiden dat het koelste plekje van het centrum verloren gaat als er woningen aan de Parkhaven worden gebouwd.[20]

Gras, bomen en ander groen spelen een cruciale rol bij het tegengaan een hitte-eiland en bijbehorende hittestress. Juist in een periode waarin door de globale klimaatverandering de temperatuur steeds meer stijgt. Dat merken we nu al in Nederland, ook in Rotterdam. Als de gemeente haar ambitie klimaatbestendig te worden en de gezondheid van haar burgers te waarborgen serieus neemt is zij verplicht de groene Parkhavenstrook niet te verstenen.

---

[19] https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/7610824/1

[20] https://lh3.googleusercontent.com/zwbNdoMvDMYIqF7SSbAJXGf-5xM97VHeOESZ4fZEWPQNAl3KiV6xPkwHK9ON3BAFrTRwIoi-H7Kb29RtPk3-0RNZPm3jEkYigi7ykNo06ARIjQu=w1280

Groene daken en geveltuinen op particuliere woningen kunnen het verlies van dit openbare gebied met geen mogelijkheid compenseren.

De gemeente Rotterdam kan hier een voorbeeld aan de gemeente Tilburg nemen. Sinds 2008 heerst er binnen deze gemeente veel weerstand tegen de ongebreidelde bomenkap. In juli 2018, tien jaar nadat de acties hieromtrent begonnen, werd in Tilburg de hoogste temperatuur gemeten van alle binnensteden in West-Europa. De gemeente Tilburg heeft daarom in 2020 besloten 1,1 miljoen uit te trekken voor de vergroening van de binnenstad. Met als redenatie dat groen in de binnenstad voor schaduw en verdamping van grondwater zorgt, wat ook bijdraagt aan verkoeling. Bovendien vangt het groen fijnstof af en zorgt het voor meer biodiversiteit. Wethouder Jacobs (GroenLinks): ,,Hierdoor warmt de stad minder op tijdens warme dagen en krijgt overvloedige regenval minder kans meer om schade aan te richten. Daarnaast zorgt al het nieuwe groen voor een nog aantrekkelijkere binnenstad."

8. **Sinds de vastgoedontwikkelaars hun oog hebben laten vallen op de Parkhavenstrook bedienen zij zich graag van negatief taalgebruik over de huidige toestand van deze locatie.**

De gemeente en de vastgoedontwikkelaars creëren bewust een negatief beeld van de Parkhaven en stellen vervolgens dat woningbouw de enige oplossing zou zijn. Het zou een moeilijk toegankelijk en desolaat stuk groen zijn. De projectleidster van de gemeente doet er nog een schepje bovenop en spreekt over een gevaarlijk gebied, met relatief veel auto inbraken. Men verzwijgt dat er jaarlijks honderdduizenden bezoekers naar dit stukje Rotterdam komen. Dat zowel de Euromast als de Chinese boot tot 's avonds laat geopend zijn. In combinatie met het dag en nacht doorgaande gebruik van de Maastunnel door fietsers en voetgangers is er niet bepaald sprake van een uitgestorven stukje Rotterdam. Over de nieuwbouw melden de gemeente en de ontwikkelaars niets dan goed. Als wij hen moeten geloven wordt de Parkhavenstrook pas aantrekkelijk als het bouwplan is gerealiseerd.

Wij vinden dat men zich door dit soort framing niet moet laten misleiden. Wellicht ten overvloede nog enkele voorbeelden van de bijna Putaneske verdraaiingen van de werkelijkheid.

We hadden zelf nog geen plan voor dit gebied, maar ik ben blij met dit initiatief (Wethouder Kurvers in Politiek010[21]). Los van de duidelijke tekst in het bestemmingsplan (geen bebouwing op de Parkhavenstrook) liggen er sinds 2010 uitgewerkte plannen voor het opknappen van de kades.

De voetgangersbrug is lastig toegankelijk voor fietsers (projectontwikkelaar Overbeek op RTV Rijnmond). Het is dan ook een voetgangersbrug, maar de ontwikkelaar verzwijgt dat de bestaande fietspaden zullen verdwijnen dat hij dit probleem met een rare slinger over een brug wil oplossen. Per saldo dus een verslechtering, want Park en Parkkade zijn nu verbonden met voet- en fietspaden, en bovendien is er 100 meter van de Euromast boven de tunnel een flink stuk groen waar je ook gewoon overheen kunt lopen.

---

[21] https://www.rijnmond.nl/nieuws/180834/politiek010-armoedeaanpak-en-wonen-naast-de-euromast

De hoogte van de gebouwen wordt afgestemd op de hoogte van de bomen in het Park (idem). De gebouwen worden tweemaal zo hoog als de bomen.

Het Park blijft intact, evenals het zicht op de Euromast (idem). Het Park zal onherroepelijk ecologische schade oplopen. De beleving ervan zal negatief worden beïnvloed door de bouw van een stenen muur van 10 tot 19 étages hoog. De werkelijkheid is ook dat de Euromast vanaf het Drooglever Fortuynplein (de entrée naar het monument) onzichtbaar wordt.

Het woonprogramma omvat 20 procent sociaal. De betrokken woningbouwcorporatie heeft echter bedongen dat die 20 procent 'om de hoek' op het Coolhaveneiland gecompenseerd gaat worden. Per saldo dus nul sociale huisvesting.

Als je uitzicht verandert, dan kun je daar wel of niet blij van worden (projectleidster van de gemeente op Rijnmond.nl[22]). Zulke uitspraken bagatelliseren de oprechte zorgen van een grote groep Rotterdammers, die natuurlijk merendeels niet eens uitzicht op de Parkhavenstrook hebben. Het gaat hier om meer dan honderdduizend burgers die zich vertegenwoordigd voelden door de beide betrokken Gebiedscommissies, maar het wegzetten van tegenstanders van discutabele plannen als NIMBY's is een beproefde tactiek van de gemeente.

Bouwen, bouwen, bouwen ... (Wethouder Kurvers). Zeker, er moeten woningen gebouwd worden, maar dan toch voornamelijk voor het midden- en sociale segment.

Gevraagd naar de reden waarom dat juist moet gebeuren in een groenstrook in het centrum antwoordt de wethouder dat dit een 'toplocatie' is om te wonen. Dit zegt genoeg, toplocaties zijn voor de happy few. Wat de wethouder verzwijgt is dat het hier gaat om een van de laatste locaties in de stad die in bezit zijn van de gemeente. Er zijn dus geen tijdrovende onteigeningsprocedures nodig, de grond kan direct verkocht worden.

9. **De corona crisis heeft ons pijnlijk bewust gemaakt van de noodzaak van openbare groene ruimtes in de stad. We kunnen niet zonder meer doorgaan met de verdichting van de stad ten koste van groen zoals aan de Parkhaven.**

Nederland is na 15 maart 2020 door toedoen van het corona virus in een totaal nieuwe leefsituatie terecht gekomen. We moesten twee jaar afstand houden van elkaar en niemand denkt dat deze maatregelen hiermee vergeten kunnen worden. Want ook al zal de huidige pandemie overwonnen worden, dit corona virus is zeker niet de laatste waardoor de wereldbevolking in gevaar komt. *'We moeten ons voorbereiden op het nieuwe normaal van de anderhalvemetersamenleving'*, aldus premier Rutte in een van zijn persconferenties.[23]

Wat betekent deze maatregel eigenlijk voor het bouwprogramma van onze stad? VVD-wethouder Kurvers liet in het Algemeen Dagblad weten dat de gemeente met de nodige voorzorgsmaatregelen alles op alles zet om de bouw in Rotterdam overeind te houden: *'Want dat is onze economische motor.'* Maar zal de wethouder daarbij lering zal trekken uit de woorden van zijn partijleider? Het *'nieuwe normaal'* zal toch consequenties hebben voor

---

[22] https://www.rijnmond.nl/nieuws/186494/bewoners-maken-zich-zorgen-over-invulling-parkkade-bizar-plan
[23] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/mediateksten/2020/04/15/letterlijke-tekst-persconferentieminister-president-rutte-en-minister-de-jonge-na-afloop-van-crisisberaad-kabinet

de verdichting van de binnenstad die momenteel hoogtij viert. Want evengoed als bouwen is de gezondheid van de bewoners de motor van onze economie. Hiervan maakt deze corona crisis maakt ons pijnlijk bewust.

Niemand wil natuurlijk dat bouwvakkers hun banen verliezen en Rotterdammers langer op huizen moeten wachten. Tegelijkertijd is bezinning op het *'nieuwe normaal'* noodzakelijk. Het is onverantwoord om het adagium *'verdichting van de binnenstad'* zo rücksichtslos aan te hangen dat zelfs hectares groen hiervoor worden opgeofferd.

Bouwen doen wij ook voor toekomstige generaties. Met de juiste stedenbouwkundige maatregelen kan voorkomen worden dat een nieuwe corona aanval uitloopt op een pandemie zoals we die nu meemaken. Dit betekent kort gezegd meer ruimte creëren, tussen woonblokken, in winkelgebieden, op fiets- en wandelpaden en niet te vergeten in parken. Als stadsgroen zeit zijn nut bewijst dan is het wel in de nieuwe anderhalve meter afstand samenleving.

En voor de goede orde: de prachtige groene plaatjes van de projectontwikkelaar – zeer bedreven in greenwashing – geven misschien de situatie weer van over dertig jaar, maar niet die gedurende de lange bouwperiode en de groeitijd die de nieuwe boompjes nodig zullen hebben om enigszins aanzien te krijgen.

10. Het kappen van bomen en het bouwen van woningen zal de luchtvervuiling aan de Parkhaven verder doen verslechteren.

Dat is slecht voor de nieuwe bewoners, maar ook voor de vele bezoekers aan dit gebied. De toegangswegen naar de Maastunnel behoren tot de meest vervuilde en ongezonde plekken van Nederland. Het intensieve autoverkeer veroorzaakt zeer ernstige lokale luchtverontreiniging, bovenop de reeds aanwezige hoge 'achtergrondwaarden' door vervuiling van scheepvaart en (haven)industrie. In het tunneltracé overschrijdt de uitstoot van stikstof en fijnstof regelmatig de Nederlandse en Europese normen. Dit leidt herhaaldelijk tot protesten van bewoners en milieuorganisaties, die zich zorgen maken om de volksgezondheid. De huidige experimentele verkeersmaatregelen leiden per saldo tot ernstige filevorming en ontevreden burgers en dragen nauwelijks bij aan een verbetering van de situatie. Gelet op de uitlatingen van verschillende partijen is de kans bovendien klein dat deze experimenten gecontinueerd zullen worden, laat staan dat ze tot permanente aanpassingen zullen leiden.

De voorgenomen bouwplannen zullen op verschillende manieren bijdragen aan een verslechtering van de luchtkwaliteit en zodoende de volksgezondheid aantasten. Dit komt allereerst door de toename van verkeer, als gevolg van de verdichting. De bewoners van de nieuwe woningen zullen zich verplaatsen, grotendeels met de auto. Dit betekent nog meer uitstoot van stikstof, fijnstof en roet in de reeds zeer vervuilde aanvoerwegen rondom de Maastunnel. Hierdoor zal niet alleen de luchtverontreiniging aan het Maastunneltracé als geheel toenemen, maar vooral ook de vervuiling voor de beoogde bewoners.

Ernstige verontrusting is op zijn plaats over de gezondheid van de toekomstige bewoners. Vooral de geplande gebouwen naast de uitmonding van de tunnel zullen te maken krijgen

met een extreem slechte luchtkwaliteit. Sinds de recente renovatie van de Maastunnel worden de uitlaatgassen middels 'langsventilatie' via de monding naar buiten geblazen: precies waar de bebouwing is gepland. De bewoners zullen zeer slechte lucht ademen. Dit wordt versterkt doordat de nieuwe bebouwing een 'muur' vormt, waardoor de luchtverontreiniging niet verdund wordt door de wind, maar blijft hangen. Zeer frappant: de sociale huurwoningen zijn geprojecteerd op de plek waar de slechtste lucht te verwachten is.

De toekomstige bewoners hebben statistisch een hogere kans op hart- en vaatziekten en (ernstige) longaandoeningen. Wonen in een gebied met veel luchtverontreiniging is zeer ongezond, zo blijkt uit o.a. onderzoek van Prof. Van Schayk (Maastricht)[24] en een artikel in The Lancet[25]. Als gevolg van alleen al stikstofdioxide is het gezondheidsrisico in Rotterdam soms drie keer hoger dan in bijvoorbeeld Groningen en Drenthe. Vooral ouderen en kinderen zijn extra gevoelig. Kinderen die wonen in de buurt van drukke wegen hebben vaker last van hun luchtwegen en een vijf keer grotere kans op zwakke longen.

11. De recreatiemogelijkheden die de Parkhavenstrook als publieke ruimte nu biedt gaan door woningbouw verloren.

De vastgoedontwikkelaars willen vrijetijdsvoorzieningen in de woonblokken en de invulling hiervan aan de markt overlaten. Maar zoals de Stichting Groen Parkhaven zegt: *in het nieuwe normaal is de toekomst aan de publieke groene ruimte.*

Het is hier eerder gezegd, maar het kan niet genoeg benadrukt worden: de Parkhavenstrook is een publieke ruimte met de bestemming Groen en Recreatie. Door in te stemmen met de bouwplannen van de vastgoedontwikkelaars trekt de gemeente hier doodleuk een streep door.

Wat gaat er al niet verloren als de Parkhavenstrook wordt volgebouwd? Allereerst de rust die neerdaalt op de bezoeker die vanuit de drukke stad dit gebied betreedt. Van de nabijheid van het verkeer is al gauw niets meer te merken. Voorts de mooie geleidelijke overgang van de Parkkade, naar het gazon over het tunneltracé, en vandaar naar de bosrand van het Park. Deze wandeling, destijds door de ontwerpers bedacht, zal door de muur van woningen verstoord worden. Net als de verrassende gewaarwording om komend vanuit het Park ineens het water te zien glinsteren. Straks zal de wandelaar zich via smalle tussenstraten naar het Park of naar de kade moeten begeven.

Weg is straks ook vrijheid om op de Parkhavenstrook te vertoeven. Een woonwijk met hoge huizenblokken voelt niet als een publieke ruimte en nodigt niet uit tot recreëren. Je gaat er niet zitten picknicken of trainen onder het oog van de bewoners. Al helemaal geen ruimte zal er meer zijn voor het Abseilen van de Euromast. Nu is dit een geliefde plek voor liefhebbers van deze sport uit binnen- en buitenland. Voor toeristen verdwijnt het indrukwekkende vrije zicht op de Euromast; het verhaal over de herleving van Rotterdam na het bombardement zal niet half zoveel indruk maken.

---

[24] https://mumc.maastrichtuniversity.nl/profile/onno.vanschayck%40maastrichtuniversity.nl
[25] https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(16)32596-X/fulltext

Naar verluid kan Midgetgolf Parkhaven, Rotterdams oudste toeristenattractie, in de Parkhaven blijven, maar moet zij wel van plaats verschuiven om plaats te maken voor de nieuwe woonblokken. De kans is groot dat de midgetgolfbaan en het bijbehorend terras dan in de schaduw komen te liggen. Te verwachten is ook dat de nieuwe bewoners zullen klagen over geluidsoverlast van deze druk bezochte attractie.

Genoegens als rust, ruimte en vrijheid komen niet voor in het concept bestemmingsplan Parkhaven. Ter verlevendiging van de plinten van de woonblokken denken de ontwikkelaars aan nieuwe horeca en kleinschalige commerciële vrijetijdsvoorzieningen zoals een sportschool, een escape room, kleine rollerskatebaan en workshopruimtes. *'Het is bij uitstek aan de markt om met vernieuwende concepten te komen'*, zo staat er te lezen.

Met de Stichting Groen Parkhaven ben ik van mening dat de Parkhaven gevrijwaard dient te worden van marktdenken. De waarde van dit gebied is niet in geld uit te drukken. Het is de publieke binnenstedelijke groene ruimte die de toekomst heeft.

12. De suggestie wordt gewekt dat de Gebiedsvisie Hoboken 2030 een vrijbrief geeft voor het volbouwen van de Parkhavenstrook.

Die gebiedsvisie uit 2009 is echter nooit vastgesteld door de gemeenteraad. Dat is het latere Bestemmingsplan Scheepvaartkwartier uit 2014[26] wèl. Het bestemmingsplan maakt bebouwing op de Parkhavenstrook zelfs expliciet niet mogelijk.

Het is een onbegrijpelijke tegenstrijdigheid in de handelswijze van de gemeente dat zij bebouwing van de Parkhaven verwelkomt op basis van de Gebiedsvisie Hoboken 2030, maar voorbijgaat aan het later vastgestelde Bestemmingsplan Scheepvaartkwartier dat bebouwing verbiedt.

De Gebiedsvisie Hoboken 2030[27] is een convenant uit 2009, een afspraak tussen het College van B &W, vastgoedontwikkelaars, winkeliers, bewoners, educatieve en culturele instellingen en zorg- en welzijnsorganisaties. Het convenant is door het College voor kennisgeving aan de gemeenteraad aangeboden, maar daar echter nooit inhoudelijk behandeld laat staan vastgesteld. Dit in tegenstelling tot het Bestemmingsplan Scheepvaartkwartier dat in 2014 'onherroepelijk' werd vastgelegd.

Het continue refereren aan deze Gebiedsvisie door gemeente en vastgoedontwikkelaars is daardoor misleidend.

Overigens is in de Gebiedsvisie Hoboken 2030 onder meer opgenomen dat het bestaande, aantrekkelijk vormgegeven groen voor de stad verder versterkt moet worden, als ook dat de aanwezigheid van kwaliteitsgroen met zichtlijnen naar het Park en Lloydkwartier gegarandeerd dient te zijn. De nabijheid van water en groen moet ervaarbaar blijven. Langs de kades zouden aantrekkelijke groene verblijfplaatsen gecreëerd moeten worden.

Om dit streven te realiseren is echt geen woningbouw op de Parkhavenstrook nodig. En al helemaal niet in die orde van grootte als nu wordt voorgesteld. Massale woningbouw is

---

[26] http://www.zalmhaven2030.nl/wp-content/uploads/2016/10/Scheepvaartkwartier_onherroepelijk_1.pdf
[27] http://www.zalmhaven2030.nl/wp-content/uploads/2016/10/Scheepvaartkwartier_onherroepelijk_1.pdf

trouwens ook in Gebiedsvisie taboe: *'indien bebouwing wordt overwogen dan dient de sfeer van het huidige Scheepvaartkwartier als inspiratiebron en referentiekader. Geen hoogbouw zoals op bijvoorbeeld de Wilhelminapier.'*

13. De bewoning van het Scheepvaartkwartier wordt nu al fors uitgebreid met ongeveer duizend woningen en appartementen, zoals die in de Zalmhaventoren en het Van Vollenhovenkwartier.

En vlakbij zijn of worden Little C, Baan Tower, Downtown en Cooltower gerealiseerd, evenals op de Müllerpier de gebouwen Dok, Kaai en Stack, en zijn er ook plannen voor circa 1200 woningen bij de Schiehaven. Dat zal de verkeersdruk in en rond de wijk evenredig doen toenemen, terwijl de bereikbaarheid voor bewoners, kantoorgebruikers en toeristen nu al niet overhoudt. Nog eens circa 600 appartementen aan de Parkhaven zullen de verkeersproblemen verder vergroten.

Door de nieuwbouw die de laatste jaren in het Scheepvaartkwartier plaatsvindt is de verkeersdrukte in de wijk al sterk toegenomen. Daarbij komt dat het Scheepvaartkwartier steeds aantrekkelijker wordt voor toeristen (nu al meer dan 700.000) die met auto's dan wel met touringcars de wijk inrijden voor een bezoek aan toeristische attracties als de Spido, Euromast, Splashbus en Pannenkoekenboot. En dan te bedenken dat het Scheepvaartkwartier maar twee ontsluitingswegen heeft.

Bij het aan de Parkhaven grenzende Drooglever Fortuynplein, nu reeds overbelast, zal de verkeersdrukte niet meer te overzien zijn. Ook de hulpdiensten van Erasmus MC worden er niet minder op. Wat het ook niet beter maakt is dat de gerenoveerde Maastunnel voorzien is van een file vermijdingssysteem en hoogtebegrenzing waardoor er bij toepassing van deze systemen terugslag van verkeer plaatsvindt.

De gemeente denkt het verkeersprobleem en de luchtvervuiling in het Parkhavengebied het hoofd te kunnen bieden door in te zetten op duurzame mobiliteit: langzaam verkeer, elektrische auto's, deelfietsen en –scooters. Op basis hiervan gaat men ervan uit dat de parkeerbehoefte zo klein mogelijk is. Er komt niet voor elk appartement een ondergrondse parkeerplaats. Dit lijkt ons voorlopig allemaal nog toekomstmuziek. Bezitters van dure appartementen willen een eigen parkeerplaats; bezoekers die met elektrische auto's komen hebben oplaadplekken nodig; leveranciers van de horeca hebben ruimte nodig; touringcars moeten hun passagiers voor de Euromast kunnen afzetten en daarna een parkeerplaats zoeken. Kortom, verkeersluw zal het bij de Parkhaven en omgeving niet worden.

Er wordt verder volledig voorbij gegaan aan de verkeersproblemen die zullen ontstaan door het aanmerken van de doorgaande route langs de Parkhaven als onderdeel van het bouwterrein. Een tijdelijke route over de kade maakt de schepen langs die kade onbereikbaar. Die moeten ergens anders heen, maar is daar een voor iedereen acceptabele oplossing voor te vinden? Ook de Euromast – midden in het bouwterrein – zal nauwelijks bereikbaar zijn. Alleen via Het Park waarschijnlijk, maar dat zouden we toch met rust laten? De tijdelijke maatregelen tijdens de bouw zullen jaren van toepassing zijn, mogelijk vijf tot tien jaar, want ook de kade zal uiteindelijk aangepakt moeten worden.

Ook na de oplevering van de bouw zal de verkeersoverlast blijven, want de weg langs de Parkhaven wordt versmald, de parkeerplaatsen verdwijnen en het doorgaande verkeer wordt gehinderd door een tweetal in- en uitritten van de parkeergarages zonder voorsorteerplaatsen. Ook ontbreekt het aan parkeerruimte voor de talloze busjes en vrachtwagen van leveranciers, verhuizers en gemeentereiniging, die aangetrokken zullen worden door de nieuwbouw en genoodzaakt zullen zijn op de doorgaande weg te parkeren. Het weglaten of wegpraten van deze kwesties door de verkeerstechnisch adviseur van de projectontwikkelaar toont aan dat het adagium 'Wie betaalt, bepaalt' helaas ook hier van toepassing is.

14. De door de vastgoedontwikkelaar getoonde beelden van de toekomstige situatie van de Parkhaven geven geen eerlijk beeld.

Hoe de gebouwen aan de Parkhaven er precies uit gaan zien valt nog niet te zeggen, maar één ding is wel duidelijk: op de visualisaties die tot nu zijn gepresenteerd kunnen we niet afgaan. Deze gefotoshopte glossy beelden lijken vooral bedoeld om potentiële kopers te lokken. Zij geven de toekomstige situatie weer ofwel vanuit grote hoogte in een avondlijke sfeer met knusse verlichting, ofwel vanuit de Müllerpier met bomen van een hoogte die pas over zestig jaar bereikt zal zijn. Al te rooskleurig is ook de impressie van de gebouwen vanuit het Park in de winter; het is alsof je daar door een glazen muur heen kijkt. Iets soortgelijks doet zich voor op de aanblik vanaf de Parkkade. Hier moet je door een gordijn van groen kijken om iets van de gebouwen te zien. Het is allemaal te mooi om waar te zijn. Het ontbreekt aan eerlijke beelden die tonen hoe deze hoogbouw zich vanaf het maaiveld aan de voetganger zal voordoen. Die eerlijk laten zien hoe gering de afstand is tussen de bouwblokken onderling, en tussen de bouwblokken en de Euromast. En die dus eerlijk vertellen hoe weinig er voor bezoekers over blijft voor het genot van openbaar groen.

15. Het concept bestemmingsplan Parkhaven noemt zaken waarvoor helemaal geen bestemmingsplanwijziging nodig is.

- Voor het realiseren van het aangehaalde Gemeentelijke beleid, zoals het Duurzaamheidskompas, het Programma Rivieroevers 2019-2022, het Horecagebiedsplan 2019-2021 is een bestemmingsplanwijziging voor dit gebied niet noodzakelijk en waarschijnlijk zelfs strijdig met de doelen van dat beleid.
- Bestemmingsplanwijziging is ook niet nodig voor de gebiedsopgave *De vergroening van de buitenruimte*, met het geven van een betekenis van de oevers *als hoogwaardige groene openbare ruimte, waar het prettig verblijven is en met aantrekkelijke groene (recreatieve) routes voor langzaam verkeer. Het gebied krijgt daarmee niet alleen een meer aangenaam verblijfsklimaat, maar draagt ook bij aan de ecologische ontwikkeling binnen de stad en klimaatadaptatie. Ook wordt ruimte geboden aan allerlei vormen van informeel sporten, waarmee wordt ingespeeld op het thema 'Ruimte voor lichaam en geest' uit de gebiedsvisie Hoboken. De betekenis van het gebied wordt extra versterkt door de 'open' relatie met Het Park, een versterkte relatie met de rivier en een verbeterde toegankelijkheid voor de omgeving.*
- Idem voor de versterking van de open en groen sfeer: *Zo wordt de nu brede stenige kade getransformeerd naar een kade met groene recreatieve invulling. Anders dan nu*

het geval is, wordt hier in de toekomstige situatie niet meer geparkeerd. Deze is uitsluitend bestemd voor voetgangers en fietsers. De plannen hiervoor liggen immers al tien jaar te wachten op uitvoering.

16. Het concept bestemmingsplan Parkhaven is op onderdelen onvolledig voor wat betreft de consequenties en/of onderbouwing.

- Er is geen enkele onderbouwing voor de stelling op pagina 19 van het ontwerp bestemmingsplan, dat met de nieuwbouw *tevens de kwaliteit van Het Park [wordt] doorgezet tot aan de Parkhaven.* Het is een gotspe om te stellen dat met stenen de kwaliteit van een zelfs als rijksmonument aangemerkt park wordt doorgezet.
- Er is niet aangetoond dat de ontvangende waterzuiveringsinstallatie over voldoende capaciteit beschikt om het afvalwater van de nieuwe woningen te ontvangen.
- Er is niet aangetoond dat deze nieuwbouw de "goede ecologische toestand" van de omringende wateren, zoals bedoeld in de Kaderrichtlijn Water, niet negatief zal beïnvloeden.
- Er is ten onrechte geen luchtkwaliteitsonderzoek gedaan naar blootstelling aan de emissies van scheepvaartverkeer. Verder is ten onrechte geen rekening gehouden met gezondheidseffecten van gecombineerde blootstelling (stoffen in uitlaatgassen, verkeersgeluid, horecageluid etc.).
- Er is niet aangetoond dat het plan realiseerbaar is, gelet op de te verwachten archeologische waarden. Vanwege de beoogde omvangrijke ingrepen in de ondergrond, samenhangend met de ontwikkelingen die met dit bestemmingsplan worden beoogd, had archeologisch onderzoek moeten plaatsvinden.
- Er is geen windhinderonderzoek gedaan, terwijl de appartementen met een hoogte tot 70 meter in feite dwars op de meest voorkomende windrichting worden gepositioneerd.
- Het is niet duidelijk op welke grondslag er een hogere waarde industrielawaai van 56 dB(A) wordt toegelaten vanwege het gezoneerde industrieterrein Waal-/Eemhaven.

Tot besluit:

Ongetwijfeld zal de directeur van Stadsontwikkeling u na sluiting van de termijn om zienswijzen in te dienen tegen het concept-bestemmingsplan met volle overtuiging melden dat de bezwaren in de zienswijzen alle genegeerd kunnen worden. Het zelfde is immers gebeurd bij eerdere omstreden bouwplannen, zoals bij het kapotmaken van het Postkantoor en bij het negeren van de zelf opgestelde regels voor de bouwhoogte van de Zalmhaventoren, waardoor men nu vanuit het gehele 'beschermde' stadsgezicht van het Scheepvaartkwartier geconfronteerd wordt met deze architectonische fallussymbool. De handelswijze van de directeur van Stadsontwikkeling is natuurlijk geheel in overeenstemming met wat beschreven staat in de publicatie *Geschiedenis en actualiteit van de Rotterdamse Bebouwing-scommissie.*[28] Enkele citaten: *'Tegen elk plan zeggen we in principe ja', Weigeren, daar houden wij niet van, dat is een beetje onze eer te na. Bedenk wel*

[28] https://destadstaatnooitstil.nl/

dat mensen op een plan hun best hebben gedaan, dat willen we in beginsel niet tegenhouden.' 'Altijd was de vraag: is er een strijdigheid en hoe krijgen we toch een vergunning? Mensen ter wille zijn, is toch altijd de intentie geweest.' 'Wat bezwaren van omwonenden betreft moet je niet vergeten dat die vaak een Not in my backyard-gehalte hebben.' Het moge duidelijk zijn dat hier de belangen van de projectontwikkelaars voor op worden gesteld en niet van de echte mensen, de burgers, die in deze stad wonen en recreëren. Hun belang wordt ondergeschikt gemaakt.

Bezint eer ge begint: helaas kan een park maar één keer bebouwd worden, daarna is het voor altijd verloren. En O, leden van de gemeenteraad van Rotterdam, *let op u saeck*, want u vertegenwoordigt in de eerste plaats de belangen van uw kiezers, de burgers, en niet die van projectontwikkelaars.

Hoogachtend,

Aan de Leden van de Gemeenteraad van Rotterdam Rotterdam, 06-04-2022

Postbus 70012

3000 KP Rotterdam

Betreft : Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven

NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte Leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de Parkhavenstrook, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen.
Ik heb kennis genomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen op grond van onder aangevoerde argumenten bezwaar aan.

De bouw van woningen tast deze groene plek, deze groene long op brute wijze aan.

Het Park is het kleinste Park in Rotterdam op een plek waar heel veel vervuiling is door de intensieve bewoning, de scheepvaart en het verkeer van de Maastunnel. Waar is een groene long harder nodig?

Het Park wordt op dit moment fantastisch verfraaid met een grote financiële bijdrage van de stichting Droom en Daad. Hierdoor verbetert de sfeer van het Park en functioneert het voor heel veel Rotterdammers als een plek om te sporten, elkaar te ontmoeten en te ontspannen. Intensieve bebouwing heeft grote invloed op de sfeer door lawaai, schaduw enzovoort.

De visie van Rotterdam op Stadsontwikkeling is inmiddels verouderd. Rotterdam gaat voor de cijfers, het aantal gerealiseerde woningen , een aantal dat, koste wat het kost, moet komen. Het motto; "eerst de natuur veilig stellen en dan bouwen", de roep CO2 uitstoot te verminderen en het belang van groen voor de gezondheid en welzijn wordt niet erkend en of gezien en lijkt geen prioriteit te hebben.

De beloofde compensatie van groen kan niet op tegen een beschaduwd wandelpad, fluitende vogels, genieten van uitbottende bomen en struiken zittend op een bankje.

De trend de stad te verlaten en rust en groen op te zoeken in gebieden die goedkopere woningen bieden is in gang gezet. Cijfers wijzen dit uit. Mede mogelijk gemaakt door thuiswerken . Een langere afstand werk en wonen, zoals dat al jaren het geval is in Duitsland en Frankrijk, accepteert men inmiddels.

Er is woningnood, er moeten keuzes gemaakt worden en daar is moed voor nodig om tegen de stroom in te gaan .Ik doe een oproep om het prachtige , postzegeltje het Park te bewaren , laat zien dat Stadsontwikkeling een middel is om Wonen en Welzijn samen te laten gaan.

Hoogachtend,

[redacted]

De leden van de Gemeenteraad
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Rotterdam, 8 april 2022

Betreft Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen (een woonwijk) te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

Waarom een groene plek opofferen voor nog meer steen in plaats van meer groen? Het Park uitbreiden naar het water en de huidige parkeerplekken vervangen met groen is een veel beter plan. Rotterdam centrum heeft meer adem nodig, Het Park is daarom als groene long van Rotterdam broodnodig.

Ik begrijp niet waarom 4,2 hectare stadsgroen moet worden opgeofferd; dit plan staat haaks op het beleid van de gemeente om de stad juist te vergroenen. Bouwen op deze plek gaat voor Het Park een heleboel overlast betekenen. Qua uitzicht en gevoel van 'vrije plek' in de stad in plaats van een muur van torens met lichtvervuiling in de avond.

De Euromast is een belangrijk icoon van Rotterdam, door deze in te bouwen tussen 650 woningen is een verkwisting van cultureel erfgoed. Het zicht en de beleving van dit rijksmonument wordt onherroepelijk aangetast. Het advies van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed om niet te bouwen moet daarom ter harte en serieus worden genomen.

De vrije uitloop van Het Park naar het water van de Parkhaven is ook een punt van aandacht. De aanleg van een woonwijk zal deze doorgang verdoezelen, ook al staat in het ontwerpbestemmingsplan dat dit niet zo is. Het openbare karakter van deze groene plek in de stad wordt onherroepelijk aangetast door particuliere woonblokken.

Daar komt nog de geluidshinder en luchtverontreiniging bij die de woningbouw (een proces van minstens 7 jaar) in deze toch al zeer drukke en vervuilde omgeving (Maastunnel, Drooglever Fortuynplein, schepen aan Parkkade, Westzeedijk) met zich meebrengt. 7 jaar (geluids-)overlast voor Het Park waar Rotterdammers juist willen ontspannen lijkt me afschuwwekkend.

En daarnaast is de toename van verkeer in het Scheepvaartkwartier ook onwenselijk. Er zijn twee toe- en uitgangswegen (ik laat de Kievitslaan omdat het een B-weg is buiten beschouwing), waarvan één ook gebruikt wordt als trambaan. En waar zal er ruimte gemaakt worden voor de auto's/bakfietsen die geparkeerd moeten worden?

Hartelijke groet,

[redacted]

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

28 maart 2022

Onderwerp:
Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
Dossier: NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam hebben op. 28 februari 2022 een partiële wijziging van het bestemmingsplan van het Scheepvaartkwartier ingediend.
Deze wijziging is uitsluitend nodig om de belangen van de Ontwikkelcombinatie Parkhaven Partners te dienen.

Ondergetekende maakt bezwaar tegen deze wijziging omwille van de onzorgvuldigheid en vooral de misleiding bij de informatievoorziening, de onderbouwing en de besluitvorming van deze aanvraag.

De gronden voor mijn bezwaar zijn de volgende:

1. De motivering en de onderbouwing van de noodzaak en wenselijkheid van de voorgestelde wijziging: Gebiedsvisie Hoboken 2030
2. Nieuw grondbeleid en het gebruik van de constructie van "unsolicited proposal" voor een woningbouwproject.
3. De misleiding van zowel de gemeenteraad als de burgers van Rotterdam door "framende", onvolledige en onjuiste informatievoorziening.
4. Het niet voldoen aan de voorwaarden gesteld door de Hoge Raad in het Didam arrest

INLEIDING EN SAMENVATTING

De Gemeente is een doelgemeenschap, dat is een gemeenschap met een specifiek doel binnen het verband van en ten behoeve van de gemeenschap als geheel. Dit impliceert dat het beleid van de gemeente gericht moet zijn op de belangen en wensen van de leden van deze deelgemeenschap, haar burgers.
In de democratische bestuursvorm die wij hebben gekozen moeten burgers inzicht **kunnen** verwerven in besluiten die het gemeentebestuur neemt en deze beoordelen op de gevolgen voor de burger. Het is de taak van de Raad om het bestuur te controleren op het behartigen van de belangen van de burger en op de uitvoering van de door haar genomen besluiten. Wanneer een burger bezwaar maakt tegen een besluit van de gemeente dan betreft het daardoor zowel de rol die daarbij gespeeld is door het college als door de Raad. Iedere burger is belanghebbend in de wijze waarop College en Raad hun taken vervullen.
Een **zienswijze** is een reactie die een *belanghebbende* aan het bevoegd gezag kan sturen als reactie op een ontwerp-besluit. In een zienswijze formuleert de belanghebbende meestal bezwaren tegen de inhoud van het concept besluit, maar het kan ook gaan om bezwaren

tegen de wijze waarop het conceptbesluit tot stand is gebracht, tegen de onderbouwing van het besluit, misleidende informatie en/of gebrek aan transparantie rond de besluitvorming.

Deze zienswijze betreft zowel het besluitvormingsproces, de onderbouwing van het besluit en de systematische en langdurige misleiding door het college en de Ontwikkelcombinatie Parkhaven Partners. Langdurig omdat het College van Burgemeester & Wethouders van Rotterdam al minstens 12 jaar – gerekend vanaf de Gebiedsvisie Hoboken 2030 – bezig is met projectontwikkelaars om een prestigeobject tot stand te brengen op het gebied tussen het Park en de Parkhaven. Het is geen spontaan, noch innovatief initiatief van de Ontwikkelcombinatie Parkhaven Partners.

De Raad is niet of onjuist ingelicht over afspraken betreffende het project die gemaakt zijn tussen het college en de betreffende projectontwikkelaars.

De Raad is veel te laat en onjuist geïnformeerd over de constructie die door het College is gekozen om het project mogelijk te maken door de enkelvoudige selectieprocedure voor de gronduitgifte die niet past binnen het vigerend beleid.

De Raad is misleid in het proces tot beoordeling van de door Parkhaven Partners opgestelde plannen en de relatie tussen het bouwen van acht appartementsblokken en het renoveren en herinrichten van de Parkhavenkade. Initieel kon dit laatste alléén plaatsvinden als onderdeel van één samenhangende ontwerp- en uitvoeringsopdracht aan Parkhaven Partners.

HET PROBLEEM VAN ROTTERDAM

De geschiedenis heeft Rotterdam geen goede kaarten gedeeld.
De **stad** Rotterdam is geen **havenstad** meer. De Europoort is nu een belangrijke haven maar biedt, in verhouding tot het verleden, weinig werkgelegenheid.
Ivo Opstelten (VVD) zei al in 2000:

> *"De stad heeft de goedkoopste woningvoorraad, de hoogste werkloosheid, de slechtst opgeleide beroepsbevolking en het laagste gemiddelde inkomen van de grote steden."* (NRC 26 juni 2021 opinie & debat pag. 3)

De goedkoopste woningvoorraad heeft geleid tot ernstige woningtechnische en sociale gevolgen. De slecht opgeleide beroepsbevolking en hoge werkloosheid leiden tot een extra financiële druk op de begroting.
Het rijk heeft in 2016 een majeure ingreep voor woningbouw op Rotterdam ondersteund. Maar de twintig miljoen van het Rijk en de gemeente is bij lange na niet genoeg om dit onderdeel van het zogenoemde Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) uit te voeren. Daar is jaarlijks vijftig miljoen voor nodig.
Deze problemen aan de onderkant van de woningmarkt zijn de afgelopen twintig jaar alleen maar ernstiger geworden door de stijging van de huizenprijzen en doordat beleggers bijna de helft van de verkochte huizen kopen om ze tegen veel hogere bedragen te verhuren.

Er zijn nog meer tekorten ontstaan op de woningmarkt door de demografische ontwikkeling over de laatste 30 jaar waarop de overheid weinig of geen initiatief heeft getoond om deze

op te vangen. Deze tekorten manifesteren zich vooral in de lagere regionen van de markt. 30.000 studenten van de Erasmus Universiteit en 39.000 van de Hogeschool Rotterdam, starters op de woningmarkt en alle bewoners van huurhuizen met lage en middel huren zijn hiervan de dupe. Daarbij komt dat echtscheidingen zijn toegenomen, wat voor een eigen dynamiek in de gezinsgrootte zorgt die een extra vraag tot gevolg heeft.

Dit is de context waarin het ruimtelijke ordeningsbeleid van de gemeente Rotterdam moet plaatsvinden. Anderzijds is er geen stad in Nederland die mede door de economische verschuivingen in de afgelopen 60 jaar zo veel potentie heeft om de ruimtelijke ordening opnieuw vorm te geven in de gebieden die vrijgekomen zijn door het vertrek van de scheepsbouw en het stukgoed overslag en transport in de havens ten oosten van Pernis.

Burgemeester en Wethouders hebben zichzelf de taak gesteld om in de huidige collegeperiode 18.000 woningen te bouwen. Daarbij is geen duidelijk onderscheid gemaakt naar welk soort woningen. De verdeling van verschillende typen woningen is afhankelijk van de demografische samenstelling van de lokale bevolking. Zoals beschreven is deze samenstelling financieel ongunstig voor de gemeente Rotterdam. Het resultaat van geen rekening houden met de Rotterdamse demografie is een explosie van hoogbouw in het Wijnhavenkwartier, de Wilhelminapier en in een programma van *gentrification* in oudere wijken, waarbij huidige bewoners veelal niet kunnen terugkeren naar hun wijk. Met andere woorden: het tekort aan sociale woningen wordt geëxporteerd naar buiten de stad. Het Scheepvaartkwartier en de Wilhelminapier krijgen het karakter van een *gated community.*

Het voorgestelde project in de Parkhavenstrook met 650 appartementen kent slechts 20 % goedkope woningen. Veelzeggend is de volgende uitspraak in een brief van het College betreffende 'Verkenning woningbouwontwikkeling Parkhaven:
'Er is tevens een woningcorporatie bereid om in ruil voor de mogelijkheid om nieuwe sociale woningen te realiseren, woningen op het Coolhaveneiland in Delfshaven te liberaliseren.'
(Brief van B & W aan de gemeenteraad, 16-04-2019, 19bb014319)

Ook al wordt het wel gesuggereerd, betekent dit dat de beloofde 20% niet zal resulteren in een gelijke groei van sociale woningbouw in de nabije omgeving. Bovendien zullen bij financiële tegenvallers de goedkope woningen de eerste slachtoffers zijn.

De vraag is nu of de bouw van 650 woningen in het groen bij de Euromast is bedacht als oplossing voor het probleem dat Rotterdam heeft aan de onderkant van de woningmarkt. Daar ziet het niet naar uit, gelet op:
1. het document dat gebruikt wordt als legitimatie van de ontwikkeling van de Parkhaven: het convenant Hoboken 2030, opgesteld in 2009,
2. de behandeling van het project Parkhaven als een 'unsolicited proposal'.
3. de verdeling van de woningen in 20% sociaal segment, 30% midden segment, 30% hoger segment en 20% top segment.

I : GEBIEDSVISIE HOBOKEN 2030

In de Gebiedsvisie Hoboken 2030 wordt de Parkhavenstrook gepresenteerd als een 'toplocatie voor wonen, werken en recreatieve functies', met andere woorden als een

buitenkans voor een prestigeproject voor ontwikkelaars. Er wordt een uitgebreid multi-facet wensbeeld geschetst dat niet zou misstaan in een marketing brochure van de Gemeente Rotterdam voor het jaar 2030. Zo zal de Parkhavenstrook een bijdrage moeten gaan leveren aan '*een internationaal topmilieu met ruimte voor lichaam en geest.* Het gebied zal in 2030 een bestemming hebben '*die verschillende doelgroepen uitnodigt voor regelmatig bezoek. Hier bevinden zich enkele publieke voorzieningen die een relatie hebben met waterrecreatie en het openbaar vervoer.*' (p. 60) Alsof dat nu niet het geval is!
En zoals dat gaat wordt de bestaande situatie *geframed* als inadequaat. Zo zou de relatie tussen Het Park en de Parkhavenkade 'moeizaam' zijn en de toegankelijkheid en veiligheid van het Park slecht.

Het convenant Hoboken 2030 is opgesteld door 17 partijen waaronder; het College van B&W van de Gemeente Rotterdam, leden van de dagelijks besturen van de deelgemeente Delfshaven en de Centrumraad, de bouwonderneming van Eesteren en nog 13 andere geïnteresseerde partijen. De gemeenteraad was niet van de partij en heeft de Gebiedsvisie Hoboken ook nooit vastgesteld.

Deze willekeurig samengestelde club zonder bestuurlijke status spreekt af dat hun fantasievolle gebiedsvisie richtinggevend en kaderstellend is voor ontwikkelingen die in het Hoboken gebied plaats zullen vinden. Aan de Rotterdamse woningbouw problematiek wordt geen aandacht besteed. Dat is natuurlijk ook niet iets voor een 'toplocatie'.

Wat maakt dat er zoveel gezag wordt toegekend aan een convenant zonder status?

De wethouder Bouwen, Wonen en Energietransitie Gebouwde Omgeving legitimeert Gebiedsvisie Hoboken als volgt:

> *"Het klopt dat de gebiedsvisie Hoboken 2030 niet is vastgesteld door de gemeenteraad. Dit betekent niet dat de gebiedsvisie Hoboken 2030, zoals u beweert, geen status heeft. De gebiedsvisie is vastgesteld door het college, met instemming van de toenmalige Centrumraad en deelgemeente Delfshaven (met kenmerk 08/8625). Daarnaast is de visie Hoboken 2030 opgenomen in het vigerend bestemmingsplan Scheepvaartkwartier onder de paragraaf deelgemeentebeleid. Dit bestemmingsplan is door de gemeenteraad vastgesteld."* (burgerbrief 20bb015597, dd.21 oktober 2020)

Deze redenering snijdt geen hout. Dat de Gebiedsvisie genoemd wordt in het vigerend bestemmingsplan houdt niet in dat deze visie daarmee is goedgekeurd door de raad. Het zou ook moeilijk te verenigen zijn met het vigerend bestemmingsplan Scheepvaartkwartier (2014) dat bouwen op de Parkhavenstrook niet mogelijk maakt. De ambtelijke (juridische) ondersteuning had de wethouder moeten beschermen tegen een dergelijk doorzichtige redenering.

Bovendien is nergens terug te vinden dat de Centrumraad en de deelgemeente Delfshaven hun instemming hebben gegeven. Een toenmalig lid van de Centrumraad schrijft in een email aan de griffie, dd 8 juli 2019 :

> *"Bij de ambtelijke presentatie van de plannen werd door de presenterende ambtenaren de indruk gewekt dat de raad de Parkhavenstrook had aangewezen als ontwikkellocatie voor woningbouw. Dat is niet het geval. De raad heeft zich nooit*

uitgesproken over de inhoud van de Gebiedsvisie, dus de ideeën die daar in staan, hebben geen enkele status."

II a : NIEUW GRONDBELEID

De gemeente heeft in 2019 besloten haar grondbeleid aan te passen en een nieuw soort procedure, genaamd 'unsolicited proposal', voor het faciliteren van bouwprojecten in te voeren. Tegelijk hiermee wordt het plan Parkhaven – waar al anderhalf jaar in stilte aan wordt gewerk - naar voren geschoven als een testcase voor het nieuwe beleid.
Die gelijktijdigheid roept vragen op. Waarom juist het project Parkhaven? Moet deze 'toplocatie' een oplossing bieden aan het sociale woningen tekort?

Het grondbeleid is niet alleen een belangrijk instrument om de ruimtelijke ontwikkeling te beïnvloeden, maar ook om de samenwerking met ontwikkelaars te regelen. Een gevaarlijk instrument omdat het op gespannen voet staat met vrije concurrentie en de kans biedt aan ongewenste belangenverstrengeling.

Het in 2019 ingevoerde grondbeleid houdt in dat de verantwoordelijkheden tussen de Raad en het College voor het uitgeven van grond zijn gewijzigd. Deze verandering is gericht op het versnellen van de woningbouwproductie. (Brief aan de gemeenteraad van 16 april 2019, 19bb13130)

Oorspronkelijk bestond er een 'kruimelregeling' die het College de bevoegdheid gaf tot de uitgifte van grond door middel van enkelvoudige selectie tot maximaal vijf huizen. Dit getal werd later opgerekt naar 25 huizen. In 2019 wordt de grens verder opgerekt van 25 naar 120 en van een netto constante waarde van €500.000 naar €1.000.000.
Tevens krijgt het College de bevoegdheid om bij ongevraagde bouwinitiatieven (unsolicited proposals) te beslissen over de uitgifte van gemeentegronden. Bij deze constructie is de enkelvoudige selectie van marktpartijen niet gebonden aan het aantal woningen. Bij 'unsolicited proposal' Parkhaven, testcase van het nieuwe grondbeleid, betreft het zelfs 650 (aanvankelijk 700) woningen. Wel moet het ongevraagde voorstel aan een aantal voorwaarden voldoen, onder meer dat

> *'De transactie die de gemeente aangaat niet op enigerlei wijze valt aan te merken, of onderdelen bevat die aan te merken zij, als overheidsopdracht waarmee de transactie onderhevig wordt aan het aanbestedingsrecht* [...].

Er wordt door het College geen goed hanteerbare definitie gegeven van het begrip unsolicited proposal, noch van de procedure om een plan tot een unsolicited proposal te verklaren. Niettemin stemt de meerderheid van de Raad ermee in dat de verkoop van gemeentegrond op deze manier wordt onttrokken aan zijn verantwoordelijkheid en aan algemene beginselen van aanbesteding. De vraag waar het 'unsolicited proposal' precies voor staat en of deze benaming voor de Parkhaven wel gerechtvaardigd is wordt niet gesteld. Hoog tijd dat dit nu wel gebeurt.

II b : UNSOLICITED PROPOSAL

Het begrip 'unsolicited proposal' is een algemeen aanvaard jurisdisch begrip dat afkomstig is uit de Verenigde Staten. Het is in het leven geroepen om reguliere aanbestedingsregels te omzeilen ter wille van technologische vernieuwing. De aanbestedingsregels van de overheid (vooral voor defensieopdrachten) bemoeilijken vaak de uitvoering van nieuwe ideeën. Wanneer een leverancier een product of dienst wenst te leveren voor een behoefte die de klant nog niet heeft onderkend, maar waaraan hij/zij zich door het unsolicited proposal van bewust wordt, kunnen beiden een ontwikkelcontract sluiten dat niet concurreert met andere mogelijke leveranciers. Dit behoedt de leverancier voor 'diefstal' van zijn idee.
Dit begrip is overgenomen in de Europese aanbestedingsregels.

Het begrip unsolicited proposal kent dus een juridische omschrijving waar een recht toe recht aan bouwproject niet aan voldoet. Het College van Rotterdam heeft zich (op voorspraak van consultant bureau Fakton) het begrip toegeëigend en op misleidende manier toegepast op het plan Parkhaven. Want wat is er in hemelsnaam vernieuwend en ongevraagd aan het bouwen van een woonwijk in een gebied dat al in 2009, in de Gebiedsvisie Hoboken, wordt aangemerkt als een 'toplocatie', het convenant dat, zoals gezegd, mede is ondertekend door het College van B & W van Rotterdam en bouwonderneming van J.P. van Eesteren?

Parkhaven unsolicited?
Het bestemmingsplan Scheepvaartkwartier uit 2014 dat bouwen op de Parkhavenstrook uitsluit heeft Stadsontwikkeling niet belet om samen met bouwonderneming Parkhaven Partners (o.a.Van Eesteren, Heijmanas Vastgoed, ERA Contour) plannen te maken.
Het volgende beknopte overzicht van (fragmentarische) informatie die krachtens een beroep op de Wet Openbaarheid van Bestuur is verkregen laat bijvoorbeeld zien :

- dat Stadsontwikkeling op 28 januari 2018 'Woningbouwontwikkeling Parkhaven' op de agenda plaatst;

- dat de beraadslaging tussen Stadsontwikkeling en bouwonderneming plaats moet vinden 'zonder externen erbij.' (31 oktober 2018) Met 'externen' zal ook de Raad zijn bedoeld want die wordt pas in april 2019 geïnformeerd.

- dat Stadsontwikkeling een conceptbrief van het consortium aan de Wethouder voorlegt met de woorden: 'ik hoor graag van jullie of er zaken in staan die ongemakkelijk kunnen worden.' (11-12-2018) Men beseft dus dat het een gevoelige zaak betreft.

- dat het consortium in de desbetreffende brief aan het College vraagt om een 'exclusieve samenwerking' om het Parkhaven plan te realiseren. *'Tussen het consortium en de gemeente Rotterdam zijn de lijnen kort en bestaat reeds een beproefde werkrelatie.'* (11-12-2018)

- dat Stadsontwikkeling de 'redeneerlijn Parkhaven' wil voorleggen aan een 'juridisch controller' en aan een specialist aanbestedingsrecht 'om zeker te zijn dat het op dat gebied goed zit (gezien de omvang van het project).' (05-02-2019)

- dat de besluitvorming over Parkhaven wordt uitgesteld om het besluit 'waarmee o.a. unsolicited proposals zullen kunnen, pas na de zomer [is] te verwachten.' (06-02-2019)

- dat Stadsontwikkeling pas begin 2019, als het plan Parkhaven er al een jaar ligt, wil dat 'er een goede procedure voor unsolicited proposals wordt opgesteld.' (07-02-2019) En dat het plan 'tegen die nieuwe criteria (marktbenadering unsolicited proposals worden aangehouden (18-02-2019)

Alles wijst erop dat de procedure van het nieuwe grondbeleid en de constructie van het unsolicited proposal speciaal voor het project Parkhaven plan zijn bedacht om zo tegemoet te komen aan de wens van Parkhaven Partners tot 'exclusieve samenwerking' oftewel enkelvoudige aanbesteding. Nog duidelijker wordt dit in een brief van Stadsontwikkeling over de wijziging van het grondbeleid:

> *Ik stuur jullie 3 concept-agendaposten B & W en 3 concept-raadsbrieven (Grondbeleid en marktbenadering projectmatige bouw vrije sector woningen/unsolicited proposal Parkhaven). De stukken houden onderling verband met elkaar. Verder is met de wethouder afgesproken dat we aan de gemeenteraad een voorstel zullen sturen om het grondbeleid te wijzigen met betrekking tot de wijze van partijselectie, ongevraagde adviezen van derden en de rolverdeling tussen College en Raad mbt scope-wijzigingen in lopende grondexploitaties.* (14-03-2019)

De Gemeenteraad heeft van deze ontwikkeling geen weet. De leden worden eerst op de raadsvergadering van16 april 2019 geïnformeerd over het nieuwe grondbeleid en het unsolicited proposal Parkhaven. Het College geeft te kennen dat het 'onder voorwaarden een (exclusieve) samenwerking aangaat met Parkhaven Partners voor de locatie Parkhaven.' Die afspraak was dus al gemaakt voordat de Raad het grondbeleid had kunnen vaststellen. De partijen Groen Links, PvdA, Christenunie en SGP dienen een amendement in waarin zij onder meer vragen om bij ingrijpende projecten als de Parkhaven vooraf inhoudelijk te kunnen debatteren over de wenselijkheid van het initiatief. In feite uiten zij hiermee hun ongenoegen voor een voldongen feit te zijn gezet. Datzelfde ongenoegen maakt zich meester van de burgers tijdens de door Stadsontwikkeling samen met Parkhaven Partners georganiseerde informatiebijeenkomsten, als blijkt dat over de wenselijkheid van het plan in het geheel niet meer te praten valt.

Het project Parkhaven aanmerken als een 'unsolicited proposal' is een farce. De constructie is bedacht om een projectontwikkelaar die op een gemeentelijke 'toplocatie' wil bouwen en daarbij geen concurrentie duldt tegemoet te komen. Stadsontwikkeling heeft er samen met de ontwikkelaar anderhalf jaar in stilte aan gewerkt.
Het plan draagt niets bij aan de oplossing van het probleem van de Rotterdams woningmarkt. Woningen in het groen zijn duur. Slechts 20 % van de woningen vallen in het sociale segment. En zodra de huren worden geliberaliseerd – dat is na 15 jaar - worden ook die woningen onbetaalbaar voor de gewone man en vrouw.

III : MISLEIDENDE INFORMATIE

Zowel de gemeente als de bevolking van de stad kunnen alleen hun democratische verantwoordelijkheid vervullen wanneer zij beschikken over de juiste en relevante informatie. Het gemeentebestuur is hiervoor verantwoordelijk. Wanneer de informatievoorziening onvoldoende of misleidend is dan is dat grond voor bezwaren tegen besluiten die op basis van die informatie zijn genomen.

Hieronder geef ik enkele voorbeelden van dergelijke misleiding waartegen de burger zeker geen verweer heeft, en waartegen de Raad blijkbaar ook niet bereid is zich te verzetten.

Voorstelling van publiek-privaat

'Ja maar, de kade wordt toch ook opgeknapt!
Hoe vaak hebben burgers dit niet te horen gekregen wanneer zij tijdens inspreekbeurten op het stadhuis bezwaar maakten tegen het bouwplan Parkhaven

De oorzaak hiervan is dat het oorspronkelijke voorstel zoals door Parkhaven Partners samen met Stadsontwikkeling is gepresenteerd niet alleen ging over tien bouwblokken met 700 appartementen op de Parkhavenstrook, maar ook over de herinrichting van die strook, de overbrugging van het Maastunneltracé, de herinrichting van de Parkhavenkade, de beide taluds, het fietspad en de weg. Er werd geen onderscheid gemaakt tussen privé- en openbaar terrein.

Tijdens de eerste informatiebijeenkomst in De Machinist werd het publiek voorgespiegeld dat de renovatie en herinrichting van de Parkhavenkade alléén kon plaatsvinden als onderdeel en één samenhangend ontwerp- en uitvoeringsopdracht aan Parkhaven Partners. Hoogst dubieus en niet te rijmen met wat wethouder bij de aankondiging van het plan schrijft:

> *'Als de gemeente bij de verkoop van grond geen meervoudige selectieprocedure wil doorlopen, moet zij voorkomen dat aan de koper zaken worden opgedragen die hadden moeten worden aanbesteed. Hierbij kan worden gedacht aan het (her)inrichten van de openbare ruimte of de bouw van openbare voorzieningen.'*
> (Wethoudersbrief 16-04-2019, 19bb014319)

Het combineren van de bouw op de Parkhavenstrook en de renovatie van de omliggende publieke ruimten binnen één project kan dus niet door de juridische beugel. Dit werd spoedig duidelijk, waarna alle werkzaamheden die tot de taken van de gemeente behoren uit het voorstel van Parkhaven Partners zijn verwijderd.
Toch blijft ook in het ontwerpbestemmingsplan de gedachte hangen dat de Parkhavenkade pas herleeft als er gebouwd is op de Parkhavenstrook.
Renovatie van de kade zonder een bouwplan is kennelijk nog steeds niet aan de orde.

Fantasievolle misleiding: een eigen realiteit

Dezelfde ronkende taal die wij hiervoor signaleerde uit de Gebiedsvisie Hoboken 2030, treffen we in het Masterplan Parkhaven en in het Ontwerpbestemmingsplan. Om uit een reeks misleidende beelden één voorbeeld te geven neem ik de zogenaamde 'Greens' . Dit zijn straten van 11 tot 17 meter breed die de 'moeizame relatie' tussen Het Park en de Parkhavenkade zullen verbeteren. Dankzij deze tussenstraten 'ontstaat transparantie en doorwaadbaarheid tussen kade en park.' (Masterplan Parkhaven p. 54)

Dit is volkomen absurd. Transparanter en luchtiger dan een open groen gebied kan niet. Bovendien is Het Park dankzij de tunneloverkapping aan de zuidzijde over 150 meter direct met de Parkhavenstrook verbonden. De beplanting is daar zo gekozen dat het lijkt alsof Het Park doorloopt. Men kan hier moeiteloos door het groen oversteken naar de kade.

De geplande acht woontorens zullen 50 procent van het groengebied ten westen van het Maastunneltracé aan de publieke ruimte onttrekken. Dit gaat gepaard met een grootschalige vernietiging van bomen en struiken.
En zal de 'moeizame relatie' met Het Park verbeteren als de parkbezoeker zich straks langs privaat terrein moet bewegen om bij de kade te komen? De volgende tekst, gericht aan de toekomstige bewoners van de Parkhaven, is veelzeggend genoeg:

> *'Het park heeft een publiek karakter, maar door middel van verhoogde terrassen, hekwerken en een weelderige tussenzone tussen terras en park is privacy duurzaam geborgd.'* (Masterplan Parkhaven, p. 208)

Gaan de terrassen en hekken ook niet zorgen voor een *gated community* ?

Gebrek aan participatie

Vooruitlopend op de verwachte nieuwe Omgevingswet was het aan ontwikkelaar Parkhaven Partners om de inspraak met de burgers vorm te geven. Deze bijeenkomsten hadden niet het karakter van voorlichting voor latere inspraak, maar meer van misleidende verkooppresentaties voor woningzoekers die geïnteresseerd zijn in een appartement op een toplocatie.

De tekst van de nieuwe Omgevingswet stimuleert vroegtijdige participatie om tijdig belangen, meningen en creativiteit op tafel te krijgen. Daarom zijn in de Omgevingswet én in het Omgevingsbesluit regels opgenomen over participatie bij de toepassing van de gemeentelijke kerninstrumenten. Toch is bij het instrument omgevingsvergunning participatie niet verplicht. De nieuwe Omgevingswet biedt dus geen rechtszekerheid aan burgers. Zowel het College als Parkhaven Partners staan dus in hun recht wanneer zij een farce maken van de inspraak in de plannen voor de Parkhaven.
Van dat recht hebben zij dan ook ruim gebruik gemaakt. De vraag is of ook de Raad dit een nastrevenswaardige werkwijze vindt.

TOT SLOT

Het moge duidelijk zijn dat het proces voor het ontwikkelen van het Parkhaven Project op vele manieren op zijn minst niet transparant is geweest en inhoudelijk de toets der kritiek niet kan doorstaan.

De gemeente Rotterdam heeft een geheel eigen interpretatie ontwikkeld van het algemeen aanvaard begrip unsolicited proposal dat niet past in de Europese regelgeving. Het beruchte 'Didam-arrest' gaat veel verder en zegt: *De enkelvoudige selectie bij de gronduitgifte is strijdig met algemene beginselen van behoorlijk bestuur.*

Door gebrekkigen en 'framende' informatievoorziening heeft het College het de Raad onmogelijk gemaakt zich een evenwichtig beeld te vormen om zijn oordeel over het te nemen besluit betreffende de bestemmingsplanwijziging op te baseren.

De Raadsleden zijn ieder voor zich verantwoordelijjk voor hun inbreng in de besluitvorming en mogen verwachten dat het College hen voldoende ondersteunt met adequate en betrouwbare informatie.

Ik kan niet anders doen dan u als gemeenteraad, als hoogste orgaan van onze gemeente, met klem te vragen af te zien van wijziging van het bestemmingsplan Parkhaven en over te gaan tot het oplossen van de meest nijpende huisvestingsproblemen van de burgers van Rotterdam, de leraren, politieagenten, gezondheidswerkers, baliemedewerkers, daklozen, 70.000 studenten en ook de stroom vluchtelingen die in de nabije toekomst alleen maar groter zal worden.

Hoogachtend,

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam

Rotterdam, 08-04-2022

Postbus 70012

3000 KP Rotterdam

Betreft : Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven

NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een wijziging van het bestaande bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de Strook links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen.
Ik heb kennis genomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen op grond van onderstaande argumenten bezwaar aan.

In februari 2011 is namens de Gemeente Rotterdam het masterplan "Het Park" uitgebracht. Dit plan is gebaseerd op de gebiedsvisie van de gemeente ten aanzien van Het Park en omgeving. Het Park wordt hierin gekwalificeerd als een oase van rust in en voor de stad, waarvan als zodanig de functie gekoesterd en verstevigd dient te worden.
Voor de het groengebied links en rechts van de Euromast, vanaf het circulatieplein tot aan het Maastunnelgebouw, wordt in deze gebiedsvisie een nieuwe invulling noodzakelijk geacht.

Uit een studie van bureau West 8 in 2002 is eerder al gebleken dat bebouwing in de Parkhavenstrook zeer negatieve ruimtelijke effecten heeft voor de omgeving en in het bijzonder voor Het Park. Verder wordt aangevoerd dat voor de toekomstige ontwikkeling van Het Park een groen- en recreatief programma zowel ruimtelijk als functioneel veel gunstiger is. Ruimtelijk vooral, omdat de Parkhavenstrook het laatste restant van de landschappelijke ruimte is, namelijk de laatste buitendijkse groene uitloop vanuit de stad naar de Maas.
Bovendien maken 4 Rijksmonumenten in hun onderlinge samenhang deel uit van de directe omgeving.

Deze en andere argumenten vormen mede de grond voor het ernstige bezwaar dat door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed tegen de ingediende plannen is aangetekend. De motivering op grond waarvan dit zwaarwegende advies ter zijde is geschoven, staat in flagrante tegenstelling tot de fraai verwoorde hoog gestelde visie op de ontwikkeling van de stedelijke groenvoorzieningen als wandel- en rustgebied.

In een tijdsgewricht, waarin het streven naar de verbetering van de leefomgeving o.a. door bestrijding van de stikstofuitstoot, hoog in het vaandel staat, wordt het weinige groen, dat in het centrum aanwezig is, willens en wetens opgeofferd aan de belangen van projectontwikkelaars. De compensatie voor het verloren groen, die zij in hun bouwplan bieden, bestaat slechts uit groene daken en gevels, uitsluitend gericht op de eigen bewoners en in een eventuele bijdrage aan de leefomgeving pas over 20 jaar effectief. Bovendien is dit bouwplan, en als gevolg daarvan het verdwijnen van de groenstrook aan weerszijden van de Euromast, in strijd met het landelijke klimaatbeleid waarin het terugdringen van de stikstofuitstoot een bepalende factor is, waaraan de gemeente Rotterdam zich aan dient te houden.

Met vriendelijke groet ,

Per aangetekende en gewone post

Gemeenteraad van Rotterdam
t.a.v. directeur van Stadsontwikkeling
BWT/Bestemmingsplannen
Postbus 6575
3002 AN ROTTERDAM

ARAG SE Nederland

Postbus 230
3830 AE Leusden
Kastanjelaan 2
3833 AN Leusden
T (033) 4342342
F (033) 4342300
www.arag.nl

Datum	11 april 2022		
Ons kenmerk	00698200		
Uw kenmerk	NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01	Telefoonnummer	(070) 4128125 /
		Faxnummer	(070) 4342300
Onderwerp	Zienswijzen ontwerp-bestemmingsplan "Parkhaven"		

Geachte heer, mevrouw,

Op basis van zijn rechtsbijstandverzekering heeft zich tot mij gewend de heer , wonende aan de [redacted] met het verzoek om hen bij te staan ter zake het navolgende.

Hierna duid ik mijn cliënt aan als belanghebbende.

Vertegenwoordiging namens de volgende bedrijven
Belanghebbende vertegenwoordigt als eigenaar van Partyservice Nederland te Oude Tonge met de volgende bedrijven, die zijn gevestigd aan of langs Parkhaven te Rotterdam:
- Rederij Ameland BV,
- Lime tree Nautical BV,
- Lime tree Exploitatie BV,
- PEC catering BV en
- Van der Linde Catering Concepts BV, handelende onder de naam Partyservice Nederland.

Van de Linde Beheer BV is de eigenaar van de genoemde werkmaatschappijen.

Ter plaatse gaat het onder meer om de Mps. De Berenboot, Mps. De Ameland.

Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven
Van 28 februari tot en met maandag 11 april 2022 ligt bij uw organisatie ter inzage het ontwerpbestemmingsplan "Parkhaven". Op basis van dit ontwerpbestemmingsplan wordt voorzien in woningbouw langs de Parkhaven te Rotterdam.

Heden wens ik namens belanghebbende inhoudelijk te reageren op het genoemde ontwerp.

ARAG SE Nederland statutair gevestigd te Dusseldorf (Duitsland) Kvk 55794173 IBAN NL38 RABO 0385 2844 38 BTW NL851862731B01

Mijn cliënt voert de genoemde bedrijven uit tegenover de planlocatie en heeft vanuit die optiek een wettelijk belang als bedoeld in artikel 1:2, eerste lid van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Ik verzoek u beleefd om mij de ontvangst van deze zienswijzen te bevestigen en daarbij, wellicht ten overvloede vermeld, ons dossiernummer te bevestigen. Daarna zal ik mijn cliënt op de hoogte stellen.

Euromast als beschermd Rijksmonument
Bij de vaststelling van bijvoorbeeld een bestemmings- of omgevingsplan is een gemeente verplicht om de aantasting te voorkomen van de omgeving. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan een rijksmonument in het geval die monumenten door de aantasting als gevolg van de bouw- en gebruiksmogelijkheden van dat plan worden ontsierd of beschadigd. Naast het voorkomen van achteruitgang gaat het eveneens om het verbeteren van de kwaliteit van de omgeving, zodat het monument beter wordt beleefd of gewaardeerd.

Het is bekend dat de Euromast op 31 mei 2010 is aangewezen als Rijksmonument en daarmee een beschermde status heeft.[1]

Diverse overwegingen hebben aan die aanwijzing van de Euromast tot Rijksmonument ten grondslag gelegen, waarvan de volgende zich hier thans nadrukkelijk doet gelden:

"Vanwege de betekenis als oriëntatiepunt in het stadssilhouet van Rotterdam heeft de uitzichttoren een hoge stedenbouwkundige waarde en ensemblewaarde, waarin de hoogte, de hoofdvorm en de markante vrije ligging langs de Maasoever alsmede de nog gave relatie met de omgeving waarop de mast vrije uitzichten geeft, zoals het 19e-eeuwse stadspark en het knooppunt van verkeerswegen, een rol spelen."

Algemeen bekend mag worden verondersteld dat de Euromast een van de meest markante gebouwen binnen Rotterdam is en voor de (wijde) omgeving als een symbool geldt van herkenbaarheid en beeldbepalendheid.

Onder de bouwvoorschriften die in het ontwerpbestemmingsplan zijn opgenomen, wordt binnen het plangebied een maximum bouwhoogte mogelijk gemaakt van 73 meter. Daarbij worden de verbeelding, behorende bij het ontwerpbestemmingsplan alsmede de algemene afwijkingsbevoegdheid ex artikel 12.1 en 12.2 van het voornoemde plan in aanmerking genomen.

De aanwezigheid van hoogbouw in de directe omgeving zorgt voor een onomkeerbare inbreuk op het aanzicht en de herkenbaarheid van de Euromast. Uitgangspunten als bedoeld in artikel 5.130, tweede lid van het Besluit kwaliteit leefomgeving als het voorkomen van de aantasting van de omgeving van een beschermd monument en de aantasting van karakteristieke stads- en dorpsgezichten en cultuurlandschappen, worden ten onrechte doorkruist.

[1] https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/531142

99001 (08-16)

Het standpunt op bladzijde 28 van de toelichting, behorende bij het ontwerpbestemmingsplan, dat De Euromast als 'icoon van de stad' blijft oprijzen uit het groen en naast het ensemble van nieuwe gebouwen nog nadrukkelijker onderdeel van de stad wordt, is juist in tegenspraak te achten met de afbeeldingen en schetsen die het tegenovergestelde effect benadrukken.

Reden waarom op voorhand moet worden gesteld dat goedkeuring moet worden onthouden aan dit ontwerpbestemmingsplan.

Artikel 14 – Parkeren
Op basis van dit artikel kan concreet bouwplan op basis van het (ontwerp)bestemmingsplan alleen kan worden gerealiseerd indien ter plaatse wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid voor onder meer auto's, het parkeerbeleid van de gemeente Rotterdam daarbij in aanmerking nemende.

Als bekend, bevinden zich aan en langs de Parkhaven diverse bedrijven die een significante verkeersaantrekkende werking hebben. Deze bedrijven, waaronder onder meer de Euromast, het drijvende Chinese restaurant en De Pannenkoekenboot, zijn daar in en buiten Rotterdam voorbeelden van. Het gaat eveneens op voor de bedrijfsvoering van belanghebbende tegen of binnen het plangebied dat niet als een buurt- of lokale voorziening geldt maar een publiek aantrekt dat, net als de voornoemde ondernemingen, ook buiten Rotterdam afkomstig is.

Belanghebbende heeft vernomen dat deze bedrijven eveneens zienswijzen aanvoeren tegen het ontwerpbestemmingsplan. Het gaat hier om een gemeenschappelijk belang inzake het behoud van voldoende parkeergelegenheid en dat als gevolg van de voornoemde ruimtelijke ontwikkelingen voor woningbouw aan de Parkhaven, benadeeld wordt en de bedrijfsvoering kan belemmeren. Het gaat met name om het gebied dat in de voornoemde toelichting wordt aangeduid met 'B' onder verwijzing naar afbeelding 12 op bladzijde 32.

Blijkens de toelichting die aan het ontwerpbestemmingsplan ten grondslag is gelegd, bijvoorbeeld paragraaf 2.4, wordt binnen het plangebied voorzien in de bouw van minstens 650 woningen en horecavoorzieningen. Er moet worden uitgegaan van een minimum aantal van 650 woningen omdat met de voornoemde maximale afwijkingsbevoegdheid voor de bouwhoogte van drie meter net kan worden voorzien in een extra verdieping of bouwlaag met meer wooneenheden tot gevolg. Meer woningen leiden tevens tot een grotere behoefte aan parkeervoorzieningen.

De omschrijving in dezelfde paragraaf alsmede in paragraaf 3.2 van het Verkeersonderzoek Parkhaven 010 (Goudappel) van 3 november 2021 dat sprake is van een maximaal aantal woningen van 650 woningen kan derhalve niet worden gevolgd.

De parkeerproblematiek kan daarmee groter worden dan is voorzien in het ontwerpbestemmingsplan. Het huidige parkeren voor bezoekers, bezorgers, ondersteunende diensten en personeel van de bedrijven aan en langs de Parkhaven maakt al vele decennia gebruik van de bestaande parkeergelegenheid aan de Parkhaven.

99001 (08-16)

Weliswaar is de parkeerdruk de afgelopen twee jaar lager uitgevallen als gevolg van de maatregelen tegen de bestrijding van het coronavirus maar dat is naar alle waarschijnlijkheid een niet meer terugkerende maatregel.

Thans zijn aan de Parkhaven ongeveer 210 parkeerplaatsen aanwezig die met name in de avonduren en de weekend bijna volledig zijn bezet. Met de komst van minstens 650 woningen en gelijktijdig niet meer dan 140 voorziene extra parkeerplaatsen op basis van het ontwerpbestemmingsplan, moet op voorhand de conclusie worden getrokken dat de ruimtelijke ontwikkeling (woningbouw, enzovoorts) een parkeerprobleem voor de bedrijvigheid van belanghebbende vormt.

Met inachtneming van de uitleg in de genoemde toelichting moet thans worden gesteld dat sprake is van een belangenconflict tussen de bereikbaarheid en bijhorende parkeervoorzieningen van de bedrijfsactiviteiten van belanghebbende enerzijds en de toekomstige bewoners en bezoekers van de voorziene woningen in het plangebied anderzijds. Belanghebbende heeft vastgesteld dat slechts in 100 (honderd) extra parkeerplaatsen wordt voorzien.

In de voornoemde toelichting is opgenomen dat in minimaal 366 parkeerplaatsen wordt voorzien. Echter, daarbij wordt geen afweging gemaakt tussen de reeds bestaande parkeerbehoefte die is gerelateerd aan de bestaande bedrijfsvoering langs de Parkhaven van de aanwezige bedrijven enerzijds en de toekomstige parkeerbehoefte die samenhangt met de komst van nieuwe woningen en bedrijven.

Weliswaar wordt in de toelichting gesproken over twee ondergrondse parkeervoorzieningen maar gegeven de omvang van de plannen voor woningbouw moet worden aangenomen dat deze niet kan voorzien in alternatief of vervanging van de parkeervoorzieningen die onder het ontwerpbestemmingsplan worden vervanging door de bestemming 'Groen' als bedoeld in artikel 5.

Het parkeeronderzoek dat in augustus 2019 is uitgevoerd, kan op voorhand niet als representatief worden aangemerkt omdat dit immers tijdens de vakantietijd heeft plaatsgevonden en het daarom rustiger is op de weg. Bovendien vindt veel van de bedrijvigheid plaats in de avonduren, het tijdstip waarop bewoners doorgaans thuis zijn. Hun auto's zijn rond die tijd dan ook aanwezig in de voorziene parkeervoorzieningen met een verhoging van de parkeerdruk ten gevolge en ten nadele van de bedrijfsvoering van belanghebbende.

Een belangrijk nadeel is dat dit onderzoek niet heeft voorzien in de berekening van de parkeerbehoefte die zal ontstaan zodra maximaal invulling wordt gegeven aan de bouw- en gebruiksmogelijkheden die het ontwerpbestemmingsplan in definitieve vorm kan bevatten.

Het moet worden vastgesteld dat de bedrijvigheid binnen of direct naast het plangebied en de voorziene woonfunctie zullen leiden tot een aanmerkelijk tekort aan parkeervoorzieningen.

99001 (08-16)

Ten onrechte wordt uitgegaan van een beperkt aantal ondergrondse parkeerplaatsen voor de nieuwe bewoners en bezoekers onder meer een aanname van een beperkt autogebruik door de nieuwe bewoners. In dat opzicht moet tevens worden gesteld dat de toelichting op het ontwerpbestemmingsplan niet voorziet in een inrichtingsplan voor bijvoorbeeld de containers voor de inzameling van bedrijfsafval, de voorzieningen voor het laden en lossen en voorts het parkeren voor bijvoorbeeld taxi's en bussen. In dat opzicht geldt eveneens dat woningen moeten worden aangemerkt als geluidsgevoelige objecten en waarbij op basis van de Staat van Bedrijfsactiviteiten (VNG-Richtlijnen) in de regel een afstand behoort te worden aangehouden van minstens dertig meter tussen een geluidgevoelig object enerzijds en de bedrijfsmatige activiteit.

Met name voor de categorie autobussen geldt dat zij een substantieel deel vormen van de verkeersbewegingen van en naar de Parkhaven. Deze zijn immers langdurig aanwezig en het plan bevat onvoldoende waarborgen voor de bereikbaarheid voor al deze bedrijfsmatige verkeersmiddelen.

Het plan is daarmee in strijd te noemen met artikel 14 van het ontwerpbestemmingsplan en de inhoud van de Beleidsregeling Parkeernormen auto en fiets gemeente Rotterdam 2022.

In het verlengde daarvan geldt tevens dat een 'clash of interests' of belangenconflict zal ontstaan tussen wonen enerzijds en toerisme / recreatie anderzijds. Juist de genoemde toeristische bedrijvigheid rond de Parkhaven kent een kwalitatief hoge aantrekkingskracht voor Rotterdam, inclusief de bijbehorende werkgelegenheid.

Groenbestemming en recreatie
Inzake de groenbestemming direct langs het water van de Parkhaven is het daarom wenselijk om op de verbeelding een functieaanduiding op te nemen in de zin van horeca – toerisme – recreatie ter bescherming van de bedrijfsbelangen van belanghebbende. Vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening kan dan onderscheid worden gemaakt ten aanzien van de woningbouw, voor zover al planologisch aanvaardbaar, en de aldaar voorkomende belangen.

Onder artikel 5 en de illustratie op bladzijde 27 (afbeelding 5) zal langs het water van de Parkhaven primair worden voorzien in een groenstrook met slechts zeer beperkte parkeermogelijkheden. Dit kan niet als een vorm van een goede ruimtelijke ordening worden aangemerkt als het gaat om de bestendigheid en levensvatbaarheid van onder meer het bedrijf van belanghebbende.

Overige zienswijzen
Daargelaten de vraag of de volgende zienswijzen een rol spelen bij de vaststelling van een bestemmingsplan ziet belanghebbende de volgende zaken als hindernis voor de uitoefening van zijn bedrijven.

<u>Bouwschade</u>
Het ontwerpbestemmingsplan bevat geen (financiële) voorziening voor mogelijke bouwschade als gevolg van toekomstige werkzaamheden onder de werking van het (ontwerp)bestemmingsplan.

Dat staat buiten de vraag of dit als een civielrechtelijke aangelegenheid moet worden aangemerkt. Dit moet eveneens worden geconstateerd waar het betreft de vraag in hoeverre de bereikbaarheid van de ondernemingen van belanghebbende gegarandeerd zal blijven op het moment dat de werkzaamheden daadwerkelijk een aanvang nemen.

Kosten en bereikbaarheid
Er is wellicht sprake van een tijdelijke verplaatsing van de bedrijfsactiviteiten vanwege de uitvoering van de bouwactiviteiten en mogelijk het vernieuwen van de kademuren. Het kan inhouden dat bijvoorbeeld de boten van belanghebbende elders een ligplaats moeten hebben.

Belanghebbende verwacht dat daarmee extra kosten voor zijn bedrijfsvoering zijn gemoeid alsmede beperkingen voor de bereikbaarheid van zijn bedrijven. Die beperkingen doen zich dan mogelijk ook voor als het gaat om milieueisen in de zin van geluid.

Nadeelcompensatie
Tevens moet worden geconcludeerd dat een uitwerkingsplan ontbreekt als het gaat om potentiële omzetschade. Een regeling voor nadeelcompensatie is afwezig.

Afrondend
Namens belanghebbenden stel ik vast dat het ontwerpbestemmingsplan in deze vorm voor de locatie Parkhaven te Rotterdam niet kan worden vastgesteld. De belangen ter zake de voortzetting van de bedrijven van belanghebbende langs de Parkhaven wordt bedreigd door het opheffen van parkeervoorzieningen zonder dat deze concreet worden gecompenseerd binnen de aangeduide parkeervoorzieningen.

Reden waarom goedkeuring behoort te worden onthouden dan wel op basis van de aangevoerde zienswijzen een herziening te worden doorgevoerd.

Reden waarom ik uw Raad beleefd verzoek om goedkeuring te onthouden aan het ontwerpbestemmingsplan bij de te volgen besluitvorming.

In afwachting van uw verdere berichtgeving.

Hoogachtend,

drs. S.A.N. Geerling
namens belanghebbende

Aan de Leden van de Gemeenteraad van Rotterdam

Postbus 70012

3000 KP Rotterdam

Rotterdam, 8 april 2022

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte Leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om de groene plek, links en rechts van de Euromast circa 650 woningen te bouwen. Wij (2x) hebben kennisgenomen van het bestaande bestemmingsplan en tekenen hiertegen bezwaar aan.

Onze gedachtes zijn:

1. Het streven was meer groen in plaats van meer stenen in het Centrum, vergroen de kades, vergroen de pleinen.
2. Niet bouwen op deze plek, u kunt ook op een andere plekken bouwen
3. U volgt niet het advies op van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om niet te bouwen op deze plek.
4. De Euromast is historisch, een monument van de stad, geef dit aandacht en bouw het niet in.
5. Het Park moet blijven mét de groene ruimte er om heen en liefst nog veel meer vergroening.
6. De vrije doorkijk en doorgang van het Park naar de Parkhaven valt weg met deze voorgestelde muur aan bebouwing.
7. U beschermt niet ons mooie Rotterdam aan de Maas.
8. De verkeersopstoppingen zijn nu al onacceptabel vooral door het afsluiten van verkeersstroken.

9. De wethouder vindt ons een fietsstad, wij fietsen ook al veel, maar ik wil met mijn auto ook naar buiten kunnen. Is het echt de bedoeling om iedereen uit de auto te pesten?
10. Met zoveel nieuwe woningen wordt het Centrum, het Scheepvaartkwartier en het Van Vollenhovenkwartier te vol, zie de Zalmhavenplannen, Cooltoren, Maasbode gebouw. Stop er nu eens mee. Maak groene ruimtes in plaats van te verstenen. Bouwen kan ook elders. Genoeg is genoeg.
11. Luister naar uw hulpdiensten die nu al klagen over de bereikbaarheid van de Maastunnel, Drooglever Fortuynplein, Westzeedijk, Erasmusbrug, Maasboulevard.
12. De parkeerdruk neemt nog verder toe. Waar parkeren de bussen met toeristen?

Formeel zijn onze bezwaren (**graag x 2 zie ondertekening**).

1. Geen opheffing van 4,2 hectare groen. u streeft juist naar meer vergroening
2. Ik acht het niet juist dat de Parkhavenstrook met inbegrip van de Euromast wordt losgekoppeld van het bestemmingsplan Scheepvaartkwartier daar zij 1 geheel vormen en onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Het is terecht een beschermd stadsgezicht.
3. Het is niet bewezen dat u nergens anders kunt bouwen. Het ontwerp bestemmingsplan is geen enkele reden om de Parkhaven vol te bouwen.
4. De ernstige verkeersproblemen worden alleen maar erger met deze nieuwe woningbouw.
5. De Maastunnel en de 's-Gravendijkwal en de Erasmusbrug zijn zeker in de spits nu al niet bereikbaar.
6. Het Scheepvaartkwartier levert al vele nieuwe woningen op, ook door de ombouw van kantoren naar woningen.
7. De ontsluiting uit het Scheepvaartkwartier is nu al een probleem.
8. Noodplannen: hoe moeten wij in nood vluchten?
9. De parkeerdruk is nu al te erg en wordt verder verhoogd.
10. Waar moeten de touringcars parkeren.
11. De rust in het Park wordt verstoord door de geluidsproductie richting Park door weerkaatsing op de bouw van de nieuw te bouwen Parkhaven flats.
12. De bouwplannen van 366 parkeerplekken op 650 woningen, Euromast en de toeristische voorzieningen is veel te laag en niet reëel.

13. De luchtvervuiling en geluidshinder van 7 jaar bouwen in de Parkhaven neemt alleen maar toe.

Met vriendelijke groet,

Geachte griffier,
In de hoop daarvoor in de zomervakantie de veiligheid van voetgangers de gemeente ter harte gaat…

Begin doorgestuurd bericht:

Datum: 31 juli 2022 om 18:04:02 CEST

Onderwerp: Verkeersveiligheid brug Parkhaven

Geachte griffier,
Ik zend u onderstaande mailwisseling met de directeur verkeer en vervoer. Ik wees hem op de zeer onveilige passage van de brug bij de overgang van de Westzeedijk naar Het Park. Ik verwijs naar mijn bericht. Ik teken hierbij aan dat het niet aangaat dat de gemeente Rotterdam vele honderden woningen bouwt op de pieren ten westen van deze overgang over brug en sluis, maar niet zorgdraagt voor een veilige overgang vanuit het westelijk woongebied naar Het Park, het Erasmus Ziekenhuis en verder. Ook de overgang van de Maastunnel traverse geeft minimale tijd voor mensen die slecht ter been zijnde en mensen met jonge kinderen. Ik verzocht de directeur om passende maatregelen (insnoeren van ruimte vóór wegverkeer) , maar hij stuurde mij met een " kluit in het riet", daar waar ik opkom voor veiligheid van voetgangers in deze overgang.
Ik verzoek uw commissie en raad aan deze gevaarlijke toestand een eind te maken. Bij het bouwen van grote aantallen hoort ook aandacht voor de veiligheid van voetgangers. Nu dit zo duidelijk is waar te nemen is de gemeente ook direct aansprakelijk voor ongelukken en de gevolgen daarvan. Ik begrijp heel goed dat het niet eenvoudig is, maar een creatieve oplossing is denkbaar. Dat is ook uw verantwoordelijkheid als u zoveel woningen in de omgeving toevoegt. Een kwestie van stedenbouwkundig vakmanschap en bestuurlijk verantwoordelijkheidsbesef.
Geachte griffier, ik wil u verzoeken dit bericht en de onderstaande correspondentie, zoals ik deze functionaris heb aangekondigd, ter kennis van de leden van de leden van de Commissie te brengen, met het dringend verzoek hieraan aandacht te besteden.

Met de meeste hoogachting

Geachte heer,
Dank u voor uw antwoord. Het is helaas nietszeggend, tot mijn spijt. Het valt onder de categorie KIR (kluit in riet). Het wachten is dus op een vreselijk ongeluk en het lijkt mij goed dat ik u nu reeds wijs op de gemeentelijke aansprakelijkheid. Ik stel u voor te beginnen met de scooters en bromfietsen van het fietspad te verwijderen. Bovendien is het mij absoluut onbegrijpelijk waarom u het slecht bruikbare grastegelpad niet vervangt. Echt een kleine moeite. Dat betekent domweg dat u uw gedachten hierover niet heeft laten gaan.
Ik ga nu de gemeenteraad, het hoogste bestuursorgaan van de gemeente, inlichten over uw nietszeggend en nietsdoend antwoord. Niet als dreigement bedoeld, maar omdat u er blijkbaar zelf niets aan kunt of wilt doen.

MvG

Op 23 mei 2022 om 19:45 heeft vvso@rotterdam.nl het volgende geschreven:

Geachte heer,

Uw melding aan de gemeente Rotterdam is op 24 april 2022 ter beantwoording aan mijn afdeling aangeboden. Hartelijk dank voor uw bericht en uw betrokkenheid bij uw woonomgeving. U vraagt aandacht voor de Sluisbrug. U geeft aan dat het op deze locatie ontbreekt aan een goede voetgangersverbinding. U verzoekt de gemeente maatregelen te treffen. Ik zal hieronder verder op uw verzoek ingaan.

De gemeente is bekend met de situatie die u schetst. De Sluisbrug is onderdeel van de gemeenteraad aangenomen motie ‘Parkhaven – groene connectie van oost naar west’, waarin het college onder andere wordt opgeroepen de ontbrekende schakel bij de Parksluizen aan te pakken. Er is echter nader onderzoek benodigd om een gedegen oplossing te vinden. Daar wordt aan gewerkt, maar vanwege de complexiteit van de locatie ligt een kant-en-klare en betaalbare oplossing helaas niet voorhanden.

Tot slot wil ik danken voor het maken van uw melding, dit wordt gewaardeerd. Helaas kan de gemeente niet altijd (direct) de oplossing bieden waar om wordt gevraagd. Ik hoop op uw begrip.

Met vriendelijke groet,
Afdelingshoofd
MobiliteitGemeente Rotterdam

Onderwerp: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-on01

Geachte leden van de Gemeenteraad van Rotterdam,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

De Parkhavenstrook en ook de Euromast behoren tot het Scheepvaartkwartier en zijn dus onlosmakelijk met elkaar verbonden als bestemmingsplan Scheepvaartkwartier. Daarbij is het Scheepvaartkwartier beschermd stadsgezicht.
Onze Euromast is te belangrijk om ingebouwd te worden tussen 650 woningen. Het zicht en de beleving van dit rijksmonument wordt onherroepelijk hierbij aangetast; Het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) om **niet** te bouwen moet ter harte worden genomen.
Het Scheepvaartkwartier was eerst een kantorenwijk en is zo langzamerhand een woonwijk geworden. Zeker met de Zalmhaventorens die cq 480 woningen bevatten en niet te vergeten de kantoorpanden in de Van Vollenhovenstraat die omgetoverd zijn tot meer dan 200 woningen en de kantoorpanden die dit nog ondergaan.
Dit levert een aanzienlijke toename van autoverkeer in de 2 toegangswegen, zowel de wijk in als uit. Deze wegen zijn niet hierop niet berekend. En wat dacht u van Drooglever Fortuynplein zelf! Uitbreiding van het EMC, het wooncomplex Little C en dan ook nog het nieuwbouwplan van het Lloydkwartier.
Dit alles zal leiden tot parkeer- en verkeersproblemen in de rest van de wijk. De Parkhavenkade zal autovrij worden. Er worden in 2 parkeergarages slechts 366 parkeerplekken gerealiseerd voor circa 650 woningen. Dit is inclusief de bezoekers van de Euromast, de midgetgolf, de splashbus, de Pannenkoekenboot en andere toeristische voorzieningen én de bezoekers van de Chinese supermarkt. Ook in de Zalmhaventorens heeft niet ieder appartement een parkeerplek tot zijn beschikking.
Daarbij de geluidshinder en luchtverontreiniging die de woningbouw (een proces van minstens 7 jaar) in deze toch al zeer drukke en vervuilde omgeving (Maastunnel, Drooglever Fortuynplein) met zich meebrengt, vind ik onverantwoord.
Ik vind het te belangrijk voor mijzelf en de stad om de 4,2 hectare groen op te heffen; dit plan druist in tegen het beleid van de gemeente om de stad te vergroenen. Het bouwen op die plek is schadelijk voor Het Park (rijksmonument) vanwege de stikstof afzet.
Het is mij volkomen onduidelijk waarom op deze groen plek gebouwd moeten worden.

Hopende dat dit bezwaar overgenomen gaat worden en hierdoor het vertrouwen in de gemeentelijke politiek toeneemt.

Hoogachtend,

Onderwerp: Bezwaarschrift bouwplan Parkhaven

Aan de leden van de Gemeenteraad van Rotterdam

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Parkhaven

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Burgemeester en wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt dat een bestemmingsplan Parkhaven is ingediend. Dit moet het mogelijk maken om op de groene plek, links en rechts van de Euromast, ca. 650 woningen te bouwen. Ik heb kennisgenomen van de voorgestelde wijziging van het bestaande bestemmingsplan en teken hiertegen bezwaar aan.

Hieronder waarom ik ageer tegen de plannen:

- Het park zal overspoeld worden door een deel van de circa 1200 bewoners en aanhang, met luide feesten, barbecues, muziek en drugs-afleverende auto's tot gevolg. Dit resulteert in een continue vervuiling van het park (vuilnis) en tast daarmee de leefkwaliteit van de dieren in het park aan. Daarnaast zal het gazon lijden onder de grote mensenmassa. Het resultaat is een verloederd park en daarmee een groot verlies voor de stad, daar het een schaars stukje groen is en een grote historie met zich meedraagt.
- Milieuvervuiling. De stad is reeds zwaar vervuild door alle uitlaatgassen en een zevenjarig bouwtraject zal hier aan bijdragen. Vergeet tevens niet dat de ingang/uitgang van de Maastunnel zich pal langs de bouwstrook begeeft. Al met al een krankzinnige concentratie aan fijnstof, CO_2 en stikstof die de leefkwaliteit in de toekomstige woningen aantast. Aan die zijde van de panden zal men de ramen niet kunnen openen door alle opstijgende uitlaatgassen. Gelukkig is het Princes Máximacentrum om de hoek.
- Cultureel erfgoed: de Euromast en de skyline mogen niet in de schaduw staan van een megalomaan bouwproject. Waarom zou u als gemeente niet het advies van de Rijksdient voor het Cultureel Erfgoed ter harte nemen? Welke belangen dient u dan wel?
- Overbevolking: Rotterdam is reeds zeer dichtbevolkt en het uitvoeren van een dergelijk groot project maakt het alleen maar erger. De wegen zijn al overvol (zeker het gebied rond de Maastunnel waar twee verkeersaders elkaar kruisen) en de

alsmaar toenemende hoeveelheid mensen bederft het woongenot voor iedereen. Overlast, intimidatie, herrie van lawaaiuitlaten. De stad is vol. Momenteel ligt er een boot met asielzoekers aan de Parkkade… is dat nog niet voldoende bewijs dat het in Nederland en zeker in Rotterdam de spuigaten uitloopt?